

MUSA YAQUB

PAYIZA BAXIRAM

Şeirlər
(seçmələr)

Bakı

“Araz”-2010

Nəşiri, redaktoru və tərtibçisi:

Əlirza SAYILOV

Musa Yaqub

Payıza baxıram

Bakı, “Araz” nəşriyyatı, 2010

*Əziz oxucu, xalq şairi Musa Yaqubun şeirlərindən
ibarət olan bu kitab Sizlərə armağan edilir.*

2010

050

4998569432

S

c “Araz”, 2010

Ön söz

ÜMMAN SAKİTLİYİ

Böyük şair Musa Yaqubun şeirlər kitabını çapa hazırlayanda tərəddüd etmədik: baxmayaraq onun "Bu dünyanın qara daşı göyerməz" adlı iri həcmli kitabı oxuculara çatdırılmışdı. Bəlkə də bu, nəşrə əngəl törədə bilərdi.

Şeir yazmaq Allah vergisidir. Ona görə də onun ölçü-biçisini, rəngini, havasını dəqiqləşdirən bir qüvvə - adam hələ ki, tapılmamışdır. Nəzəriyyəsini açmaq bu deyil əsla. Poeziya həqiqətən, çox çətin, zülm bir əhvalatdır. Əgər bu Allah vergisidirsə, onda onun paklığını da Allah verən kimi qoruyub saxlamağa borclusan. Poeziyanın ilahi qanı süni məqsədlər

yolunda axmamalıdır. Bu olmaz, xəyanətdir əslində... Poeziya son dərəcə intim hadisədir - insanın özüylə kağız-qələm arasında çox gizlin, məxfi ünsiyyətindən yaranan bir aləmdir. Musa Yaqub ürəyi dolanda, əzabları və ülviyyəti içərisinə çəkəndə şeirə hazır dayanır, əlbəttə, "şeir oyununa". Bu "oyuna" necə baxacaq, şeir alınacaq mı? Zahirən məşğuliyyət gözüylə baxmaq da olar, çün, alınmaya bilər. Hətta ən məşhur şairlər demişlər ki, şeir mənim üçün ciddi məşğuliyyətdir. Söhbət "ciddi" ədəbiyyatdan gedir. Şeir çox aldadıcıdır, olduqca cazibədar bir şeydir. O, çox gözəl və zəhərli bir çiçəkdir. O çiçəyi ovucların arasına alıb qoxulayırsan. Amma unudursan ki, onun əlinə çıxan zəhəri səni öldürə bilər. Şeir belə bir möcüzədir.

Qarağacın ömürləri başqa ağaclarda qısqanclıq doğurur, axı, onlar çox həssasdılar, hətta birləşmək də istəmişlərsə Qarağac meşəsində, baş tutmamışdır. Səbəbi?

Ola bilsin

Dünyadakı ağacların

Qarağacın ən həssası,

Atomlarla bir dünyada

Müskül olub yaşaması, -

buna dözmək olar, bəs "nə vaxtdır budaqları görməyibdir nə bir yarpaq, nə bir çiçək", "çoxdan olub yarpaq dili ağacların", deməli, "nəğməsi də o zamandan olub demək". Quşlar isə vəfaldır meşədəki ağaclara, onlar qırıq-qırıq budaqlarına gəlib-gedirlər. Daha baş çəkməsinlər quşlar; gəlib yuvalarını köçürsünlər...

Musa Yaqubun poeziyasında məzmun yükü fəal humanizmlə müşayiət olunur, sosial-mənəvi sərvətə çevrilir. Bir "Ah, insan..." şeirini qələmə alıb. Birbaşa Allaha müraciət yoxsa da, şairin iltiması humanizm axtarışıdır, bəlkə də insanlığın riyakarlıqdan xilasını yalvarışıdır, qoy oxucu özü düşünsün:

Ürəyin ən uca məqamları var,

Bu qönçə məqamlar, incə məqamlar -

Duyğulu, uyğurlu, bir az qayğılı,

Belə nur məqamda, büllur məqamda

***Bu dünya nə gözəl olur Allahım!
Əriyir nifrətim, ölür tamahım,
Gözümdə ən çopur daş da şifahi:
Bir çiçək, bir mələk, göy məqamında
Bu dünya nə gözəl olur, ilahi!***

Pafos ziddiyyətlərsiz ötüşür və zamanın dolaylarını özündə əks etdirir; lirik, dramatik, tragik, komik və qəhrəmanlıq tərzində, üslubunda meydana çıxır. Lakin bunları bir ümumi pafos - romantik pafos birləşdirir. Poeziyada bu keyfiyyət çatışmırsa, humanizmin, vətənpərvərliyin, əxlaqiliyin mənalılığı və ifadəlili olmur. Misralar texniki-struktur ölçülərə cavab verir. Musa Yaqub belə bir poetik meyarı gözləmişdir; çünki onun özü vətəndaşdır, xəlqi düşüncəlidir, dar məhəlli psixologiyadan uzaqdır. N.A. Dobrolyubov haqlıdır: "Biz xəlqiliyi məhəlli, təbiət gözəlliyinin ifadəsi, xalq arasında işlənən sözlərdən istifadə etmək, adətləri, qaydaları və sairəni düzgün göstərmək kimi başa düşürük. Əsil xalq şairi olmaq üçün daha artıq şey tələb olunur: xalqın ruhunu başa düşmək, onun həyatı ilə yaşamaq, onun səviyyəsində dayana bilmək, kitab təlimi, silki təsəvvür qalıqlarını və sairəni kənara atmaq, xalqın sahibi olduğu sadə hisslə bir şeyi duymağı bacarmaq lazımdır". Musa başdan-ayağa xalqın istək və arzusunu, düşüncəsini, gələcəyə münasibətini yaşamaqda olan şairdir.

Musa Yaqubun şeirlərində İnsan faktorunda "əbədi suallar"a cavablar axtarmaq istəyir; insandakı ən böyük tələbatlar azadlığın sərbəstliyinə, hüquqi bərabərliyin təminatına, klançılıq psixologiyasının məhvinə və ilaxıra yönəlmişdir. Etikada deyildiyi kimi: "Şübhəsiz "əbədi suallar" insanın öz mövcudluğunun sonunu dərk etməsi ilə stimullaşır. Ehtiyacın və xəstəliyin yaratdığı bədən əziyyətlərindən tutmuş təmiz vicdanın aldadılmış etibarın və qarşılıqlı olmayan məhəbbətin əzablarına qədər "cismani" və "ruhi" iztirablar da çox mürəkkəb suallar üzərində düşüncələrin belə şəksiz səbəbləridir"... M.Yaqub "Sağlıqlar", "Yarpaqların payız söhbəti", "Atam, anam", "Gör məni haraya gətirdi bu yol", "Tənhalıq" və s. şeirlərində əxlaqi tələbatın qeyri-insani atributu qeyri-aparıcı motivlərdir.

"Sağlıqlar"da adından göründüyü kimi: məclisdə saxta təriflərin, insan xislətinə tələbatın bir atributu səslənir. Nədənsə bu, bizim payımıza daha çox düşübdür. İnsan amili böyük dəyərdir, amma bundan qədərincə istifadə edirikmi? Çox haqlı olaraq nifrətini gizlətmir və bu "sağlıqları" "sür-sümük" kimi "sükut quyusuna atır. Bir detal:

Mən də çox dinlədim

belə dostları,

Necə yarandılar, necə itdilər.

Ötən sağlıqlarçın yemək dostları

Mənə başsağlığı verib getdilər.

Musa Yaqub təbiətə hədsiz doğmadır, bu, güman ki, dünyaya gəldiyi torpağının əsrarəngiz təbiətindən irəli gəlmişdir. Şairin təbiətini daha da zənginləşdirmişdir. Adi müqayisə aparsaq, Təbiətin özü mənə çalarları daşıyır. İctimai-sosial şüurun bir forması kimi incəsənət - poeziya da Təbiətin sirlərini duymaqda yardımçı olur. Əgər şair təbiətinin predmetlərini "öyrənsə" və bunu poetik durum səviyyəsinə qaldırırsa... oxucu üçün çətinlik qalmır.

Musa Yaqub cəmiyyətdə gedən proseslərin qara rəngini görür, onu da duyur ki, bu rəngi ağ, qırmızı, yaşıl kimi qələmə verirlər; əyrini düz sayırlar. Şair bunların "müəlliflərini" yaxşı görür, tanıyır. Oxucu şairin yanan, sevən və ağlayan ürək çırpıntısını sezir. "Haray" şeirində olduğu kimi:

Qayamdan bir daşım düşdü başıma,

Öz əlim zəhərmə qatdı aşıma -

Bu nə xəyanətdi çıxdı qarşıma?

Xislətim, qeyrətim, millətim haray!

Bu yolda çəkdiyim zillətim haray!

Qoy qolum kəsilsin, əlim görməsin,

Qoy ağzım qurusun, dilim görməsin,

Daha bu günümü elim görməsin,

Yurd-yuvam, ay evim-eşiyim haray!

Haray, laylam haray, beşiyim haray!

Musa Yaqub bir humanist, bilikli şair olaraq həyata, insan taleyinə bəşərilik nöqtəsindən baxır, öz poetik fikrini, düşüncələrini çatdırır və tale oyunlarına rəvac verənləri əxlaq - fəzilətə çağırır.

Allahverdi Eminov,
professor
Əlirza Sayılov
yazıçı-jurnalist

ÖMRÜN İLK FƏSİLLƏRİ

* * *

Bəlkə də borcundan çıxmadım, Vətən,
Ömür bahar deyil bir də qayıtsın.
Ölsəm də, qoynunda qoy ölüm ki, mən
Çürüyüm, bir ovuc torpağın artsın!

* * *

Burda hər meşənin min cür ağacı,
Burda hər ağacın yamyaşıl tacı.
Burda hər tac üstə sarmaşiq saçı,
Hər saçın küləkdən darağı vardır.

Burda hər budağın şeyda bülbülü,
Burda hər bülbülün qönçə bir gülü,
Burda hər qönçənin yaşıl bir tülü,
Hər tülün xırdaca saçağı vardır.

Burda hər yamacın çiçəkdir daşı,
Burda çiçəklərin şəhdir göz yaşı;
Burda şəh damlası bir üzük qaşı,
Hər qaşın qızılı qurşağı vardır.

Burda sərər düzə lalələr xalı,
Burda hər xalının qara bir xalı...
Hər xalda şirin bir şair xəyalı,
Burda hər xəyalın oylağı vardır.

Burda qayaların daşdır suvağı,
Burda hər daş üstə qartal caynağı,
Caynaqlı hər daşın bir buz bulağı,
Burda hər bulağın qonağı vardır,
Harda bu saydığım gözəllik olsa,
Orda Azərbaycan torpağı vardır.

LALƏ

Utancaq gəlin tək çəkinib əvvəl
Bürünər bir yaşıl duvağa lalə.
Yırtıb örpəyini baş qaldıranda,
Bənzər təbəssümlü dodağa lalə.

Yel əsib duvağı salar üzündən,
Görərsən xal qoyub yanağa lalə.
Yağışlar yuyanda ləçəklərini
Çəkər saçlarını darağa lalə.

Xoşlanar günəşin od nəfəsindən,
Verər sinəsini qabağa lalə.
Qərənfil, bənövşə solub gedəndə,
Bənzəyir bir qərib qonağa lalə.
Arılar yük olub qonar üstünə,
Gah sola əyilər, gah sağa lalə.

GÜLLƏ GƏZDİRƏN MARAL

Bir namərdin gülləsi
Ürəyimdən yan keçib,
Bədənimdə qalıbdır.

Odu mənı alıbdır
Güllə zəhərdir, zəhər...
Qoy qanıma işləsin,
Qoy canıma işləsin,
Bir südümə dəyməsin,
Bala böyüdürem mən.
Həyat eşqi gözümdə,
Qan ləkəsi izimdə.
Düşmənimi bəsləyib
Gəzdirirəm özümdə.
Mənim yüküm daş deyil,
Mənzilinə yetirim
Mənim yüküm duz deyil,
Su dəyəndə itirim.
Bir göz giləsi boyda
Bədəndəki qurğuşun
Dağdan ağır yük imiş.
Yükü güllə olanın
Dərdi nə böyük imiş!
Qoy yansın naşı ovçu
Tüfənginin ağzından
Gülləsini almışam,
Ölməmişəm, qalmışam...

TƏBİƏT YATIR

Çalalar, çuxurlar hamarlanıbdır
Quşlar bir dən üçün qubarlanıbdır
Qanadı altına salıb başını,
Sərçələr ötürür qarlı qışını.
Baxıram bu ağac nararmududur
İndi nararmudu qar armududur.
Bəs bu ağacdələn kimi oyadır,
Təbiət yatır.

Deyəsən bu yellər uzaqdan gəlir,

Bir gözəl dan üzü bulaqdan gəlir,
Köksünə sığmayır ürək sevinci,
Düşür saçlarına qar inci-inci.
Elə bil başına örtüb ağ cuna,
Bir topa qar sıxıb qoyur ovcuna
Sonra da əlində atıb oynadır,
Təbiət yatır.

Böyürkən kolları sən görən deyil,
Şimal ayısıdır durub elə bil.
Tikanlar yırtanda ağ yorğanını,
Yenidən qar nənə gözləyir onu.
Dovşanlar kol-kosda ötürür qışını,
Dələnin otağı ağac koğuşu
Ayı mağarası yoxsul bir çadır...
Təbiət yatır.

Hələ ağaclara balta çalan var,
Bilir ki, izini gizlədəcək qar.
O, çıxıb evinə arxayın dönər,
Ağacın qar altda yarası göynər.
Bura meşəbəyi nə zaman gələr,
Bir də kötüklərə ilişsə bilər
Namərdlər meşəni hey vurub-çatır...
Təbiət yatır.

Görəsən ürəyim kimi soraqlar...
Əyilib yollara qarlı budaqlar.
Keçir yollarımız bir ağ tuneldən,
Sökülür bu tunel adicə yeldən.
Qardan papaq qoyur papaqlarımız,
Üşüyür maşında ayaqlarımız;
Adamlar mənzilə tələsir, çatır,
Təbiət yatır.

DAĞLARA DƏNİZ GƏLİB

Dağların arasında
Dəniz olub ağ duman.
Dağlara dəniz gəlib
Baxıram heyran-heyran.
Hər səmədan bir taya,
Hər buluddan bir əlçim,
Hər dəryadan bir içim
Yığılıb dəniz olub.
Dağların arasında
Sıxılıb dəniz olub.
Görünür yorğun düşüb,
Dərəyə lövbər salıb,
Bir az yatmaq istəyir.
Göyləri çox gəzibdir,
Qayalı dağ istəyir.
Dağlara dəniz gəlib
Sahili sıldırımlar.
Dincəlir bu dənizdə
Şimşəklər, ıldırımlar;
Dağkəلیلər yol azıb,
Cüyürlər çaşbaş qalıb.
Qağayının yerini
İndi də qartal alıb...
Səhər şəfəqlərilə
Yanır dənizin üstü.
Dəyir sahil daşına,
Doğranır əlçim-əlçim,
Burulur tüstü-tüstü.
Bəh, dağların gözündə
Bu nə şirin uyğudur,
Bu nə zərif duyğudur,
Bu nə gözəl xəyaldır!
Hələ külək əsməsin, -
Göyün bağı sökülər;
Dəniz doluxsunmasın,

Suya dönüb tökülər.

PAYIZ DUYĞULARI

Payızın hökmüylə əsdi bir külək,
Bir yaşıl səltənət çovğuna düşdü.
Ağaclar bir yaş da qocaldı demək,
Bir yarpaq nəslə də qırğına düşdü.

Aldı verdiyini geriyə torpaq,
Qazancı nə oldu bağın-bağçanın.
Bir yarpaq boy atdı körpə bir uşaq,
Ömründən bir yarpaq düşdü qocanın.

Palıdlar tab etdi sükuta, yasa,
Gilas yarpaqları qızardı düşdü.
Hansı bəxtəvərin, növcavanınsa
Üzünə bir yarpaq qızartı düşdü.

Çox yarpaq tökümü görüb yerimiz,
Soraq tutmaq olmur cığırdan, izdən.
Torpaq altındakı əzizlərimiz
Yenə də bir yarpaq gen düşdü bizdən.

Bir yarpaq da düşdü Bəzz qalasına,
Divarlar bir yarpaq çökdü aşağı.
İgid Babəklərin, Koroğluların
Bir yarpaq uzaqdan gəldi sorağı.

Yarpaqlar, belədir zamanın hökmü,
Tökülün, əbədi ömrə tamarzı.
Tarixin yüz ilin yarpaq tökümü
Olacaq bir yarpaq yaddaş kağızı.

Payızın ağzından əsdikcə külək,
Bir yaşıl səltənət çovğuna düşdü.

Ağaclar bir yaş da qocaldı demək,
Bir yarpaq nəslə də qırğına düşdü.
Oktyabr, 1968

İSGƏNDƏR QUŞLARI

Al günəş qayaya çilər nur, tökər zər...
Baharda uçarlar bəxtəvər-bəxtəvər,
Bir kimsə bilməz ki, ömr edir nə qədər,
Qartaldan asılı günləri, yaşları -
İsgəndər quşları.

Qanadlı quşlara dağ hamar, daş hamar...
Nə buğda zəmisə, nə müftə dənə var,
Nə əldən - ayaqdan minnətli dənə umar
Ot ilə, qum ilə qarışar başları,
İsgəndər quşları.

Sərçələr ev quşu, bağ quşu olubdur,
Bu quşlar əzəldən dağ quşu olubdur.
Nəgməsi qayaya, dərəyə dolubdur,
Nəgməylə dindirər dağları, daşları
İsgəndər quşları.

Yuvası haradır - bir daşın çalası,
Uçqundan qırılsa bir yuva balası,
Bir onda düşərlər taledən narazı,
Yığışib, çığışib tökər göz yaşları
İsgəndər quşları.

Hər bulaq suyundan içərlər bir gilə,
Hücumla girərlər qayanın bərkinə.
Dağkəli belinə qonarlar erk ilə,
Yol azan kəkliklər olar tay-tuşları
İsgəndər quşları.

Bu dağlar, bu göylər... yorulmaz bir qanad...
Qayalar, dərələr romantik bir həyat...
Nədənsə fikrimi cəzb edər hər saat,
Uçurar könlümü yuxarı, yuxarı

İsgəndər quşları.

İyun, 1968

ÖMRÜMÜN BİR PARÇASI

Dedim: ov günlərimdən
Nə qalıb yaddaşımda;
Neçə-neçə mənzərə
Gəlib durdu qarşımda.
Bir gecə sakitliyi,
Bir səhər toranlığı,
Bir zirvə aydınlığı,
Bir dərə qaranlığı,
Qismətinə nə qədər
Su düşən, bulaq düşən
Qayaları yalayan
Bir çay qalıb yadımda.
Suyuna qonaq düşən
Bir ay qalıb yadımda.

O yerlərdə gəzməmiş
Yer qoymadım bir qarış.
Mən əlimi çaxmağa
Atmağa vaxt tapmamış,
Tüfəng kimi açılıb
Güllə kimi atılan
Bir dağkəli sürüsü
Qaçan qalıb yadımda.
Bir ovçu peşmanlığı,
Bir ov uğursuzluğu
Yaman qalıb yadımda.

Yolların dolaması,
İsgəndər quşlarının
Qum yeyib dolanması,
Bu havayı yeməklə
Bu quşların qartala
Havayı yem olması,
Daş altında gizlənən -
Qanadlı gözəllərin
Bəxti qalıb yadımda.
Qartalların zirvədən
Taxtı qalıb yadımda.

Sıldırımdan aşağı
Qorxa-qorxa baxmağım,
Bir qaya axarında
Daş seliylə axmağım,
Qarmalayıb bir daşı
Güclə yana çıxmağım
Sonra orda etdiyim
Tövbə qalıb yadımda.

Çiçəklərin, otların
Saralıb quruması...
Tənha bir bənövşənin
Soyuq daşa sığınıb
Ölümdən qorunması,
Ətəyində günlərlə
Ovçuları gözlədən,
Üstünün dumanıyla
Yollarını gizlədən
Qranitdən hörülmüş
Bir dağ qalıb yadımda.
Elə xatirə var ki,
Yatıb, bir də ayılmaz,
Elə xatirə var ki,
Oyaq qalıb yadımda.

1968

DAĞLAR

Aranda bürküdən yorğun bir quşdum,
Fikrin qanadında uçdumhauçdum.
Gəlib bir bulaqlı daşını qucdum,
Oldum torpağının qurbanı, dağlar!

Keçmə bu yerlərin şəlaləsindən,
Qayalar titrəşər qartal səsindən.
Polad əlləriylə göy qübbəsindən
Çəkər ağuşuna dumanı dağlar!

Oynayıb - kükrəyər sel ayağında,
Şimşəklər xal qoyub daş yanağında.
Deyirəm dünyada cavan çağında
Qocaltdın neçə min cavanı, dağlar!

Çəkib qoynunuza gətirin məni,
Alıb ölməzliyə yetirin məni.
Siz Allah, gözətçi götürün məni,
Olum bu güllərin bağbanı, dağlar!

Yüz il suyun olum, ulduzlar payım,
Yüz il qayan olum, torpaq çarpayım.
Yüz il daşın olum, təkəki yaşayım,
Olum zirvələrin soltanı, dağlar!

Musa, bu yerlərdən uzaq düşmə heç,
Təpə kölgəsində daldalanma, keç.
Arxa da seçəndə dağdan arxa seç,
Ram edər özünə dövrənı dağlar!

İyun, 1967

ANA ÖMRÜ

Ana ömrü bir laylanın diliylə
Sənə yanmış, mənə yanmış bir ömür.
Ana ömrü körpəsinin əliylə
Yuxuları oğurlanmış bir ömür.

Ata ömrü davalarda itəndə,
Ana ömrü təklənən bir ömürdür.
İki ömrün cəfasını daşıyıb,
Həsret ilə yüklənən bir ömürdür.

Ana ömrü balasının gözündən
Baxışıyla sevinc içən bir ömür.
Bəzi nankor övladların üzündən
Son günündə tənha köçən bir ömür.

Bir parçası mətbəxlərə tökülmüş,
Bir parçası bələklərə bükülmüş.
Bir parçası xatirələr dumanı...
Bir parçası ər ömrünün qurbanı.
Bir parçası oğul toylu-busatlı,
Bir parçası nəvə eşqli-qanadlı.
Bir parçası qızlarından nigaran...
Ağuşunda qəzəbləri uyudan,
Dünyamızda hər b odunu soyudan
Ömrümüzə səpələnmiş bir ömür.

Yanvar, 1967

MƏNİM KAINATIM

Dünyaya gəlmədim hayla-harayla,
Bir sakit guşədə
 bir döşdəyəm mən
gündüzlər günəşlə,
gecələr ayla,
Səhərlər quşlarla

görühdəyəm mən.

Hər yerdə səma var –

günəşli, parlaq,

Hər yerdə torpaq var –

çeşməsi qədim.

Mənsə bu torpaqdan günəşə baxmaq,

Bu yerin suyundan içmək istədim.

Gözüm nə qədər ki, işlər uzağa

O düzlər,

dərələr görüş məskənim.

Budağım havaya,

köküm torpağa

İşləyən qədərdir ülfətim mənim.

Durduğum yerindir aldığım nəfəs,

Mənim ad-sanımı bu torpaq bilər.

Hələ <<filan ağac>> deməyib heç kəs,

<<Filan yerdə bitən ağac>> deyiblər.

Hansı çiçəklər ki,

burda uyuyar,

O çay ki, yanımdan axır sübhədək,

O yer ki, nəğməmi

eşidib duyar -

mənim kainatım bunlardır, demək.

TORPAQ

Torpaq müqəddəsdir,

Torpaq müqəddəs,

Gərək yadımızdan çıxmasın bu dər

O, ürək kimidir - satıla bilməz,

Vətəndi,

atadı,

anadı torpaq.

Odur ilk mayası yoxun, varın da,
Soyumaz nəfəsi qışın qarında.
Yerdən ulduzlara uçanların da
Ümidi torpaqdır, qanadı torpaq.

Gərək tər tökəsən hər qarışına,
O da ruzusunu tökə başına.
Quru kəsəyinə,
çopur daşına
Tum səpən deyər ki, canadı torpaq.

İndi ki, xamı da,
yorğununu da var,
O da bir canlıdır bizdən haqq umar.
Bitirər sünbülü iki şah damar:
Bir adı zəhmətdir, bir adı torpaq.

AŞIQSAYAĞI

Yarpaq olub torpağına tökülsəm,
Torpaq olub sellərinlə sökülsəm,
Sel-sel olub deryalara tökülsəm,
Doymaz gözüüm, doymaz yenə bu eldən.

Qaya kimi şimşəklərə dözümmü?
Şimşək olsam, az ömürdən bezimmi?...
Ömür keçib,
keçib əysə dizimi
Doymaz gözüüm, doymaz yenə bu eldən.

Sahil olub dalğalarla ovulsam,
Dalğa olub küləklərlə qovulsam.
Külək olub səmalara sovrulsam,
Doymaz gözüüm, doymaz yenə bu eldən.

Çeşmə kimi damcı-damcı süzüksəm,
Damcılanıb çiçəklərə düzüksəm,
Çiçək olub vaxtlı, vaxtsız üzüksəm,
Doymaz gözüm, doymaz yenə bu eldən.

İNSAN KÖMƏYİNƏ...

İnsan köməyinə ehtiyac duyub,
İşim çətinliyə düşəndə bəzən,
Aldığım,
 verdiyim salama uyub
hər dostu sınamaq
 istəmirəm mən.

Nə bilmək olur ki,
 tanış-bilişdən
Gördüyüm bir quru söz olacaqsa,
Bəzi dostlarımlın,
 Sabir demişkən,
Astarı çevrilib üz olacaqsa,
Qalmaq istəyirəm öz minnətimdə;
Deyirəm
 salamlı dostlarımlı haqda
Qalım o əvvəlki təsəvvürümdə,
Qalım o əvvəlki sədaqətimdə.

İxtiyar sahibi dostlar görmüşəm,
İstəsə yox edər hər çətinimi.
Amma stolları önündə hər dəm
Bitmək istəmirəm bir ağac kimi.
Bəlkə heç dediyim göyərməyəcək,
Kiminsə cavabı sərt olacaqsa,
Sözüm qalacaqsa
 əldə, ayaqda,
Mənimçün bu da bir dərddə olacaqsa,
Qoy qalsın bir yana <<baxım>>, <<görüm>> də;

Stollu,
 möhürlü dostlarım haqda
Qalım o əvvəlki təsəvvürümdə,
Qalım o əvvəlki sədaqətimdə.

Xoş gün elə özü
 arxadır bizə,
Sevinci hər kəslə bölüşmək olar.
Biz həyat yolunda səfərdəyiksə,
Asfalt yolda belə işləmək olar.

Yıxılısam,
 deyirəm qoy qalxım özüm,
Yaxşıya da dözümlü,
 pisə də dözümlü.

Dar gündə adama
 xoşsa da kömək,
Dostları zəhmətə salmaq nə gərək.
Dost var
 görüşməkçün yaranıb əli,
O əldən tutmağı bacarmaz axı,
Onu xəcalətə salmaq nə gərək...
Qalmaq istəyirəm öz minnətimdə,
Bəlkə dözümləri yoxdur sınaqda;
Salamlı,
 stollu dostlarım haqda
Qalım o əvvəlki təsəvvürümdə
Qalım o əvvəlki sədaqətimdə.

Dekabr, 1970

* * *

Bu dünyada sevinc də var,
 dərd də var,
Hərəsi bir yana çəkər
 könlümü.
Yaxşı ki, namərd yanında

mərd də var,
Biri söksə, biri tikər
könlümü.
Yanvar, 1971

NARAHAT DUYĞUDUR

Narahat duyğudur
daşar durmadan,
Döyəclər daşları çayların suyu.
Ürəyim,
çay kimi ya coş hər zaman,
Ya çaylaq daşıtək
buz olub soyu.
Ya gərək atasan sevinci, qəmi,
Səni də piy basa,
sükunət boğa,
Ya gərək söz üstə
kəhrəba kimi
Əriyib-əriyib
çıxasan yoxa.
Yanmırsa,
küzün də kömürdür adı,
Nə torpağa şərik,
nə oda şərik.
Şair ürəyi ki, məşəl olmadı,
Nə o tərəflikdir,
nə bu tərəflik.

Yanvar, 1971

TƏKƏRLƏR ÜSTÜNDƏ BİR EV İSTƏRƏM

Paxıl qonşulardan qaçıb uzağa,
Yaxşı adamların qonşuluğunda
məskən salmağa
Təkərlər üstündə bir ev istərəm.

Demirəm mən nəşə,
ya kef istərəm;
Bir az yaylaqların sakitliyində
Bir az şəhərlərin hay-harayında
ömür sürməyə
Təkərlər üstündə bir ev istərəm.

Bəzən pəncərəmdə nərildəsin Kür,
Gah Araz boyunda görüm evimi.
Harda ki, yolçular yorğun düşübdür,
Həmin yollar ilə sürüm evimi.

Evimə qiybətlə gələn bir nəfər,
Geciksin
qatara gecikən kimi.
Elə sürüm gedim
bəd fikirlilər
tapa bilməsinlər ev-eşiyimi.

Xeyirlə açılan bir al səhərin,
Şehli ağuşuna axım evimlə.
Mənim görüşümə tələsənlərin,
Durub pişvazına çıxım evimlə.
Evdən,
ailədən qaçan ər üstə
Töküm öz kinimi, öz acığımı.
Mən çıxım səfərə təkərlər üstə,
Özümlə aparım od-ocağımı.

Evimdən yadigar,
məndən yadigar
Yəqin bir gül rəngli cığır da qalar;
Sevinclə, gülüşlə dolu bir cığır.
Gedib yaxşılığın üstünə çıxan
Bir ev - ailənin yolu - bir cığır.

Aprel, 1970

* * *

Ulduztək üstümə
səpələn, ey qar,
Geydirdin əynimə
soyuq bir donu.
Sənin ki bu qədər
təmizliyin var,
Bağışlamaq olar
soyuqluğunu.
Ulduztək üstümə
səpələn, ey qar,
Belə təmizliklə
isinmək olar.

Yanvar, 1971

DÜNYADAN BİR GÖRÜNÜŞ

Mühəndis dostum Səbrağaya

Ayağım altında isindi torpaq,
O buğlanan yamac od-ocağımdır.
Bir qədər qayğıdan, sərtlikdən uzaq,
Sevgiyə, duyğuya yaxın çağımdır.

Damla almaz-almaz
tutub güneyi,
Çiçəklər başını salır aşağı
Mən haradan taparam bu sakitliyi,
Mən haradan taparam bu yaraşığı.

İstəyir dünyadan kamını ala,
Otlar da günəşə edir minnəti.
O meşə içində göyərən tala
Maral ruzusudur,
cüyür qisməti.

Dünya da belədir bax bu çəməntək,
Kefi kimə, işi kimə qalıbdı?
Kəpənəklər üçün oyuncaq çiçək
Arını gör necə işə salıbdı!

O arxda bulanana damarı gör sən,
O, dağ selindədir,

tanıyın onu.

Sular da çaylarda coşur deyəsən
Arxlarda itirir coşqunluğunu.

Yarpaq enib suya,

həzinləşibdir,

Bu baxımlı dünya

həzinləşibdir.

Bir az ot qoxusu

bir az gül iyi...

Biz hardan taparıq bu sakitliyi.

A yolçu, a yolçu, səndən nə əcəb!
Görmədən, duymadan keçdin bu yeri.
Gərək ki, baxaydın, belədi mətləb
Bəlkə heç bu yoldan dönmədin geri.

Məni deyirsənsə gördüm cənnəti,
Ümitsiz deyiləm bir zərrə qədər.
Köçürdüm könlümə mən təbiəti
Getsəm onun əksi gözümdə gedər.

Oxu, quşcuğazım, hələ ki, vaxt var...

Ömrün azlığından etmə gileyi.

Bu da bir təzəlik,

bu da bir bahar,

Biz hardan taparıq bu sakitliyi?!

Mənimlə üz-üzə dağlar dayanır,

Görən o ağaran quzey qarımı?
Burda gün altında bədənim yanır,
Orda qar üşüdür baxışlarımı.

Dağların dalında
bulud bir yığın,
Buludlar qırmızı bayraq yelləyir.
Bəlkə də üfüqlər Baba dağının
Milyard illiyini bayram eyləyir!

Salam, qoca dünya,
Milyardıncı il!
Mənim alqışımı al dönə-dönə.
Yanında ömrümüz bir an da deyil,
Bir anın alqışı yetərmi sənə?!
Ay baxımlı dünya,
sən yaşa yenə!
April, 1971

QORUYAQ GƏLİN

Yaxşı adamları qoruyaq gəlin -
Yaxşılıq kövrəkdir bir duyğu kimi;
Hər cürə tənəyə dözüb dayanmaz,
Yamanlıq mundarca çubuğu kimi
Nə qədər əyəsən yenə də sınımaz.

Yaxşı adamları qoruyaq gəlin;
Pislik harda olsa təpilər gözə,
Üzündə təbəssüm,
dişində zəhər.
Yaxşılıq qapıda dəvət gözləsə,
Pislik yol gözləməz,
bacadan girər.
Yaxşı adamları qoruyaq gəlin;

Pisliyə nə var ki,
o qəzəb, o kin
Bozardıb üzünü
qarda, sazaqda
Çöldə yovşan olub
yaşaya bilər.
Meydanı boş qoyub lap dar ayaqda
Kolda dovşan olub
yaşaya bilər.
Ağac koğuşunda,
daş çatdağında,
Lap Ay səhrasında, lap Ay dağında
Sürünə-sürünə yaşaya bilər.
Bəzən tikan olub
gül ləçəyinə
Bürünə-bürünə yaşaya bilər.

Bədxahlıq nə qədər özünü yorsa,
Yenə də yaxşılıq meydanı gendir.
Bu var ki,
düzlüyün bir yolu varsa,
Əyrilik yolunun haçası mindir.

Yaxşı adamları qoruyaq gəlin;
Pusquda duranlar
yaşar birtəhər,
Fürsət də axtarar olsa can üstə.
Göbələk yıxılmış ağac gözləyər
Ki, bitib dikəlsin yıxılan üstə.

Yaxşı adamları qoruyaq gəlin;
Bədxah niyyətləri,
əyri nəzəri,
düzlük qorxusuyla öldürmək olar.
Dişlərində zəhər gəzdirənləri
Yarpız qoxusuyla öldürmək olar.

Demə ki, çiçəklər
 qucaq-qucaqdır,
Qanqallar necə var
 yaşayacaqdır,
Yulğunlar necə var
 yaşayacaqdır.
Zərif çiçəkləri qoruyaq gəlin.
Təmiz ürəkləri
 qoruyaq gəlin.
 Sentyabr, 1971

* * *

Ətraf ot toxulu, çiçək qoxulu
Qaranlıq girincdir zülmət əlində.
Bir gözüm yuxusuz, biri yuxulu,
Yuyulur çadırım yağış selində.

Sürünür dərəyə qatı dumanlıq,
Küləklər hay salır:
- Onu çağır hey!..
Çoban yuxusuna bir nigaranlıq,
Bir qız yuxusuna şərbət yağır hey.

Burda məhəbbətdən yanır bir cavan,
O qonşu obada bir can bəslənir.
Bir dəli sevgidən könlüm nigaran,
Yağış döyəcələyir, çadır səslənir.

İslatdı çadırdə quru yarpızı,
Başımın üstünü döydü hər gilə.
Deyirəm görəsən kimin qapısı
Hansı bir xəbərlə döyülür belə.
Gəlib könlüm düşüb bir xoş həvəsə,
Mənsə bu çadırdə təklidən bezar.
Bir çadır altında nəfəs nəfəsə,
İndi bir-birinə sığınan da var.

Şeykəm yaylağı, avqust 1970

GƏR AĞACI AY İŞIĞINDA

Yaşıl-yaşıl ağacların
qarışığında,
Üryan durub haçalanan
kölgəyə bənzər,
Bir doğranmış gər ağacı
ay işığında.
Gövdəsi də damar-damar
dönüb sərtliyə,
Budaqları yumruq kimi
sancılıb göyə;
Zərrə-zərrə ümid yanar
yumruqlarında.
Keçən ilki yarasından
oyuqlar qalıb.
Zərrə-zərrə ümid sönər
oyuqlarında.
Kəsik-kəsik pöhrələrdə
muncuqlanır su;
Bir doğranmış gər ağacı
ay işığında
maral buynuzu...

Bir doğranmış gər ağacı...
səma nur çilər...
Yaşıl-yaşıl ağaclarda
xəfifcə bir səs.
Palıd-çinar bircə dəfə
doğransa ölər.
Gərin topal budaqları
ruzudur ölməz.
Yaşıl ipək köynəklilər
ay işığında.

Xumarlanır çox bəxtəvər
ay işığında.
Gərin Sarı köklərisə
yatmaz bu axşam;
«Ana kökəm, Ana kökəm,
mən yorulmuşam...»
Bala köklər quzu kimi
əmir torpağı.
Bir doğranmış gər ağacı
ay işığında
qartal caynağı.
Budaqları yüz döngəli
bir ömrün yolu;
Ulduzlara uzanacaq
inadkar qolu,
Bir doğranmış gər ağacı
ay işığında....
Avqust, 1972

KƏNDİM... EVİM...

Hay desəm, qayalar gələr haraya,
Atıb öz çiyindən dumanı, çəni.
Dağlar beşik kimi alıb araya,
Uyudar kəndimi,
Uyudar məni.

Bir parça torpağa verib könül, can,
Yaşar bu dünyada bir ad, bir ünvan.
Armudu bir həyət,
Sadəcə bir ev,
Qaranquş yuvalı,
Dağlar havalı;
Bir də Canalıya baxan o eyvan...

Üstündən sehrlı küləklər əsən

Meşələr öyrətdi dilini mənə.
Özümü kimsəsiz sayanda bəzən
Çınarlar uzatdı əlini mənə.

Qapıda,
Eyvanda yeldən qorunub,
Armud ağacının qızıl yarpağı,
Dövlət quşu kimi çiynimə qonub,
Artırar rütbəmi hər payız çağı.

Atamın tez ötdü ömür qatarı,
Bilmirəm o,
 kama yetməyib,
 yetib.

Özü tez getsə də
 mənimçün barı
Adını daşıyan yurd qoyub gedib.

Atam son sözündə
 demişdi mənə.
Dünyanı bu yerdən baxanda sevim.
Yer var,
 Himalaydan görünməz mənə,
Ən dərin dərədən görünür evim.

Tapdım bir əbədi səcdəgah yeri...
Bir ata ruhu var,
 bir ana mehri;
Yaşar bu divarda,
 yaşar bu daşda.
Bu oda, ocağa bağlandı könlüm;
Atam-anam üçün ərköyünlüyüm
İndi də oturur yuxarı başda.

Evimdə pöhrəli budaqlar kimi
Hey körpə əlləri göyərir yenə.

Sonra da
 bu əllər yarpaqlar kimi,
Bitib astanada əl eylər mənə.

Döşəkcə,
 balışı gətir, bala can,
Di sər bu çəmənə,
 yorulmuşam, hə...
Bəh, ağrı-acılar çıxdı canımdan.
Dünyanın nəşəsi
 bu imiş, demə.

Yastıq ot qoxulu,
Dörd tərəfim gül...
Gül, naşı,
 gül mənim kiçikliyimə,
Damlada bir dərya görməyimə gül...

Yollara qovuşan cığır, iz kimi,
Bu yerdə qovuşdu könlümə aləm.
Amma mən
 dünyadan xəbərsiz kimi
Dəvə qulağında yatan deyiləm.

Atam son sözündə demişdi mənə,
Dünyanı bu yerdən baxanda sevim.
Yer var
 Himalaydan görünməz mənə,
Ən dərin dərədən görünər evim.

Apriel, 1973

TƏZƏ ƏKİN

Mən heç belə
Görməmişdim bu torpağı,
Təkcə ruzi deyil, axı,

təzə əkin;
Bir təmizlik, bir yaraşlıq,
Toxumların
İynə uclu gözlərində
yaşıl işıq,
yaşıl ümid,
yaşıl qanad.

Torpağa bağlar belini,
Tutub günəşin telini,
Alıb payızın yelini
Hey boy atır saat-saat
təzə əkin.

Təkcə ruzi deyil, axı...
Bir körpənin gülüşüdü,
Gün altından mavi alov,
Şeh altında gümüşüdü
təzə əkin.

Burda tikan bitməz daha,
Burda bayquş ötməz daha.
Döndü açıq bir süfrəyə
Anbarların qızıl dənisi.
Heç düşmən də ayaqlamaz
bu süfrəni,

bu müqəddəs yaşillığı.
Bəs torpağın insanlara
Bundan böyük səxavəti,
Bundan böyük yaxşılığı
olar mı heç?!

Bu ülfətdən ürəyimə
Xeyirxahlıq dolar mənim,
Bundan belə
Bu torpağa sitayişim
əzəl işim
olar mənim.

Bundan belə
Bir az qanım qaralanda,

Bir az könlüm darılanda,
Bir bədxahın
Qəlbindəki kasadlığa,
Dilindəki acılığa
 rast olanda,
Bu müqəddəs yaşıllığa
Bircə dəfə gəlib baxsam
 bəsdir mənə;
Torpaqdakı
Belə əliaçıqlığa
Belə böyük yaxşılığa
Gəlib baxsam bəsdir mənə.

1976

ZƏNGİLANDA BİR VADİ VAR

Zəngilanda bir çinarlı vadi var,
Ötən durna səmasından yol eylər.
Bəsit çayı nəğməsini oxuyar,
Qarşı dağlar dumanını bol eylər.

Gör nə güc var torpağında, daşında,
Yüz addımda sıralanıb yüz çinar.
Bardaş qurub bir süfrənin başında
Qoca çinar, oğlan çinar, qız çinar.

Pəhləvanlar sanki verib qol-qola,
Nəhəng əllər, nəhəng qollar birləşib.
Tək çinarlar bir vaxt çıxıblar yola,
Axır gəlib burda yollar birləşib.

Şimşək töküüb qəzəbini bu yerə,
Vadi üstə həmin qeyli-qal durub.
Ana torpaq elə bil ki, göylərə
Bükülməyən qollarını qaldırıb.

Düzdür, səma neçə ulduz bürclüdür,
Əbəs imiş göyün yerlə yarışı.
İndi bildim min ulduzdan güclüdür
Torpağın bir gül bitirən qarışı.

Sehr qatıb tişəsinə bir qədər,
Təbiət öz heykəlini yonur hey.
Yarpaq düşür,
 gümüslənir gövdələr,
Bədənnüma güzgü kimi yanır hey.

Ömrün belə zirvəsindən güc alıb,
İllər üstən könlüm aşmaq istəyir.
Adam elə bu vadidə ucalıb,
Ömrü boyu çinarlaşmaq istəyir.

1975

Dağ ətəyi, bir də payız havası,
Qızıl rəngdə torpaq yanır, daş yanır.
Qızıl tordur günəşin son şüası,
Qızıl tordan qızıl yarpaq boylanır.

Sarı yarpaq bir bülböldür alışıır,
Qızıl torda nə sə deyir elə bil.
Qayalar da ölməzlikdən danışır,
Bu səsləri eşitmirəm hələlik.

Xəzəl altda gör nə qədər daş qalıb,
Qara daşlar bənzər qızıl saçlara.
Əllərim də budaq kimi boş qalıb,
Əlim yetməz o qızılı saçlara.

Keçən günüm,
Heç demirəm oyan, dur.

Belə səslər daha səni ayıltmaz.
Nə olsun ki, bu yarpaqlar qızıldır,
Bir də dönüb budağına qayıtmaz.

Dayan görüm,
Döndüm sarı bir simə,
Payız yeli, al könlümü çal bir az.
Geniş ikən dünya sığan qəlbimə
Daralanda bir darı da sığışmaz.

İndi mənim könlümdədir dərə, dik;
Qızıl donda qiyamətdir o çinar.
Əfsanəvi yuxudur bu həzinlik,
Alıb məni qanadında uçurar.

Yamaclar da geydi sarı kürkünü,
Dərə doldu qızıl yağış selindən.
Gümüş sular alıb qızıl yükünü
Yaman qaçır bu sükutun əlindən.

Qızıl gənclik nə tez düşdü budaqdan,
Yarpaq olub çeşmələrdə axıram.
İl dalınca heç baxmazdım o zaman,
İndi durub an dalınca baxıram.

BEYTLƏR

Çapdı göyün qır atları, od yandırdı buludları,
Nəmiş düşdü, şəhotları sırğalandı qulağından.

Başım üstən keç, ey bulud, ötən durnam, məni unut.
Təkqayada bitən palıd mismarlanıb ayağından.

Dərələrin ağzı körük, dağlar ulu, dağlar böyük,
Şələlələr hörük-hörük keçir dəmir darağından.

Öz yuvamda pərvaz idim, göylərdən də qalmaz idim,
Bu dağlarla həmrəz idim, heyf, uçdum qucağından.

Nə hal varsa təbiətdə, tapdım onu səyahətdə,
Rəhmdiləm məhəbbətdə, keçmişəm haq-nahağından.

Bir gün eldən düşsəm uzaq, fikrim oyaq, bədən torpaq,
Bil, əllərim yarpaq-yarpaq tutub çinar budağından.

Torpaq olub ilkin andım, mən pərvanə - vətən odum,
Ya bir yanıb kül olmadım, ya doymadım çırağından.

1975

* * *

Yanğısı nə olar bir alışqanın?
Böyük ümidlərlə müdrikəm, pırəm.
Ümidsiz olanda bir qarışqanın
Zərrə yükünü də çəkə bilmirəm.

Var güney çiçəyim, quzey qarım da,
Gülümdən üzünə çilənər bahar.
Ümidsiz olanda balalarım da,
Birdən gözlərimdə yazıqlaşırırlar.

Ümidsiz olanda
 dərəni, yalı
Çən tutur
 zirvənin yolu görünmür.
Böyüyür gözümdə lalənin xalı,
Nə qədər baxıram alı görünmür.

Ümidsiz olanda köksümdə bir an
Saxlaya bilmirəm boş ürəyimi, -
Tavanda bir otdan asılı qalan
Sahibsiz qaranquş yuvası kimi.

Durnalar səmaya yazar xəttini,
Torpaqda sürünər ümitsiz qanad.
Mən həyat qədrini, ümid qədrini
Ümitsiz olanda, bilmişəm heyhat!

1975

TƏKQAYADA BİTƏN VƏLƏS

Təkqayada bitən vələs,
Dəmir kökün, polad kökün
Sanki qaya çatdağına
 misralanıb;
Köklər sonra dönüb daşa,
Elə bil ki, qaya elə özü bitib
Min tərəfə damarlanıb.
Sağın qaya, solun qaya,
İlişiyə həsrət kökün
Qalıb elə sarp qayanı
Cırmaqlaya - cırmaqlaya.
Görmürsən ki, o yer deyil,
Bircə daşdan
Min caynaqla yapışmısan,
Min qarmaqla, min əl ilə,
Min ayaqla yapışmısan.
Budaqların qırıq-qırıq,
Haçaları yarıq-yarıq;
Gövdən buruq, para-para...
Görmürsən ki, o yer deyil,
Burda daha
Ağac səbri gəlməz kara;
Yarpağını torpaq edib,
Köklərini qarmaq edib
 boy atmısan
Təkqayada bitən vələs,
 yaşamısan.

Burda bitmək deyil asan...
Düzdü burda,
Səma geniş,
Dağlar geniş,
Ayağının altındadır
Yoxuş, eniş.
Amma burda külək əsmir,
Sığal çəksin hər yarpağa,
Əsir budaq sındırmağa,
Köklərini qoparmağa...
Qayaların ovuc içi,
Sən tufanlı gecələrdə
Qayaların ovcunda dur,
Ordan yapış,
Burdan yapış,
Barmağının ucunda dur.
Belə gündə sən üstəlik
Gövdən üstə budaq yaşat,
Budağında yarpaq yaşat,
Yarpağında nəğmə yaşat,
Sən ey boyu bircə qarış,
Saqqalı min qarış olan,
Torpağı daş ovuntusu,
İçdiyi də yağış olan
Təkqayada bitən vələs,
Həyat şirin, ömür şirin,
Tamaşadır
Bu dünyanın işi qərəz

1973

ATAMIN XATİRƏSİNƏ

"Bu həyətdən itdi kölgən,
qaraltın da...
Başsız qoyub getdin bizi,
Ürəyimiz qaldı bu gün

qar altında.
Çörəyimiz qaldı bu gün
qar altında
O köməkli günlərimiz
dönməz geri,
Sənsiz necə böyüdərəm
körpələri?!

Tək ayaqla
Bu körpüdən necə keçim?
Tək əl ilə
Bu zəmini necə biçim?"
Yuxudaydım,
Diksindirdi bu səs məni,
Yandırdı bu nəfəs məni.
Yuxum qaçdı,
Dərdim aşdı,
Qulaq verdim, anam idi
Dərdi böyük, gözü yaşlı.
Mən eyvana çıxan kimi
Məni görüb susdu anam.
Sübh çağıydı, dan yerinə
Qar yağdı aram - aram.
Budaqların beli bükük,
Həyətlər ağ varaq idi.
Kənd yatırdı,
təkcə bizim
Eyvanımız oyaq idi.
Qar yağdı atamın da
məzarına,
birinci qar...

Ya atamın
Buz bağlamış barmaqları,
Ya qar basmış
Çılpaq gilə budaqları
nə fərqi var?!

Dəhlizə qar sovrulduqca,
Ağarırdı daş pilləkən;
Asılqanda
Atamın boş pencəyinə
qar yağırdı.
Samanlığın qapısında
düşüb qalan
Dəryazının əlcəyinə
qar yağırdı.
Orağının dəstəyi də
döndü buza,
Qar yağırdı ruzumuza
Xırman üstə gedib-gələn
Yol da, iz də üşüyürdü.
Ələkdən qar ədəndikcə
Təknəmiz də üşüyürdü.
Qış görmüşdüm,
Hava belə qaralmazdı.
Qar görmüşdüm,
Belə soyuq qar olmazdı.
Xiyabanın, Uzunxiyin
Üstü zərif duman idi...
Bir az ağır zaman idi...
Oyuncağım, uşaqlığım
O gün qaldı qar altında.
İşdən-gücdən qaçaqlığım
O gün qaldı qar altında.
Ondan sonra neçə dəfə
Haçalanıb təzə-təzə
Qar altından
Yaşıl otlar çıxdı üzə.
Amma mənim daha heç vaxt
Oyuncağım göyərmədi,
Mənim uşaq istəklərim
göyərmədi.
Atamın öz əlləriylə

alınacaq
Köynəklərim göyərmədi;
Elə qaldı qar altında...
O günlərim çıxmaz yaddan,
Çıxmaz yaddan o intizar.
İndi də ilk qar gələndə,
Sanıram ki, birinci qar
Atamın buz məzarından
başlar əvvəl,
Sonra keçər o eyvandan,
Anamın o
dumanlanmış baxışından;
O ələkdən ələndikcə
toza dönüb,
Təknəmizdə buza dönüb
yağar, yağar,
Birinci qar, birinci qar...

1974

QARAĞACLAR

Görən nədən bezar düşüb
bu ağaclar?!
Yoxsa elə azar düşüb
Qırılırlar ucdantutma
qarağacları?
Bəlkə elə
Biz pəhləvan saydığımız
palıd, çinar
Köklərindən suyu alır,
Onlar susuz qalır bəlkə.
Göy çinarlar
Qarağaca qara deyib
Qidasını alır bəlkə.
Bəlkə elə
Nəğmə deyib yarpaqları,

Xoş gəlməyib
Bəzi-bəzi ağaclara.
Cəfa çəkib
Bir doğmalığ həvəsində,
Bəlkə elə
Birləşmək də istəmişlər
Bir qarağac meşəsində.
Ola bilsin
Dünyadakı ağacların
Qarağacdır ən həssası,
Atomlarla bir dünyada
Müşkül olub yaşaması.
Nə vaxtdandır
Budaqları görməyibdir
Nə bir yarpaq, nə bir çiçək;
Çoxdan ölüb
Yarpaq dilli qarağacın,
Nəgməsi də
O zamandan ölüb demək.
Bir qanadlı təsəllidir,
Quşlar hələ qırıq, sınıq
Budağına gəlib-gedir.
Xəbər verin quşlara ki,
Yuvaları köçürsünlər
Yaşıl taclı ağaclarla,
Qarağaclər ölüb gedir.
Əyilməyib son nəfəsdə,
Quruyurlar ayaq üstə
 bu ağaclar.
Bəlkə yaxın olsaydılar,
Arxa durub bir-birinə
Qurumazdı
 qarağaclər, qarağaclər.

1973

BAĞIŞLA MƏNİ

*Duman, salamat qal,
Dağ salamat qal.
Məmməd Araz*

Ay ana torpağım,
Yamacım, dağım,
Özün qal salamat, bağışla məni.
Yanında bir zərrə xətrim qalıbsa,
O topa buluddan dalımca su at,
Yola sal bir həzin yağışla məni.
Apara bilmirəm bu dağ-daşımı...
A tənəkli dərə, a Yelligədik.
Şəhərdir,
iş gücdür,
qatar başımı,
Bəlkə də illərlə heç görüşmədik.
Bircə cığırından yüz yol keçdiyim,
Soyuq daşına da isinişdiyim,
Ay otuz beş illik ömür meydanım,
A Canalı dağım,bağışla məni.
Suyundan ovucla içə bilməsəm,
Şaxşaxa bulağım, bağışla məni.
Səhər dumanını başına örtən
Ay Zarat çalası, di salamat qal.
Tərləmiş daşlara dilini sürtən,
Ay maral balası, di salamat qal.
Meydan çinarlarım –
Yaşıl taclarım,
Sizdən ayrılıanda gülə bilmədim,
əfv edin məni.
Göyçayım! Bir mənə əl uzat görüm,
Mənim daşan ömrüm,
qaynaşan ömrüm, di salamat qal.
Uğurlu günədir niyyətim, yolum,
Gələrəm, gəlməyəm bağışla məni.

Tutdun ətəyimdən böyürtkan kolum,
Yox, qala bilmərəm, bağışla məni!

1973

* * *

İndi bildim tək qovaqlar nə çəkir,
Yarpaqları danışır öz-özünə.
İndi bildim tək bulaqlar nə çəkir,
Dodaq dəymir, göz dikilmir gözünə.

Bahar gəlib, quzeylərdə hələ qar,
Qara baxdım, baxışlarım soyudu.
Tənha çiçək boz daşa da sığınar,
Küləklər də yorar tənha buludu.

Bircəciyim, tənha qoydun məni sən,
Səndən ayrı əriyəmə, itərəm.
Yoncalıqda yel ağzında titrəyən
Qəribsemiş tək sünbüldən betərəm.

1975

BEŞ-ALTI GÜNLÜK

Özüm də bilmirəm çatışmır nəyim,
Nədənsə təkliyə qaçır ürəyim
beş-altı günlük
Əvvəlki tövr ilə qaynasın şəhər,
Yenə də öz dəcəl uşaqlarıyla
oynasın şəhər.
Mənimsə könlümdə başqa bir aləm,
Bir özüm olaram, bir də düşüncəm
beş-atlı günlük.

Uzaq düşəcəyəm dərdi-sərimdən,
İncə bir yalanla
çıxıb aradan

Qaçmaq istəyirəm əzizlərimdən
beş-altı günlük.

Biri var
könlümü yaman sındırıb,
Özü yanan deyil
məni yandırıb;
Onu da vecimə almayacağam
beş-altı günlük.

O qədər səbirli olacağam ki,
Soyuq baxışlara,
nadan sözüne
O qədər biganə qalacağam ki,
beş-altı günlük.

Duman olacağam dağlar başında,
Torpaq olacağam yaz yağışında
beş-altı günlük.

Yaşaram
axşamdan gündoğanacan,
Sarala-sarala günəş gözləyən
Bir günəbaxanın arzularında;
Ya da qızılağac büdağı olub
Əcəb çiməcəyəm arx sularında
beş-altı günlük.

Sonra yazacağam duyğularımı,
Ürəyim deyəni yazmasa qələm,
Özüm çevrilərəm, şeirləşərəm
Beş-altı günlük, –
Yəni ipəkləşər,
çiçəkləşərəm,
Qovaq yarpağında küləkləşərəm
beş-altı günlük.

1974

DAĞLAR, MƏNİ QƏBUL EDİN

Ömrüm, günüm, salam, salam!..
Gəlmişəm ki, sizdə qalam.
A xeyirxah, müdrük anam
Dağlar, məni qəbul edin.

Öz-özümə yadlanmayım,
Sizə dönük adlanmayım.
Mənim hörmət, izzət payım
Dağlar, məni qəbul edin.

Dumanında qoy gizlənim,
Küləyində əzizlənim
Yağışında təmizlənim,
Dağlar, məni qəbul edin.

Ey ulduzu, ayı olan,
Günəşə sərpayı olan,
Buluda çarpayı olan
Dağlar, məni qəbul edin.

Göy qüdrətli, yer zəhmətli,
Yağlı, südlü, səxavətli.
El-obalı, köç-külfətli,
Dağlar, məni qəbul edin.

Bu elə sirdaş olmağa
Çiçəyində yaş olmağa,
Qayanda bir daş olmağa
Dağlar, məni qəbul edin.

Bulud karvan, zirvə sarvan,
Suyu dərman, döşü əlvan,
Ömrə sultan, səbri ümman

Dağlar, məni qəbul edin.

Zülmətində çırağınam,
Sükutunda sorağınam.
Bir nəğməli qonağınam,
Dağlar, məni qəbul edin.

1974

"TORPAĞA SİTAYIŞ" SİLSİLƏSİNDƏN

I

Qəbristan gül açıb bu payız çağı,
Çiçək baxışlarla kim baxır mənə?..
Qaralan torpağı, düşən yarpağı
Hələ tər çiçəklər almaz eyninə.

Qəbristan payızda bürünüb yaza,
Yatanların ruhu gül nəfəsidir.
Əgər məzarlar da çiçək açırsa,
Torpaq səbirlilər səbirlisidir,
Torpaq müqəddəslər müqəddəsidir.

Adı qara torpaq, mənası min-min
O, bir rəng üstündə min rəng yetirmiş.
Ömründə bir çiçək bitirməyənin
Məzarı üstündə çiçək bitirmiş.

Xəzəli ağlayar,
Çiçəyi gülər,
Torpağı öpülər, daşı öpülər;
Torpaq tutyalaşar burda ilbəl,
Çaylaqda daşlar var heç belə deyil,
Meşədə xəzəllər heç belə deyil.
Bura həzin dünya, kövrək dünyadır;
Burda fikir dərin,
İnsan rəhimdil
Hər yerdə ürəklər heç belə deyil...

Damarlan sinəmdə,
Ürəyimlə vur.
Sən ey torpaq anam, ey torpaq atam.
Pisin dalınca da deyilmək olmur,
Bu tutya torpaqdan utanır adam...

2

Rəngi bir,
Həmişə qanunu da bir,
Nə ölən, nə də ki, itəndi torpaq.
Bitən – sünbülüylə ruzi verəndir,
Doğma məzarlarla vətəndi torpaq.

Vətəndi yurd yeri, ocaq yeriylə,
Ruzudur şum yeri, otlaq yeriylə,
Düş ruzi dalınca, keç eldən-elə,
Torpaq çox tapılar, vətən tapılmaz.

Bu torpaq hələ çox babalaşacaq,
Min yol doğmalaşib obalaşacaq.
Ömrümüz ömürə ömür qoşasaq,
Onsuz muradına yetən tapılmaz.

Qərrib yaylığında
göz yaşıyla nəm,
Bir ovuc torpaq da vətəndir, nə qəm.
Mən ki bu torpağı belə görürəm,
Daha ondan dönüb gedən tapılmaz.

Dekabr, 1976

DÜNYA

Dünya öz yerində tutubdur qərar,
Dağ da yerindədir, duman da, çən də.
Dünyanın işini qarışdıranlar
Qayıdıb dünyadan gileylənəndə,

Cəllad da özünü haqlı biləndə,
Ağır yaraların ağrısı canda,
Vəfasız, dünyadan vəfa umanda,
Dünyaya adamın yazığı gəlir.
Günahsız yaranmış dərəyə, çaya,
Qayaya adamın yazığı gəlir.

İnsanın ümidi bu torpaq ki, var,-
Dağına, düzünə bizik havadar.
Torpağın üstündə bəd əməllərin
Nə vaxt ki, hörümçək torları artar,
Hiylə oxlarının ağrısı canda,
Durmaq olmayanda pisliyə qarşı,
Yurd-yuvan önündə naçar qalanda,
Sevmək olmayanda bu dağı, daşı,
Nə desən bitirən, nə desən verən
Torpağa adamın yazığı gəlir.

Bu qədər yaxşılıq,
İşıq içində
İxtiyar verdiyin – düzü əyəndə,
Etibar etdiyin – sözü əyəndə,
İtəndə aradan vəfa, etibar,
Güvəndiyin dağa ələndə qar,
Ürəkdə od tutub yananda inam,
Bir söz: dönüklərin əməllərinə,
Bəzi atalara baxanda adam,
Alıb gələcəyə aradığımız
Uşağa adamın yazığı gəlir.
Baba misramız müqəddəs oda –
Ocağa adamın yazığı gəlir.

Qayıdıb dünyaya baxırsan bir də,
Yaxşı adamları az olan yerdə
Dünyaya adamın yazığı gəlir,
Günahsız yaranmış dərəyə, düzə,

Qayaya adamın yazığı gəlir.

Yanvar, 1978

BU DÜNYANIN QARA DAŞI GÖYƏRMƏZ

Leyləklərin çöp yuvası boş qalıb,
Bahar gedib, payız gəlib, qış qalıb.
Göy çəməndə ocaq yanıb, daş qalıb,
Bu dünyanın qara daşı göyərməz.

Nə o ocaq közərəsi, sönəsi,
Nə o günlər bir də geri dönəsi...
Qəm eləmə, könlümün bir dənəsi,
Bu dünyanın qara daşı göyərməz.

O gülyanaq bənddir bir xoş baxışa,
Körpə budaq əl açıbdır yağışa.
Min baharın hərarəti yığışa,
Bu dünyanın qara daşı göyərməz.

Ot göyərdib o cığırım, o izim,
Tufanlanıb çalxalanmaz dənizim.
Daha məndən sevgi umma, əzizim,
Bu dünyanın qara daşı göyərməz.

Araz boyu çox mənalar sezmişəm,
Elə bilmə əllərimi üzmüşəm.
Ürəyimə daş bağlayıb dözmüşəm,
Bu dünyanın qara daşı göyərməz.

Oktyabr, 1977

TƏKLƏR

Buludlar toqquşub coşanda hərdən,
Göylərin qılıncı düşəndə işə,
Meşə qırağında tənha bir evdən

Ürəyim nigaran qalır həmişə.

Bir qatar durnaya bəxti yol açar,
Yol gedər göylərin çən-dumanında.
Qatardan ayrılan tək durna uçar,
Fikrim o durnanın qalar yanında.

Meşədə ağaclar qatar-qatardı,
Biri yıxılanda, dikələr biri.
O quru səhrada tək ağac vardı,
Yel vurdu, indi də boş qalıb yeri.

Min adda gül var ki, çəməni bəzər,
Var qaya daşında tənha bir çiçək.
Təkləri ananda ürəyim əsər, –
Sən də, mənim balam, təksən, sən də tək.

İyun, 1977

... VƏ BAŞQALARI

Yazda güllər açar, lalə gülqotaz,
Qərənfil, bənövşə və başqaları.
Dünyada dağlar var, Himalay, Qafqaz,
Boylanar günəşə və başqaları.

"... və başqlarında" qaldı dağ, qara,
Neçə çiçək adı, neçə dağ adı.
Dili ki, öyrətdik eyni adlarla,
"Başqaları" əcəb can qurtarandı.

Bir dünyada yaşar, doğmalar, yadlar,
Hərə öz yerini tutaydı barı...
Mənimçin ən əziz, ən doğma adlar
Səninçin nə olar?- ... və başqaları.

Necə sadalayıb gətirək yada,

Göylərin ki, min-min səyyarəsi var.
Bu var ki, ən parlaq bir ulduzu da
"... və başqalarında" gizlətmək olar.

Hünərçin doğulan insan ki vardır
Qanında od olsun, canında tərər.
Bəlkə də bir tərər yaşayanlardır
"... və başqalarına" adı düşənlər.

Məni saymazların ağrısı canda,
Saxladım könlümdə giley-güzarı;
Həmişə adıma növbə çatanda
Bir söz eşitmişəm: "... və başqaları".

O adlar layiqdir düşüb dastana,
Ad var ki, üstündə kölgələr qalır.
Tək-tək adlarımız qalsın bir yana
"... və başqalarında" ölkələr qalır.

Birinin ulduzu yanıb parladı,
Birinin ulduzu sozalar, batar.
Ali məclislərdə millət var adı
"... və başqalarında" mürgülər, yatar.

Kiminin ad-sanı okean dibində,
Kiminin şöhrəti ulduza çatar.
Nə bilim adı var əriyən qarın,
Nə bilim bu adla yanar min ocaq.
"...və başqalarında" itən adların
Bilmirəm taleyi necə olacaq.

Yanvar, 1978

YARPAQ OLUB TORPAĞIMA TÖKÜLSƏM
Oğlum Şəhriyar üçün

Böyük fikir qanadıyla
Uçulmaza uçmaq olar,
Xırda xuruş fikirlərlə
Kol-koslara endinsə heç.
Bir dünyəvi məhəbbətlə
Bülbül dili açmaq olar,
Samanlıqda dən üstündə
Cikkildəyib dindinsə heç.

Eh, arxadan gələnlərlə
Tənləşməyə nə var, bala,
Hünərin var yetiş görüm
Birincilər gedən yola.
Bu dünyanın kəhər atı,
Səmənd atı ola-ola,
Hər yerışı yeriş bilib
Kor yabıya mindinsə heç.

Bəxtdə varsız, bağda barsız,
Dağda qarsız qalsan belə,
Heç demə ki, zaman belə,
Dövrən belə, insan belə...
Yeri bağlı, göyü bağlı
Kibrit çöpü olsan belə,
Bir kimsənin çırağını
Yandırmamış söndünsə heç.

Yanvar, 1978

QAFQAZ

Bir vergidi, bir sehrdi,
 əfsanədi, nağıldı...
Ayağı su, sinəsi od,
 cığırdı daş Qafqazın.
Oba-oba mən köksünə,
 o köksünə sıxıldı,

Fəda oldum torpağına
o baş-bu baş Qafqazın.

Gərək elə səcdə qılaq
cığırına, izinə.
O ulu taxt zirvə-zirvə
taxtdan salar fələyi.
Qafqaz özü bir allahdır
enib bu yer üzünə,
Biz bəndələr bacarmırıq
hələ onu sevməyi.

Biz bəndələr bacarmırıq
qanad açmaq yenidən
Ki, bu Allah bizimkidir,
biz də onun övladı.
Təkdi, birdi, yeganədi,
bir nəfəsdi, bir bədən,
O nəfəsdən alırıq biz
hər arzunu, muradı.

Qafqazın şam-çırağında
pərvanələr çox yanıb,
Dostların da bu torpağa
könul olub töhfəsi.
Maşuqa bax, bir şairə
heykəl olub dayanıb,
Bir Lermantov zirvəsi var,
bir də Maşuq zirvəsi.

Bir Puşkinin "Qafqaz"ı var,
bir də bizim bu Qafqaz,
Gör, dahilər nəğmələdib
hər daşını bu yurdun.
Necə yeni əks-sədam
Beştaudan qayıtmaz?!

Dayan görüm, qarışdırma
yaddaşını bu yurdum.

Dayan görüm, nəfəs alıb
bir də baxım özümə,
Qumbaşının dolayları
yordu məni bir qəder.
Elbrus da günəşlənib
güzgü tutub üzümə,
Kim üşüsə, burda məni
günəşli qar isidər.

O Əlibəy qayasıdır, –
üfüqdə bir gümüş taxt,
Əlibəylə Züleyxanı
könlüm burda anar hey...
O zamandan bu sevginin
üstünə qar tökür vaxt,
Qar altında məhəbbətin
ocaqları yanar hey...

Dayan, qaraçaylı gözəl,
bu sevgidən bir pay al,
Yad deyiləm, bu dağlarda
özgə nədi, yad nədi?!
Gözlərin bir mavi dəniz,
saçın sayrışın xəyal,
Baxışınla ürəyimə
saldığın bu od nədi?..

Min dərənin suyu axıb
bir dərədə qovuşar,
Tarverdiçay axıb, axıb
Kuban çayı sellənər.
Dayan, qaraçaylı gözəl,
bu hicran da sovuşar,

Mənim könlüm pərvazlanar,
sənin eşqin güllənər.

Babaların ruhu ölməz,
bu dağlarda heç ölməz,
Yəqin hicran küləkləri
əşib-əşib dəyanıb.
Qafqaz bütöv bir sevgidir,
parçalanmaz, bölünməz,
Dünyanın şah qatarıdır
mənzil kəsib dayanıb.

Burda dirilik suyu var,
tapa bilməz hər yetən,
Biz içmişik o şərbəti
min illəri yormuşuq.
Görürsənmi biz ölmürük,
göyərmişik yenidən,
Ağac-ağac, çiçək-çiçək
burda bitib durmuşuq.

Mən hardayam? - mən burdayam -
Babadağın yanında,
Eyvanıma gəlib çıxır
Qafqazın bir qanadı.
O da uca Şah dağıdır
durub şah meydanında,
Qafqaza nə xoş yaraşır
baba adı, şah adı...

Ulu babam, ulu babam!
Ey mənim şah Qafqazım
Axı daşı çiçək açır,
qocadı,cavandımı?...
Dağkələsi od parçası,
qartalları pərvazım,

Zirvə-zirvə dəvə dağlar
 əbədi karvandımı?..

Dayan görüm, pıçıldaııb
 nəğmələdi qovaqlar,
Yəqin indi şair Qaysın
 şeir deyir hardasa.
Rəsul orda öz dağına
 nəğmə desə bir qatar.
Burda bizim Canalıda
 sadalana sadası.

Təkdi, birdi, yeganədi,
 bir nəfəsdi, bir bədən,
Eyvanıma gəlib çıxır
 dağların bir qanadı...
Məşə Vətən, torpaq Vətən,
 qaya Vətən, daş Vətən!
O göyərdib bizim üçün
 hər arzunu, muradı.

Gərək elə səcdə qılaq
 cığırina, izinə,
Bu ulu taxt zirvə-zirvə
 taxtdan salar fələyi.
Qafqaz özü bir allahdır
 enib bu yer üzünə,
Biz bəndələr bacarmırıq
 hələ onu sevməyi.
 Noyabr, 1981

ATAM... ATAM...

Bir payız gününün bathabatıydı,
Atam birdən düşdü yorğan-döşəyə.
Bəlkə də ölümün zarafatıydı,

Gördü ki, fürsətdi saldı gerçəyə.
Yerin qarğışıydı, göyün qarğışı -
Tərs kimi töküdü payız yağışı.
Tərs kimi kolxozun Ağyal atını
Sədrdən izn alıb gec tapa bildim.
Ağyalın başına salıb çatını
Noxtasız nə qova, nə çapa bildim.
Tərs kimi Ağyalı alıxlamağı
Hələ bacarmırdım, uşaqdım axı...
Mən başqa haydaydım,
At başqa kefdə
Çatdım qonşu kəndə ilkindi çağı.
Feldşer Soltan Əli yox idi evdə.
Tərs kimi baş kənddən gəldi sorağı.
Bu tərslik könlümə elə dəydi ki,
Bütün varlığımı yandırdı bənd-bənd.
Feldşer Soltan Əli neyləyəydi ki,
Onun kinəsinə baxırdı beş kənd.
Tərs kimi gözlədim gəlib çıxmadı,
Ağyala bir çubuq çalıb, gedəydik.
Məni də tərkinə alıb gedəydik.
Dedilər Feldşer də qalıb o tayda,
Tərs kimi Göyçay da coşmuşdu yaman.
Tərs kimi Ağyal da büdrədi çayda,
Daha özgə yerə qalmadı güman.
Axır ki, kor-peşman qayıtdım geri,
Gördüm atamın da dəyişib halı.
Bir kinədən ötrü gəzdik evləri;
Sonra gəlib çıxdı müəllim Alı.
O da dedi görək bu nə azardı;
İbn Sinadan da bilmirdi bir az.
Kənddə ot tanıyan bir qoca vardı.
Tərs kimi ölmüşdü o da keçən yaz.
Durub yalvarırdıq biz də ölümə,
Tərs kimi yol tapıb, iz bilməmişik.
Bir təbib əlində heç nəymiş demə

Atamı sağaltmaq,

biz bilməmisişik.

Sən demə, Bakı var, Moskva varmış
Sən demə, dünyada ölü dirildən
Min bir dərd yanında min dava varmış.
Sən demə, şipşirin dillər də varmış,
Sən demə şəfalı əllər də varmış.
Tərs kimi o əllər bizim deyildi
O əllər heç bizə yetən deyildi.
Durub yalvarırdıq biz də ölümə,
Bu zaval dərmansız ötən deyildi.
Tərs kimi yaman gec kəsdi o yağış,
Göyçay da gec yatıb, gec aram oldu.
Feldşer Soltan Əli gəlib çıxmamış
Deyəsən vaxt keçib, gün tamam oldu.
Eh, o da gec gəlib, gec çata bildi,
Kinədən saralmış barmaqlarıyla
Atamın nəbzini gec tuta bildi.
Ümid gecikdisə, əcəl tələsdi,
Tərs kimi o payız yelləri əsdi.
Tərs kimi qəfləti, lap birdən-birə...
Tərs kimi məni də qoymadılar ki,
Atamın üzünə baxım son kərə
Bəxtimiz şaxtaya, ayaza düşdü,
Tərs kimi bu ölüm payıza düşdü,
Tərs kimi qarşidan qış da gəlirdi.
Tərs kimi atam da üçcə gün qabaq
Ətdiyə vermişdi inəyimizi.
Soruşduq demədi,
bilmədik haçan
Səlim də veriyə qoşmuşdu bizi.
Tərs kimi bu dərdlər böyük dərd idi.
Tərs kimi qanun da bir az sərt idi.
Öldü cavan atam,
Gör nə yaşdaydı –
Hər şeyin günahı o yağışdaydı,

Ya da ki, Ağyalı gec tapmağında.
Yox, günah Göyçayın daşmağında.
Havanın yas tutub gülməməyində,
Alı müəllimin İbn Sinadan
Bir kəlmə də olsun bilməməyində,
Feldşerin vaxtında gəlməməyində,
Günah o yağışda, yağışdaydı ki...
Öldü cavan atam.
Nə yaşdaydı ki...

Aprel, 1981

BİR QIŞ MƏNZƏRƏSİ

Ormanda bax qırova,
Bəyaz budaqlar yuxuda...
Ağ duman, büllur hava,
Qalaylı dağlar yuxuda.
Qış özü bəndə salıb,
Çayları saxlar yuxuda.

Hər ağac qu quşudur,
Hər budağı gümüş qanad.
Sarmaşığı kəmərdimi,
Üstü dolu gümüş manat.
O büllur qəndilə bax,
Civələnin saat-saat.
Quzeydə mürğü döyür
O çılçıraqlar yuxuda.

Sərsəri yüngül duman,
Əlcim-əlcim, bəyaz-bəyaz.
Bəlkə də duman deyil,
Nəfəs alır şaxta, ayaz.
Bir güney zər şüanı
Aldı qəfil, güldü bir az;
Sanki əmzikdi əmir

Körpə dodaqlar yuxuda.

Təpələr qalay-qalay
İşıldadır başlarını.
Cığırılar ağ yazıdır,
Gəl oxu yaddaşlarını.
Su gəlib damcı döyüb
Aynaladıb daşlarını;
Qışın şəlalə qızları
Zülfü daraqlar yuxuda.

Yanvar-Fevral, 1979

KARVAN, GÖTÜR MƏNİ APAR ÖZÜNLƏ
S. Hacıbəyovun "Karvan"ına

Karvan, götür məni apar özünlə,
Bir sonsuz səhranın aydınlığında,
Gedim bir əbədi, mavi axında...
Ayağım altında xırçıldasın qum,
Zıncırov səsləri yayılsın aram,
Cəhənnəm, qoy dəvə yerişi olsun,
Bilim ki gedirəm, addımlayıram

Karvan, götür məni özünlə apar,
Başqa bir istəyə can atmağım yox.
Bilim tələsdiyim mənzil başı var,
Amma bu mənzilə heç çatmağım yox.

Min yol aram-aram
Qoy düşsün axşam,
Günbatan qarşımda yandırısın ocaq.
Karvan, götür məni özünlə apar,
Ulduzlar altında gecələyəndə,
Bilim ki, yolumu aydınladacaq
Yenə açılacaq sabahlarım var.

Karvan, götür məni apar özünlə,
Aç mənim o dürlü sabahlarımı.
Karvan, götür məni apar özünlə,
Yu bütün, yu bütün günahlarımı.
Məni insan elə bütün məqamda,
Elə bu nəfəsdə, bu xalda qalım.
Elə bu məqamda, bu halda qalım...

Karvan, götür məni apar özünlə,
Bütün ölümlərdən sovuşum gedim.
Hüruvilər "nuri - təcəlla"sına,
Mən də bu karvana qovuşum gedim

Bu nə mavi dünya,
 nə mavi axın!
Karvan, götür məni apar özünlə,
Bulaq suyu kimi durulum, axım...
Bəlkə də ayağım heç dəyməz yerə,
Bir mələk olaram,
 bir ruh olaram,
Uçaram ən təmiz səmələr içrə...

Yeddi rəng yol gedir nəfəs-nəfəsə,
Mən də o rənglərdə rəng olub itim.
Bu yeddi cığıra, bu yeddi səsə
Məni səkkizinci yoldaş bil gedim,
Karvan, götür məni apar özünlə...

Oktyabr, 1978

BU PAYIZ

Otaqda yazmıram bu şerimi mən,
Yapışib payızın titrək əlindən
Qızıl bədənini sıxıb köksünə,
Lap belə tərədən dırnağa kimi
Payıza bürünüb yazdım şeirimi.

Geydim libasını,
gördüm barını,
Atımı xəzana sürdüm bu payız.
Ömrümün saralmış yarpaqlarını
Gözümlə çox aydın gördüm bu payız.

Gizli gəlişini,
pünhan işini,
Dağda yerişini gördüm payızın.
Özümdə, ocaqda, torpaqda, suda
Çıxış-girişini gördüm payızın.

Ovcuma da baxdım,
bir xəzələ də,
Damarlar, cizgilər nə qədər oxşar.
Bizdən ayrı deyil bircə gilə də,
Ovcumun içində bir payız yaşar.

Pərişan lipanın arxlara dolan
Yarpaqlarında da payız yaşayır.
Sevgi məktubunun saralıb solan
Varaqlarında da payız yaşayır.

Bağlı xəzinədə bəlkə payız var,
Lap var-dövlətdə də ömrü var onun.
Qızıl da payızdır daşlaşıb yaşar,
Çox ömrün sonunda möhrü var onun.

Bu gün əynimdədir o qızıl libas,
Yarpaqlar saçımda yatdı bu payız.
Dünyanın işindən danışdıq bir az,
Payızla söhbətim tutdu bu payız.

Sandım ən duyğulu çağım da budur,
İstədim ən zərif sözə toxunam.

Gördüm ki, payızla söhbətim tutur,
Bildim ki, payıza mən də yaxınam.

Dedim, solan çinar, özünü saxla,
İnsanam, mənim də gözlərim dolar...
Kövrək bir ürəklə,
 kövrək budaqla
Bu sərt həqiqətə neyləmək olar?!

Bir kövrək budağa atdım əlimi,
Gördüm nəfəs alır yarpaqlar hələ.
Əvvəl payızlanıb o budaq kimi,
Sonra bu şerimi gətirdim dilə
Noyabr, 1978

GÖR MƏNİ HAYANA GƏTİRDİ BU YOL

Gör məni hayana gətirdi bu yol,
Bir də təzələnib güldü həyatım.
Sağ ol, a dağ çayı, a yaylaq, sağ ol.
Burda bir anımı bir il yaşadım.

Nə qərib alova bürünüb o dik,
Qaymaq çiçəkləri yanır zər kimi.
İlahi, biz necə bəxtəvərmişik!
Bu dağlar, dərələr bizimkidimi?
Bu göy də, bu yer də bizimkidimi?
Yəni biz də varıq,
 dünya da varmı?
Bu baxan gözlər də bizimkidimi?
İlahi, biz necə bəxtəvərmişik!

Könül, hər ömürdən sən xəbərdar ol,
O palıd babamdır, bu şiv yaşadım.
Ağacım, yamacım, Göy meşəm, sağ ol,
Burda bir anımı bir il yaşadım.

Bir allah taxtıdır o quzey, güney,
Burda təbiətin işi nə düzdü.
Qəzəb deyilən şey, qəsd deyilən şey
Yoxdu bu dünyada, əfsanə sözdü.

Laləm, yolum üstə bir də çıraqlı ol,
Bu çıraqlı döşdə qoy şəhə batım.
Ümidlə yaşayan bənövşəm, sağ ol,
Bir az ömür sürüb xeyli yaşadım.

Qapqara buluddan ağ yağış yağa,
Görün bu süzgəci, o saf billuru.
Orda bulanıq su hopur torpağa,
Burda üzə çıxıb axır dumduru.

Belə durulduqda duruldu kefim,
Çimdi şəfəqlərdə arzu qanadım.
Sağ ol, a torpağım, a yaşıl evim,
Burda bir anımı bir il yaşadım.

Qara ürəyin də xoş damarını
Burda bir meh ilə ayıltmaq olar.
İnsan alt-üst edər çox qərarını,
Günahlar yolundan qayıtmaq olar.

Sağ ol, təmiz ömür, var ol, təmiz yol, –
Ey mavi zümzümə, ax, daim var ol...
Maral talasında gülən çəmənim,
Yaşa yəhər qayam, - var ol, daş atım.
Sağ ol, ey qismətim, möhlət verənim,
Bir az ömür sürüb xeyli yaşadım...

Aprel, 1980

Tənhalıq
ŞAMAXI YOLUNDAKI TÜRK MƏZARINA

Bir tək məzar gördüm bir tənha yerdə,
Gördüm ki, bu məzar yollara baxır.
Bilmirəm ürəyim darıxdı birdən,
Yoxsa ki, elə bu məzar darıxır?!

Yollara baxmağa gözü yoxdusa,
Görəsən bu məzar yolu neyləyir?
Daha ürəyində sözü yoxdusa,
Üstündə danışan dili neyləyir?

İndi ki nə dinər, nə qulaq asar,
Ürəyim darıxır, yoxsa bu məzar?

Daşı göynəyirsə, niyə göynəyir,
Qışı göynəyirsə, niyə göynəyir?
Görəsən üstünə gəlib-gedəni
Görəsən bu məzar səsi neyləyir?

Göyləri işıqlı,
 üstü çiçəksə,
Burda qərblikdən qaçsa dəyərmə?
Qonşuluq eyləyə bilməyəcəksə,
Yəni qəbristanda yer istəyərmə?..
Burda üstü gülzar, yeri lələzar,
Ürəyim darıxır, yoxsa bu məzar?

Bu sirdən baş açə bilmədim nəsə,
Bəlkə ölməzliyə bir də güvənim?
Məzar da darıxıb qəribsəyibsə
Daha tənhalığa sözüm yox mənə.
Bəs bu tənhalığa kim qəbir qazar...
Ürəyim darıxır, yoxsa bu məzar?..

Mart, 1980

XEYLİ YAŞADACAQ MƏNİ BU ÜMİD

Nə yaxşı bu yerdə çıxdın rastıma,
Elə bil gün doğdu süst həyatıma.
Sözün məlhəm oldu qol-qanadıma,
Xeyli yaşadacaq məni bu ümid.

Fikrimə, duyğuma çökmüşdü duman,
Dumanda sozalan çıraq kimi idim.
Səhra günəşinin altında yanan
Qovrulub sızlayan topaq kimi idim.
Bu yağış hayandan çiləndi gəldi,
Gözümün üstündə şəh gilələndi,
Xeyli yaşadacaq məni bu ümid.

Gördüm ki, sinəmdə döyünür ürək...
Baxışın mənimçin qızıl dan kimi...
Noyabr günəşi xoş təsəllitək
Payız yarpağını ovudan kimi
Xeyli yaşadacaq məni bu ümid.

Əvvəl də var idim, gedib-gəlirdim,
Ömrümdən gün keçib, ay ötüşürdü.
Vardım,
bir quruyan qarağac idim,
Durduğum torpağa kölgəm düşürdü;
Bu bahar hayandan üzümə baxdı.

Kölgəm də dirçəlib göyərdi, qalxdı,
Xeyli yaşadacaq məni bu ümid.
Ey hicran dərdinə tapılan əlac,
Ey bahar töhfəsi,
ümid şöləsi!
Balta yarasını sağaldan ağac,
Ey nakam kötüyün şumal pöhrəsi,
Xeyli yaşadacaq məni bu ümid.

May, 1978

ÜRƏYİM ƏLİMDƏ OLAN VAXTLARI

Nə vaxt ki, bir kədər məni haqlayır,
Dünyanın işinə məəttəl qalıb
Əllərim yanıma düşüb ağlayır,
Ürəyim əlimdə olur o vaxtı.

Bəzi tərs işlərin ağrısı canda,
Bir nadana qarşı, pislilyə qarşı
Əlim damar-damar yumruqlananda,
Ürəyim əlimdə olur o vaxtı.

Ürəyim əlimdə olan vaxtları
Bir də əllərimə baxmağım gəlir.
Darıxqan oluram, kövrək oluram,
Ya bir dost əlini sıxmağım gəlir.

Çiçək oxşayanda, mizrab vuranda,
Uzalı qalanda sevgi dalınca,
Əllərim göynəyib üzə duranda
Ürəyim əlimdə olur o vaxtı.

Ürəyim əlimdə olan vaxtları
Demə ki, bədənim, dilim yaşayıb;
Özüm olmamışam,
tutacaqlarda
Göyərçin bir əlin qonşuluğunda
Çırpına-çırpına əlim yaşayıb.

Elə siz də bunu əfsanə sayn,
Bir nakam deyib ki, basdırın məni,
Amma bir əlimi çöldə saxlayın;
Tək əlim göyərək çatır dadıma...
Ürəyim əlimdə olan vaxtları
Nəsə bu vəsiyyəət düşür yadıma.
Darıxqan oluram, kövrək oluram...

Baxıram əlimə-cüt qanadıma...

İyul - sentyabr, 1979

* * *

Təbiət baharın nəğməsində ram,
Bulaqda nanətək titrədi misram.
Min əldə əridi gör neçə mizrab,
Bir telin sirrini bilənə kimi.

Əllərim yetməyən hansı diləkdi,
Bircə təbəssümün mənə köməkdi.
Tələsən bənövşə bilsən nə çəkdi
Yaz onun hayına gələnə kimi.

Yaxşını yamandan seçir bu həyat,
Sən eşqə ümid ol, arzuya qanad.
Yamanlıq eyləyib ceyranı ağlat,
Timsahın yaşını silənə kimi.

Torpaqdan göyərdi eşqi insanın,
Bir gülə əyilsəm yüz yol inanın.
Amma bir bədxahın, bir bədgümanın
Xar oldum üzünə gülənə kimi.

Dostla loğmasını bölüb babalar,
Açıq süfrəmizdi bu ulu diyar.
Gərək qapımızı bağlayaydılar
Süfrəni ikiyə bölənə kimi.

Heç isti görmədim bir yad nəfəsdə,
Ürəyim, kamanı bu eldən istə.
Vətənin bir qarış torpağı üstə
Yaşaya biləydim ölənə kimi.

1977

QALDI

"Üzü bəri baxan, dağlar
Mənim sizdə nəyim qaldı?!"
Zirvələrdə başım üstə
Çaldırılanmış göyüm qaldı.

Qaya tutub binasını,
Şimşək çəkib xınasını.
Atdı başdan cunasını
Əynində daş geyim qaldı.

O sökülməz tağlar qalıb,
Bulaqları çağlar qalıb.
Həmin sellər, çaylar qalıb,
Bəs məndən nə deyim qaldı?

Yoxuşları qalxa-qalxa,
Ancaq yetdim gül yaylağa.
Zirvələrdən qar almağa
Nə gücüm, nə heyim qaldı.

Gözüm qalıb libasında,
O yazın da, bu yazın da.
Qayanın daş kasasında
İçilməmiş meyim qaldı

Qalan günlər, gedən çağlar,
Gözüm gülər, könlüm ağlar
"Üzü bəri baxan, dağlar
Mənim sizdə nəyim qaldı."

Mart, 1978

GÖRDÜM YOL AYRICINDA

Gördüm yol ayrıcında, bu süfahi bir daşdı,
Yəqin yol gedən dəyib daş yoldaşla adaşdı.

Dünyanın bir ucu toy, bir ucu da savaşı,
İlahi, mən bu daşı götürüm, götürməyim?

Bir dərya sularında yüküm olacaq isə,
Bir səhra küləyində çəkim olacaq isə,
Şeytan üçün tufəngim, cəngim olacaq isə
İlahi, mən bu daşı götürüm, götürməyim?

Bir əl yetməzliyində bəlkə mənə köməkdi,
Budaqda ruzum olsa bir qarış boy deməkdi.
Yerim cənnət bağısa, daş nəyimə gərəkdi.
İlahi, mən bu daşı götürüm, götürməyim?

Özümlə nə döyüşüm, özümlə nə vuruşum?
Burda köhnə izlərin cığırı ot, yeri şum.
Daha bu yoldan geri dönən yox ki, soruşum,
İlahi, mən bu daşı götürüm, götürməyim?

Saxlamaq da çətindi, aparmaq da azardı,
Tale bu bilməcəni görən necə yozardı?
Bu necə gəl-getdi bəs, eh, bu necə bazardı,
İlahi, mən bu daşı götürüm, götürməyim?

"Ömrümün sarayından gündə bir kərpic düşər".
Min belə kərpic düşər, torpağa nə güc düşər.
Ömrün karxanasında bəlkə bir az gec bişər
İlahi, mən bu daşı götürüm, götürməyim?

Aprəl - may, 1980

TƏRƏZİ

İndi də yadıma salıram hərdən,
O asma, taxtagöz tərəzimizi.
Bir gözündə alma, bir gözündə dən,
Çəkiddən arxayın salardı bizi.

İpi düyün-düyün, taxtası çat-çat,
Amma gəl qızıl çək, səhv eləməzdi.
Ortağı onunla böldü bir elat,
Ev-ev, qonşu-qonşu əllərdə gəzdi.

Eh, o tərəzidə min cürə varla
Göz ki, boşalırdı, göz ki dolurdu;
İrili, xırdalı yumurtalarla
Toyuq günahını çəkmək olurdu.

Çəkdiyinə möhür basılmışdı ki,
Mis kasa, mis nimçə - budur çəkisi.
İplə boğazından asılmışdı ki,
Nə varsa düzünə, haqqına çəksin.

O da ömür idi, qayğısı min-min,
Baxardı zamana, vaxta gözləri.
El kasad olanda tərəzimizin
Üşüyüb ağlardı taxta gözləri.

Yəqin ki, üşüyüb ağlamaz indi,
Ağlayan gözü yox, danışan dili.
O bir xatirəydi, könlümdə dindi,
Bağlandı bazarı, ötdü mənzili.

Bəlkə hər çəkisi bir haqq sözüydü,
Onunla seçərdik yaxşı, pisi də.
Köhnə tərəzimiz elin gözüydü,
İndi şey çəkilməz o tərəzidə.

Fevral, 1980

YAŞIDLARIM... YAŞILLARIM...

Çoxdan bu cığırla qalxmamışdım heç,
Çoxdan Canalıya güzar eyləyib
Yaşıl sərgisində baxmamışdım heç.

Salam, a tək qanad qoca göyrüşüm,
Qoy bu ağaclarla bir-bir görüşüm;
Solanım, qalanım, a yaşıllırım,
Salam, a dostlarım, a yaşıdlarım,
Yaşa dolmusuz ki, əməlli-başlı...

Yaxşıca köhnəmi, təzəmi gördüm,
Mən sizi görəndə özümü gördüm.
Ömrün budaq-budaq nərdivanında
Bir də ayaq-ayaq izimi gördüm.

O döngədə durub ötərdi şən-şən,
Bu vələs quruyub qaxac olub ki,
Odun daşığıanda şələm ilişən
Bu şiv əməllicə ağac olub ki...
Eh, sən də illəri vermişən yelə,
Ay Cökəm, bəzənib-düzənmə belə...
Ömrün hansı çağı qalıb yadında,
Görürəm sinəndə bir ah görünür.
Yarpaq daldasında, qabıq altında,
Ömür qırıqların, vallah, görünür.

Sən yarpağa güc ver,
Mən də ki, dilə,
İndi bizi çox şey salar tamaha,
A zalım, bəzənib-düzənmə belə,
Bizə bu hoqqalar yaraşmır daha.
A Palıd,
Sən danış, nə deyir gedib-gələnlər,
Yüz yaşla görüşə bildin, eləmi?!
Axır ki, sən də ağacdələnlər
Gövdənə girişə bildi, eləmi?!

Nə bilim, deyirik yeri düşəndə,
Guya ki, dərdi-sər qocaldır bizi.
Bəs bu gözəllikdə, bu dağ düşündə

Hardan gəlib tapıb qocalıq sizi.

Ömrümüz enişli-yoxuşlu yolda,
Görürsən yüz ili bir ana gedir.
Oturum qoy bir az bu daş stulda
Bir görüm bu dünya hayana gedir...

1982

SANA GÖR NEÇƏ BƏNDDİ

1

Aprel gəlib,
Bu dağlara bir də düşdü qar,
Payızda da daş qayalar
belə qar idi.

Payız qarı çiçəkləri
vurub qorxudar,

Dağda qarı
Gül-çiçəklər qorxudur indi.

1968

2

Şair –
Dünyadan bir ömür
qoparıb o da,
Gömülür torpağa
günün birində.

Yaratdıqlarında
yaşayırsa da,
Ölür yaranmışam
nəğmələrində.

1970

3

Çiçəyi saralıb,
yarpağı solsa,

Quru torpağından
 alaq ətrini.
Qürbətdə vətənçin
 yanar kim olsa,
Vətənin vətəndə
 bilək qədrini.
1970

4
Deməyin qızıldır,
 zərdir xəzəllər,
Günəştək nur verib
 saçıla bilməz.
Torpaqtək bir çiçək
 bitirə bilər,
Yarpaqtək bir daha
 açıla bilməz.
1971

5
Könül duyğum
 qanad açıb ilk yaza,
Bu qanadla
 çox arzuya çataram.
Niyyətimdə
 bir uçarı quşamsa,
Qismətimdə
 relsə düşən qataram.
1977

6
Şerin son mənzili
 dağlar dalında,
Biri zirvədədir,
 biri dərədə.
Qayaya dırmanan

şerin yolunda
Ayaq izi də var,
cırmaq yeri də.
1977

7
Gah açar yolumu
yaşıl bir həvəs,
Gah qızıl balığım
dəryada itər.
Torpağa əkdiyim
sevgim göyərməz,
Daşda özbaşına
həsrətim bitər.
1978

8
Zaman çox yarpağı budaqdan salıb,
Sözdür, xatirədir keçəndən qalıb.
Hər batan günümü üfüqdən alıb
Bir qızıl atlıydı çapdı apardı.
Cavansan, ömrünün yazına uyma,
Şirindir dünyanın nəşəsi, doyma.
Sən elə bir gülü üzməyə qıyma,
Payız vurdu, yıxdı, çapdı apardı.

İSMAYILLI ZƏLZƏLƏSİ

Bəlkə suyu döndü, çarxı ilişdi,
Bu nə zəlzələdi, nə titrəyişdi?!
Bəlkə bir dağ uçur, bir dərə dolur?!
Yerimiz yenidən yerbeyer olur?!

Yerimiz yenidən yerbeyer olur!
Eh, yoxsa bizimlə nə cəngi varmış.
Sən demə, hələ yer tərəzimizin

Ağır yüngülü var, pərsəngi varmış.

Ağır-yüngülünü düzəldir hələ,
Bəlkə qarı artır, yağışı artır.
Milyon-milyon yaşlı cavan dağımız
Qocalır, alınının qırışı artır.
Qırışı yenidən yerbəyer olur,
Dağ-daşı yenidən yerbəyer olur.

Bu göy ağasının, yer ağasının
Ömründən bir yarpaq saralıb düşür.
Tikişi açılır daş yaxasının,
Bəlkə bir düyməsi qırılıb düşür.

Yerimiz yenidən yerbəyer olur,
Düzəliş aparır öz qurğusunda,
Yəqin yorğun düşüb qış yuxusundan.
Qıçını uzatmaq istəyib bir az,
Torpağım, bu boyda zarafat olmaz!

Heç əvvəl bilməzdik harda durmuşuq,
Ömür yuvamızı harda qurmuşuq.
Lap əməlli başlı bizi ayıltıdı,
Divarlar titrədi, getdi-qayıtdı.
O uzun dekabr gecələrində
Oyaq gözümüzdə gecə də yatdı.

Baxdıq yolumuza, cığırımıza,
Bir də ayağımız altına baxdıq.
Bir az qorxu-hürkü dadına baxdıq.
Həm də el-obanın, qohum-qonşunun
Doğmasına baxdıq, yadına baxdıq.

Ağrı-acımızı sınıadı bir az,
Həyəət-bacamızı sınıadı bir az.
Baxdı tabımıza, bərkliyimizə,

Yoxladı bir az ev-eşiyimizi,
Yerimiz yerində sınadı bizi.

Neçə mərd igiddə, yer övladında
Gördük mətanəti, gördük qüdrəti.
Həm gördük qorxağı, həm kəmfürsəti,
Həm burdan baş alıb qaçanı gördük.
Həm bura quş olub uçanı gördük.
Yenidən tanıdıq bir-birimizi,
Yerimiz yerində sınadı bizi.

Qeyrət qanımızda qopdu zəlzələ,
İtdi dilimizdə bir qorxu adı.
Biz öz hayımıza çatmamış hələ,
Gördük ki, bir ölkə hayımızdadır.

Yanır pəncərəmiz, gur çırağımız,
Bir də qurub-tikmək yarışını artdı.
Heyif ki, qocaldı cavan dağımız,
Alnında bir ömür qırışı artdı.

Yanvar, 1982

GÖYƏRÇİNLƏ UÇMAQ OLMUR

*Zəlzələdən göyərçinlər
İsmiyillini tərk edib getdilər.*

Qanadlılar qaçdı getdi,
Göyərçinlər uçdu getdi.
Hardasa
yuva qurub,
 yuva hörüb
 yaşayırlar...
Göyərçinə-quşa nə var?..

Göyərçinlər uçdu getdi,
Göyərçinlə uçmaq olmur.

Fevral, 1982

SƏHƏR ŞƏFƏQİNƏ DÜŞƏN DURNALAR

Süzüb qanadından dumanı, çəni,
Yarıb qaranlığı, keçib gecəni,
Keçib iki bulud arasındakı
O tənha, qurama göy küçələrdən,
Bir qara buluddan şütüyüb çıxıb
Sıyrılmış qılınc tək parladı birdən
Səhər şəfəqinə düşən durnalar.

Səhər şəfəqinə düşən durnalar
Şəfəqlər içində şəfəqləndilər.
Birdən qanad-qanad çiçəkləndilər;
Birdən də göylərdən endilər qəfil,
Müqəddəsləşdilər, mələkləndilər
Səhər şəfəqinə düşən durnalar.

Göylərin naxışı, göylərin zəri
Deyəsən qalxırdı lap ərşə kimi.
Uçan durnaların girdə gözləri
Yanırdı şəfəqdə bənövşə kimi.
Qamaşır, qırpılır o bənövşələr,
Həmin o qırpımda, həmin o səhər
Göylərin bənövşə yuxularında
O qatar çimirdi, xumarlanırdı.
Yastı dimdikləri bir an içində
Hərdən közərirdi, hərdən yanırdı.

Səhər şəfəqinə düşən durnalar
Uçurdu, uçurdu, yenə uçurdu.
Od kimi alışan, gün kimi yanan
Taya buludları alıb qucurdu.
O uzun yolların əzablarını
Sonra gilə-gilə əridirdilər.

Yorğun haylarını-haraylarını
Elə bu şəfəqlə kiridirdilər
Səhər şəfəqinə düşən durnalar.

Şəfəqlərə ümid olmasa idi,
Səhərlərə ümid olmasa idi,
Durnalar neylərdi,
Biz neyləyərdik?!

Üfqü qalayan qızıl dan idi,
Göylər damar-damar qızıldan idi...
O qızıl yollarda gümüş bir xəyal...
Durnalar uçurdu, uçurdu xoşhal,
Uçurdu, uçurdu, yenə uçurdu,
Taya buludları alıb qucurdu
Səhər şəfəqinə düşən durnalar.

Sentyabr, 1982

PAYIZA BAXIRAM

Bu gün duyğum oyaq, düşüncəm oyaq,
Bu gün çox arxayın, çox soyuqqanlı,
Bir az dərdi-sərdən, qayğıdan uzaq
Dayanıb beləcə payıza baxdım.
Baxıram...

Payızın nəyi olacaq?-

Ələnən ələyi,
Solan çiçəyi,
Soyuyan torpağı
Düşən yarpağı.
Ayaqlar altında xəzəl o ki var,
Tapdayır adamlar, keçir adamlar,
Hə, bax, o gedəndi, o da gələndi...
İki cavan baxır biri-birinə
Bir də belə baxa bilməyəcəklər,
Necə ki, mən durub baxıram indi.

Yəqin ki, indiki vaxtın yerinə
Heç vaxt belə baxmaq olmayacaq, yox.
Yəni o su gəlib bu arx dolacaq,
Amma bu su ilə doymayacaq, yox.
Orda bitməyəcək o solan çiçək,
Torpaq o xəzəli ayıltmayacaq.
Düzdür, hələ min-min payız gələcək,
Amma heç bu payız qayıtmayacaq.
Həyat qəribədir, yaman qəribə,
Həm düşməyib, həm də düşüb qəlibə.

Dayanıb baxıram, bu qoca dünya
Doğrudan heç günah dünyası deyil.
Zər-ziba, nə bilim yığıb toplamaq,
Bu dünya heç tamah dünyası deyil.
Bu əsəb, bu qəzəb, bu nifrət, bu kin,
Bu döyüş, bu silah dünyası deyil.
Yamanlıq eləmək dünyası deyil,
Nə bilim, bu mənim, hə, bu da sənin -
Ya qarın, ya yemək dünyası deyil.
Ömrün işi böyük, uca, qəribə,
Həm düşməyib, həm də düşüb qəlibə.
Bu dünya, bu dünya...
Qurtardı sözüm,
Özüm dediyimə mat qaldım özüm.

Budaqlar içindən çıxıb qəfləti,
Yox, çinar yarpağı deyil o düşən;
Məhsəti xanımın tanış surəti
Gördüm ki, payıza baxır pərişan.
Bəlkə də o baxır, mənəm sehrdə;
Onun da payıza baxdığı yerdə,
"Fələyin damından ucaldı bir səs;
Bu dünya bir saman çöpünə dəyməz".

Noyabr, 1983

O MƏN ELƏ ÖZÜMƏM...

Vaxt var ikən yetmədim o murada,
Gül içində çaşıb qaldım çəməndə
Səhv elədim, mən qalmışam piyada,
Öz arzumu mindirmişəm səməndə.

Başım üstə bir tayacıq buluddu,
Ötən durnam daha məni unutdu.
Şeh otları köynəyini qurutdu.
Al günəşin tellərini əməndə.

Çox gəminin küləklənib yelkəni,
Bu dünyanın çox uzundur örkəni.
Hörüyünü qırıb qaçan ürgəni
Bir tük ilə vaxt salacaq kəməndə.

Şah dağının başı salamat deyil,
Piyada dağ nə şah, nə də mat deyil,
Şerimdəki lirik mənələr yad deyil
Bu mən elə mən özüməm o məndə.

İyul, 1983

BİR YAZ GECƏSİNDƏ

Bu gecə göylərdə durna sorağı,
Səma zolaq-zolaq zər içindədir.
Eyvanda bir kisə dibçək torpağı,
Gördüm ki, buğlanır, tər içindədir.

Bildim ki, bu gecə torpaq da yatmaz,
Sığmaz qabığına tumlar bu gecə.
Çaylar da pərvazdır, daşlar da pərvaz,
Bəlkə rişələnir qumlar bu gecə.

Hələ qış yuxusu qalıb yadında,

Yaşıl kipriyini hey qırpar əkin.
Binalar altında, yollar altında
Yatan torpaqlar da diksinər yəqin.

İndi ki, nəfəsi isinib yerin,
İndi ki, gecəni göyərdir bu yaz,
Yəqin ki beynimdə hüceyrələrin
Ölümü dayanıb, ləngiyib bir az.
Çiçəklənmək olar, gül açmaq olar,
Bu yaz gecəsində qocalmaq olmaz.

Qan vurur beyninə, çırpınır tənək,
Yarpız düymələnib yayılır bağa,
O meşə talası döşündə çiçək
Çıxacaq sabahı qarşılamağa.

Min göz var ağacın hər calağında,
Sabah bu gözlər də çiçəklə dolar.
Qoy düşüm, dayanım arx qırağında,
Bu quru eyvanda bitməkmi olar?

Bu yaz gecəsində çöl-bayır oyaq,
Bu gecə baharla könlüm şərikdir.
Bu gecə bir ağac, bir yamac olmaq,
Bu gecə çöl olmaq bəxtəvərlikdir.
Bu gecə göl olmaq bəxtəvərlikdir.
Bu gecə baharla qol-boyun olub
Sabaha yol almaq bəxtəvərlikdir...

Aprel, 1979

1983

*1983-cü il 30-31 dekabrda İsmayillıda
beləcə güclü tufan oldu.*

Hardan idi onda bu güc,

Nə qəzəbli qoca imiş
bu səksən üç.

Bir də gördü
Günlərini yel apardı,
Gözləini yumub-açdı,
Bir də gördü dekabrı,
son gününü...

Gedəsiydi,
Amma getmək istəmədi
birdən-birə.

Hey özünü
Tufan-tufan, külək-külək
Vurdu göyə, vurdu yerə.

Dağdan, daşdan,
O ağacdan, bu ağacdan
Yapışdı bərk.
Küləyindən əsdi fələk.
Palıdları,
Çinarları yıxdı o güc.
Nə qəzəbli qoca imiş
bu səksən üç.

Ha vurnuxdu, ha çarpışdı,
Torpaqdan da bərk yapışdı;
Əkinlərdə şırım açan
Onun nəhəng caynağıydı.
Ömrümüzün
Yaman güclü yarpağıydı
bu səksən üç.

Belə külək əsməsəydi
Budağından düşməzdi heç.
Ha səyirtti yel atını,
Ordan çapdı bu tərəfə,
Burdan çapdı o tərəfə.

Bir də gördü yolu yoxdu
Dekabrdan o tərəfə.

Alnı oldu qırıq-qırıq,
Gördü daha
Tarixlərə gedir adı...
Eh, bu qədər hay-həşirlə
Öz yolunu bircə qarış,
Öz ömrünü bircə saat
Uzatmağı bacarmadı.

Beləcə süst qalıb düşdü,
Qanadını çalıb düşdü.
Qaldı gücsüz, qaldı yetim...
Bu tufanla
Cavanşirin qalasına
Möhür vurmaq istəyirdi -
Yəni mən də gəlib getdim...

Necə olsa üsyankardı,
o da vardı...

Xatırlarıq
O qəzəbli qocamızı,
O son günü, o son gücü...
Ömrümüzdən
Qopub düşmək istəməyən
Qocalıqda ayıq düşən
Min doqquz yüz səksən üçü...
30-31 dekabr, 1983

HAQLIDI... HAQSIZDI...

Bu İraqdı, bu İrandı,
O durandı, bu vurandı,
Bu vurandı, o durandı,
bilmirəm.

Bu İraqdı, bu İrandı,
O haqdı, bu nahaqdı,
bilmirəm.

Haqqında yaranıb İraq,
Haqqına yaşayır İran -
Bir-birini viran qoyanlar
haqsızdı.

Fitva verənlə,
Fitvaya uyanlar
haqsızdı.

Haqlıdı yaşayır
Kəndləri, şəhərləri.
Haqqına uzanır
Neft kəmərləri;
Torpaq gülür çəmən-çəmən,
Tala-tala haqlıdı.
Təptəzə şum yeri,
Kotan, mala haqlıdı.
Tanklar, toplar,
Tüfənglər, güllələr haqsızdı.
Sünbüllü əllər haqlı
Qanlı əllər haqsızdı.
Dayan görüm,
A İran əfsəri,
A İraq əsgəri,
Torpağın nə günahı –
Torpağın əli yaraqsızdı.
Bəsrəyə bir qanlı lələk düşdü
Vidadinin "Durnalar"ından...
O iraqlı bir anadı,
Bir bayatı qanadı
dodaqlarında.

Abadanda divarlar da ağladı
Bir gəlinin yas otağında.
Nə bu torpaqsızdı
Nə o torpaqsızdı.

Min arı bir pətəkdə,
Min-min qarışqa bir yuvada,
İnsan oğlu vurhavurda,
Öldürhaöldürdə, davada.
Şöhtələrəb çayından
su tökün
Söndürün bu qəzəbi, bu qərəzi.
Nə deyir bu davaya görəsən
Sədi Şirazi,
Bir şərq müdriki nə deyir?
Nə deyir haqsız şəh,
Nə deyir haqlı xeyir?..
Sentyabr, 1982

BİR İCLASIN TƏƏSSÜRATI

Nahaq sözə quzu kimi dözmüşük,
O danlaqlar, o qınaqlar nə idi?!

Sərçəşməni bulandırır özleri,
Bizi yeyən yalquzaqlar nə idi?!

Hanı ölçü-biçisi yox bu zalın,
O divansız lap nahaqlar nə idi?!

Söz altında tərləyən daz kəllələr,
Qanı daman o qulaqlar nə idi?!

Eyham üçün bir-birini tapdayan
Stol altda o ayaqlar nə idi?!

Çəpik çalan əllər həvəsdəydisə,
Od gəmirən diş-dodaqlar nə idi?!

Özlerini yatmış kimi göstərən
"Gözübağlı" o oyaqlar nə idi?!

Zalda yazıq "arvadlaşan" kişiler,
Asılıqanda o papaqlar nə idi?!

Əli süddə, ağzı bozda qalanlar
O çıxışçı yapalaqlar nə idi?!

Xırda-xuruş tərifçilər bir yana,
Sinisifət şit yaltaqlar nə idi?!

Yarəb, bizi yad nəfəsdən hifz elə,
Vur, vur deyən cır qonaqlar nə idi?!

O rəyasət stolundan qopulub,
Bizə dəyən çarpanaqlar nə idi?!

Bir balaca baş qaldıran başlara,
Qəfil dəyən şapalaqlar nə idi?!

Mart, 1982

BİRDƏN BU İŞLƏRƏ QARIŞAN OLAR

Yenə bu dünyada ölçü-ülgü var,
Qarışqa yükü var, dəvə yükü var.
Özündən ağır yük çəkə bilsə də,
Bir yolu min dəfə gedib-gəlsə də,
Zəhməti çoxsa da,
Dili yoxsa da
Bu yükü qarışqa adına yazma.
Salıb günümüzün hesabatına,
Yazma bu yalanı onun adına.
Kimsə öz içində boğmaz səsini,
Gətirib araya daş-tərəzini
Birdən bu işlərə yarışan olar,
Birdən bir haqq-hesab soruşan olar,
Sonra danışmağa dilimiz olmaz.

Birdən qarışqalar üzə durarlar,
Kəsilər yolumuz, yolumuz olmaz.

Yox, yox, torpağın da adına yazma,
Salıb günümüzün hesabatına
Yazma bu yalanı onun adına.
Torpaq nə qələmdi, nə də yazıdı,
Torpaq bərəkətdi, torpaq ruzudu,
Anadır, kiridir bütün bəşəri.
Anamız adına yazma bu şəri,
Ruhumuz adına yazma bu şəri.

Bir qarış bu qədər sünbül bitirməz,
Elə necə gəldi vədi buraxma.
Vallah, bu yalanı torpaq götürməz,
İnsan dözə bilir, insana baxma.
Bu şəri sünbülün adına yazma,
Bu şəri zəminin adına yazma,
Bunu şöhrət bilib, yüksəliş bilib,
Sonra bu yalanı döşündən asma.

Anbar oğrusunun vardı təhəri,
Onda da nə quru, nə də yaş qalıb,
Torpaq yalançısı çıxandan bəri
Anbarın ehtiyat gözü boş qalıb.
Bu şəri anbarın adına yazma,
Anbar bərəkətdi, yalan götürməz.
Xırmanın adına yazma bu şəri,
Vallah, bu yalanı xırman götürməz.
Birdən bu işlərə qarışan olar,
Birdən bir haqq-hesab soruşan olar,
Sonra danışmağa dilimiz olmaz,
Çaşdırarıq nəvə-nəticəmizi,
Soruşub,
 qaldırıb məzarımızdan,
Məhşər ayağına çəkərlər bizi,

Bizə yer verməzlər, yersiz qalarıq,
Məzarsız qalarıq, gorsuz qalarıq.
Didərgin bir məzar salıb yadına,
Yazma bu yalanı torpaq adına.

Fevral, 1982

APREL, SƏNİN NƏŞƏLƏRİN GÖZƏLDİR

Mirvarid Dilbazi

Mən də o nəşənin dalınca düşüb,
Bir qəlbi şüşənin dalınca düşüb,
Bir nazik peşənin dalınca düşüb,
Axtarımşam onu, Mirvarid xanım

Nəşəsi gələndə bahar dəminin,
Ömrü nə imiş ki, hicran qəminin?!
Qoyma, gün altında şəh lizəminin
Yandı lalə donu, Mirvarid xanım.

Quşlar nəşələnib yaz həvəsilə;
Eh, dünya dolsa da gül nəfəsilə,
Düzəlməz baharın min nəşəsilə
Bənövşənin boynu, Mirvarid xanım.

Keçər könlümüzdən yaz məhəbbəti,
Hərənin bir cürə sevinc qisməti,
Bu nəşə gül üstə arı zəhməti,
Kəpənək oyunu, Mirvarid xanım.

Çox illər uzununu – məktəb yaşımdan,
Bu nəşə sevdası getməz başımdan.
Əhli-hal "Göyərməz qara daş"ımdan
Dərər gül payını, Mirvarid xanım.

Mənim könlüm dolu, sən qəlbi kövrək,
Bir də budağımız açarmı çiçək?

Açarmı, üstünə tapıb çiləsək
Dirilik suyunu, Mirvarid xanım.

Təbin gül yarpağı, niyyətin ulu:
Mənə öyrətdiyin gül-çiçək yolu.
Sənin söz çəməninin - sinəsi dolu,
Gülüstandır qoynu, Mirvarid xanım.

1986

BU PAYIZIN DƏRDİ

Bu payızın dərdi götürüb məni,
Çox mətləb üstünə gətirib məni -
Görəsən bir daha açılmacayaq
Gedəri ağaclar sonuncu kərə
Yarpaq tökümünə necə dözəcək?..
Taleyin hökmünə necə dözəcək?..
İlk yarpaq tökümlü o üryan budaq,
Soyusa havalar necə dözəcək?
Bir daha leyləyi qayıtmayacaq
O tənha yuvalar necə dözəcək? -
Bu payızın dərdi götürüb məni.

Vaxt özü fırladır ömür çarxını,
Çətin o həvəsdə bir daha bitim.
Yaman çayır basıb payız arxını,
Bulaq nəğməsi də donacaq, bildim
Xəzan budayacaq, yonacaq, bildim...
Torpaq bu yonqara necə dözəcək?..
Nə zərif bədəni var o ağacın,
İlk qara, son qara necə dözəcək -
Bu payızın dərdi götürüb məni.

Nə qədər hicranlar var bu dünyada,
Payızın ən həzin çağı olanda,
Kimsə bu payızla tənha qalanda

O hicranlı təklər necə dözəcək?
O solan sevgilər, insan ağaclar,
O insan çiçəklər necə dözəcək -
Bu payızın dərdi götürüb məni.

Guya ki, xəzanı almaz eyninə,
Yaman inadkardı o tənha yarpaq -
Qışacan birtəhər necə dözəcək?
Bu payız toyları geciksə yenə
Görən sevgililər necə dözəcək -
Bu payızın dərdi götürüb məni.

1985

BU QAR

Bu qar yaman tutdu soyuq vaxtımı;
Nə tez üst-başımı qara bələdi.
Soyuqluq belədi,
Soyuq belədi...
Bir sevgi istisi könlümə dolmaz,
Elə bil baxışım soyuq bir almaz,
Elə bil nəfəsim,
Həvəsim soyuq,
Elə bil çəmənəm qırovlanmışam,
Bir çx hisslərimi cilovlamışam,
Nə bilim, bəlkə də yorğunam bir az...

Bu qar yaman tutdu soyuq vaxtımı -
Tərtəmiz, gül kimi, güldən də təmiz,
Yağır aram-aram soyuğa həris.
Uzaqda üfüqdə qaşlar ağarır,
Əvvəl soyuq-soyuq daşlar ağarır.
Ağarır sahibsiz bir evin damı,
Qarı göydə udur sobalı damlar.
Buğlanır çinarın çılpaq əndamı,
Mamırlı budağın üstü gümüş qar.

O qızın yanağı dönübdür oda,
Qar od kipriyinə ilişə bilmir.
Hardasa bir kəklik yuvasına da
HələlİK bu soyuq girişə bilmir.
Köhnə bir sobanın yanıq kərpici
Hasarın dibində qaralır hələ.

O qızıl külçəsi olsaydı əgər,
Onu qar tutardı qalmazdı belə.
Qoşa keçənlərin izi buğlanar,
Qarın nə hünəri yağsın o izə.
Bəlkə də dünyada qar adamı var,
Soyuqduklar deyə çıxmırlar üzə.

Qar yağır tərətəmiş,
Güldən də təmiş,
Yağır aram-aram soyuğu həris.
Bu torpaq nə zaman günəşdən doyub?..
Köhnə ocaq yeri diksinir qəfil.
Könlümdə bir qərib ümid soyuyub
Qar onun üstünə yağır elə bil.

Bu qar yaman tutdu soyuq vaxtımı...
Yağır aram-aram qar, birəm-birəm,
Bir çox duyğulardan yoxdu gərəyim.
İlk dəfə...
Bilmirəm...
Nəsə bilmirəm,
Bu gün soyuqluqdan qorxdu ürəyim.

1986

BİR ELLİ DAĞLAR

Qafqaz elimizin uca başıdır,
Dünyanın yonduğu heykəl daşıdır.
Yerin həməsiri, göyün yaşadı

Yer burda saxlayıb dağ karvanını,
Tapıb öz elini, öz ünvanını.

O da ocağımız - Babadağımız,
Daşına iz salıb əl-ayağımız.
Ayağında Şeykəm - cənnət bağımız;
Səlim Soltanı var, Qurbangahı var,
Elin öz inamı, öz pənahı var.

Şimşəyi çaxandı, suyu axandı,
Havaxan doğrudan havada xandı.
Əsəd qayası da ona baxandı;
Birin başında bulud tayası,
Birin döşündə ayın ziyası.

Bir elin obası Ağcabərədə,
Dağkəli oynaqlar Toğludərədə.
Durub Qara dağın ovu bərədə;
Hər qaya bir sürü dağkəli saxlar,
Hər daşı tufanlı bir yeli saxlar.

Qızılcayadandır Hacılar yolu,
Gedənin üfüqə açılır yolu.
Enişi-yoxuşu möcüzə dolu;
Qayalar içində yaşıl talası,
Uyuyur Göy-gölün bir cüt balası.

O da Bazardüzü - zirvəsi meydan,
Hər səhər qarında gümüşlənir dan.
Çiyin-çiyinədir neçə pəhləvan;
Şahdağın qoynunda Sənəm yaylağı,
Nə Sənəm qocalar, nə də Şahdağı.

1986

XƏQANİYƏ OXŞATMA

Bir qaya çatında bitən ağacam,
Bir vələs, bir palıd, bir qarağacam!

O tufan, o payız sonra o dözüm,
Nələr çəkdiyimi bilmişəm özüm.

Torpağım min olub, özüm bir gilə,
Beləcə gəlmişəm dünyamızgilə.

Sonra taleyimlə verib qol-qola,
O daş cığırımıla çıxmışam yola.

Elə öyrənib ki, ağızım acıya,
Yoxdur ehtiyacım şirinbacıya.

İndi süfrəmizdə duzdu, çörəkdi,
Qonşuya getməyim nəyə gərəkdi.

Bu da bostanımdır şamama, kütü,
İki sözüm varsa özümünküdü.

Görürəm öz yoxuş, enişlərimi,
Yada bənzətmərəm yerişlərimi.

Çox zülm çəksəm də zorun əlində
Amma zorla şeir yazmamışam mən

İlahi, sən yazmaq xətrinə yazmaq.
Məni gözdən salıb eyləmə yamaq.

Təptəzə fikrimi hər şeydən qabaq,
Köhnə tərəzidə çəkirəm ancaq.

Dövlətim budur ki, öz bulağımdan
İçirəm, qorxum yox qurumağından.

Sözümüz xəlbirdən keçdi bir sayaq,
Zamanın ələyi ələnəndə bax...

Hələ vaxt üz saxlar, gör neylər bizi
Zamanın amansız ölçü-biçisi.

1983

BİR GÜNAH SƏNİN, BİR GÜNAH MƏNİM

Bir gözün mən əydim, bir gözünü sən,
Niyə narazıyıq bu tərəzidən?..
Sən çeşmə qurudan, mən ağac kəsən
Bir günah sənindir, bir günah mənim.

Bu südə su qatıb hərə bir qaşığı,
Arını şəkərə dadandırmışıq.
Bazarın yağı şor, balı qarışıq
O mətah sənindir, bu mətah mənim.

Söz sözə gələndə sən nəfsi qıran,
Mən dünya malına göz yumub duran.
Amma ayrılıqda daşı da yaran,
Bir tamah sənindir, bir tamah mənim.

Görürük bu silah vurmur hədəfə,
Vurmur, ha atırıq mininci dəfə.
Əlimiz dolaşıb düşüb kələfə,
Bu əl gah sənindir, bu əl gah mənim.

Qoyma yalanımız qalxsın ayağa,
Hay deyirik, haya gəlmirik, qağa.
Sözü güləşdirib, əhdi danmağa,
Bir vallah sənindir, bir vallah mənim.

Yamanca ustayıq hər ehtiyatda,
Dostluq şirnisini də dilimiz altda.

Amma yaman günə əlimiz altda
Bir silah sənindir, bir silah mənim.

Ömür təsəllidi, ümid sabahdı,
İndi öz xeyrinə çoxu agahdı.
Hərə dolanışa bir cür nigahdı,
Bir nigah sənindir, bir nigah mənim.

Orda bulanıq su hopur torpağa,
Burda üzə çıxıb dönür bulağa.
Hələ ki, vaxtımız var durulmağa,
Bir sabah sənindir, bir sabah mənim.

1985

KARUSEL

Hayandan əsdi bu soyuq yel,
Belə boz,
 belə sərt havada
Fırlanır karusel;
Fırladır məni də boş yerə.
Fırlanır bu nəhəng kirkirə,
Verməyə unu yox,
Çəkməyə dəni yox,
Saxlamaq yönü yox,
Fırlanır...

Qalxmışam, enmişəm,
Bilməyib minmişəm,
 Yoruldum,
 Qoy düşüm.
Vaxtını kim yazıb gedibdir,
Düyməni kim basıb gedibdir.
Havayı işləyir sayğacı
- Ay adam,
Ay qardaş, ay bacı!

Sən bas o düyməni
Havada fırlanan
Bu köhnə xəlbiri,
Ələnən ələyi dayandır.
Üzümə çırpılan
Bu soyuq küləyi dayandır.
Sağı yox, solu yox,
Çatacaq mənzili,
Keçəcək yolu yox.
Vallah, bu karusel veyildi...
Çənəsi laxladı,
Dişləri yeyildi;
Bu nəhəng kirkirə
Fırlanır boş yerə
Qalxmışam, enmişəm,
Bilməyib minmişəm,
 Yoruldum,
 Qoy düşüm.
Eh, uşaq deyiləm aldanım
Damarda fırlanır al qanım,
 bəsindir
Ay özü hərlənir başımda,
Fırladır yer məni
 bəsindir!

Budaq yox yapışım
Meydan yox çarpışım,
 döyüşüm,
Boğuldum bu azad qəfəsdə...
Ürəyim! Ürəyim, ürəyim!
Qoy bu son nəfəsdə,
 qoy düşüm.
Qalxmışam, enmişəm,
Bilməyib minmişəm,
Qoy düşüm, ölməyə
 qoy düşüm.

1980

MƏN HEÇ BU DÜNYADAN RAZI QALMARAM

Həyatla otursam min il diz-dizə
Yenə də əcəldən salam almaram.
Olum da, ölüm də haqq işdirsə,
Mən heç bu dünyadan razı qalmaram,

Nədir könlümdəki bu gizli üsyan -
Mən dərə bilmədim o çiçəkləri.
Şüşə ürəkləri sındırmaq asan,
Sındırmaq olmursa daş ürəkləri,
Mən heç bu dünyadan razı qalmaram.

Dərya incisini gizlədir hələ,
Amma çör-çöpünü çıxarır üzə,
Alıb mərdini də, namərdini də
Bir süfrə başında yedizdirirsə
Mən heç bu dünyadan razı qalmaram.

Mehri çox şirindir,
qəzəbi acı.
Necə qalım razı,
Dünyadan razı –
Bu boyda qəlb verib,
bu boyda arzu,
Amma ömür verib bir iynə ucu,
Bir iynə ucuyla neyləmək olar?
Dəryada damcıyla neyləmək olar?

Eh, bir göz dolusu, ürək dolusu
Sevgisindən doymaq olmayacaqsa,
Gedib bir mənzilə yetənə qədər
Yol-izindən doymaq olmayacaqsa
Mən heç bu dünyadan razı qalmaram.

İşıǵı çatmadı quzey ormana,
Bir ömrün günəşi batana kimi.
Tikdiyi yuvanın istisi cana,
Sevinci ürəyə çatana kimi.
Vədə yetəcəksə, vaxt çatacaqsa
Mən heç bu dünyadan razı qalmaram.

Yolları çox uzun,
Göyləri dərin,
Bir də Vətən verib
sevgisi şirin.
Heç bu şirinlikdən doymaq olmadı.
Bir göz qırpımında keçən günlərin
Xoşca anlarını saymaq olmadı.
Bir göz qırpımında neyləmək olar?
Bir qəlb çırpımında neyləmək olar?

Nədir o boşalan,
nədir o dolan?...
Bizi borclu salıb borcunu almaz,
Elə tələdirər, xərcini almaz...
Nə biz borc verənik, nə o borc alan,
Könlüm bu dünyadan heç razı qalmaz.

1984

GƏLİB GÖRDÜM Kİ...

Nə elə ağac idi
Meşəyə bəzək olsun.
Nə elə baharlıydı
Pöhrəsi çiçək olsun.
Nə elə budaqlıydı,
Nə də elə gövdəli.
Qırılmışdı bir qolu,
Havadaydı tək əli.

Beli düyünlü, donqar -
Bu, taleyin qarğıışı.
Ocaqlara qalanıb
Odlanmışdı koğuşu.
İçi kömür - qarqara,
Balta yaralarıyla
Gövdəsi para-para,
Yaman xoşum gəlirdi
Amma ki, bu ağacdən,
Elə ona baxırdım
Burdən keçdiyim zaman.
Bu qədər yaralarla,
Bu qədər intizarla
Yaşamaq olur demək.
Yarpaq da açmaq olur
Sınıq budaqla tək-tək.
Təpədən dırnağadək
Dözüm idi, tab idi.
Yaşamaq inadına
Başqa cür cavab idi.
Vaxtın hövsələsiydi;
Elə məndən ötrü də
Bir xoş ümid səsiydi.
Gərək heç gəlməyəydim,
Gərək heç bilməyəydim...
Gəlib gördüm ki, qəfil...
Başımda ildırımlar
Çaxıb keçdi elə bil.
Könlümün sınıq yeri,
Eşqimin yanıq yeri
Sızladı aram-aram.
Gördüm ki, yerbəyerdən
Yaman göynədi yaram.
Min heyif bu ağacdən!
Çox heyif bu dözümdən,
Mən də belə qalmaram.

1986

DÜŞÜN O KÜRSÜDƏN

Ey əldə ləngiyib, dildə quranlar,
A zəncir döyənlər, bizi yoranlar,
Yoldaşlar,
Qardaşlar,
Tufanlı başlar!
Bəsdir, o kürsüdən düşün aşağı,
Qurtaraq keçmiş müzakirədən,
Bu umu-küsüdən düşün aşağı.

Düşün o kürsüdən, çıxın bu zaldan,
Qurtaraq ölkəni ağır zavalıdan,
Bir görək əkində-biçində nə var,
Bir görək sünbülün içində nə var.

Ocağımız yanır, ocaq dayanmır,
Şoranlıq bürüyür, sucaq dayanmır.
Bir görək çayımız hayana axır,
Bir görək yolumuz hayana baxır.

Qaldırdıq kürsüyə bütün ölkəni,
Nə yaman uzandı bu dil örkəni.
Nə yaman uzandı bu söz örkəni.
Düşün qəzətlərdən, ekrandan düşün,
Düşün bu aşkarlıq xorundan, düşün.
Bu giley-güzərdən düşün aşağı,
Əmrdən, qərardan düşün aşağı.

İndi biçin vaxtı, yığım vaxtıdı,
İndi sürü vaxtı, qırım vaxtıdı;
Bir görək sürümüz harda otlayır,
Bir görək bəndimiz harda partlayır.
Bir görək yolumuz düz çəkilmir,

Yamaqlı asfalta üz çəkilmirmi?

Bir çıxın, bir gəlin, bir gəlin yaxın,
Havaya, dənizə, torpağa baxın.
Min belə danışan kürsü də olsa,
Şikayət, min umu-küsü də olsa,
Min belə zal ola, min də məşvərət,
Bununla bir sünbül bitəsi deyil,
Əlimiz bir dənə yetəsi deyil.

Qaldırdıq kürsüyə bütün ölkəni,
Nə yaman uzandı bu söz örkəni,
Nə yaman uzandı bu dil örkəni.
Düşün bu avazdan düşün aşağı,
Bu çənə-boğazdan düşün aşağı,
İndi elə hamı tamaşaçıdır,
Elə bil işimiz acığa qalıb.
Ekran qarşısında, söz qarşısında,
Bir ölkənin ağzı açıla qalıb.

A məətəl qalanlar, çaşğın qalanlar,
A baş bulayanlar, haray salanlar,
Aşkarlıq xorundan düşün aşağı,
Düşün o kürsüdən, ekrandan düşün
Çıxın tamaşadan, çıxın bu zaldan,
Qurtaraq ölkəni ağır zavalıdan,

Bir görək əkində, biçində nə var,
Bir görək sünbülün içində nə var.
Bir görək çayımız hayana axır.
Bir görək yolumuz hayana baxır.

May 1990

ÇƏTİNDİR

Bu qədər dolaşığı yollar içində,
Qədərsiz bu qeyli-qallar içində
Bir yolun yolçusu olmaq çətindir.
Bu qədər mütilər, qullar içində
Bir elin dərdinə qalmaq çətindir.

Bu qədər dolaşığı kələf içində
Bəlkə bir açılan kələfi görmək,
Bu qədər boz üz lü tərəf içində
Haqqın üzündəki tərəfi görmək,
Onun tərəfini tutmaq çətindir.
Bu kələf açılmaz diş-dırnaq ilə -
Cindar düyününü udmaq çətindir.

Hələ çox hədələr, hədlər var ikən,
Düzəngah yolunda sədlər var ikən,
Bu qədər hiylələr, fəndlər var ikən,
"Ha" keçir qabağa "mərdlər" var ikən...
İndi bir məsləkdə, inamda durmaq,
Duyğulu, şeirli məqamda durmaq,
Amansız yanında amanda durmaq,
İmansız yanında imanda durmaq,
Xeyirli gümanda qalmaq çətindir.
Vallah bir yaralı durnadır könlüm,
Bu qatı dumanda qalmaq çətindir.

Günəşim görünməz sabah içində,
Bu qədər rüşvətli tamah içində,
Bu qədər keçilməz günah içində,
Xeyrə yoldaş olub səvabı tutmaq,
Allahın ən yaxın bəndəsi kimi
Üzünə peyğəmbər niqabı tutmaq,
Bircə saatlığa, bircə anlığa
Müqəddəs zirvədə qalmaq çətindir.
Özündə bir özün olmaq çətindir.
Qarmaq yiyəsi də tordadı vallah,

Düşəndə görəcəək qarmaq çətindir.

Nə aldıq bu qədər oyunlar üçün,
Oyunlar layladır qoyunlar üçün.
Bu yulğun içində, yovşan içində
Bu qədər diksinən dovşan içində
Dəyanət saxlamaq, qüvvət saxlamaq,
Dişini-dişinə sıxmaq çətindir.
Bu qədər quşqonmaz kol-kos yanında
Nə bilim, bir kövrək çiçək bitirmək,
Gül olub dünyaya baxmaq çətindir.
Qalıb haqq çırağım tufan içində,
Alışım çətindir, sönmüm çətindir.
Yönümü tutmuşam el dərgahına,
El özü bilir ki, yönüm çətindir.

* * *

Çay hellənib bənddən çıxıb,
İlan cızdan, xətdən çıxıb
İnsan itaətdən çıxıb
Hərəsi bir yana gedir

Öz içində yanır hərə,
Dağ sökülür, dolur dərə.
Elə aldanıb ki, fərə
Tülküyə dərmana gedir.

Var kef yeri, xərac yeri,
Şum birinin əlac yeri.
Min əkənin qazanc yeri
Yığılıb xırmana gedir.

Kəsilib o gəl-getləri,
Yox vəzifə biletləri.
Yanımda qəssab itləri

Yalmana-yalmana gedir.

Fitnə-fəsad nədir, naş!|
Burax görüm bu savaşı.
Məhəbbətin cavan yaşı
Dövrü-Süleymana gedir.

BİR ANIN NAĞILI

*Gecələr bu yerə pərilər gələr,
Yuyar saçlarını bulaq suyunda.
Torpağım, mənə də mərhəmət eylə,
Ölək qucağında, qalaq suyunda*
X.Əjdər

Vaxt bir az qabaqda,
Bir az geridə,
Durmuşam elə bir ilahi yerdə;
Doğrudan bu dünya nağıl kimidir.
Sirri qapalıdır, bağlı kimidir.

Mən burda,
 orda bir yarpızlı bulaq,
Bir quş xəlvətləyib bulaqdan içdi.
Qəfil nağıl kimi bu vaxt da keçdi.

Bu anın nağılı başqadır tamam,
Daha əlimizə düşməz bu məqam;
Bulağın bir daha o suyu dönməz,
O quşun dimdiyi o suya enməz,
Çəşmə də bu halda heç görməz məni,
Nə mənim, nə quşun, nə o çəşmənin
Saatı qayıtmaz nağıl kimidir.
Sonramız qapalı, bağlı kimidir.
Allahın da işi-gücü qurtarıb,
Gərək bu anımı sala sayğaca...
Bir bax o yarpağı düşən ağaca
O heç vaxt bürünməz belə libasa;

Hər anın bir ömür libası varsa
Hər keçən bir təzə nağıl kimidir,
Bu sirr qapalıdır, bağlı kimidir.
Bu günün sonuna qoyuldu nöqtə,
Sən o buluda bax yanır üfüqdə;
Əgər hünərin var o rəngi saxla,
O rəngdə qaynaşan ahəngi saxla.
Bilirəm, güzəştə gedilməyəcək,
Bu görünüş təkrar edilməyəcək.
Həmin o günəşlə, həmin o bulud
Daha həmin yerdə alışmayacaq.
Daha mənimçin də yanmaz bu ocaq.

Milyon ağaclıdır, milyon budaqlı
Bir anın gərdişi, bir anın nağlı.
Hə mənim də ömrüm nağılda nöqtə,
Bir qəfil rəng olub yandı üfüqdə.
Allahın da işi-gücü qurtarıb
Gərək bu anı da hesaba sala,
Gərək bu nöqtəni kitaba sala.
Doğrudan bu dünya nağıl kimidir,
Sabahı hələlik bağlı kimidir,
Ömrümün yaxası vaxtın əlində,
Vaxtımın xoşluğu baxtın əlində.

Oktyabr 1988

KƏLBƏCƏRLİ ŞAİR DOSTUM ƏLİ QURBANOVA MƏKTUB

Babadağın salamını yetirim,
Bu salamı alasıdır Dəlidağ
Taxt-tacını xəyalıma gətirim,
Qalaçalar qalasıdır Dəlidağ.

Mən duymadım, mən baxmadım desələr,
İnanmayın bir baxışım bəs elər,

Ürəyimdə qayaları səs elər,
Canımda can qalasıdır, Dəlidağ.

Ayağı od, sinəsi gül, başı qar,
Od bulağı damarını oynadar,
Tale özü qazanını qaynadar,
Min boşalıb-dolasıdır Dəlidağ.

Şair Əli, o ocaqlar sönərmi?
Bu nə sözdü, könlüm sizdən dönərmi?
İnsan olan xırdalığa enərmi?
Bizlərə görk olasıdır, Dəlidağ.

Karvan gələ qapısını bağlamaz,
Hər ötəni yaddaşında saxlamaz.
Taxtdan enib keçidini yoxlamaz,
Şah oğlu, şah balasıdır, Dəlidağ.

Məmiş bildi, arzuladım Bəhməni,
Bir yol görüb kəsmədim xoş kəlməni.
Sücaətdən soruşmadı bəs məni?
Saçımızı yolasıdır Dəlidağ.

Sizdən dedi daşdan xəbər alınca,
O diyarda şer uca, söz uca.
Aranacaq Tərtər gəldi dalımcən,
Yanar qəlbə axar sudur Dəlidağ.

İyun 1984

QIZIL BALIĞIN SON MAHNISI

Su içində yana-yana,
Bu dəryada gəldim cana.
Aman bacı, aman ana,
Burax gedim Kürə məni,
Doğulduğum yerə məni.

Çay yuxarı qoşa-qoşa,
Büllurlaşa-büllurlaşa,
Gödək ömrü vuraq başa,
Biz ölməsək dirilmərik,
Qayıdıb bir də gəlmərik.

Çıxma bərə-bənd qarşıma,
Burax məni öz başıma,
Anam baş qoyan daşıma
Tapşıрмаğa can gedirəm.
İçimdə mərcan gedirəm.

Qayıdıb ilkimə gedim,
O büllur mülkümə gedim.
Üz tutmuşam kimə gedim?
Verin o çay yatağımı,
Sədəf daşı otağımı.

Anam hanı, bacım hanı?
Sular qırçın-qırçın hanı?
Söyüd, suda saçın hanı?
O saçlarda muncuqlarım -
Muncuqlanan pulcuqlarım?..

Görüm o axar-baxarı,
Üzüm gedim çay yuxarı.
Alın qarşımdan divarı,
Aman bu güc, zor əlindən,
Bənd əlindən, tor əlindən!

Bir nağıl var, yaddan çıxıb
O əvvəlki çaylar axıb.
Bizi də tordan buraxıb
Bir yaxşılıq eləyən yox,
Bizdən dilək diləyən yox.

Bu təzə d bli dünyanın,
Bu dərin dibli dünyanın,
Qızıl pul cibli dünyanın
Çayı qızıl balıqsızdı,
Adamları qılıqsızdı.

Yaddaş its  yolum itər,
O  ay gümüş qolum, itər.
Sağım itər, solum itər.
Bənd qurtarır, b r  gəlir,
Bu nə sudur K r  gəlir.

Razı olmaram  l m ,
D z r m bu kor z l m .
Qoy gedim son m nzilim 
Atam yeri, anam yeri,
Ümid yeri, iman yeri.

Yad sularda, yad daşlarda,
Son  l ml  savařlarda,
Biz gedərik, yaddařlarda
"Qılıq balıq" nağlı qalar,
Bir ömür də bağılı qalar

Yanvar 1988

DAŞ YANIRMIŞ İÇİNDƏ

Daş altında qalan tumlar yanırmıř,
Boz səhrada qara qumlar yanırmıř,
Bu ocağı s nm ş bilən yanılmıř,
K l od tutub daş yanırmıř içində.

Aman allah, hardan çıxdı bu axın,
Qabağı tutmaq olmaz, buraxın!
Hələ indi od püskürən bu dağın

Milyon illik yaş yanırmış içində.

Sən hər şeyin əsil boyasına bax,
Yumurtanın sarı mayasına bax,
Üstü quru pambıq tayasına bax,
Tüstülənib yaş yanırmış içində.

Ayağında sarmaşıqdan buxovu,
Lalələrin yenə yanır alovu,
Ey qəfəsim, al canımdan bu xofu,
Qəfəsdə də quş yanırmış içində.

Bu gələn sel ya dağıda, ya düzə,
Qalan ömrüm, gəl üzümə gülümsə.
Bu qapazlı baş dikələ bilibsə,
Öz-özünə baş yanırmış içində.

Bu mütillik bəlkə qanda qalmadı,
Dərd ürəkdə, yanğı canda qalmadı,
Axır ki, bu qılınc qında qalmadı,
Qın alışıb, qaş yanırmış içində.

Goru yandı çat-çat oldu çox məzar,
Neçəsinin deyilməmiş sözü var,
Çox demişik qeyrətdən boş adamlar,
Sən demə ki, boş yanırmış içində.

Can boğazda, dil ağızda dözdümü,
Söz deyirəm, bu azadə sözdümü?..
Axan yaşlar yanaqlarda gözdümü,
Gözümüzün yaş yanırmış içində.

Kötüyündən pöhrələndi çox vələs,
Lal danışdı, kar eşitdi əlqərəz,
Mən demişdim bu qara daş göyərməz,
Qar altında qış yanırmış içində,

Kül alışıb, daş yanırmış içində.

Mart 1989

QAYIDAQ...

Qurğumuzun mehr körpüsü yanmış,
Yüz dilli siyasət daha bəsimdir.
Bütün "izim"lərdən əvvəl yaranmış
Mənim inandığım "adəmizm"dir.
Sən mənə nə qarmaq atırsan, bala,
Yaxama ilişən neçə qıra var.
Lap belə gül kimi siyasət ola,
Onda da bir hiylə, bir iftira var.

Azadlıq dediyim haray kimidir,
Hər çay bir yol tapıb dağ arasından,
El-oba ömrü də o çay kimidir,
Onu çıxarmayın öz məcrasından.

A çay bulandıran, a torpaq bölən,
A sərhəd yaradan, nə olub axı?!
A nahaq öldürən, a nahaq ölən,
Nədir tökdüyün qan, nə olub axı?!
Bu nə vurhavurdur, nə ötür-ötür,
Rədd elə gözümdən bu inayəti,
Bir daha üstümdən bu hökmü götür.
Nəyimə gərəkdir, o daş-o çəki.
O torpaq səninki, bu da mənimki.
Ayə, adam oğlu, qoy yaşayaq da...
Bala, siyasətbaz, qoy yaşayaq da...
Yoxsa da öz qəmi olan dünyanı,
Bir toxumu ağac, bir dəni sünbül,
Bir sünbülü zəmi olan dünyanı

Daraldıb,
günümü qaraldan adam.

Bala, adam oğlu, nə istəyirsən?!
Getmə, insanlığa, inama qayıt,
Adəm dediyimiz adama qayıt,
Həvvə dediyimiz anama qayıt,
Biz dost əllərini sıxdıq həmişə,
Mən namərd əlinə öyrənməmişəm.
Mən güllə səsinə, bomba felinə
Mən hiylə dilinə öyrənməmişəm.
Gəlin, yola çıxmaq, bir gəlin yaxın,
Hələ bizimkidir bu yer, bu hava,
Yol üstə bu ölüm-itimə baxın-
Bu gözəl dünyamız insafa qalsa,
Ürəkdə məhəbbət ayağa qalxsa,
Ürəkdə ülviyyət ayağa qalxsa,
Bəlkə bir bənövşə kövrəkliylə,
Nə bilim bir çəmən çiçəkliylə,
Bir gül baxışıyla, yarpaq diliylə,
Mehr olsa, bir məsum uşaq əliylə
Dünyanı idarə etmək olar.

Duyulsa, bir axşam həzinliyindən
Ürəyə min cürə mərhəmət dolar.
Aman, qıran ölkə, qırdıran ölkə!..
Kim bu həzin yağan ağ qara baxsa,
O hirs, o ədavət soyuya bəlkə...

Siz allah, o taya buluda baxın.
Qayaya göy necə söykənib durub,
Dünya qurğusunu nə gözəl qurub...
Həyat nəyi varsa verib bizlərə,
Qayıdaq o təmiz, kövrək hisslərə,
Qoy bir də boylanım köhnə izimə.
Tanrım qənim olsun bic siyasətə!

Sən allah, qayıdaq o "adəmizmə",
Siz allah qayıdaq ilk məhəbbətə.

Mən namərd əlinə öyrənməmişəm,
Mən hiylə dilinə öyrənməmişəm.

Dekabr, 1989

SAPİ ÖZÜMÜZDÜN OLAN BALTALAR

Xalq yazıçımız İ.Şıxlıya

Hanı bu meşənin yaşıl qatları,
Dəmir ağacları, şah palıdları...
Sapı özümüzdən olan baltalar
Yaman kəsdi bizi, oğradı bizi,
Alıb özümüzdən doğradı bizi,

Öz ağrılarımız, acılarımız,
Balta sapı olan ağaclarımız
Bəlkə pasımızdın, paxırımızdan,
Bəlkə nəfsimizdən, paxılıımızdan,
Bir ağac yalaqdan,
Bir tərs calaqdan,
Bəlkə içimizə düşən alaqdan
Göyərüb, çoxalıb günün birində;
İçib suyumuzun duru yerindən
Yaman sıxdı bizi, qurutdu bizi
Bir-birimizdən soyutdu bizi.

Palıdı, çınarı siftə doğradı,
Bizi kötüyümüz üstə doğradı,
Sapı özümüzdən olan baltalar.

Sapımıza keçən boğazımızdı,
Başımıza dəyən qapazımızdı,
Yolumuzu kəsən doqqazımızdı
Sapı özümüzdən olan baltalar.
Aman, qıçımızı sıxan məngənə!
Aman, döşümüzü döyən xaltalar!
Bu nədir, düşmüşük kimin felinə?!

Bu sapı vermişik namərd əlinə,
Bu sapı vermişik özgə əlinə,
Əlimiz kəsilir öz əlimizlə,
Dilimiz kəsilir öz dilimizlə.
Sapının ucunda qızıl örtüyü
Tiyəsi altında cəllad kötüyü
Kəsdi başımızı, yaşılıımızı
Sapı özümüzdən olan baltalar.

Gərək öz kökündə qaynasın qanın,
Gedib özgəsinə tapınmaq olmur.
Sapı özümüzdən olan baltalar
Heç cür qaçmaq olmur, sapınmaq olmur,
Düşmən əskik olmur qapıdan, haray!
Sapı özümüzdən olan baltanın
Tiyəsindən haray, sapından haray!
Haray dərdlərimiz, acılarımız,
Balta sapı olan ağaclarımız!

Oktyabr 1989

AŞKAR BU GÜNÜMDƏN...

Aşkar bu günümdən dünənə baxdım,
Gah özümə baxdım, gah sənə baxdım,
Baxdım o ixtiyar sahiblərinə,
Həmin sahiblərin rahiblərinə,
O itaətlərə, o hökmlərə,
Kiçik "allah"lara, o hakimlərə;
Baxdım,
yaxşı ki, o yıxdı-yıxdıda,
Elə boğhaboğda, gözümçıxdıda.
Görmək vərdisində gözümüz qalıb.
O qədər dolaşıq yollar içində
Nə yaxşı bizə də yol qoyubdular,
Məndə yaşamağa hal qoyubdular;
Vallah qoymazdılar

qoymasaydılar,
Hərdən özlərinə uymasaydılar.
Mən o şəhlərimdən yaman razıyam
O "allah"lərimdən yaman razıyam -
Göy bütün, yer bütün, məmləkət bütün,
Uymuşdu iblisə bu millət bütün
Yaxşı ki, mənə bir yuva veriblər,
Havayı almağa hava veriblər.
Vallah verməzdilər,

verməsəydilər.

O günün qırmızı yalanlarına,
İçi boş o hava balonlarına,
O tərifçilərə,

təltifçilərə

Baxdım ki, dilimin tərfi yoxdu.
Üzümün ikinci tərəfi yoxdu.
Dilimdə onlara tərif olmadan,
Üzümdə o biri tərəf olmadan
Yaxşı ki, qalmışam tələf olmadan,
Onun qəzəbindən bunun zorundan,
O hiylə torundan yaman razıyam.
Daha nələrimdən və kimlərimdən,
O hakimlərimdən yaman razıyam.
Fəqət çoxumuzu yıxdı o dərdlər,
Aman o hədələr, aman o hədlər!
"Mənəm-mənəm"lərin, o "mənim"lərin,
Hər cür azadlığa o qənimlərin
Zorundan çıxdımmı mən birdən-birə;
Ən hündür ağacdan dəyəndə yerə
Pencəyim ilişib haça budağa
Sallanıb təzədən qalxdım ayağa...
Alovdan çıxana, oddan çıxana,
Ağac koğuşunda yaddan çıxana
Yamandan qaçana oxşayıram mən.
Ölçü-biçilərin itdiyi yerdə,
Dövrün ilan yolu getdiyi yerdə

İlandan qaçana oxşayıram mən,
Yalandan qaçana oxşayıram mən.
Yaxşı ki o ağac koğuğu varmıŝ,
Mənə göz qoyanın yaxşısı varmıŝ.
O boyda ixtiyar sahibkarları
Yaxşı ki, bizə bir yol qoyubdular
Məndə yaşamağa hal qoyubdular.
Vallah qoymazdılar

qoymasaydılar,
Hərdən özlərinə uymasaydılar.
Mən o ŝəhərlərimdən yaman razıyam
O "allah"lərimdən yaman razıyam.

Dekabr 1989

NƏ DEYİM

Tamahkarlar, nəfskarlar, zəlilə
Təmizlikdən danıŝanda, nə deyim?
Dərs deyəndə bizə nəfsə zəlilə
Yaxşı pisə qarıŝanda, nə deyim?

Kimdir üzvü bu aşkarlıq xorunun,
Sərhəddi yox bulanlıqla durunun.
Yaş yananda alovunda qurunun
Gül ləçəyi alıŝanda, nə deyim?

Gah deyirəm, qoy olsun, nə gərəyim,
Namərd sözdən sızıldadı kürəyim.
Ah, ürəyim, mənim ŝair ürəyim,
Şər axınla barıŝanda nə deyim?

Mən nə deyim belə yıxdı-yıxdıya,
Salıb məni tüzə gözümcüxdıya,
Üzü gülər, bir ürəyi saxtaya-
Arı qanda, milçək ŝanda nə deyim?

1988

* * *

Qəlb isinməz işartından,
Göz eyləmə qaş altından,
Əlin çıxıb daş altından
Al o daşı vur başıma.

İndi yar-yoldaşı qına,
El bişirən aş qına,
Kişmiş çıxır qaşığına,
Sən dur zəhər qat aşıma.

Qaldın qovrula-qovrula,
Külü sovrula-sovrula,
Mənim yaxşım çıxır yola,
Sənin yamanın qarşıma.

Bədxahları xar görmüşəm,
Ocağı kül, otu həşəm.
Mən çoxdandır gül əkmişəm
Sən tikan əkdiyin şuma.

Yanvar 1988

* * *

*Baxçaya qoymusan dəmir qəfəsi
Baxsam öldürərlər, baxmasam ölləm.*

Qaracaoğlan

Birinin bar verir guya söyüdü,
Buluddan tayası, yağışdan südü,
Di gəl bu ordenli, şöhrətli "bütü",
Yıxsam öldürərlər, yıxmasam ölləm.

Qulaqlar uyuyur bir xoş yalanda,

Vəd verən də bilir, vədi alan da.
Bu söz oyununda naçar qalanda,
Dinsəm öldürərlər, dinməsəm ölləm.

Ağıl kəsə-kəsə, göz görə-görə,
Ha bu dəyirmanı fırlat boş yerə.
Bu "ötür-ötürə", "qaytar-gətirə"
Gülsəm öldürərlər, gülməsəm ölləm.

Dünən haram alıb əlimdən özü,
Bu gün bayraq edir halalı, düzü,
Dilimin ucunda köz olan sözü
Desəm öldürərlər, deməsəm ölləm.

Qəribə cələdir sənin bu cələn
Həm dən səpən düşür, həm dənə gələn.
Kim qədirbilməzdir, kim qədirbilən? -
Bilsəm öldürərlər, bilməsəm ölləm.

Bir sirr əsiriyəm, bu söz dustağı,
Ağ salıb gözümə yalanın ağı.
Açımmı sandığı, töküm pambığı? -
Açsam öldürərlər, açmasam ölləm.

Sentyabr 1983

AXIR Kİ...

Axır ki dağlar oynadı,
Axır ki daşdı, qaynadı,
Bu vulkan püskürdü axır,
Öz işini gördü axır,
Qalmışdım illər uzununu
Naçar gözləyə-gözləyə,
Lap başıma od ələyə...
Eh, nə qədər qalmaq olar
Bu qorxuda, səksəkədə,

Bu qara ahın altında.
Eh, nə qədər dözmək olar
Bu gün-sabahın altında
Ölmü də bircə anlıq,
Ya o yanlıq, ya bu yanlıq...
Yaxşıdı, vallah, yaxşıdı,
Ya bu tale qarğışdı,
Ya da həyat çağrışdı.

Aha, şimşəklər də çaxır -
Aha, buludlar da axır,
Ya bu oddan kül olaram
Ya yağışda təmizlənilib

Açılaram, gül olaram.
Nə vaxtacan dözmək olar
Bu boz yerin, bu boz göyün
Bu boz dumanın altında?..
Eh, nə qədər qalmaq olar
Aman-amanın altında,
Bir boş gümanın altında.
Yaxşıdı, vallah, yaxşıdı
Bu da həyat yağışdı.
Aha, daşan sel də gəlir
Ya aparar, ya gətirər,
Ya basdırar, ya bitirər.
Ölümü də bircə anlıq,
Ya o yanlıq, ya bu yanlıq
Yaxşıdı, vallah, yaxşıdı
Bu təzəlik axışdı
Coş vulkanım, çax şimşəyim,
Kükrə görüm, daşan selim,
Qalmayım bu intizarda
Ölməkdimi, qalmaqdımı,
Yaşamaqdı - mən də bilim.

Mart 1988

SƏBİR KASASI

Səbr kasasıdır o dolan bulud,
İldırım ildırım daşır fəzası.
Səbr kasasıdır mənim ürəyim,
səbr kasası.

Mənim səbr kasam boşalar, dolar,
Mən özüm bilirəm daşsa nə olar.
Daşanda içmişəm min dəfə azı -
Səbr kasasıdır mənim ürəyim,
səbr kasası.

Səbr kasasıdır o vulkanlı dağ,
Daşanda titrədir yer-göyü zağ-zağ.
Ulu bir tarixi qızartdı getdi,
Səbr kasasıdır Babək, Spartak.

Mənsə öz içimdə çəkib cəzamı,
İçib dolaşırım səbr kasamı.
Vurub qəzəbimi, boğub hirsimi
İldırımlar keçir hər bir əzəmdən,
Hər dəfə içəndə səbr kasamdan.

Əyir vücudumu üsyan hücumu,
Yumruq barmaqlarım deşir ovcumu.
Mən zülüm içirəm səbr kasamdan,
Mən zəhər içirəm səbr kasamdan,
Mən ölüm içirəm səbr kasamdan.

Zamanın yenə də dolandı çarxı,
Namərd körpüsündən keçildi getdi.
Səbr kasasıdır Bakı torpağı,
O da buruq-buruq içildi getdi.
Mən də öz içimdə çəkib cəzamı

Beləcə içirəm səbr kasamı.
O keçir bu yolu
Mən də keçirəm,
Ağsaqqalım içir, mən də içirəm.
Ömür yoldaşımın, balalarımın
Xətrinə içirəm səbr kasamdan
İldırımlar keçər hər bir əzamdan.
Əvvəl zorla içdim həmin zəhərdən,
İndi özbaşına içirəm hərdən.

Daşsa Araz kimi, coşsa nər kimi,
Sərhəd var,
 yolunu saxlar qəzamın.
Əllərim tikanlı məftillər kimi,
Qapanar ağızına səbr kasamın.

Mən belə boğaram səbrimi belə
Mən belə qazıram qəbrimi belə.

Bu şeri yazanda qaynadı odum,
Öz səbr kasamdan içdim bir udum.
Gördüm ki, heç nədən yoxdu gərəyim
Taleyin demə bir cəzası qalıb...
Səbr kasasıdır mənim ürəyim,
Səbri ölüb,
 quru kasası qalıb.

Oktyabr 1986

MƏN Kİ DAHA GÜNƏŞ OLA BİLMƏDİM

Mən ki daha günəş ola bilmədim,
Mən ki daha ulduz ola bilmədim,
Hamının baxdığı, görə bildiyi
Göylərin tağında qala bilmədim.

Burda qalacağam,

mən elə burda,
Burda ocaq olub alışacağam,
Burda taleyimlə barışacağam,
Od-alov ömrünə qarışacağam.

Heç demirəm məni görələr haçan,
Bir isti yuvalı torpağı qucan
Dünyanın doğmalığ qolları varsa,
Doğma ocaqlara, yurdlara qarşı
İnsanın gedilən yolları varsa,
Mütləq o yol gəlib bura çıxacaq;
Nə qədər canda od, gözdə mehr var
Mütləq o gözlər də mənə baxacaq.

Torpaqda havayı daş qalan deyil,
Yaxşı tanıyıram mən bu dünyanı
Onun bir cıdırı boş qalan deyil.

Aranı, yaylağı varsa bu elin,
İnsanın dağlarla söhbəti varsa,
Yol azan ümidin, üşüyən əlin
Yol tapıb isinmək niyyəti varsa,
O mütləq bu yerə gəlib çıxacaq;
Bilirəm havayı yanmır bu ocaq
Mütləq bu ocağa gəlməlidirlər.
Məndən də bir əhval bilməlidirlər.
Olsun üfüq boyu yatağı, yeri -
Mən daha nəhəng çay ola bilmədim
Burda qalacağam,

mən elə burda -
Burda bulaq olub qaynayacağam
Hərdən sırğa-sırğa damcılarım
Burda çiçəklərlə oynayacağam.

Axtaran insanın hər addımbaşı
Böyüyən, kiçilən yolları varsa,

Duruluğa qarşı, saflığa qarşı
Dünyanın keçilən yolları varsa,
Mütləq o yol gəlib bura çıxacaq.

Yaxşı tanıyıram qaynar gözləri,
Qaynayan gözümə o göz baxacaq .
Mütləq sevgi yolu keçilməlidir,
İnsanın bir həsrət yangısı varsa,
Mütləq bu sudan da içilməlidir.

Payızın ən kövrək çağına qarşı,
Meşəsinə qarşı, dağına qarşı,
Bənövşə boyuna, gül nəfəsinə,
Baharın yarpızlı arxına qarşı
Yol gələn olsa,
Nə bilim, bir çəmən yaşıllıq üçün,
Ya da ki, minnətsiz yaxşıllıq üçün
darıxan olsa,
O mütləq bu yerə gəlib çıxacaq;
Bilirəm havayı axmır bu bulaq.
Mütləq bu çeşməni görməlidirlər,
Bu ocağa salam verməlidirlər.

1987

AYRILIQ

Olanım ötdü getdi,
Qalan günüm, sən yaşa.
Bu dünya ayrılıqdır,
Ayrılıq başdan-başa.
Ayrılıqdır bu payız,
Geri dönməz o bahar.
Yarpaq-yarpaq könlümü
Göynədir ayrılıqlar.
Bir durna qanadında,
Bir gülün həyatında,

Ömrün hər saatında
Min cürə ayrılıq var.
Ya bir doğma, ya bir dost,
Ya bir yar ayrılığı...
Ya da varlıq, araya
Düşüb qar ayrılığı.
Aman, bu ayrılıqlar...
Olanlarım ayrılıq
Olacağam intizar.
O əl çıxdı əlimdən,
Gərək könlüm ayıla
Hara gedim bu yolu
Mən ayrıla-ayrıla?
Qoy dərim o çiçəyi,
Qoy söykənim bu daşa.
Bu dünya ayrılıqdır,
Ayrılıq başdan-başa.
Bütün ayrılıqların
Baş açdım qılığından.
Heç ayrıla bilmədim
Araz ayrılığından.

Dekabr, 1988

DÜNYA DAHA BİZİM ÜÇÜN NEYLƏSİN

**Biz dünyadan, dünya bizdən gileyli,
Məcnun küsüb, vəfasızdır ki Leyli.
Aləm bizim bütün qüzey-güneyli,
Dünya daha bizim üçün neyləsin.**

**Dəryasına balıq verib, qırmışıq,
Çöllərinə turac verib, vurmuşuq.
Qalanların cələsini qurmuşuq,
Dünya daha bizim üçün neyləsin.**

Bulağının, yarpağının dili bir,

**Meşəsinin budaq-budaq qolu bir,
Biz əyməsək, haqqa gedən yolu bir-
Dünya daha bizim üçün neyləsin.**

**Bir naxırı buraxmışıq tayaya,
Suya zəhər, dinamiti qayaya,
Şaqqa ətdir, keçirmişik payaya
Dünya daha bizim üçün neyləsin.**

**Özümüzçün yaratmışıq bu dərdi,
Sərhədləri yolumuzda sipərdi,
Bölən olsa havasını bölərdi
Dünya daha bizim üçün neyləsin.**

**Nə Günəşin, nə Yerindir bu illət
Qalx Göydən bax, toz qoparır bu millət;
Nə vurhavur, nə qiyamət, nə zillət! -
Dünya daha bizim üçün neyləsin.**

**Ovsarını verdik namərd əlinə,
Çoxu saldı bizi ölüm selinə.
Məzar-məzar yüklənmişik belinə,
Dünya daha bizim üçün neyləsin.**

**Xəmirimiz, qatığımız-duzumuz,
Maya tutdu, tutmadı çox sözümüz.
Özümüzlə eləmişik özümüz
Dünya daha bizim üçün neyləsin.**

Noyabr, 1989

**BU KƏND –
QƏBRİSTANI ÖZÜNDƏN BÖYÜK**

**Qalıb tayalıqda pas atmış yaba,
Bostanı dağılmış, bağı xaraba.
Ah, zəhərli külək, maqnitli hava,**

Vallah, öldürəcək bizi bu körük;
Bu kənd –
qəbristanı özündən böyük.

Hanı bu cığırın cığırdaşları?..
Üstünü gəndalaş, gicitkan basan
Uçulmuş evlərin topa daşları
Sanki bir məzardır torpağa bir yük,
Bu kənd-
qəbristanı özündən böyük.

Üz tutub tanrıya tüstüsüz baca,
O evin həyəti deyingən qarı,
Bu evin kətli mürgülü qoca,
Zamanı qarışıq, adamı dönük.
Bu kənd -
qəbristanı özündən böyük.

Şirin adətimiz, peşəmiz qalıb...
Məzar meşəbəyi ruhuna rəhmət,
Bir qəbristan boyu meşəmiz qalıb -
Qalanı tüstüdür, olanı kötük,
Bu kənd -
qəbristanı özündən böyük.

Dekabr 1989

İLƏHİ, BU KÖRPƏ NECƏ BÖYÜYÜB

Demirəm mehriban qucaq görməyib,
Demirəm qayğılı isti bir nəfəs,
Demirəm ev bilib, ocaq görməyib -
Bu körpə anasız necə böyüyüb?

Doğmalığ deyilən ilahi bir əl
Onun üz-gözünü oxşamayıbsa,
Görəsən bu körpə necə qımışıb?

**Hansı donda görüb ilk doğmalığı,
Sevinci sevincə necə qarışıb?**

**Bilibmi həsrətdir ali nemətə -
Ana döşündəki südə, bilibmi?
Bir yemək yeyəndə, əmzik tutanda
Görəsən şıltaqlıq edə bilibmi?
İlahi, bu uşaq necə böyüyüb?**

**Bir xoş yuxu vaxtı, bir gecə yarı
Bu körpə ayılıb necə ağlayıb?
Alıb bir yuxunun şirin çağını
O kimə ərk edib gecə ağlayıb?
O vaxt ağı kəsib söz anlasaydı
Necə saxlayaydı ağlamağını?**

**Ana baxışından şəfəq almadan
Necə işıqlanıb üzü görəsən?
Doğmaca laylasız necə uyuyub,
Necə çiçəklənib sözü görəsən?
O necə oynadıb əl-ayağını,
Bəs kimin üzünə qımışıb hərdən?
Hansı rəngdə sevib oyuncağını?
Ana fərəhindən güc alıb təzə
Bir daşqın sevincə bürünməyibsə,
İlk dəfə o necə qalxıb ayağa,
Görən necə atıb ilkin addımı?
Lap heyvət götürür vallah adamı...
İlahi, bu uşaq necə yeriyib,
Kefi pozulanda necə kiryib?**

**Dayan, bu sualdan alışdı bağrım,
Durub yan otaqdan anamı çağrım.
Qoy ondan soruşum bir də özümü,
Anlayım fikrimi, bilim sözümü.
Bir görüm bu uşaq necə böyüyüb,**

Söykənib o hansı gücə, böyüyüb...
Dekabr 1987

MƏNİ APARMA

**Bu gün qalacağam özüm olmağa,
Torpağın çiçəkli üzü olmağa.
Qalırım bir çeşmə gözü olmağa,
Sən allah, bu dəfə, məni aparma.**

**Həm varam, həm yoxam, belə gəlmərəm,
Qayıdıb özümə hələ gəlmərəm.
Bu gün kəpənəyəm, ələ gəlmərəm,
Sən allah, bu dəfə, məni aparma.**

**Açılmaz düyünüm, deyilməz sirrim,
Bir sevgi yerim var, bir yanğı yerim,
Qoy ona bu gün də bir salam verim,
Sən allah, bu dəfə, məni aparma.**

**Bir kətil üstündə donub da qalmış,
Dünyanın fikrini çəkmək olarmış.
Mən göylər yorğunu yaralı bir quş,
Sən allah, bu dəfə, məni aparma.**

**Mən getsəm siz mənə nə göstərərsiz,
O dağdan mərdanə, bu çaydan təmiz.
Dünyamız qarışıq, adamlar qəliz,
Sən allah, bu dəfə, məni aparma.**

**Arxda qızılağaca budaq olmağa,
Qalım su ömrünə ortağ olmağa...
Sonra axıb gedən yarpaq olmağa...
Sən allah, bu dəfə, məni aparma.**

Bir göy ağlaşının donuq yaşıyam,

**O gündən şimşəkli çaylaq daşıyam,
Torpaq cadarıyam, yer qırışıyam,
Sən allah, bu dəfə, məni aparma.**

**Orda özümə yer taparam sən get,
Ağıram, zindanam, qopmaram, sən get,
Kök atmış qayadır, bir param, sən get,
Sən allah, bu dəfə, məni aparma.**

**Bir də taleyimlə barışıb qalım
Lalələr içində alışıb, qalım.
Gül olub zəmiyə qarışıb qalım
Sən allah, bu dəfə, məni aparma.**

**Bizim əlimizdə qurama dünya
İçində öz qurdu barama dünya.
Salıb ipək tora aparma, dünya,
Sən allah, bu dəfə, məni aparma.**

Dekabr, 1990

* * *

*Ürəyimsiz kəlmə yazan deyiləm.
Nə qədər ki, öz əlimdi yazanım.
Məmməd Araz*

**Bir eşqimə hicran möhrü basılmış,
Heç bilmirəm necə yazmış yazanım.
Səhvim var ki, bəxtimə də yazılmış,
Daha onu poza bilməz pozanım.**

**Mən yuxumda Araz olub axırdım;
O sahildən Şəhriyarı çağırdım.
O gələrmə, boz yollarla baxırdım...
Bu yuxumu yozsun yuxuyozanım.**

**O kimdir ki, o ağlasa gülərəm,
Hiyləsini gözlərindən bilərəm.**

**Düşmən olsa öhdəsindən gələrəm,
Dost olmasa mənə quyu qazanım.**

**Bitməz sözü eşqi, dili ayrinin,
Kəsilər bu gəlhagəli ayrinin.
Yüz yaşayan ayı, ili ayrinin
Yüz ilindən yaxşıdır bir düz anım.**

**Min əyilib əyri ada çatınca,
Halalıma haram tikə qatınca,
Nasaz olub pərqularda yatınca
Sağlam olub daş üstündə uzanım.**

**Bəzən zaman mərd işini nəhs elər,
Palıd yenə tufanlarla bəhs elər.
Əl uzadıb tərəzimi əysələr,
Ürəyimdə heç pozulmaz mizanım.**

**Dostlar gəlib mənə sevinc gətirmiş,
Təbiət də ruzusunu yetirmiş.
Süfrəmi də torpaq özü bitirmiş,
Bulaqlar da mənim qaynar qazanım.**

**Mənim könlüm yad səslərə satılmaz,
Şöhrət üçün hər məclisə atılmaz.
İlhamıma yad nəfəsi qatılmaz,
Təbiətdir ilk ustadım, ozanım.
"Ürəyimsiz kəlmə yazan deyiləm,
Nə qədər ki, öz əlimdir yazanım."**

BU BAHARLA

**Gölüm, gələn durnalara əl eylə,
Torpaq, göyərt bu çəməni gül eylə.
Bahar, məni bir əmici tel eylə,
Bir qönçədə bir ləçəyi saxlayım.**

**Qoy əkinim toxum-toxum ayılsın,
Günə baxıb yaşıl gözüm qırılsın,
Lalə-lalə xonçalarım qoyulsun,
Tel-tel olub sünbülümü bağlayım.**

**Keçdi daha Araz ilim, Kür ilim,
Keçən günə dəyməz indi bir ilim.
Kötüyümü göyərt bir də dirilim,
Bu baharla payızımı haqlayım.**

**Min il əvvəl kim olmuşam, indi kim?
Sabah görən nə olacaq indikim?..
Bu baharla ya əkilim, ya əkim,
Bir tum olub son gücümü yoxlayım.**

**Mənim dərdim eşidilməz zümzümə,
Nə etdimsə, etdim özüm-özümə.
Bu lələni elə sıxım köksümə,
Qarasıyla qoy bağrımı dağlayım.**

**Eylə məni süddüyandan süd içən,
Məni bulud, məni duman, məni çən.
Quzeydə yaz gəlib çatsın mənəcən
Kipriyimdə qar ərisin ağlayım.**

Mart-aprel, 1992

ALNIMDA ÖMRÜN YAZISI

**Alnımda ömrün yazısı,
Yazanı varsa, mən kiməm?
Taleyimin qışı, yazı,
Xəzanı varsa, mən kiməm?**

**Ulu göylər həmin-həmin,
Bürç altında mən bir zəmin.**

**Tərəzidən tərəzimin
Asanı varsa, mən kiməm?**

**Bir ağ dəvənin belində,
Bir dəli səhra yelində,
Bəxtimin tanrı əlində,
Ovsarı varsa, mən kiməm?**

**Nə biləndər, nə haliyam,
Olum, ölüm sualıyam.
Açılmış ulduz falyam
Yozanı varsa, mən kiməm?**

Aprəl, 1992

BU AXŞAMIN...

**Bu axşamın son mahnısı oxundu,
Toranlığa quş qanadı toxundu.
Allah, mənə qaranlıq nə yaxındı,
Bu axşamı özüm üçün yaratdım.**

**Dar macalda nə tapılsın, nə itsin,
Könlüm gedib boş yuvanı isitsin,
Ağlamasın, bir tənhanı kiritsin,
Bu axşamı özüm üçün yaratdım.**

**Gümanım yox qayıtmağa, gəlməyə,
Üfüqdəki o naxışa, ilməyə.
Qürubuna başım qoyub ölməyə;
Bu axşamı özüm üçün yaratdım.**

**Ürəyimin küncündə bir hüzn var,
Lap kəpənək gücündə bir hüzn var,
Bu axşamın içində bir hüzn var,
Bu axşamı özüm üçün yaratdım.**

İyun, 1991

ANAMIN MƏZARINDA LAYLA

Qürub yanır üfüq boyu,
Civələnir arxın suyu.
Uyu, anam, şirin uyu,
Layla deyim məzarına,
Bu qəbristan güzarına.

Qəbristanın ən cavanı,
İsitmisənmi yuvanı?!
Burdan seyr et xiyabanı,
Uyu ömrümün əzəli,
Üstündə payız xəzəli.

Bu yanacan o yanacan,
Çevril sağdan sol yanacan -
Böyrün ağrıyır, anacan!
Darsıqaldır evin, laylay,
De, necədir kefin, laylay.

Soyuq düşür, əynin yalın,
Bizdə qalıb isti şalın,
Gətirim çiyninə salım,
Elə uzan rahat olsun,
Gəlinlərin muğyat olsun.

Çiyində doğmanın, yadın
Quş kimi uçdu tabutun.
Mələklərə dedin "tutun" -
Ürəyin gəlmirmiş demə,
Ağırhıq düşsün çiynimə.

Xeyrə alqış, şərə qarğış,
Bir yuvadı tək qaranquş.
Burda çarpış, orda çarpış -

**Dincəl əzabkeşim, laylay,
A qeyrətli kişi, laylay.**

**Ay ev tikən tək güc ilə,
Ay zəmisini tək biçilən,
Körpüsü tənha keçilən
Durnası yoldaşsız anam!
Ay ömrü sirdaşsız anam!**

**Gətirmək, yıxmaq vaxtıdı,
İndi bostan, bağ vaxtıdı.
Heç bekar durmaq vaxtıdı -
Qalx yenə də danla bizi,
Biz də bilək işimizi.**

**Ruhun məni xəbər alsın,
Gir yuxuma şirin olsun.
İsinməyə yerin olsun,
Anacığım, anacığım!
Baş daşındır qalacığım!**

**Sən əvvəldə, mən axırda...
Görürsənmi məni burda?
Dil deyirəm xırda-xırda
Nə yumşaqdır daşın, ana!
Üstündədir başım, ana!**

**Canalıya çökdü duman,
Gəlməyinə yoxdu güman.
Biz gələrək sənə həyan...
Ölüm laylay, dirim laylay,
Yanıdakı yerim, laylay!**

Senyabr, 1991

ZÜLÜMÜN NAĞILI

**Anam idi, zülüm idi, mən idim,
Dünyamızda necə gəldi yaşardıq.
Anam tənha, zülüm güclü, mən yetim,
Özümüzü hər cür işə qoşardıq.**

**Zülüm ağır, zindan idi, daş idi,
Yüngülünü anam mənə verərdi.
Biçin vaxtı köynəyimiz yaş idi,
Zülüm orda özün günə verərdi.**

**Biz kalxozun anbarına keşikçi,
O da bizlə qaravulda durardı.
Biz kotançı, biz naxırçı, biz işçi,
Zülüm gözlər bizi, yolda durardı.**

**Harda olsaq o, bizimlə tuş idi.
Hərdən rəhmi vardı bizi yoranda.
Hə, o çobanalladan bir quş idi,
Qorxuzardı bizi alatoranda.**

**Ah, bu zülmün ümidi də bir xəta,
Mələk olub üzümüzə gülərdi.
Oxşayırdı saçımızı yuxuda
Qaranlıqda yaşımızı silərdi.**

**Nə olsun ki, qılınc idi, sərt idi,
Atsa bizi lap dəyirman çarxına.
Dar ayaqda zülüm yenə mərd idi
Tək ölümü buraxmazdı yaxına.**

**Əcəl gəlib öz həddini aşanda,
Dadımıza o çatardı yenidən,
Balıq kimi ağzımızı açanda
Suya salıb yaşadardı yenidən.**

O deyirdi aclıq olsun - kef olsun,

Bizi toyda oynadardı o zülüm.
Keçirdiyi qıl körpüsü altında
Qır qazanı qaynadardı o zülüm.

Vallah o bir cindar idi, cin idi,
Onunla biz hardan desə keçərdik.
Biçin vaxtı dəryaz idi, çin idi,
Hərdən bizə ayran verər, içərdik.

O deyirdi göz vermişəm, qurtardı,
Hara desəm siz də ora baxarsız.
Divara da dirəyəndə tutardı,
Çəkərdi ki, cırmaq-cırmaq çıxarsız.

Həmin zülüm yolumuzda sərbəsər,
Daldan bizə bir şapalaq çalardı.
İynə ilə gor qazdırıb haqq verər,
O haqdan da vergisini alardı.

Dəyirman da mürgülərdi bizimlə,
Ağnağaza ondan növbə alardıq.
Aman allah, bircə kasa un ilə,
O zülümdən necə razı qalardıq.

Şirin arpa yarmasından aşımız,
Qarğıdalı cadı nəydi - o zərdi.
Dəlicədən gic gedəndə başımız,
Zülüm baxıb, lap uğunub gedərdi.

Anam yoxdu o dərdimi bilməyə,
Bəlkə elə azadlıq var ölümdə.
Zülüm ona izin verdi ölməyə.
Anam getdi, məni qoydu zülümdə.

Mən kötüyəm, mən tapdağam, mən yolam,
Mən olmuşam bu döngədə yatası.

**Mən zülüməm, həm quldaram, həm qulam,
Azadlığa öyrəşirəm qadası.**

**Həmin çinəm, həmin çəkiç, həmn zor,
Günüm yoxdur başqa günə çatası
Həmin balıq, həmin iynə, həmin gor,
Azadlığa öyrəşirəm qadası.**

**Ağnağazam - həmin şindən, həmin daş,
Həmin mənəm dəyirmanda yatası.
Həmin çaqçaq, həmin ağrı, həmin baş,
Azadlığa öyrəşirəm qadası.**

**Təzə vergi, təzə şahid - bir oyun,
Oğurluğum dəyirmançı xatası -
Həmin donluq, həmin unluq, həmin un
Azadlığa öyrəşirəm qadası.**

**Məhmizləmə, başqa yeriş bilmirəm,
Zülüm təzə, mənzil uzaq, at asi.
Yedəkdəyəm, mən özgə iş bilmirəm,
Azadlığa öyrəşirəm qadası -
Həmin mənəm, həmin mənəm, həmin mən,
Həmin mənəm - öz-özümə qənim mən...**

19 may, 1991

QALIB

**Bədəndə bir güllə qəlpəsi kimi
Könlümdə bir kədər qırılıb qalıb.
Bir şəhid ananın körpəsi kimi
Bir ürək simimə saralıb qalıb;
Könlümdə bir kədər qırılıb qalıb.**

**Ömrümdə uğursuz saat kimidir,
Yadigar güzgüdə bir çat kimidir.**

O da bir yaralı qanad kimidir;
Çırpınıb, çırpınıb yorulub qalıb;
Könlümdə bir kədər qırılıb qalıb.

Səsimdə o boyda bir qırıq yaşar,
Dilimin ucunda bir yanıq yaşar.
Dəli şuxluğumda bir sınıq yaşar,
Könlümdə bir kədər qırılıb qalıb,
Açarı tərsinə burulub qalıb.

Lap elə işıqlı təbəssümümdə,
O boyda bir kölgə qalar üzümdə.
O həzin yanğı var ən şad sözümdə
Könlümdə bir kədər qırılıb qalıb,
Qovrulub, qaralıb, qıvrılıb qalıb.
Yanvar, 1993

BİR QIRIQ SİM

Bir əlin zorunda burulan siməm,
Dartınıb, dartınıb qırılan siməm.
Bir tar canağında qıvrılan siməm,
Calama, calama, calama məni.

Kösövəm, yarı köz, yarı oduncaq,
Biri uduzacaq, biri udacaq.
Daha o pərdədə yanmaz o ocaq,
Qalama, qalama, qalama məni.

Dəryazda bir çiçək qırığıyam mən,
Qovrulan qarağac qabığıyam mən.
Yaralı bir ağac çapığıyam mən,
Yamama, yamama, yamama məni.

Mən dözümlü deyiləm, tab deyiləm ki,
Hər cürə ölçüyə bab deyiləm ki,

**Mən cəhrə iyinə sap deyiləm ki,
Dolama, dolama, dolama məni.**

**Bir qırıq ürəyin şüşəsiyəm, ah,
Ağlar o aynada bir teli siyah.
Mən şaxda ayağı kəsik gülsabah,
Sulama, sulama, sulama məni.**

Noyabr, 1992

HARA GEDİR BU KARVANIM?

**Yuxularda karvan sürüb gedirəm,
Hara gedir bu karvanım, nə deyim?
Hə dururam, nə mənzilə yetirəm,
Buradımı, son məkanım, nə deyim?**

**Bu ovsarı, kim bağlayıb dilimə,
Bu əsanı kimlər verib əlimə?
Dəvə yükü yüklənibdir belimə,
Mən sarbanam, bəxt sarbanım, nə deyim?**

**İnsan dərdi, insan dərdi deyiblər,
Dağ bu dərdlə yeriyərdi deyiblər.
"Daş olsaydım əriyərdim" deyiblər,
Torpaq olub mən dayanım? - nə deyim?**

**Qoca dünya bu ünvanı, bu adı,
Alıb gedər karxanası kahadı.
Karvanından karvansara bahadı,
Deyən varmı ol mehmanım, nə deyim?**

**Üfüq mənəm, dəniz mənəm, kürrə mən,
Dünya keçdim bu karvana görə mən.
Gəlib sıxdım yenə həmin yerə mən,
O bu yanım, bu o yanım, nə deyim?!**

Dekabr, 1992

YASNAMƏ

Kənddə 1992-ci il 21 may gecəsində
Toyuqlarımızın qırğını münasibətilə
Tülkü, belin sınsın, ağzın qurusun,
Bizim toyuqları aparan yerdə -
Dartıb boğazını, kəsib başını.
Gəmirib döşünü qoparan yerdə
Gedib fərələrim, çil-çilim, bozum,
Bir toyuğum vardı - qanadı quzum.
A mənim yarımcan qalan xoruzum!
Sən də qan içində çapalan yerdə.
Aman, bu yerlərin tülkü yava,
O gecə dumanlı, yağışlı hava.
Çöldə dağılmış on isti yuva -
Biz evdə yuxudan kam alan yerdə.
O gecə işıqlı bir gün olaydı,
Yuxudan ayılmaq mümkün olaydı.
Altında yorğanım, kürküm olaydı -
Toyuğum daşlara çırpılan yerdə.
Tük örtüb, nə çəmən, nə meşə qalıb,
Yazıq fərəhlərim leş-leşə qalıb.
Arvad-uşağa da nə peşə qalıb?
Yaman bekar qaldıq bu tala yerdə.
O başı kəkilli - döşü zər gedib,
Cücələr kürt ilə bərabər gedib.
İndi tülkülərlə xoş xəbər gedib -
Gəlsinlər, nə qalıb hin olan yerdə?
Aranın istisi, bürküsü çoxdur,
Meşənin qorxusu, hürküsü, çoxdur.
Nə bilək, bu yerin tülkü çoxdur,
Gün yoxmuş nə yaylaq, nə aran yerdə.
Gecə bağlayanda, bəndi, bərəsi,
Bunun xoruzu var, onun fərəsi.
İki yüz əlliylə gedir hərəsi

Dil dedim toyuğum qırılan yerdə.
İndi soraq çatar uzaq, yaxına,
Bütün kənd gələcək başsağlığına.
Nə kəsək, nə verək kənd qonağına
Dükan-bazar yanıb qaralan yerdə.

May, 1992

YURDUN SƏHRA MAHNISI

Gərdir aldadan bizi,
İtirmişik izimizi.
Yıxanda bir-birimizi
Yadlar vudu belimizdən.

Əlacımız eldə ikən,
Bülbülümüz güldə ikən,
Tale quşu əldə ikən
Uçurmuşuq əlimizdən.

Milləti yuxu apardı,
Bəndimizi su apardı
O qoxladı, bu apardı,
Yarımadıq gülümüzdən.

Dirimizdi, ölümüzdü,
Göz yaşımız gölümüzdü,
Torpaq bizim külümüzdü,
Ot bitərmi külümüzdən?..

Mart, 1991

ŞÜKÜR ALLAHA

O əl zindan idi, qoydu çiynimə,
O ki, mənə nə dost, nə tanış olub.
Mənim keçən ömrüm heç imiş demə,
Mənim yaşayışım aldanış olub.

Sən demə, mən sacda qovrulurammiş,
Düşüb yelçəkənə sovrulurammiş.
Mənim sığındığım qucaq deyilmiş,
Mənim isindiyim ocaq deyilmiş,
Mənim güvəndiyim o dağ deyilmiş.
Sən demə getmişəm, amma yedəkdə -
O naşı ümidim qırılmalıymış.
Yaxam əldə olub, əlim ətəkdə,
Dartınanda yaxam cırılmalıymış,
Yıxılıb özümü tapacağammiş,
şükür Allaha!
Durub üst-başımı çırpacağammiş,
şükür Allaha!

Divar saatının kəfkiri kimi
Sən demə beləcə gedib gəlmişəm.
Durublar, vurublar, qurub gediblər,
Nə saat bilmişəm, nə vaxt bilmişim.

Sən demə o zəncir çəkiləcəkmış,
Sən demə o divar söküləcəkmış.
Mən də o asqıdan qopacağammiş,
şükür Allaha!
Dikəlib özümü tapacağammiş,
şükür Allaha!

Mən o vurhavurda, ötür-ötürdə,
Dağlımş civəydim kələ-kötürdə -
Hərə bir çuxurda çöküb-qalırdıq,
Ağır dərdimizi çəkib qalırdıq.
Həmin o torpağın qaynadığı vaxt,
Çala çuxurların oynadığı vaxt,
Sən demə zərrələr yığılacaqmış,
şükür Allaha!

Naşı ümidimin qırılmasına,

**Şükür o yaxamın cırılmasına,
Şükür o asqıdan qopulmağıma,
Şükür özüm üçün tapılmağıma.
Mən də o vərdişdən çıxacağammış,
şükür Allaha!
*Dekabr, 1990***

HƏLƏ...

**Bir ad yaşadırdıq - Serebrovski,
Xəzər buruq-buruq - Serebrovski.
Dənizin gümüşü qanadı hələ
Yuyur, tumarlayır o adı hələ.
Yəni ki, doğmadır bu ad sahibi,
Yəni bu torpağın sirrini bilib.
Qara neftimizin yerini bilib,
Yəni özlərinin xeyrini bilib;
Yəni yaxşı çəkib, yaxşı aparıb.
Canımızdan canı yaxşı qoparıb.
Yəni qızılıımız üstündə yatıb,
Yaxşı dil çıxarıb, yaxşı aldadıb.
Yəni üz göstərib, xoş qılıq verib.
Yəni ki, bizi öz bostanımızda
Nökər işlətməyə razılıq verib.
Yəni ki, heç qane olmayıb aza.
Yəni nazir olub hazırımıza
Yəni kəsə bilib damarımızı
Onu kəmər-kəmər calaya bilib:
Özləriyçin ocaq qalaya bilib.
Yaxşıyıq, özgəyə, vallah yaxşıyıq...
Biz də insanlığın başqa naxşıyıq -
Qoy yad da, doğma da tanısın bizi -
Deyir xəcalətli düşmənin olsun,
Xəcalət qoymarıq düşmənimizi -
Yaxşıyıq özgəyə, vallah yaxşıyıq...
Biz də insanlığın başqa naxşıyıq.**

Bir ad yaşadıriq - Serebrovski,
Xəzər buruq-buruq - Serebrovski...
Heç bilmirəm bu yol hara gedəcək...
Hacının məzarı Mərdəanda tək -
Onun məzarından utanır adam.
Üsyankar ruhundan Məmməd Əminin -
Kişi vüqarından utanır adam.
Millət, millət deyən şair Hadinin
Şeir bazarından utanır adam,
İtmiş məzarından utanır adam.
Bilmirm kimdisə boğdu hirsini...
Hələ Serebrovski qəsəbəsində
Bir uşaq öyrənir tarix dərslərini -
O tərifi adı öyrənir hələ.
Bir neft hasilatı öyrənir hələ,
Bizə "mükafatla", tərifi adla
O "şanlı" həyatı öyrənir hələ...
Hələ başımızı döyən yumruğu,
Hələ qolumuzu sındıran zoru,
Hələ düşdüyümüz dolaşiq toru,
Hələ beynimizi deşən gülləni,
Hələ üzümüzə gülən hiyləni
Hələ yaşadıriq özümüz hələ,
Bəlkə ayılmayıb gözümüz hələ...
Bəlkə Məmməd Əmin, bəlkə də Hacı -
Onların məzarı, onların ruhu
Bəlkə olmasaydı dözmək olardı,
Şahidsiz yalanlar düzmək olardı,
İndi heç bilmirəm həmin uşaqdan
Alıb o kitabı harda gizlədək,
Bu dərdi, əzabı harda gizlədək.
Həmin o tarixi yazan alimin
Qara qələmini harda gizlədək?
Xəzərdə bu boyda estakadanı,
O dolu gəmini harda gizlədək?..
Taleyin ələyi ələtir hələ,

**Biri təknədədir, biri ələkdə...
Zığ-Hövsan yolunda dəmir dirəkdə,
Bu hamar lövhədə-Serebrovski.
Uzanır Xəzərə polad cığırlar -
Birinci növbədə - Serebrovski...
Yəni ki, yəni ki, yəni ki,
Heç nə...**

**Mən sənə baxıram,
Sən də ki, mənə...**

Noyabr, 1990

HARAY

**Qayamdan öz daşım düşdü başıma,
Öz əlim zəhərmi qatdı aşıma –
Bu nə xəyanətdir çıxdı qarşıma?
Xislətim, qeyrətim, millətim haray!
Bu yolda çəkdiyim zillətim haray!**

**Qoy qolum kəsilsin, əlim görməsin,
Qoy ağızım qurusun, dilim görməsin,
Daha bu günümü elim görməsin,
Yurd-yuvam, ay evim-eşiyim haray!
Haray, laylam haray, beşiyim haray!**

**Öz sinəm tuş oldu öz qılıncıma,
Öz əlim ox atdı vurdu qıçıma!
Haray qardaşıma, haray bacıma!
Yarımçıq vuruşum, savaşıma haray!
Haray cəbhədaşım, yoldaşım haray!**

**Lügətdən o ali sözümü çıxart,
Qoy düşmən görməsin, gözümü çıxart!
Vur məni, özümdən özümü çıxart –
Haray, canım haray, əzabım haray,**

Qələmim, məktəbim, kitabım haray!

**Yenə bölüklənib qoşunum gedir,
Mən hansı dəstəyə qoşulum gedim?!
Satıldı dağ getdi, aşırım gedir –
Əsgərim, ləşkərim, səngərim haray!
Toğrulum, Məmmədim, Sərkərim, haray!**

**Stolum, stulum, taxt-tacım belə,
Döyüşdə bu gücüm, o qoçum belə...
Axır ki, qoruğum, qoruqçum belə –
Haray bağım haray, bağbanım haray!
Karvanı nizamsız sərbanım haray!**

**Torpağım! Bu ölüm ikili yasdır,
Qoy düşmən görməsin üstümü basdır.
Qanımla alınma bir tale yazdır –
Təzədən püskürüm məzarım, haray!
Haray, etibarım, vüqarım haray!**

May, 1992

AH, BU DÜNYA...

**Təpədən dırnağa heyrət yaranmış,
Tanrıdan bizimçin qismət yaranmış;
Heyf bu dağlara, bu bulaqlara,
Heyf bu çaylara, bu torpaqlara,
Havayı ruzumuz o balıqlara;
Bu barlı-bəhərli meşəyə baxın.
Bu boyda naz-nemət, qismət içində
Düçar olduğumuz ağır günlərə,
Vərdis etdiyimiz peşəyə baxın.**

**Alış-verişində manatsız qalan,
Min illər dərs alıb, savadsız qalan
Aman bu səbatsız, savadsız dünya! -**

**Elə aldanıb ki, elə çaşıb ki,
Elə bil uşaqdır, yaşı çatışmır.
Qiyməti o qədər ucuzlaşıb ki,
Çəkiyə qoymağa daşı çatışmır.**

**Həmin o pislkdir qarşna gələn,
Hər cürə ölçüyə, arşına gələn.
Aman bu ölçüsüz, ülgüsüz dünya,
Nifrəti, hiyləsi, hirsı böyüyən,
Hörməti kiçilən sevgisiz dünya!**

**Bu gürzə dünyanın, bu gürz dünyanın
Ağusu, Zərbəsi, hərbəsi altda
Dolandırmaq olmur, dolanmaq olmur;
Qoysalar yaxşıca dolanmaq olar,
Doğma ocağıyla qalanmaq olar,
Barlı ağacıyla sulanmaq olar.
Hələ söz çeynəyir, hələ söz yeyir
Bu siyasi dünya,
Bu asi dünya,
Tanınan oğrusu, doğrusu yoxdu,
Min ildir qurulur, qurğusu yoxdu;**

**Durub dünənini salmır yadına,
Qoruqçusuna bax, qoruğuna bax
Taxtı başa qoyub, tacı altına
Təzədən bəy olan yoluğuna bax.**

**Bu inkar dünyası,
Bekar dünyası
Hələ söz çeynəyir, hələ söz yeyir;
Bu boğaz dünyası, çənə dünyası,
Bu danqaz dünyası, tənə dünyası...
Üstünə min rəngli siyasət yapan,
Hoqqabazlığından cinayət yapan,
Ah, bu qanlı dünya,**

Üsyanlı dünya!

**Bəlkə buludu da qəhərdən dolub,
Gülürəm mühitin arsızlığına.
Deyirəm ürəyim bir çiçək olub
Gedib də bir tənha daşa sığına.**

**Aman qeybətlərdə qaraldı günüm,
Bir dayan, yolumu təzədən dönüm,
Dönüb başqa yola çıxım təzədən;
Arı pətəyinə, quş yuvasına.
Qarışqa komuna baxım təzədən.**

**Baxım leyləklərin sədaqətinə.
Dönüm qartalların cəsarətinə,
Su dəyirmanına çevrilsin yönüm.
Sevgiyə qayıdım, şeirə qayıdım.
O itirdiyimiz mehrə qayıdım.**

**Bir görüm başıma sonra nə gəlir,
Görüm təmizləmə biləcəyəmmi?
O hissdən, o hirsdən, o hisdən çıxıb,
Paxırı göyərmiş o misdən çıxıb,
Görüm qalaylana biləcəyəmmi,
Özümü vurduğum yaralarımı
Bir görüm sağalda biləcəyəmmi?**

**Ah, bu qanlı dünya,
Üsyanlı dünya
Görüm yol verirmi əmrədən çıxım,
Bu çaşqın, bu naşı ömürdən çıxım.
Çıxıb bir ağıllı ömrə qayıdım,
Allahın verdiyi əmrə qayıdım.**

**Ah, bu asi dünya,
Siyasi dünya! –**

**Qoysalar yaxşıca dolanmaq olar,
Doğma ocağıyla qalanmaq olar,
Barlı ağacıyla sulanmaq olar!**

Avqust, 1992

BU QƏDƏR YOL...

**Pətəkdə arının kefinə baxın,
Havada durnanın səfinə baxın;
Yolda bir-biriylə yola getməyən
Eldə el gücünün sərfinə baxın.**

**O sağa gedəndə solu bəyənmir,
Bu onun getdiyi yolu bəyənmir,
O bunun getdiyi yolu bəyənmir.**

**Bəlkə il bəlası, vaxt bəlasıdır,
Bu xalq bir-birinin dalınca getmir,
El dəmir barmaqlı şum malasıdır,
Barmaq bir-birinin dalınca getmir.
Bu nə bölhaböldür, nə ayrı-ayrı
Özüyçün hərə bir yol cırmaqlayır.**

**Hə, ora mənimdir, bura mənimdi –
Min hoqqa çıxarır hərə: mənimdir.
Torpaq bölüm-bölüm kibrit qutusu –
Elə bil bu dünya "mərə mənim"dir.
Bu qədər "mən" olar, "hərə" olarmı?
Bu qədər mərz olar, mərə olarmı?**

**Hərənin əlində öz tərəzisi,
Bir kilo dəni var, yüz tərəzisi.
Götürüb öz çəki daşını ayrı,
Hərənin ölçüsü, arşını ayrı.
Hərə arşınıyla mal ölçə-ölçə,
Qalıblar bu yolda yol ölçə-ölçə.**

**Təpədən dırnağa yoldu bu ölkə,
Bostan ayaq altda, tağ ayaq altda,
Əkin ayaq altda, bağ ayaq altda.**

**Zamanın bu tale yükümü ağır,
Aqillər yolunu azıb dayanıb.
Adamlar elə bil fil ayağıdır,
Yumurta kürrəni basıb dayanıb.
Təngiyir torpağın, yerin nəfəsi,
Çatlayır qlafı, çıxmır ləpəsi.
Toxucu kətanın üstündən keçir,
Əkinçi kətanın üstündən keçir,
Vallah bu yerışı qarınca getmir,
Bu el bir-birinin dalınca getmir –
Könlümdə bir bitməz söz tutub gedir?
Hərə bir tərəfə üz tutub gedir.
Dünyanın bu qədər üzü olarmı?
Nahaqqın bu qədər üzü olarmı?
İlahi, qolumdan tut məni apar,
İtməyim bu qeyli-qalın içində.
Adam yol axtarar, adam yol tapar,
Mən çaşıb qalmışam yolun içində.**

**Oxları əyilmiş o qoşa çarxın
Ləngəri yol əyir, iz yenə gedir.
Guya nizam sevən ləşgərə baxın,
Yan-yana düzülüb eninə gedir –
Özləri də bilmir nə var qabaqda,
O bunu, bu onu qabaqlamaqda,
Vallah bu yerışı qarınca getmir,
Bu el bir-birinin dalınca getmir.**

**Pətəkdə arının kefinə heyif,
Havada durnanın səfinə heyif,
Yolda bir-biri ilə yola getməyən,
Eldə el gücünün sərfinə heyif!**

Yanvar, 1993

MÜXALİFƏTƏM

**Gül olub ya gərək solub tökülüm,
Varamsa tikanla müxalifətəm.**

**Cismimi öldürüb ruhum uçursa,
Cismimdəki canla müxalifətəm.**

**Zaman ömrüm alır, dövran canımı,
Mən də bu dövranla müxalifətəm.**

**Demə ki, düzəldi, yox düz əyildi,
Qələm, qələmdanla müxalifətəm.**

**Haqqın yolu birsə, qanun mindirsə,
Qanunla, fərmanla müxalifətəm.**

**Şah taxtı hələ haqq dərgahı deyil,
Mən bəylə, mən xanla müxalifətəm.**

**Hökmün hüsurunda işlək bəndəyəm,
Demək hökmranla müxalifətəm.**

**Aldanmış Adəmin parasıyam mən,
Həmişə şeytanla müxalifətəm.**

**O şeytan çox qəlbə girə bilirsə,
İnsanam, insanla müxalifətəm.**

**Ələm, tərəziyəm, çəki daşıyam,
Mizansız mizanla müxalifətəm.**

**Min ildir çağırram vicdan ayılmır,
Ayılmaz vicdanla müxalifətəm.**

**Şimşək köynəyimi cırıb tökmüşəm,
Çünki asimanla müxalifətəm.**

**Od canımdan çıxır, tüstü başımdan,
Dağdakı dumanla müxalifətəm.**

**Qulamsa üsyanım qaynar içimdə,
Şahamsa üsyanla müxalifətəm.**

Sentyabr, 1992

KÖLGƏDƏ AĞLAR BİR ÜZÜM

**Əlimdən düşdü muncuğum,
Dostlarım getdi gəlmədi –**

**Gündüzümdə, gecəmdəydi,
Lap gözümün qabağında
Lap ovcumun içindəydi –**

**Əlimdən düşdü muncuğum,
Dostlarım getdi gəlmədi.**

**Kölgədə ağlar bir üzüm...
Sapındaydı düzüm-düzüm,
Sapı qırıldı, qırıldı –
Əlimdən düşdü muncuğum,
Dostlarım getdi gəlmədi.**

**Bu da ömür, gün yoluydu,
Əvvəl ovcum dopdoluydu –
Dönə-dönə, birər-birər
Əlimdən düşdü muncuğum,
Dostlarım getdi gəlmədi.**

Düzmədim sapa bilmədim,

**İtdi daşlar arasında,
İtdi otlar arasında
Axtardım tapa bilmədim –
Əlimdən düşdü muncuğum,
Dostlarım getdi gəlmədi.**

**Payız salxımı əriyər,
Sonuncu muncuğa kimi,
Bu nə ömürdü, qardaşım,
Torpaqdan ovcuma kimi -
Atacığım, anacığım,
Əlimdən düşdü muncuğum,
Töküldü, itdi gəlmədi,
Dostlarım getdi gəlmədi.
*Sentyabr, 1995***

O HANSI MAHNIYDI...

Taleyin açdığı qapılar ilə,
O ki, uğurların girib-çıxırdı,
Arxın durulurdu, suyun axırdı,
Onda ki, o arxdan şəklin baxırdı;
İlk yazda torpağın qımıldananda
Bənövşə diliylə,
Meşə diliylə
O hansı mahnıydı sən oxuyurdun,
ay qoca vələs?!
Nə sözü, nə notu qalıb yadımda
O başqa səs idi, o başqa nəfəs,
O hansı mahnıydı sən oxuyurdun,
y qoca vələs?!
O ki, yarpağına gül ələnirdi,
Üstünə ulduzlar səpələnirdi,
Cavan budağının şip-şumal vaxtı,
Qürubun o qızıl, o xəyal vaxtı,
Bir axşam mehiylə havalananda,

O narın, o həzin yağış diliylə,
Haça budaqların yuvalananda,
O yuva diliylə, o quş diliylə,
O hansı mahnıydı sən oxuyurdun,
ay qoca vələs?!

Hərdən gümüşlənib dumanda-çəndə,
Başının üstündən durna keçəndə,
O ki, oxuyurdun xəzəl səsiylə,
Bir sarı köynəkli gözəl səsiylə,
O hansı mahnıydı, o hansı kədər...
Yanğısı qurumuş budağa qədər, –
O hansı mahnıydı sən oxuyurdun,
ay qoca vələs?!

Gəl indi qurumuş budaqlar ilə,
Canından yonulmuş bu yonqar ilə,
Elə belindəki bu donqar ilə,
Sən Allah, bir ağız - bir yarpaq oxu,
Sən Allah, o səslə bir budaq oxu
Nə bilim bəlkə də yadıma düşər, –
O hansı mahnıydı mahnıma oxşar,
O hansı dərd idi, dərdimə əvəz,
O hansı mahnıydı sən oxuyurdun,
ay qoca vələs?!

1994

PAYIZ DURNAM

Payız durnam uçub getdin,
Bir də dönüb gələrsənmi?
Sən dönəndə mən olmasam,
Ruhum ilə gülərsənmi?

Ey bizlərdən təmiz vücud,
Könlümü ardınca uçurt.
Yerin xəzəl, göyün bulud -
Mənzil-mənzil bölərsənmi?

Ey hər göldən şəkər dadan,
Buluda baş qoyub yatan.
Mən qanadsız piyadadan
Durub dilək dilərsənmi?

Nə bir mənzil vurduq başa,
Nə gün gördük gəlsin xoşa
Heç qoşalar uçmur qoşa,
Tənha uçan tək sənsənmi?

O istəyir dönə məndən,
Gedib ki, gizlənə məndən.
O adı gizlinə məndən.
Bir çinqi söz söylərsənmi?

Azalıb mehri dünyanın
Çəmi yox qeyri dünyanın.
Yolları əyri dünyanın
Keçidlərin bilərsənmi?

Oktyabr, 1994

*Aman, Allahım, Allahım,
(Qaqavuz folklorundan)*

Aman, Allahım, Allahım,
Yaratsana məni bir quş –
Ürəyim uçmaq istəyir;
Göy dolaşib doğmaların
Ruhunu qucmaq istəyir.

Aman, Allahım, Allahım,
Yaratsana məni bir gül -
Bir bülbülün qabağında
Könlüm nazlanmaq istəyir;

Bir məhəbbət atəşində
Təzədən yanmaq istəyir.

Aman, Allahım, Allahım,
Yaratsana məni bir daş -
Bir qayada çeşmələninib
Könlüm ağlamaq istəyir;
Bir çaylağa qol uzadıb
Ömür bağlamaq istəyir.

Aman, Allahım, Allahım,
Sən məni bir nanə yarat,
Könlüm bir xoş mehə uyub,
Titrəyib əsmək istəyir;
Bəsdir daha səbr etdiyi,
Səbrini kəsmək istəyir.

Aman, Allahım, Allahım,
Bir kəpənək yarat məni -
Çəmən boyu keyfə baxıb
Ruhum sevilmək istəyir;
İzim qaymaq çiçəyində
Zər simə dönmək istəyir.

Aman, Allahım, Allahım,
Sən bir durna yarat məni -
Uçan könlüm yorğun düşüb
Gölünə qonmaq istəyir;
Sevdasına başın qoyub
Bir az ovunmaq istəyir.
Rüsvayi-eşq günahında
Daşqalaq olmaq istəyir.

İyul-avqust, 1993

AMAN, PAYIZ

Aman, payız, o yandan keç,
Mən o məqamda deyiləm,
Təbdə, ilhamda deyiləm,
Bir kəpənək həvəsində
Bu çəməninin yaşıllıqla
Məzələnmək istəyirdim.
Bir gecikmiş çiçək ilə
Təzələnmək istəyirdim.
Demə dərdi sərim yoxdu,
Kədər üçün
Ürəyimdə yerim yoxdu.
Bu payızla danışmağa,
Çox düşünüb daşınmağa
İndi məndə yoxdu həvəs.
Aman, payız, o yandan keç
Yarpağınla o yanda sol,
Küləyinlə o yanda əs,
Bu dəfə yox, bu dəfə yox,
Bu dəfə dindirmə məni.
Ürəyimin sınığına,
Dərdinə endirmə məni,
Dərinə endirmə məni.
Könül duyub, göz baxsa da
Eh, beləyik biz yoxsa da -
Qəbristanına baxıb keçib
Sonra deyib gülən kimi,
Bir yalqızın göz yaşını
Özgəninki bilən kimi.
Guya dözümlü, sınaq kimi
Bir nakamın ölümünə
Bircə an vaysımaq kimi
Biganəcə bir haldayam;
Başım soyuq, könlüm qırov.
Aman payız o yandan keç
Quşlarını o yanda qov,
Yuvaları o yanda sök,

Göz yaşını o yanda tök.
Əlim çinar yarpağıdı,
Əllərim solmaq istəmir.
Bir sərsəri ağ buludam
Gözlərim dolmaq istəmir.
O yana döndər üzünü -
Heyifdi qızıl bədənin,
Qoy qiymətdən düşməyəsən,
Zər əndamdan düşməyəsən.
Bu dünyanı bilib, duyub
Adamı insan eləyən
O məqamdan düşməyəsən.
Bu dəfə yox, bu dəfə yox.
Bu dəfə dindirmə məni.
Ürəyimin sınağına,
Dərdinə endirmə məni.
Aman, payız, o yandan keç,
Yarpağıyla o yanda sol,
Küləyinlə o yanda əs,
Qızıl donu o yanda biç,
Yaşıl teli o yanda kəs.

Sentyabr, 1994

BMT

Bu qədər sənədi, imzası olan,
Hökmü, ədaləti, rızası olan,
Bu qədər yığnağı, iclası olan
Cəza verdirənə cəzası olan,
Bu qədər bayraqlı, haqlı BMT
Bircə haqq bayrağı qaldıra bilmir;
Yaraqlı BMT, tanklı BMT
Quzunu qurdundan aldıra bilmir.
Qırmızı yalanlar deyilir aşkar,
Yenə qurd haqlıdır, quzu günahkar.
Mən ki, bu dövranı belə görürəm,

Mən ki, bu divanı belə görürəm,
Dünya gəl-getini belə görürəm,
Mən ki, BMT-ni belə görürəm -
Vallah BMT-lik deyil bu dünya,

Dünya qədər dərddli-sərli BMT,
Dilində çox sözü söz eyləməyən
Gözündə eynəyi tərli BMT
Cavandı, qocadı, gözü tor görür –
Özü söz danışır, işi zor görür –
Vallah BMT-lik deyil bu dünya.

Hələ ki, ədalət güc tərəfdədi,
Siyasət tərəfdə, bic tərəfdədi,
Zorbanın əlində, zorun əlində,
"Bığımın altından "keç" tərəfdədi –
Vallah BMT-lik deyil bu dünya.

Naxələf içində,
Xələf içində,
Çırpınır gör neçə tələb içində,
Şah olan, qul olan tərəf içində,
Barmağı dolaşib kələf içində -
Ağız birinindir, qulaq birinin,
Əl birininkidir, barmaq birinin,
Göz birininkidir, dil birininki -
Əli düzələndə, beli düzəlmir,
Beli düzələndə, dili düzəlmir -
Bu pəltək BMT, natiq BMT,
Onu saxlayana sadıq BMT...
Vallah BMT-lik deyil bu dünya.

Güya hər çiçəkdən təzə bal yığır,
Atdığı xeyirxah addıma görə.
Hələ xal toplayır, hələ xal yığır,
Bir az humanitar yardıma görə.

Bəs yara vuranı kimdi saxlayan?-
Vuranı buraxıb yara bağlayan
Hələ humanitar,
Hələ sanitar,
Məsləhətxanada həkim BMT,
Özü istəyəndə hakim BMT.
Dünyanın başında güllə oynayır,
Azərbaycan yanır, Gürcüstan yanır,
BMT oturub küllə oynayır.
Bir ovuc erməni qudurğanları
Hiylə qılıncıyla tökür qanları.
Özgə torpağında, özgə evində
Kül oldu Bosniya müsəlmanları.
BMT baxmır;
Didərgin ananı, qocanı görmür,
Qovanı saxlamır, qaçanı görmür.
Biri can qurtarır zorun əlindən
Pişiyi dırmanıb çıxır qülləyə
Azman parlamenti basır gülləyə
BMT baxmır -
Köməyi belədi, kölgəsi belə,
Sərhəddi, bölgəsi, ölkəsi belə...
Eynəyi tərleyib gözü tor görür,
Özü söz danışır, işi zor görür -
Vallah BMT-lik deyil bu dünya.

Amma o göz ilə uzağı gördü,
Bəs necə oldu ki, İraqı gördü.
Guya ki, Küveytin məhvinə görə?-
Bəlkə öz xeyrinə, sərfinə görə?..
Tamahına görə, nəfsinə görə,
Qazancına görə, keyfinə görə -
Səhrada gör necə tufan eylədi,
İraqa yaxşıca divan eylədi
Yaraqlı BMT, tanklı BMT,
Özü istəyəndə haqlı BMT.

Dünya gəl-gedini belə görürəm,
Mən ki, BMT-ni belə görürəm
Qiyamət günündən qorxuram yaman...
Bəs nə vaxt gələcək o haqq, o divan?!
Qorxuram uduzum mən bu nisyədə;
Adəmi aldada bilibsə şeytan,
Girişəcək mizan-tərəziyə də.
İsrafil surunda gələcək cana,
Bəlkə göyərəcək özü-özündən.
Barmaq uzadacaq haqq divanına,
Şəri keçirəcək qıl körpüsündən.
Mən ki bu şeytanı belə görürəm,
Hiyləni, böhtanı belə görürəm,
Mən ki bu dövrəni belə görürəm –
Vallah, BMT-lik deyil bu dünya...

BİZ HARA GEDİRİK

Yox, belə ağacda düz budaq olmaz,
Belə bağban olmaz, belə bağ olmaz,
Bu onun əkdiiyi ağacı kəsir,
O bunun əkdiiyi ağacı kəsir;
Hara getmək olar bu kəshakəslə,
Belə xəyanətlə, belə qərəzlə.

Bu onun qurulan taxtına inkar,
O bunun hakimlik vaxtına inkar -
Hara getmək olar bu inkar ilə,
Bu qədər dəyişkən iqtidar ilə.
Hara getmək olar bu çəkçevirlə,
Bu mərə aldıyla, dövlətdevriylə.
Bu ona badalaq, o buna cələ
Qurub bu milləti saldıq əngələ;
Hara getmək olar bu yıxhayıxla,
Ağla öz halına, millətim, ağla!..

Kimdir millət bilib, xalqı axtaran,
Özündə axtarır haqqı axtaran,
Özündə, özündə ancaq özündə –
Özününkülərdir yalnız gözündə,
Bəs belə dəstəbaz özümdaş ilə,
Hara getmək olar bu yoldaş ilə.

Birinin başından tacı düşəndə,
Vəzirinin yeri acı düşəndə
Başçılar başını götürüb qaçır.
Biri daş-başını götürüb qaçır.
Biri daş-başını götürüb qaçır –
Hara getmək olar bu qaçhaqaçla
Bu qədər zəlillə, bu qədər acla.

A ərəb diniylə müsəlman olan;
A rusun əliylə hökmüran olan,
Sözü gah Türküstan, gah İran olan,
Yurdu xəyanətdə a viran olan,
Bu qədər tərəfsiz tərəfdaş ilə,
Gah bu "dost", gah da ki, o "qardaş" ilə,
Hara getmək olar bu çaş-baş ilə...

Özümüz başqa yol, başqa qurumda,
Guya ki, dənizlər salamlar bizi;
Okeanda üzürük, akvariumda
Amma ki, qırırıq bir-birimizi –
Hara getmək olar belə qurumla,
Bu körpə balıqlı akvariumla.

Azaddır, maşallah millət azaddır,
Xəyanət azaddır, rüşvət azaddır,
Ədalət yolunu kəsmək azaddır,
Başda durub başı əzmək azaddır –
Biz hara gedirik belə baş ilə,

Necə fəxr eyləsin üzük qaş ilə.

Günah bağıslayan ürəyimiz yox,
Səvab qazanmağa çörəyimiz yox,
Bu ələ baxanlar torpağa baxmaz,
Bir ölçü-biçimiz, ələyimiz yox.
Bu onun getdiyi yolu bəyənmir,
O bunun getdiyi yolu bəyənmir,
Hara getmək olar bu millət ilə,
Bu ölüm, bu zülüm, bu zillət ilə.
Hara getmək olar dəstə başıyla,
Hara getmək olar bu göz yaşıyla,
Hara getmək olar bu yıxhayıxla -
Qırıl bir tərəfdən, qır bir tərəfdən,
Sonra şəhidinə oturub ağla,
millətim ağla!...

1994

ÖZ GÜNAHIM

Mən bir çayın qırağında qalmışam,
Sel-su qopub müşkül olub keçməyim.
Mən bir dərə çalasında qalmışam,
Dolayında çətindi yol keçməyim.

Mən bir dərə çalasında qalmışam,
Tale verən gücə bənddi çıxmağım.
Bir qayanın qalasında qalmışam,
Bir dəhşətdir uçuurlara baxmağım.

Mən dəryalar dəryasında qalmışam,
Gəldiyim yol daha düşmür yadıma,
İnamsızlıq dünyasında qalmışam,
Bir uzanan əl çatarmı dadıma?..

Tanrım, mənə yol göstərdin keçmədim,

Tanrım, mənə zəmi verdin biçmədim,
Ağıl verdin şər əlindən qaçmadım
Tanrım, mənə qanad verdin uçmadım.

Mən göyləri aldatmışam, göy məni,
Öldür məni, ayılt məni, döy məni,
Mən günahlar girdabında qalmışam,
Cənnət dedin, səbr eləyib durmadım,
Hələ qiyamət gününə çatmamış
Mən cəhənnəm əzabında qalmışam;
Bəlkə də heç yaşamalı deyiləm,
Bir yaxşının hesabında qalmışam.

Sentyabr, 1993

BELƏ GÖRMƏMİŞDİM

Belə görməmişdim mən bu dünyanı,
Yolunda nə mayak, nə çıraq durub.
Belə görməmişdim mən bu dünyanı,
Suda əksi kimi baş-ayaq durub.

Belə görməmişdim dağı, yamacı,
Yolları görünmür dumandı belə.
Belə görməmişdim mən o ağacı,
Tənhadı, yanıqdı, üryandı belə.

Belə görməmişdim o xan çinarı,
Hər yarpaq dalınca ölümə gedir.
Belə görməmişdim mən insanları,
Elə bil işə yox, zülümə gedir.

Belə görməmişdim mən bu bazarı,
Mətahı görünmür insan ahından.
Belə ah içində, alov içində,
Kim xeyir görəcək öz mətahından?!

Belə görməmişdim bu adamları,
Niyə bir-birinə qənimdi belə?
Əkinçim, biçinçim, hanı el varı?
Bu, nə sünbülümdü, dənimdi belə?

Belə görməmişdim anbarımızı,
İçində yel vurub toz oynar-oynar.
Ehtiyac apardı anbarımızı,
Üzdə rəng qalmayıb, boz oynar-oynar.

Belə görməmişdim işlək əlləri,
Düşüb xəzəl kimi soyuyur bekar.
Belə görməmişdim bu gözəlləri,
Əlləri qoynunda uyuyur bekar.

Belə görməmişdim halal, haramı,
Bilirəm kim-kimin qırına düşüb.
Çiçəklər üstündə çibin firramı,
Arılar hörümçək toruna düşüb.

Belə görməmişdim özümü, bala,
Yazıq pərvanələr tüstümə gəlir.
Azdırıb mən yola saldığım bəla
Təzədən qayıdıb üstümə gəlir.

Belə əyməmişdik yolun düzünü,
Bir təşviş görürəm dostlar üzündə.
Tapmadıq dünyanın avand üzünü,
Dolaşıb qalmışıq astar üzündə.

Oktyabr, 1994

ÖMÜR SEÇKİSİ

Quru sünbülündə dəni mürgülü,
Hələ ki görməyib ölçü, ülgünü.
Yerbəyer olacaq ağır-yüngülü –

Şanadı, ələkdi, xəlbirdi dünya,
Ordan "getbir", burdan "gəlbirdi" dünya.

Şadara çox xırda-xuruşa baxmaz,
Şadaradan çıxan xəlbirdən axmaz.
Xəlbirdən keçəni ələk buraxmaz,
Ağzıbir olanda tədbirdi dünya -
Onda bilərsən ki dilbirdi dünya.

Bu dən seçkisidir, bu tum seçkisi,
Dəyirman seçkisi, bu şum seçkisi.
Yaman ağır keçir toxum seçkisi –
Torpağa da hökm, əmrədi dünya,
Köhnə dəyirmanda təmirdi dünya.

Şanası işləsə kürək əvəzi.
Şadara xəlbirə kömək əvəzi.
Xəlbiri ələsə ələk əvəzi –
Çörəyi qapqara xəmirədi dünya,
Dingdi, dəyirmandı, dəmirdi dünya.

Min-min göz baxmada, min əl yığımda,
Min ildi təmizlik gedir toxumda.
Hələ dəlicəsi, sürməsi tumda –
Çünki ələklə da əlbirdi dünya
Öz say-hesabında bir-birdi dünya.

Xırman çıxarını bir də yələ ver,
Püfəsi sorulsun getsin külə ver.
Bir də daşdan çıxar, bir də ələ ver –
Çörəyinə kimi səbrədi dünya,
Ruzusu yolunda cəbrədi dünya.

Kəndiri keçməsə doğanaq döyür,
Dən xəlbir içində sağanaq döyür,
Şumunda təzədən tum ayaq döyür,

Elə hey fırlanan xəlbirdi dünya,
Köhnə dəyirməndə təmirdi dünya.
Sentyabr, 1995

DAD, EY DÜNYA!

Aktyor dostum Mikayıl Mirzə üçün

Çox ürəklər buza dönmüş,
ocağın da isitmir,
Beş yüz ildir haray salır,
məxluqatın eşitmir -
"Fələklər yandı ahimdən" -
dad çəkəni eşit bir,
Dad, ey dünya, dad, ey dünya,
dad, ey dad!
Sən bu şeytan qurğusunun
kəndirini dart bir az,
Acı bir az, şirin bir az,
doğma bir az, yad bir az...
İçirtdiyən bu acıdan
sən özün də dad bir az -
Dad, ey dünya, dad, ey dünya,
dad, ey dad!

Ömür ani, həyat fani
iç dəryanı - bir udum,
Sən kələfi açılmazdan nə açıb,
nə toxudun?!
Sözün bitdi, son mahnını
"dadey-dadey" oxudun
Dadey dünya, dadey dünya,
dad, ey dad!..

1995

YANĞI

*Xalq şairi, müəllimim
Bəxtiyar Vahabzadə üçün*

Sənin yanğın bu torpağın yanğısı,
Bu yanğıdan torpaq laləzar olur.
Qızıl-qızıl piyalələr alışır,
Od dənələr birləşəndə nar olur.

Ulu Günəş yanğıların nəhəngi,
Bulud yansa ildırımındır çələngi.
Daş kül olmaz, suda qaynar əhəngi,
Dağ yananda vulkanından car olur.

Sabahların dan yerinə yox əvəz,
Axşamların qürubu da odnəfəs.
El yolunda bu tövr ilə yanan kəs
Yana-yana dönüb Bəxtiyar olur.

Göyərçinin marığında sar durub,
"Hə" ilə "yox" arasında ar durub.
Necə olub saçlarına qar durub -
Od içində, Allah, necə qar olur?!

İsmayılı - Buynuz - Şəki
16 avqust, 1995

* * *

Dünyanın salamat adamı azdı,
Dünyanın bir babat adamı azdı,
Babatın hələ bir adası da var;
İlan var, ilanın balası da var,
Dünyanın bir özgə bəlası da var.
Çoxunu, azını qazanmaq olur.
Çörəyə, əkinə-biçinə yol var,
İnsandır, bir təhər keçinə, yol var.

Dünyanın qarnıqurd adamlarıyla,
Gözü dar, qəlbi xılt adamlarıyla,
Yaşamaq çətindir, vallah, çətindi.

İllah doğmaların dönüklüyündə,
Harın kiçiklərin böyüklüyündə,
Xəyanət yükündə, minnət yükündə
Yaşamaq çətindir, vallah çətindir.
Sən kömək olmasan, Allah, çətindir.

Yamacı, ağacı, dağdağanıyla,
Durnası, qırğısı, sağsağanıyla,
Havanın, soyuğu, bürküləriylə:
Çölün ilanları, tülküləriylə
Necə var, yenə də dil tapmaq olur,
Enişdə, yoxuşda yol tapmaq olur.
Dünyanın bu ilan adamlarıyla
Bu tülkü, bu alan adamlarıyla
Yaşamaq çətindir, vallah çətindir.

Əl- əldən yapışmır, göz-gözə baxmır
Qırmızı sifətlər üz-üzə baxmır.
Dünyanın bu çaş-baş adamlarıyla,
Qapının keşikçi yekəbaşıyla,
Sarayın qaravaş adamlarıyla,
Yaşamaq çətindir, vallah, çətindir,
Sən kömək olmasan, Allah, çətindir.

Noyabr, 1993

ÖYRƏŞDİ

Bu köç niyə köç eyləməz,
Köç təzə yurda öyrəşdi.
Yurd itirib yurddaşına
Bu qaçqın burda öyrəşdi.
O köçkün orda öyrəşdi.
Üstündə bulud ağladı,
Binələr binə bağladı,
Çatdır-çatdır öyrəşdi.

El elə sığar deyiblər

Ev evə sığmaz,

sığışdı?

Hərə bir az yer elədi,

Köçən də bir az sığışdı.

Köçgün, didərgin quzular

Təzə çəmənə öyrəşdi;

Şuşa düşməyə öyrəşdi.

Düşməyə Şuşama öyrəşdi.

Düşmənin dəmir kotanı

Yurdumda şuma öyrəşdi.

Qıfılı sınıq qapılar

Özgə açara öyrəşdi.

Qarabağa gedən qatar

Gəlib Ucara öyrəşdi.

Laçınlı yaylaq adamı

İstilərə isinişdi.

Aman Allah, bu millətin

İşi yaman uzun işdi -

O yananda, bu yanmadı,

Bu yananda, o yanmadı;

Adiləşdi qaçqın adı,

Köçkün adı,

Yardım adı adiləşdi

Uzanan əllər titrədi

Qəpik-quruşa öyrəşdi.

Hərə könlündə dərd ilə

Barışa-barışa öyrəşdi.

Qəzəblər baş qoyub yatdı

Sinə qəzəbə öyrəşdi.

Qulağımız ah-naləyə,

Gözlərimiz göz yaşına,

Beyin əsəbə öyrəşdi.

Qəzəblər, hirslər soyudu,

O çılğın hisslər soyudu -

Şəhidlər ölümə

Analar zülmə öyrəşdi.
Adiləşdi sinə dağı,
Könlümdə üsyan qılincı,
Əlimdə təslim bayrağı -
Qaldıq öyrəşə-öyrəşə,
Özümüzü gör nə hala
Saldıq öyrəşə-öyrəşə.
Bıçaq sümüyə dirəndi,
Sümük bıçağa öyrəşdi,
Aman Allah, bu millətin
İşi yaman uzun işdi -
Var imiş millət inadı,
Yox imiş tale güzəşti.

Avqust, 1994

MİLLƏT... MİLLƏT...

Heyif qalxan qayamıza,
Biz qayaya oxşamadıq.
Heyf qılinc çayımıza,
Biz o çaya oxşamadıq.
Bu torpaq qılinc bitirib
Bu boş qınlar hardan çıxdı?
Vətən verən, yurd batıran
Bu satqınlar hardan çıxdı?
Başımızla başımızı
Kəsən başlar hardan çıxdı?
Qarındaşlar qardaş olar
Gödəndaşlar hardan çıxdı?
Yad nəfəsdən, yad ilikdən,
Çamırlıqdən, zibillikdən
göyərdimi?...

Palıd bitirən torpağın
Qorxaqları hardan çıxdı?
Çinar bitirən torpağın
Alçaqları hardan çıxdı?

Bu xəcalət əzabında,
Bu xəyanət çirkabında,
Bu təxribat girdabında
Torpaq qorumaq olarmı?
Millət... millət,
Qeyrət qorumaq olarmı?!
Namərd dava-dalaşında,
Bu qənimət savaşında,
Bu rəyasət savaşında
Vətən qorumaq olarmı?!
Buyruq altından çıxanda,
Yumruq altından çıxanda,
Yəni hörükdən çıxanda,
Ölçü- ülgüdən çıxanda
Biz beləmi olmalıyıq?!
Bu günəmi qalmalıyıq?
Bu nə dərdi, anam, atam?
Vətən torpağı önündə
Xəcalətdən ölür adam.
Birdən-birə
Bu dəhşətlər hardan çıxdı?
O, Koroğlu, o, Babəkli
Hekayələr hara getdi,
Namusundan qazanc uman.
Biqeyrətlər hardan çıxdı?!
O namərdlər bizim deyil,
Özgə qandan gələnlərdi-
Kişi ölər bircə dəfə,
Onlar hər gün ölənlərdi,
Aman, Allah, nə ağırdı
Satılmışların satdığı
Torpaq dərdi, vətən dərdi.

Sentyabr, 1993

**HARDASIZ, İNSAN
ADAMLAR?**

Hardasız, hardasız, insan adamlar?
Ah, bu cin adamlar, şeytan adamlar,
Ah, bu şər adamlar, böhtan adamlar
Bu yalan adamlar, ilan adamlar,
Bu çalan adamlar öldürdü bizi.

Bu qədər işıqlı göllər yanında,
Çiçəklər yanında, güllər yanında,
Baxçalar yanında, bağlar yanında,
Bu qədər ucalan dağlar yanında,
Bu alçaq adamlar, calağ adamlar,
Bu alağ adamlar, yalağ adamlar,
Bu yamağ adamlar öldürür bizi.

O boyda günəşin səxavətində,
Bu boyda dünyanın məhəbbətində,
Ustad kainatın kişiliyində,
Bu boyda göylərin genişliyində,
Darısqal adamlar, - o dar adamlar,
Ürəyi xilt tutan murdar adamlar-
Bu murdar adamlar öldürər bizi.

Cökələr bitibdi qoşa yanında-
Bulaqlar - o billur şüşə yanında,
Bənövşə yanında,
Meşə yanında
Bu paxır adamlar, paxıl adamlar
Bu hikkə adamlar, tikə adamlar,
Bu ləkə adamlar öldürər bizi.

Palıdlar - dediyim vuqar yanında,
Bu qədər ucalan çinar yanında
Bu qanqal adamlar, çaqqal adamlar,
Bu naqqal adamlar öldürər bizi.

İnsanın ən kövrək dəmi yanında,
Ruzimiz kəhraba zəmi yanında,
Dəlicə adamlar, suluf adamlar,
Bu alaq toxumlu, qılaf adamlar,
Bu alaf adamlar, yulaf adamlar,
Naxələf adamlar öldürər bizi.
Hardasız, hardasız, mələk adamlar,
Hardasız, hardasız, çiçək adamlar,
Bu şeytan adamlar, böhtan adamlar,
Bu tikan adamlar öldürdü bizi.

1995

HEYF, MİLLƏTİM!

Hör qalmaqaldan çəpər
İstiqlaldan çəpər,
Dilində xalqdan çəpər
Quru qeyrətim, heyf,
Heyf, Millətim, heyf.

Qoyun görsə qurd olan
Şahına manqurt olan,
Yurdu yada yurd olan
Papağı yetim, heyf,
Heyf, Millətim, heyf.

Dilində gap hərləyən,
Alt çənəsi tərləyən,
İşdə söz əzbərləyən
Çənə söhbətim, heyf -
Heyf, Millətim, heyf.

Qardaşına boyaq vur,
Keçdi səndən qabaq vur,
De vur, vur, badalaq vur,
Budur fürsətim, heyf,

Heyf, Millətim, heyf.

Gah cəbhə, gah blokla,
Onu tut, bunu tovla.
Öz-özünü buxovla
Gücüm, qüdrətim, heyf,
Heyf, Millətim, heyf.

Məkanı-cənnətməkan,
Öz içi zülmətməkan.
Bir gülündə yüz tikan
Gülüm, sərvətim, heyf,
Heyf, Millətim, heyf.

Əkib-biçən yox ikən,
Zopa vuran çox ikən,
Mindən biri tox ikən
Köçüm, külfətim, heyf
Heyf, Millətim, heyf.

Bu kütlə, o iqtidar, -
Nə aşağı bir qərar,
Nə yuxarı səs çatar
Əlaqə xəttim, heyf,
Fəxr bilib öyündük
Qalmış adətim, heyf,
Heyf, Millətim, heyf.

Noyabr, 1995

* * *

Arxada xəzəllər, danışın,
Ey həşəm güllər, danışın –
Cavab verin siz adama
Payızdan yaza yol varmı?
Mənim yolum yoxdur amma...

Qız bulaq, səndən soruşum,
Tək yarpaq, səndən soruşum.
Qızıl yaşın dama-dama...
Payızdan yaza yol varmı?
Mənim yolum yoxdur amma...

Yorğun düşən bir ah ilə,
Durnam, məni agah elə.
Açıları tutqun səma,
Payızdan yaza yol varmı?
Mənim yolum yoxdur amma...

Çör-çöpünü yel qovalar
Yiyəsiz qalmış yuvalar,
Yetdimi quşların kama,
Payızdan yaza yol varmı?
Mənim yolum yoxdur amma...

Sentyabr, 1996

* * *

Ürək telim buz bağladı,
Dondurdu sırsıra məni.
Mən hara, bu yığnaq hara.
Kim gətirdi bura məni.

O zorbala, bu ərköyün,
Üz qırmızı, alın düyün.
Açması yox bu örtüyün
Salacaqlar tora məni.

Bu oyundan xilas dedim,
Bir az susdum, bir az dedim,
Hey "Üç badam, bir qoz" dedim.
Qoşdular bu xora məni.

Fevral, 1996

ÇEÇEN TARIXİ

Görə bilərikmi başımız üstən
Qanlı bayraqlarla keçən tarixi.
Zamanın millətlər çarpışmasında
Qəribə tarixdir çeçen tarixi
Təzə Prometey əfsanəsidir.
Cihaddır, yəni ki, tarana getmək,
Qanla suvardığın torpaqda bitmək.
Ya olmaq, ya da ki, ölmək tarixi,
Bu Şamil tarixi, Babək tarixi.

Nə zər davasıdır, nə mal davası,
Bu millət davası, amal davası.
Bədheybət bir divin çənəsi altda
Çarpışıb didişən qartal davası.

Bu risk döyüşüdür, girov döyüşü,
Azmana atılan tilov döyüşü,
Köpək balığının uduluğunda
Tıxaca çevrilən bir ov döyüşü.

İndi hansı səmtə çəksək də belə,
Hansı siyasətə çəksək də belə
Soyuq qanımızda soyumaz bu qan
Vulkanlar püskürən şəhid qanından...

Qəribə tarixdir, qəribə tarix
Sığmaz saldıığımız qəlibə tarix.
Tarix qaydasında çapıq yeridir,
Azman qılıncında sınıq yeridir,
Hökmran üzündə yanıq yeridir.
Ən uzaq, ən uzaq gələcəklərə,
Biz görə ölməyən görəcəklərə
gedib çıxacaq...
dünya tarixinin varaqlarında

həmişə o şəhid qanı axacaq,
ordən boylanacaq, çeçen baxacaq.

Mart-Aprəl, 1996

O ÜMİDLƏRƏ Kİ, MƏN İNANIRDIM

O ümüdlərə ki, inamlara ki,
O adamlara ki, mən inanırdım,
Allah, o sevgidə necə yanırdım,
Deyirdim görəsən bu həvəs nədir.
O məhəbbətə ki, mən inanırdım,
Onun da dalınca getmək əbədir.
Bəs nəyin dalınca gedim görəsən,
Mən kimin dalınca gedim görəsən.
Bəlkə ağacların dalınca gedim,
Bəs hansı meşədə bitim görəsən?
Mən o dərş aldığım dəftər-kitaba,
O ölçü-biçiyə, o haqq-hesaba.
Yurdun adamına, kənd-kəsəyinə,
Necə inanırdım dost ürəyinə
Döndülər mənimçin yol qoymadılar.
Bir xeyir işimə qol qoymadı çar
Mən kimin dalınca gedim görəsən.
Bəlkə arıların, qarışqaların,-
Mən ki, doğmalarda o üzü gördüm
Bəlkə başqaların yanınca gedim.

Nəfs elə güclüdür qayanı çəkir,
Tamah birnəfəsə dəryanı çəkir.
Bu qədər havanı udmaq olarmı
Udub udqunanlar hava qoymadı,
Nahaq yandıqlarım, inandıqlarım
Arada etibar, vəfa qoymadı.
Bəs kimin dalınca gedim görəsən.
Allah qarşısında düşüncə dayaz,
Heç kəsə tərəzi imanı yoxdu.

Zirvədə olanlar əldən yapışmaz,
Dərədə qalanın amanı yoxdur
Mən kimin dalınca gedim görəsən.

Namərd körpüsündən keçmə deyiblər,
Bu qədər körpünü keçəndən sonra
Mimnətli şərbəti içəndən sonra
Yolları-izləri əyəndən sonra
Başım daşdan-daşa dəyəndən sonra,
Mən kimin dalınca gedim görəsən.
Daha o ümidi güdə bilmərəm
Nə gedim qırılmış inam dalınca.
Gedim yarpaqların, qızıl arxların,
Gedim taleyimi yazan dalınca.

O ümidlərə ki, inamlara ki,
O adamlara ki, mən inanırdım,
Döndülər mənimçin yol qoymadılar
Bir xeyr işimə qol qoymadılar.
Mən kimin dalınca gedim görəsən.
Mən nəyin dalınca gedim görəsən.

Avqust, 1996

İLƏHİ, MƏN HARA GƏLİB ÇIXMIŞAM

Təzə sözün varmı bu günə, dedin-
dedim, var, ancaq
Dünənki fikrimi tərsinə yozsam,
Dünənki şerimi tərsinə yazsam.
Bu günün təptəzə şeri olacaq.
Köhnə yazdığına təzə boyaq vur,
Dünən yıxdığına bu gün dayaq dur.
Yəni ki, çevrilib lap başlayaq dur -
Olsun təzə işin, təzə vərmişin,
Hava balonunda ol bir sənişin.
Sonra yavaş-yavaş özünü fırlat,

Deyəsən, özümü-özüm yıxmışam
Fırlana-fırlana bu fırlancıda
İlahi, mən hara gəlib çıxmışam?!

Bəxtiyar deyir ki, dünya fırlanır,
Tək dünya fırlanmır, insan fırlanır
İnsanın içində vicdan fırlanır,
Yəni inam dönür, iman fırlanır.
Lap elə, lap Adəm atadan bəri
Elə fırladırsan yenə fırlanır.
Birdən sifət dönür, çənə fırlanır
Fırlana, fırlana bu fırlancıda
İlahi, mən hara gəlib çıxmışam?!

İnsanın neçə min üzü olarmış?
Köhnənin nə qədər sözü olarmış?
Pay, rüşvət bir "şapka" qiyafəsində
Yaxşının nə qədər pisi olarmış?
Pambığın nə qədər bezi olarmış?

Sözü döngələdib döngəyə çıxmaq,
Döngədən bir təzə bölgəyə çıxmaq,
Ölkəyə təzə ad verməyə nə var,
Təzə qiyafəyə girməyə nə var.
Bəlkə də köhnəmi özüm yıxmışam,
Fırlana, fırlana bu fırlancaqda
İlahi, mən hara gəlib çıxmışam?!

Mənafe oyunu belə gedirsə,
Nə ölçü qoyasan yaxşıya, pisə.
Azmanın mənafe silləsi üstə
Siyasət fırlanır kəlləsi üstə
Onun mənafeyi ovunu əzmək,
Bunun mənafeyi əzəni kəsmək
Hərə bir mənafe hərisi kimi,
Basıb sahilini çıxır ölçüdən

Xəzər də mənafe dənizi kimi,
Belə mənafelər xeyri öldürüb
Belə mənafelər mehri öldürüb
Belə mənafelər şeri öldürüb.
İlahi, mən hara gəlib çıxmışam?!

Bəlkə üstələdi dünyanı müdam,
Şeytan mənafeyi, cin mənafeyi
İnsan mənafeyi demir bir adam
Güdülür gəlirdə cib mənafeyi.
Burda ölçü-biçi, burda nə ad-san
Ürəkdə mənafe bir hikkə kimi
Nəfsin ayağını açıb buraxsan
Zəmini yeyəcək çəyirtkə kimi
Aman çəyirtkələr yedilər məni.
Tamahı yekələr yedilər məni,
İlahi, mən hara gəlib çıxmışam?!

Tanıya bilmədim öz yaddaşımı
Bu vətən itkisi, el yasıdımı?
Ömür bu zamanın səhrasıdımı?..
Bəlkə də özümü-özüm yıxmışam
Fırlana, fırlana bu fırlancıda
İlahi, mən hara gəlib çıxmışam?!

Eh, yaylaq diliylə, bulaq diliylə,
Bənövşə diliylə, meşə diliylə,
Çiçəyi qotazlı yamac diliylə,
Daha nə danışım ağac diliylə.
Heç insan dilini başa düşən yox,
Gəlib zərifliklə bir görüşən yox.
Bir könül səsində qulaq asan yox.
Haqqın yazdığına möhür basan yox.
İlahi, mən hara gəlib çıxmışam?!

Bu müsəlmançılar, bu kafirçilər,

Bu siyasətçilər, mənafəçilər...
Hərə öz mənafe silləsi üstə
Fırladır aləmi kəlləsi üstə.
Sifət fırlananda başım fırlanır.
Torpağım fırlanır, daşım fırlanır -
Deyəsən özümü özüm yıxmışam,
Fırlana, fırlana bu fırlancılıqda
İlahi, mən hara gəlib çıxmışam?!

Sentyabr, 1996

BURAX MƏNİ, ÇIXIM GEDİM AZADLIĞA

Həm o gündə, həm bu gündə,
Xəqaninin ayağında
Ey dəyirman daşı kimi
ağır kündə.
Tanış divan, doğma zindan,
Milli kəndir, qızıl zəncir,
Axsitanım, hökmüranım,
Bu qandaldan burax məni,
Çıxım gedim azadlığa.
Gedim çıxım Babadağa,
Gedim quzu otarmağa,
Mən əkinə, mən biçinə,
Çıxım gedim el içinə.

Şerin düşüb dildən-dilə,
Şah Xətai, şair babam,
Sənlə sözüm tutsa belə,
Nə zəhimli qılıncın var.
Bu qılıncdan,
təxtü-tacdan
Bu şöhrətdən,
Belə dini siyasətdən
burax məni,

Çıxım gedim azadlığa.

Sən şah oğlu Şah Abbasım,
Qal ağıllı vəzirinlə,
Neçə-neçə əsirinlə;
Qəfil bir şah qəzəbiylə
qopulacaq
Ağır saray qəzasından,
Birdən-birə fürsət tapan
Vəzir-vəkil qisasından
burax məni,
çıxım gedim azadlığa.

Hə, mən də dərd, ələməm də,
Nəsimiyə şahid olan Hələbəm də
Bir dəlisov şahzadəyəm,
Qəribəm də Kərəməm də;
Mən də Məlikməmmədəm də.
Sən ey xain, sən ey paxıl
qan qardaşım,
Bu quyudan burax məni,
Ey xəbərçi quş cələsi,
elçi daşım,
bu oyundan burax məni,
çıxım gedim azadlığa.

Quş quşlayan, ov ovlayan,
Öz mülkündə hökümlü xan ,
Fətəli xan, İbrahim xan,
Ağası xan,
Çəkişmədən, didişmədən
"Mənəm", "mənam" mərazindən,
Bir-birini yox eyləmək
həvəsindən -
Yəni ölüm qərəzindən
burax məni,

Çıxım gedim azadlığa.
Vurub keçdim bu sədləri,
bu hədləri.

Sən də, sən də,
Qubernator həzrətləri,
O yanğının ağrısından,
acısından,
Öz bəyimin qamçısından,
Öz ağama
Sən verdiyin ixtiyardan,
Kəndxudamız
Gəl bu qanmaz Xudayardan
burax məni,
çıxım gedim azadlığa.

Sənindir mi bu göy Xəzər,
Xəzər boyu vətəgələr.
Salam olsun,
Səxalı, möhtərəm Hacı,
Bir balığa
Hacının nə ehtiyacı?
Gəl məni bu tordan burax.
Mən Hadinin
İtkin düşən məzarıyam.
Al cismimi gordan burax,
Gəl bu boyda səxavətdən,
bu minnətdən
burax məni,

Çıxım gedim azadlığa -
Mən Sabirin mirasıyam,
Gedim sabun bişirməyə.

Təpədirnaq əsəb kişi,
Sən də, ay Mirqəzəb kişi,
Ey bolşevik, ey kommunist,
Köhnə kişi, təzə kişi.

Köhnələndin, təzələndin
Oynun olsun, məzə kişi.
O köhnədən, bu məzədən
 burax məni,
Köhnə divan, təzə zindan.
Milli kəndir, hiylə zəncir
Doğma qandal,
Sən ey xain qan qardaşım.
Ey xəbərçi quş cələsi
 elçi daşım,
 burax məni,
Çıxım gedim azadlığa.
 Yanvar, 1997

DARIXIR

Tanrım, nə olsun ki, üzü haqqayam,
Kəsilir ağacım, doğranır qayam.
Bütövüm çapılıb iki şaqqayam,
Yarım sızıldayır, yarım darıxır,
Namusum, qeyrətim, arım darıxır.

Dəvə kin saxlayar, bağışlamaz fil.
Tutub məngələlər saxlayar qəfil.
Bu qədər sıxmazlar adamı qəfil!
Sümüyüm göynəyir, qolum darıxır
Halbahal oluram, halım darıxır.

Qanadlarım neçin uçarı olmaz,
Həmişə biri şil, birisi pərvaz.
Mən asfalt altında torpağam bu yaz,
Toxumum darıxır, yuxum darıxır,
Asfaltı deşəcək oxum darıxır.

Bəlkə də kül olub yanar min ocaq.
Bir palıd düyünü kömür olunca;

Rəhm et bu basmada mən qarağaca,
Ocağım közərmir, külüm darıxır,
Ardımca tövşəyən ölüm darıxır.

Bu həşəm baxçada külü sovrulan,
Sacda çətənəyəm - dənə qovrulan.
Daş altında otam - beli qıvrılan,
Yaşılım darıxır, yaşım darıxır,
Qəfəsdə çırpınır - quşum darıxır.

Gərək bu hökümə də boynumu əyəm,
Mənim dar ağacım göyərir bəyəm?!
Çarmıxa çəkilməmiş asma körpüyəm
Yüküm əyiləndə belim darıxır,
Asmadan asılmış əlim darıxır.

Keçin o meşədən, dağdan, dərədən,
Mənə gur təsəlli gətirin hərdən.
Əlim boş, ovumdur keçir bərədən,
Kimsənəm darıxır, kəsım darıxır,
İçimdə bir qərīb səsim darıxır.

Aprel, 1997

BİR İLİN BƏNÖVŞƏ ANI

Bir zərif meh idin, qəfləti əsdin,
Mənmi gecikmişəm, sənmi tələsdin -
Görüşə bilmədik bu il, bənövşəm.
Ölüm ayağında bala ananın
Sonuncu sözünə çatmayan kimi,
Quzey dan üzünə çatmayan kimi,
Mən də gəlib sənə çata bilmədim.
Qövsi-qüzey oldun, bir əlçim bulud
Əl atdım uzaqdan tuta bilmədim...

Balaların yoxdu, uçurum baxım,

Dəstələrin yoxdu, qaçırım baxım.
Köhnə xəzəl üstə ləçəyin həşəm,
Görüşə bilmədik bu il, bənövşəm.

Elə bil bir illik təvazöm gedib,
Çəkilib şerimdən bənövşə ətri,
Dilimdən ən zərif xoş sözüm gedib.
Könlümdən bir topa bənövşə düşdü,
Titrədi, üşüdü, göynədi yeri.
Heç zaman ömrümə qayıtmayacaq
Bir daha bu yazın bənövşələri.

Gərək o məclisdə dayanmayaydım...
Biri də yaxamdan yapışdı qəfil,
Gərək o dəhlizdə dayanmayaydım -
O boş söhbətlərə,

bəd qeybətlərə

Gərək ki, gələydim qulaq asmadan;
O yolu azmışın yolundan çıxıb
Sənə üz tutaydım yolu azmadan.
Hələ sonuncu qar əriyir təzə,
Pöhrələr təzəcə tumurcuqlayır,
Çiçəklər təzəcə çıxıblar üzə;
Səninsə xəzəldə ləçəyin həşəm,
Görüşə bilmədik bu il, bənövşəm.

Təkcə od, təkcə su, torpaqla deyil,
Deməli vaxtladır dünyada hər şey.
Zəmidəki lalə, qədəhdəki mey,
Demək vaxtla əsir adicə bir meh.
Deməli vaxtladır ləçəkdəki şəh.
Gərək mən o vaxtı ötürməyəydim,
Bir bənövşə ömrü itirməyəydim.
Vaxta etibarım yoxdu bu yolda,
Oturub qalmışam bu daş stolda,
Bəlkə sən tələsib, mən gecikmişəm,

Görüşə bilmədik bu il, bənövşəm...

Aprel-May, 1997

HARA GEDİR

Bu məngənə kiminkidir
Bu sıxhasıx hara gedir?
Rəyasətlər kürsüsünə
Bu çıxhaçıx hara gedir?
Şah dövründən, xan dövründən,
Bu yıxhayıx hara gedir?
Sahibkarlar yarışında
Bu yığhayığ hara gedir?
Gödənçilər basıb yeyir,
Bu tıxhatıx hara gedir?
Gələn nəsil bərc içində
Bir az qalıq hara gedir;
Balinalar dəryasını bölüb durub
Çayda balıq hara gedir?
Yerin üstü hasar-hasar,
Yerin altı buruq-buruq
hara gedir?
Pay içində payı yoxsa
Çoban-çuluq hara gedir?
Aman millət, aman millət,
Tülküsi bic, qurdu qanıq
hara gedir?
Ah, şairlər, vay şairlər,
Dili kəsik, bağı yanıq
hara gedir?
İyul, 1997

XALQIM

Məhəbbətə yer olanda,
Qüdrətlidir bir olanda

Bu imanlı, dinli xalqım.

Düşüb yadlar hiyləsinə
Yad qardaşlar gülləsinə
Ay sinəsi enli, xalqım.

Toxuduğu bütöv xalça,
Öz içində parça-parça,
Həm şiəli, sünni xalqım.

Xəşil kimi daşar birdən,
Sonra qalxa bilməz yerdən
Tez soyuyur cinli xalqım.

Qurtarmaz öz davasından
"Mənəm", "mənəm" havasından
Böyükləri kinli xalqım.

Sabir demiş az yaşından,
Xərac alar yardaşından
Badalağı milli xalqım.

Öz-özynə badalağı,
Qalxdı düşmən tozanağı
Qaldı gözü küllü xalqım.

İnsanlığın söz qaynağı,
Kövrələndə gül yarpağı
Havada üç telli xalqım.

Qurd olmadı bu qurd olan,
Öz şahına manqurt olan,
Dikəl, əyribelli xalqım.

Ömür tab et, zaman sına...
Nə vaxt düşər məcrasına,

Bu milyonlu, minli xalqım.

İyul, 1997

DƏMİRÇİXANADA MARŞ

Dəmiri özündən,

Kömürü özündən...

El məsəli

Kömür bizdə, dəmir bizdə,
Hökm bizdə, əmr bizdə.
Öz əlimiz, öz başımız
Özümüzük özümüzdə,
Dözüm bizdə, səbir bizdə...
Meşəmizdə palıd nədir,
Kəsin, yığın kömür edin.
Kürəmizdə polad nədir,
Suyun alın dəmir edin,
Əyin, yayın xəmir edin.

Ərintidə əyintilər olmalıdır
olur-olsun.

Sızılıtlar,
Dəyintilər olmalıdır,
olur-olsun.

Axmaq qardaş, körüyü bas,
Qorxaq qardaş körüyü bas.
Yaltaq qardaş, körüyü bas.
Kürə alış,
Məngənə sıx, maşa yapış,
Quş yuvadan, ov bərədən,
çıxmalıdır,

Hamı, hamı bu qəlibdən,
Bu kürədən çıxmalıdır.
Əmirçilər nə deyirsə,
Dəmirçilər baxmalıdır.
Aşkarda döy, gizləndə göy,
Əyilmirsə gürz ilə döy,

Qılınc döyün, qılınc döyün,
Özümüzü qırmaq üçün,
Hə, çəkic də gərəkli
Dik başlara vurmaq üçün.
Qazan nədi, kotan nədi,
Oraq nədi, çıraq nədi,
Zəncir, zəncir, zəncir döyün,
Hirsimizi bağlamağa,
Damğa-damğa hazırlayın,
Nişan üçün
Yanımızı dağlamağa.
Seyf-seyf quraşdırın,
Öz ağamız, öz pulunu
Saxlamağa,
Kürə alış,
Məngənə sıx, maşa yapış,
Döy, bir-iki medal da döy...
Hə, bax belə
Öyrəşirsiniz gələ-gələ...
Təltifçilər
Dayansınlar
Tərifçilər dayansınlar.
Bu tülküdü, burax getsin,
Bu çaqqaldı burax getsin,
Dovşan getsin, ulaq getsin.
 hə, bax belə...
Öyrənirsiniz gələ-gələ.
Tələ döyün, tələ-tələ,
Qurd tələsi, şir tələsi.
Belə-belə vəhşilərin
Qoy qalmasın bir dənəsi.
Deyilməyə söz qalmasın,
Bir nəfərin
Onurğası düz qalmasın.
Əyilməyi bacarsınlar,
Söz yeməyi, duz yeməyi

bacarsınlar.
Ölkədə zor rəvan olsun,
Hökm olsun, divan olsun.
Qıfıl, qıfıl, qıfıl döyün,
Dəmir qapı zindan üçün,
Qənarə də lazım olar,
Millət üçün, insan üçün.
Axmaq qardaş, körüyü bas,
Qorxaq qardaş, körüyü bas,
Yaltaq qardaş, körüyü bas,
Kürə alış,
Məngənə sıx, maşa yapış.
Təltifçilər xoşlasınlar,
Tərtibçilər başlasınlar,
Alqış! Alqış! Alqış! Alqış!
İyun-iyul, 1997

APARIR MƏNİ

Nə bilim əvvəllər belə deyildim;
Uyuşa bilmirəm bu seyrangaha.
Ağaca, yamaca, qayaya, dağa.
Uyuşa bilmirəm daha.
Təbiətin qədri bilinməyəndə,
Könlümdən bu dərdlər silinməyəndə.
Alıb insan dərdi aparır məni,
Şərin yaman dərdi aparır məni;
Havaya çıxıram, yellər aparır,
Torpağa düşürəm, sellər aparır,
Alıb insan dərdi aparır məni.
Allah, ruzi dolu bu zəmiyə bax,
Elə bil qarşımda məbədğah durur.
Uyuşa bilmirəm bu zəmiyə də,
Hər sünbül üstündə bir tamah durur.
Alıb tamah dərdi aparır məni,

İnsanın öz nəfsi üstə vurnuxan
Min bir günah dərdi aparır məni.
Tamahla, ha vuruş, əlləş, aparır,
Elə bil gülənlər güləş aparır,
Alıb insan dərdi aparır məni.,

İsnişə bilmirəm bala, pətəyə,
Daha yoxdu meylim çəmən-çiçəyə.
Durub bal sözümü, çiçək sözümü,
Bənövşə sözümü, kövrək sözümü,
Ürəklər nazilib eşitməyəndə
Alıb nadan dərdi aparır məni.
Qayada qalırım soyuq aparır,
Dəryada qalırım qayıq aparır –
Alıb insan dərdi aparır məni.,
İsnişə bilmirəm qələm-kağıza,
Özüm də bilmirəm könlüm nə yaza,
Daha hansı sözüm yerinə düşər?
Min ildir əlləşir, tər tökür qələm,
Bu qayda, bu qanun, bu söz, bu kəlam -
Elə bil heç nəyi eşitmir bəşər.
Şeirlə deyirsən, şeiri eşitmir,
Mehrlə deyirsən, mehri eşitmir.
Elə bil bir adam xeyri eşitmir
Şairi, aqili almır vecinə –
Qaçıram dünyanın birbaş küncünə,
Qalırım arada lap huş aparır,
Qaçsam xarabada bayquş aparır -
Alıb insan dərdi aparır məni;
Aparır, aparır qayıtmaq olmur.

Sentyabr, 1997

MƏN GƏRƏK

Qalmayıb dünyanın yaxşı, pisiylə,
Gərək o baharla çıxıb gedəydim.

Mən gərək Fərmanla, İsa, İsiylə.
Aydınla, Eldarla çıxıb gedəydim.

Gedəydim çıxaydım başqa dünyaya,
Mən belə üzlərlə üzləşməyəydim.
Sözümü qoşaydım başqa mənaya
Bu sözbazar ilə sözləşməyəydim.

Mərđi qova-qova namərd edirlər,
Namərd qarşısından qovulmamışdan,
Zülümkar sacında qovrulmamışdan
Lap mərđi-mərdanə gedəydim gərək,
Bədənim düşəydi ruhumdan qabaq.
Özgə bir məkanda bitəydim gərək.

Lap ömrün ilkinə enib gedəydim,
Yox, daha Qırata çatmaq olmadı.
Mən gərək Düratı minib gedəydim.
Günaha batmamış əl aparaydım,
Yalana yatmamış dil aparaydım
Zora əyilməmiş bel aparaydım.

Kimdir ölümlərə icazə verən
Gərək o ölümə boyun əyəydim.
Bu boyda torpağı güdaza verən
O satqınlar ilə üzləşməyəydim.

Qalmayıb dünyanın yaxşı, pisiylə.
Gərək o baharla çıxıb gedəydim
Mən gərək Fərmanla, İsa, İsiylə,
Aydınla, Eldarla çıxıb gedəydim.

Noyabr, 1997

HƏLƏ Kİ...

Elə, hələ deyib hələ dözüürük,

Hələ ki, hələnin hələsiyəm mən
Nə sərhəd tanımaz aşiq Kərəməm,
Nə də xan oğlunun Lələsiyəm mən.

Nahaqlar önündə neçin kiridim,
Qal bu xəcalətdə, ağzı kilidim.
Guya bu dünyada neyləyə bildim,
Deyim ki, təzədən gələsiyəm mən.

Bekar əl neçin də sözümə baxsın,
Əlimin üzü yox üzümə baxsın.
O hansı ümidir bizi çağırırsın
Durub arxasınca tələsiyəm mən.

Dayan, durum gedim bazarımgilə,
Dünya bolluğuna ərkim bir gilə.
Qalmışam özümə lap gülə-gülə,
Elə gülə-gülə öləsiyəm mən.

Kimlərə borcum var, dolub siyahı,
Vura bilmədiyim hədəf günahı -
Kəsib barmağımı verib silahı.
Bir namərd hakimin köləsiyəm mən.

Noyabr, 1997

GÖYƏRİR

Gəlib bu cığırdan payız keçibdi
Nə əcəb payızın izi göyərir.
Bir çürük almanın toxumu ruhdur,
Bədəni əriyir, özü göyərir.

Bu qızıl atəşdə bədənim yanar
Daha bu payıza çətin dayanar
Bilmirəm, hardasa ruhum oyanar,
Deyərəm könlümün gözü göyərir.

Kovğuş ağacların payız kəpəyi,
Bunun şalı gedib, onun örpəyi.
Bir gül budağında solur ipəyi,
Bir pambıq kolunda bezi göyərir.

Qürub naxışında durnalar yatar,
Durnanın ahılı qatarı darta.
Mən olsəm bir ovuc torpağım artar,
Koroğlu öləndə Həzi göyərir.

Noyabr, 1997

* * *

Alqış gedir, yağış gedir,
Min cürə aldanış gedir.
Cıdır düzü - yarış gedir,
Hara gedim mən, Allahım.

Atım taytıya-taytıya,
Yaman qaldım bu meydanda -
Bağrım partlaya-partlaya
Sinəm göynəyə-göynəyə.

Öz daşım la başım əzik,
Öz dişimlə dilim kəsik.
Bu nə mənəm?.. Bu nə bizik?..
Yük altında ölür dövəm
Dizin qatlaya-qatlaya.
Yaman qaldım bu karvandan
Bağrım çatlaya-çatlaya,
Sinəm göynəyə-göynəyə.

Bir aralıq səngimədi,
Dərdim gəldi, ləngimədi.

Baxım görüm rəngi nədi -
Siz allah, o haqqı çəkib
Atın ortaya-ortaya.

Ürəyimdə bir sözüm var
Yanır partlaya-partlaya.
Qalmışam nifrət dişimi
Elə xartlaya-xartlaya.
Guya mən də yol gedirəm.
Atım taytıya-taytıya
Ölüm məndən qabaqdadır
Çatım taytıya-taytıya.

Mart, 1998

AH, İNSAN...

Ürəyin ən uca məqamları var,
Bir qönçə məqamlar, incə məqamlar -
Duyğulu, uyğulu, bir az qayğılı,
Belə nur məqamda, büllur məqamda
Bu dünya nə gözəl olur Allahım!

Əriyir nifrətim, ölür tamahım;
Gözümdə ən çopur daş da süfahi,
Bir çiçək, bir mələk, göy məqamında
Bu dünya nə gözəl olur, ilahi!

Dilin tələsinə, işin tərsinə,
Sözün qəzəbinə, hökmün hirsinə,
Yer üstə, yem üstə paylaşmalarda
Əllərin bəhsinə, payçı nəfsinə,
Gözün hərisinə gülməyim gəlir
belə məqamda.

Hiylə qaramında ilişmələrə,
Bu girişmələrə, bölüşmələrə -

Adamın özünə gülməyi gəlir.
O paxıllıqlara, dar qılıqlara,
Üzün min üzünə gülməyi gəlir
belə məqamda.

Misal, cüt durnanın işıqlı göldən,
Uçub dan yerinə qalxmağı kimi.
Bir həzin yağışın sübhün gözündən
Baharlı çəmənə yağmağı kimi.
Dünyanın ən ülvi məhəbbətiylə
Sevginin sevgiyə baxmağı kimi.

Belə gül havalı, bülbül yuvalı,
Belə xoş məqamda, sərxoş məqamda
Bu dünya nə özəl olur, Allahım,
Əriyir nifrətim, ölür günahım.
Məni bu məqama yaz qalım belə,
Bir gül yarpağından as qalım belə;
Könlümə mərhəmət dolurmu görüm,
Bu maddi dünyada, adi dünyada
Ruh kimi yaşamaq olurmu görüm...

Mart, 1998

QAYITMIŞAM, GƏLMİŞƏM

Mən yatmadım o ölçüyə, o sapa,
Ərimişəm ha kəhrəba-kəhrəba...
A göy çadır, mərmər sütun, daş oba,
Mən sizinlə yaşamağa gəlmişəm.

Adamlarda ünsiyyətim qalsa da,
Tək könlümə darıxqanlıq dolsa da.
Əliniz buz, diliniz lal olsa da
Mən sizinlə yaşamağa gəlmişəm.

Əyri çayım, bu əyriyə qailəm,

Qoy bilim ki, çaya əyri sahiləm.
Yanınızda bir sifətəm, bir diləm,
Mən sizinlə yaşamağa gəlmişəm.

Qarşı dağım, dostlarımı soruşma,
O yoxumu, bu varımı soruşma.
Tənha bulud, sən enib çıx qarşıma,
Mən sizinlə yaşamağa gəlmişəm.

Soruşmayın həsrətimi, halımı,
Cəmiyyətdə bəzi qalmaqalımı.
A çiçəklər, verin beçə balımı,
Mən sizinlə yaşamağa gəlmişəm.

Badalaqdan yıxılmışam, yıxmışam,
Məngənədə sıxılmışam, sıxmışam.
Dəyirmanın boğazından çıxmışam,
Mən sizinlə yaşamağa gəlmişəm.

Bulaq-bulaq durulmağım keçsə də,
Pöhrə-pöhrə göyərməyim keçsə də.
Yanınızda qalan ömrüm heçsə də,
Mən sizinlə yaşamağa gəlmişəm.

Qoca qaya çox çəkibdir acılar,
Yaşıl mamır saqqalından damcılar.
Qardaş palıd, a yasəmən bacılar,
Mən sizinlə yaşamağa gəlmişəm.

May, 1998

* * *

Tənha könlüm!
Elə bil ki, havadayam,
Tərəzidə çəkim yoxdur.
İnamlarım parça-parça,

Duyğularım dağım-dağım.
Bu millətin
Böyüyünə ərkim yoxdur.
Kiçiyinə sığınmağım;
Heç bilmirəm hara dönüm,
Heç bilmirəm kimə baxım.

May, 1998

BİR DƏ GÖRƏCƏYİK...

Qazdığımız quyu nə dərin imiş,
Çarpışa-çarpışa qalmışıq elə.
Nə bilim, sıxmaqdan, yıxmaqdan ötrü,
Qarpışa-qarpışa qalmışıq elə.
Əlimiz yaxada, yaxamız əldə
Dartışa-dartışa qalmışıq elə.

Xəyanət daşından, höccət daşından,
Bir də görəcəyik bostanımız daş,
Bu tamah önündə anbarımız boş.
Millətə o qədər əyri baxmışıq,
Bir də görəcəyik gözlərimiz çaş.
Bir də görəcəyik gözlər dəyişib,
Qəzəbdən, nifrətdən üzlər dəyişib.
Vallah, üzümüzə gül açmayacaq,
Daha quşlarımız dil açmayacaq;
Bir də görəcəyik bağlar dəyişib,
Suyumuz quruyub, arxlar dəyişib,
Bulaqlar bulanıb paxırımızdan,
Düşmən sirr alacaq paxılımızdan.
Bir də görəcəyik bölgü dəyişib
Bizim hiyləmizdən tülkü dəyişib.
Çaqqal gödən yırtır, kürkü dəyişib -
Mal-qara aparır naxırımızdan.
Onda nə çıxacaq axırımızdan?

Qorxaq bostanını dovşan basacaq,
Tənbəl zəmisini yovşan basacaq.
Bir də görəcəyik bostan dəyişib,
Böhtandan, öz fitnə-fəsadımızdan
Düşüb bikar qalıb şeytan dəyişib,
Çoxları çıxacaq boy davasına
Onda biləcəyik, cırtdan dəyişib
Tələyə, cələyə baş qatılarda
Bir də görəcəyik bütün tinləri,
Bütün keçidləri hörümçək alıb,
O tor kəndirindən adam sallanıb.

Yolları əyəcək əyri əlimiz
Vallah, asfaltımız toz bitirəcək.
Qabar bağlayacaq ayaqlarımız,
Yerdə tağlarımız qoz bitirəcək,
Qarpız yetirəcək budaqlarımız.
Gəl onda bu yurdda baş saxla görüm,
Havadan sallanan daş saxla görüm.

Əlləşə-əlləşə öz-özümüzlə,
Helləşə-helləşə öz-özümüzlə
Bir də görəcəyik həddən çıxmışıq,
Sərhəddən çıxmışıq, xətdən çıxmışıq -
Bir də görəcəyik vətən boş qalıb,
Köhnə yurd yerində beş-on daş qalıb.
Bir də görəcəyik...

Siz allah, bəsdirin bir əl saxlayın,
Sığırçın uçmağa bir çöl saxlayın.
Bizimçün ölməyə bir yer saxlayın.
Dayanın, yaxası cırılmışlarım,
Durun, ay düyməsi qırılmışlırım.
Başçılar, daşçılar, a savaşılar,
Qəzəblər, qisaslar, küsülər durun.
Bir-birini yıxan kürsülər durun,

Daha doydunuzmu, gödəndaşlarım,
Yığıb qurtardızımı, kəfəndaşlarım?
Siz allah, dayanın vətəndaşlarım,
Bir görək bu dünya hayana gedir,
Bir görək əkində, biçində nə var,
Bir görək sünbülün içində nə var -
Bu Vətən, bu torpaq heyfdi, vallah!

Oktyabr, 1998

YUNİS İMRƏNİN RUHUNA

Qoy çağırınsın ruhun məni,
Yunis İmrə, bəsdə mənə.
Görün birdi, qəbrin doqquz,
Versən biri bəsdə mənə.

Gedim ömrün tamamında,
Məzarının daş, damında.
Qalım sənəin məqamında,
Məqam yeri bəsdə mənə.

Bu dünyaya nəçin uyum,
Ötdü günüm, axdı suyum.
Baş daşına başım qoyum,
Yunis piri bəsdə mənə.

Gəlmiş olum, getmiş olum,
Muradıma yetmiş olum.
Sənəin kimi dərviş olum -
Ocaq sehri bəsdə mənə.

Dünyaya yox haqqın izi,
Əyrədi daş-tərəzisi.
Bilməzlər nə bilər bizi
Torpaq mehri bəsdə mənə.

Yunis İmrə, Yunis İmrə,
Ölə bilim birdən-birə.
Uçum o uçduğum yerə,
Ruhum diri bəsdə mənə.

Oktyabr, 1998

BU MƏDDAHLAR

Allah, bu məddahlar yordular bizi,
Tapıb damar-damar qırdılar bizi.
Roborta döndərib qurdular bizi...
Vay bu tərifçilər,
 bu tərifçilər
Xeyri qılıqdayıb öldürən kimi,
Fili qıdıqlayıb öldürən kimi
Bizi gülə-gülə öldürəcəklər
Sonra bizi-bizə güldürəcəklər.

Tərifdə yayılıb xəmir olmuşuq,
Belə məddahlara dözmək olubsa.
Vallah, biz daş olub, dəmir olmuşuq.
Tərif üstümüzdən əriyib gedir.
Ruhumuz uyuyur məsti-xumarda.
Saçımız tumarda əriyib gedir.
Üzümüz sığalda əriyib gedir.

Aman bu tumarçı, bu sığalçılar.
Aman bu dəfçilər, bu qavalçılar.
Bizi çala-çala öldürəcəklər.
Sonra bizi-bizə güldürəcəklər.
Paxıra çəkməyə qalay qalmadı,
Daha söz qalmadı, haray şalmadı.
Bu tərif altından çıxmaq olarmı?
Ölkəyə boylanıb baxmaq olarmı?

Hələ gedib yataq fil qulağında,

Vallah, bizdə daha qulaq qalmadı.
İtib bədənimiz söz dolağında,
Daha dolamağa dolaq qalmadı,
Dildə yalanmağa yalaq qalmadı -
Vay bu yalaqçılar, bu dolaqçılar,
Durub gülə-gülə kəfən tikənlər,
Pambıqla baş kəsib tənzip bükənlər
Vallah, axır bizi öldürəcəklər,
Sonra bizi-bizə güldürəcəklər.

Bənzədilən haray, bənzədən haray.
Yerdə dağ qalmadı, göydə Günəş, Ay,
Tərifdən söz qaçdı, kitab qalmadı.
Başda tac, üzdə də niqab qalmadı,
Peyğəmbər qalmadı, imam qalmadı,
Əridi canımız tamam qalmadı.
Allah, bu məddahlar qırdılar bizi,
Roborta döndərib qurdular bizi -
Təzədən burdurub qurduracaqlar
Vallah, bu məddahlar qarağac kimi
Milləti havada qurudacaqlar.

İyul-avqust, 1998

KÖNLÜM

Könlüm qaragüruhçular,
Bolluğunda dura bilmir.
Bəzəyini vurduğum söz,
Ömrüm boyu zəhmət çəkib
Qulluğunda durduğum söz,
Qulluğumda dura bilmir.
Düçar oldum
Öz-özümlə savaşıma.

Yalan dünya, kalan dövlət,
Vergisini alan dövlət

Axır gəlib üç badamla
bir qoz verdi bu yaşıma.

Hanı ədəb-ərkan əhli?
Sən də bazar, dükan əhli,
Nə baxırsan boş əlimə,
Boş əlimi vur başıma.

Qurtarmadıq boğanaqdan,
Kəndir keçdi doğanaqdan.
Ələk çıxdı sağanaqdan
Fırladıram boş-boşuna...

Avqust, 1998

TƏZƏLƏNSİN

Təzə duman, köç bu dağa,
Qoy köhnə dağ təzələnsin.
Qoca palıd cavanlaşmaz,
Üstə yarpaq təzələnsin.

Könlüm vardı şən yerində,
Bağ yeri, gülşən yerində.
Qoy indi kövşən yerində
Alaq-malaq təzələnsin.

Köhnə eşqim, söylət məni,
Tənhalığa öyrət məni.
Hicran dərdim göynət məni.
Sinəmdə dağ təzələnsin.

Ay Musa, o gizli hücrə,
Hanı sənə kef içirə.
Qoy indi də ruhun içrə.
Cənabi-haqq təzələnsin.

İyun, 1998

A VİCDAN ƏZABIM, ÜSYAN ƏZABIM

Çox qədim bir palçıq vulkanı kimi
Belə pıqhapıqla qaynama, görüm,
Yorğun əsəbimlə oynama, görüm,
A yatmış vicdanım, nə oyanmısan?
Oyanıb qəsdimə nə dayanmısan?..

Bu əl tünlüyündə əlim yerimdir,
Bu bağ yoxuşunda dizim yerimdir,
Sözüm çiliclənib tökülür yerə;
Bu söz tünlüyündə sözüm yerimdir.

Boylanıb baxıram haqq tərəflərə,
Baxışım yerimdir, gözüm yerimdir
Gözümü, dilimi danlama, belə
Daş altda əlimi danlama belə,
A vicdan əzabım, öldürmə məni.

Görürsən bu yükü çəkə bilmirəm,
Görürsən bu şumu əkə bilmirəm.
Bu işbazlar ilə işim yerimdir,
"Dişdilər" yanında dişim yerimdir.

Sən də bir tərəfdən diş sındırırsan.
A xəşil vicdanım,
Xəcil vicdanım,
Bu soyuq xəmiri qaynatma belə,
Məni öz yerimdən oynatma belə.

Daha yolum yoxdu o yoldan ayrı,
Yox aç bilmədim o qapıları
Sökmə torpağımı a gizli çeşmə,
Vurub damcı-damcı daşımı deşmə
Qırma damarımı, sökmə könlümü.

Köhnə bir sərgüzəşt adamıyam mən,
Bir barış, bir güzəşt adamıyam mən.
Haqqım tapdananda tənha oluram,
Bu qədər danlama yalqız olanı
Biçarə qalanı, tənha qalanı.

Lap yüz il dözəndir öz qabığında,
Qıjı toxumusan qabında dayan,
Elə o əvvəlki tabında dayan
Çırtlama, çatdama, partdama görüm.
Kəsmə damarımı, tökmə qanımı.

Zamanın bu ağır havalarında,
Mişarla ağacın davalarında
Budağım kəsilib, qolum qırılıb,
Kötüyüm üstündə zülm qurulub,
İndi pöhrələnib neyləyəcəyəm?
Təzədən hirsimi göyərtmə belə,
Gəl burub içimi göynətmə belə
A vicdan əzabım, öldürmə məni.

Üsyanı yatırılmış qulam, durmuşam,
Asfaltı döşənmiş yolam, durmuşam,
A asfaltı deşən otum, əncərim,
A paslı qınını kəsən xəncərim.
A gül yarpağında arı neştərim,
Nə yaman oyursan bağrımı belə,
Artırma acımı, ağrımı belə.

Nə düyünlənmişən bağrım başında,
Nə közə dönmüşən gözüm yaşında?
Sökmə ürəyimi a gizli çeşmə,
Vurub damcı-damcı daşımı deşmə.
A vicdan əzabım,

üsyən əzabım

Öldürmə məni.

Fevral 1999, Bakı

BÖYÜYÜR

Pətəyim boğulur qatı tüstüdə,
Kötəyim böyüyüb özümə dəyir.
Ətəyim uzanıb dizimə dəyir.
Dilim boş sözümə nökrəçilikdən,
Əllərim yorulub bekarçılıqdan
Əlim ətəyimdən uzun böyüyür,
Canımda bir mələr quzum böyüyür.
Yumruğum böyüyür, qoruyun məni.

O nədir sallanır yarpağım üstə,
Sünbülüm həşəmdir torpağım üstə,
Qanqalım lap buğum-buğum böyüyür.
Bekar torpağımda özgədən gələn
Buyruğum böyüyür, qoruyun məni,
Qulluq qul sözündən yaranıb yəqin
Qulluğum böyüyür, qoruyun məni.

Cələm havadadır, tələm cığırda
İndi başqa tuthatutum böyüyür,
Yoxdu quşum hində, malım naxırda.
Özgə çolpalarda budum böyüyür –
Belə böyüməkdən qoruyun məni
Özümü əyməkdən qoruyun məni.

Əlimin abır, tumarı gedir,
Ovcum böyüdükcə borcum böyüyür.
Yolumun rahatı, hamarı gedir
Yetim cığırlarda otum böyüyür.
Hər tində bir dedi-qodum böyüyür.
Dilləri ağzından çıxır çoxunun
Küçələrdə lotu-potum böyüyür

Allah, qoru məni küçələrimdən
O qanlı-qadalı gecələrimdən.
Atılan daşlardan itib bostanım,
Torpağım daralır, göyüm kiçilir,
Böyüyür məzarım-məzarıstanım.
Əsəbim, qəzəbim çıxır ölçüdən,
Hirsim böyüdükcə həbsim böyüyür,
Böyük azadlığa nəfsim böyüyür,
Zindanım böyüyür, qoruyun məni,
Şeytanım böyüyür, qoruyun məni..

Yanvar 1999, Bakı

GƏLDİM ŞERİMİ YAZMAĞA

Gəldim şeirimi yazmağa,
Alıb yorğun ürəyimi
Gül yarpağından asmağa.

Bu daş üstə oturmağa,
Qəzəbimi yatırmağa,
Xoş duyğumu ayıltmağa,
Öz-özümə qayıtmağa
Nə yaxşı ki, gələ bildim.
Nə yaxşı ki, bu yamacın
Gül üzünə gülə bildim.

Göyüm duru, yerim duru,
Alıb könül hisslərimi
Arx suyunda yuduzdurum.
Nəfəsimin hissi, pası
Qaraltmasın bu çəməni.
A dağ çayım, götür məni
Xəbisliyin, paxıllığın
 əlindən al.
Xumar yelim, götür məni
Bədxahların əlindən al.

Mən ki, orda ölmüşəmmiş -
Pashı, hirsli bir ocaqda
qalmışam,
Qırılmışam, kəsilmişəm,
canlanmışam
Bir ölçüdə rəndələnib
Bir biçimdə kündələnib
Başqalaşib itmişəmmiş -
Burda gəlib dirilmişəm...
Yolumu gec bilirmişəm...
Yeri itmiş qəbirlərdə
Daşam elə, otam elə.
O rəndədən, o kündədən
çıxıb gəldim,
Dağlar, məni adam elə,
Qayam, məni adam elə.

Dərmanımı qoy arayım -
Bir çiyələk yarpağıyla,
Bir söyüdü qabığıyla
Daşqalaqdan
Daş yaramı qoy sarıyım.

Bu təbiət amalıdır -
Ah, bu torpaq nə vaxtacan
Bizdən günah yumalıdır,
Bizdən tamah yumalıdır?!

Nə yaxşı ki, gülə bildim,
Bu yamacın gül üzünə
gülə bildim,
Gəldim şeirimi yazmağa,
Sonra alıb qələmimi
Gül yarpağından asmağa...

27 aprel 1999, Buynuz-Bakı.

QUZEY

Nəmli xəzəlləri titrəyib əsən,
Taledən kölgəli, üstü çən quzey.
Həmişə gəlməyə qışı tələsən,
Həmişə baharı gecikən quzey.

Yəqin güneylərdən gəlir bu səda,
Yayılmış sabahın nuru aləmə.
Gəlmədi bu yayın günortası da,
Bu quzey doyunca bir günəş əmə.

Qabığı elə bil qara sürmədi,
Dibində qaralır otu, ələfi -
Bütün ömrü boyu günəş görmədi,
Quzey ağacının quzey tərəfi.

Yarıqaranlıqda açılmaz kefi,
Eh, üzü kölgəli yaşamaq çətin.
Quzey ağacının quzey tərəfi -
Doğmadı günəşi bu məmləkətin.

Qovuşur bədənim, donur kürəyim,
Bulud başım üstə dönüb tüstümə.
Quzey ağacına bənzər ürəyim,
İşıq kölgəsi düşür üstümə.

Doğmadı günəşi bu məmləkətin,
Biz başqa ümidlə çıxmışdıq yola,
İşıq kölgəsində yaşamaq çətin,
İşıq ola-ola, gün ola-ola.

Bir div nəfəsindən titrəyib əsən,
Əjdaha kölgəli, üstü çən mənəm.
Həmişə gəlməyə qışı tələsən,
Həmişə baharı gecikən mənəm.

April 1999, Buynuz.

GÜNÜMÜZÜN MƏNZƏRƏSİ

İndi əlin ələ əl köməyi yox,
Xoş söz dirilməyə dil köməyi yox,
Bu tamah içində, bu nəfs içində
Yazığa, məzluma el köməyi yox.
Nə qalan kimiyəm, nə ölən kimi,
Ola bilməyənlə ol köməyi yox.
İtib cığırımız, azıb itimiz,
Başqa möcüzədir cəmiyyətimiz.

O buna dayaqdır, bu ona sarı
Yamanca kefdədir div adamları
Rəfdə divimizin, canı şüşədə,
Şair Zakir demiş kef adamları -
Erkəyi, dişisi yaman peşədə
Elə bizik qalan bu əndişədə.

Ayağı altında quyu qazılı,
Min-min Məlikməmməd tükdən asılı,
Kəndirimiz belə, çatımız belə,
Qantarğa görməyib atımız belə.
Ürgəmiz bu cürə düyünlü çidar,
Quşumuz belə cür cələ görməyib,
Tülkümüz, bu sayaq tələ görməyib,
Badalaq görməyib mərdimiz belə -
Kələfi açırıq xəyanət çıxır,
Cin, şeytan yolunu xəttimiz belə?...

O hansı bölgədir, hansı ərazi?
Əyriyə, oğruya nə daş-tərəzi...
Gizlidə belə cür yalan, aldanış,
Aşkarda bu cürə bazar olmayıb.
Əli ətəyindən uzun bekarlar

Canından bu qədər bezar olmayıb.
Heç vaxt rəiyyətlə, şah arasında
Belə hündürlükdə hasar olmayıb.
Hasarımız belə, səddimiz belə -
Üsyanımız belə, həddimiz belə -
İtib cığırımımız, azıb itimiz,
Başqa möcüzədir cəmiyyətimiz.

5 may 1999, Buynuz

KORİNFAR

Ey qan duruldanım ürək çəkənim
Çarxı dönsün deyə, fırlansın deyə,
Dünyada ən ağır yedək çəkənim!
Korinfar! Korinfar! –

fırlat bu çarxı,
qaynat bu arxı –

Hər cürə dərmanla keçməz bu azar,
Sən dərman deyilən səndə nəşə var.

Zamanın felindən, qovhaqovundan,
Əjdaha ağzıdan div tilovundan,
Zülümdən, zindandan, çarmıxdan çıxıb,
Min dəfə oxlanıb, o oxdan çıxıb,
İnamı alınıb, var-yoxdan çıxıb
Gəlib son nəfəsə çatan könlümü,
Bütün sevgiləri daşqalaq olub
O daşda ölümcül yatan könlümü
Nə yaxşı oyada bilirsən belə
Odumu soyuda bilirsən belə –
Hər cürə dərmanla keçməz bu azar
Korinfar... Korinfar...

səndə nəşə var.

Korinfar, Korinfar –
Sarı mələyim

Ey yaşıl çəməndə qaymaq çiçəyim,
Aşiq Ələsgərdə "sarı köynəyim"
Sənin əlacında, təbibliyində
Nə yaxşı uyudu mənim ürəyim.

Bu ağır saatda axır yoldaşım
Sarı yanağında bir qətrə yaşım -
Ovcumun içində sarı kəhrəba -
Sən dərd cövhərindən yaranmışsan ki,
Son qoya bilirsən dərdə, əzaba.

Korinfar... Korinfar

səndə nəşə var –
Könlümün qaranlıq dibində qalan,
Yuyulmuş köynəyin cibində qalan,
Sevgi məktubunun yumru tikəsi,
Sən ey bülbülümün girdə gözləri
Ayılt ürəyimi, ayılt o səsi -
Gəl yapış qolumdan sarı ümidim,
Bir də yavaş-yavaş qalxım ayağa
Durub o sevgimin dalınca gedim.

Vay yenə ürəyim!..

yetiş dadıma!
Baxıram qürubda bathabatıma.
Ömürdən sonrakı susqun ürəyim
Gəlib birdən-birə düşüb yadıma -
Ələnmiş ələyin boş sağanağı
Köhnə radioların boş tağalağı
Gəlib birdən-birə düşür yadıma,
İçində ovulub qırılıb qalan
Bir dirsəkli valın bükük biləyi,
Bir yol qırağında vurulub qalan,
O araba çarxı düşür yadıma
Bir dərə dibində yorulub qalan
Pərləri üzülmüş, suyu süzülmüş

Bir dəyirman arxı düşür yadıma.
Korinfar! Korinfar, yetiş dadıma.
Sən qaynat arxımı,
Fırlat çarxımı.

Korinfar, Korinfar -
Köçür durnalar,
Deyəsən, dumanlar çökür aşağı,
O qara buludun çiyində yük var,
Belində qürubun qızıl qurşağı
Korinfar, Korinfar,
Sarı mələyim
Aşıq Ələsgərdə "sarı köynəyim".

Sən ey bülbülümün girdə gözləri,
Göyert ürəyimdə şirin sözləri
Gəl yapış qolumdan
Sarı ümidim,
Bir də yavaş-yavaş qalxım ayağa
Durub o sevgimin dalınca gedim!
2 noyabr 1999, Buynuz

RUHUMLA SÖHBƏT

I
Gözəgörünməzəm, can turalcağım,
Salam, Ruhum, salam!
Salam dustağım!
Hərdən özüm kimi boylanıb göyə,
Qışqırma içimdə azadlıq deyə.
Səni buraxmaram, yalvarma yetər,
Taqəti, mayası sənsən canımın
"Sanma bircə ləhzə keşikçim yatar,
Fikri qalıb məndə nigahbanımın?"
Bütün gündüzümdə, gecəmdə oxu,
Ayağım keşikçi, dilim keşikçi -

Olmaz ki, nəyəsə etibar edim.
Özümü yox edib, səni var edim.
Qışqırma içimdə, azadlıq deyə -
Azadlıq nə gəzir bu yer üzündə,
Aadlıq gəzirəm elə özüm də...

2

Lap deyək xəyal tək uçurum səni,
Əlimdə quş kimi qaçırım səni -
Qartal caynağında quş azad deyil,
Saray divarında daş azad deyil.
Belə qeyli-qalda baş azad deyil,
Azadlıq nə gəzir bu yer üzündə -
Meşə azad deyil şər baltasından
Sahillər qurtulmaz sel xatasından.
Lap deyək bülbüllər qəfəsdə deyil,
Axı onların da başqa ahı var.
Pətəkdə azadlıq yoxdur şahı var.
Söhbət şahda deyil, nəfəsdə deyil.
Pətəklər, şanalar nədən ötrüdü,
Azadlıq nə gəzir bu yer üzündə
Qışqırma içimdə azadlıq deyə...

3

Biz qisas adamı, zor adamıyıq,
Biz qarmaq adamı, tor adamıyıq –
Bəs qayda-qanunlar, fərmanlar necə –
Hökmlər, divanlar nədən ötrüdü,
İlanı hərləyib cizda saxlayan
Ayıq pasibanlar nədən ötürdü,
Azadlıq nə gəzir bu yer üzündə.
Sürünün örüşü, atın öriyü,
Yetən hər otlağı otlaya bilməz.
Nə qədər qurd ağzı, şir pəncəsi var,
Cüyürlər qıçını qatlaya bilməz.
Hərənin başında bir cürə hədə,

Zirvələr, tufanlar əlində girinc
Ağac var başının üstündə rəndə,
Zindan var başının üstündə çəkiç –
İnsan yonulmalı, əyilməlidir:
Yonula-yonula məmnunam deyə –
Əzənə təriflər deyilməlidir.
Toplar, topxanalar nədən ötrüdü?
Yalan ayaq tutub yeriməlidir.
Çaplar, çapxanalar nədən ötrüdü?
İçimdə qışqırma azadlıq deyə,
Azadlıq nə gəzir bu yer üzündə...

4

Ruhum, sən özün də bağışlayırsan,
Mənim hər işimi alqışlayırsan
Tərif də deyirsən günahlarıma,
Günahla açılan sabahlarıma,
Əyri əməlimə rəvac verirsen
Axı bundan başqa nədir əlacın
Bəs kütlə, bəs məhkum nədən ötrüdü?
O qurum, bu qurum nədən ötrüdü?
Azad dil nə gəzir bu yer üzündə,
Azad el nə gəzir bu yer üzündə,
Qışqırma içimdə azadlıq deyə...
Dəryaz varsa, çəmən biçilməlidir,
Körpü var belindən keçilməlidir,
Çox şey arşın varsa ölçülməlidir –
Bəs sədlər, sərhədlər nədən ötrüdü?
Bəs insana hədlər nədən ötrüdü?
Azadlıq nə gəzir bu yer üzündə,
İçimdə qışqırma azadlıq deyə...

6

Bu dünya Kəbədən ibarətdirsə,
Haqqa, ədalətə ibadətdisə,
Bir az sənin üçün savab toplayıb,

Sonra da Cənnətə ziyarətdisə -
Bu qədər hiylələr, fitnə-fəsadlar.
Bəs günahxanalar nədən ötrüdü?
Zorlar, zorxanalar, çəbbəxanalar,
Bu silahxanalar nədən ötrüdü -
Şeytanın gücünü bildirmək üçün?
Ancaq vurub, yıxıb öldürmək üçün?
Azadlıq nə gəzir bu yer üzündə...

7

Doğru da, kələk də yaşamaladı,
İnsan yeddi rəngdə yaşamaladı.
Gərək oddan keçib əzab çəkəsən.
Ya gərək qan verib, ya qan tökəsən.
Sarıdan keçəsən, payız çağında.
Soyuqdan keçəsən qarın ağında
Yazın yaşılında gülüstan görüb
Sonra uralanmış bostan keçəsən,
Qarada yaşayıb, yasdən keçəsən,
Sonra göy!
Yox ruhum o bizim deyil
O icazə deyil, o izn deyil,
Bizi buraxmazlar o maviliyə,
O dünyaviliyə, səmaviliyə
Ancaq siz yetərsiz -
Sonra mələklərlə çiyindəş olub
O yüksək məqamı məkan edərsiz -
O asudəlikdə, münəvvər azad.
Ah o mavi dünya səmavi həyat -
Bizi buraxmazlar o maviliyə -
Azadlıq nə gəzir bu yer üzündə
Qışqırma içimdə azadlıq deyə...

8.

Yaman darıxırsan axır zamanlar
Darıxma könlümdə bəzi gümanlar,

Qoy görüm canımdan, hansı can gedir,
Qoy gedim ayağım haracan gedir,
Əllərim haracan uzanır hələ
Qoy görüm gözlərim haracan baxır,
Tamahım nə qədər qazanır hələ,
Doydurmaq olurmu gözümü görüm,
Aman, bu vuruşlar, bu çarpışmalar
Nə qədər kölgəli üzümü görüm?
Tanrım? Götür məni o maviliyə
Mən də bir Ruh kimi özümü görüm -
Azadlıq nə gəzir bu yer üzündə.

22 yanvar, 2000

BUYNUZA QAR YAĞIR

Yaman çətin imiş hiylə döyüşü,
Sarayın badalaq oyunu kimi.
Alnım döyənəkdir, rəngim gümüşü
Boyunduruq döyən kəl boynu kimi.

Noyabr 2000

Buynuz - Bakı

NİDA

Nə düşüb qalmışam bu quru yerdə?!
Qeybdən gəldimi bu qəfil nida?
Ürəyim çırpınıb darıxdı birdən
Düşüb daş altına toxum darıxır,
Sanki içimdədir o tum darıxır...
Tökülür budağın boz pulcuqları,
Döyünür ovcumda tumurcuqları,
Könlümdə bir həsrət düyünü sızlar,
Həmin o düyündən açılıb çıxır
Kolda bənövşələr, arxda yarpızlar.

Siz Allah, bir açın o pəncərəni,
Görün nə bitirib bu asfalt səki,
Alıb pəncərədən aparır məni
Bir səhər şəhində yuyunan əkin.

Tamam möcüzədir yazın nəfəsi
Quru ağacın da üzü bəridir,
Yazağzı quşların ilkin nəğməsi
Baharın ilk sevgi nəğmələridir.
Həmin o nəğməyə qaçır ürəyim,
Həmin o sevgiyə uçuş ürəyim.

Orda tənha bulud bir azad fikir
Ağ örpək altında yaşıl talalar.
Yəqin bir yuvanın quşu gecikir,
Soyuyur havada çil yumurtalar.
Ah, könlüm bir isti yuva istədi,
Nəfəsim bir təmiz hava istədi!
Orda dağ kəlləri qışdan yorulub
Qara quzeylərdə qar-qar içində
Bu yanda aranın kefi durulub
Çətənə çıtlayır qanqal içində –
Çiçəyin çırtladı...
ovcumda titrək
Şaftalı çiçəyi, badam çiçəyi -
Allahım, hayana aparım gedim,
Məndə bu darıxqan, məftun ürəyi?!

16 aprel 2000

NƏYİ BİZİMDİR

Qarabağ bizimdir, – deyib dəf çalan,
Yatan qılıncımı, intiqamımı,
Sən ey nifrətimi arxayın salan,
Axı Qarabağın nəyi bizimdir?..

Bağrımın başında qara dağ yatır,
Sinəmdə çarmıxa çəkilmiş çadır –
Daha Qarabağın nəyi bizimdir?

O boyda ölümü, itimi bizim,
Gəlimi düşmənin, gedimi bizim.
Çadırda doğulan yetimi bizim –
Axı Qarağın nəyi bizimdir?

Doğranıb ağacım, çapılıb qayam,
Daşaltıda deyil, daş altındayam,
İsa bulağı da qara yaşımıdır,
Havaya sovrulan haqq savaşımdır,
Mən elə özüm də bir qəbristanam
O qara mərmərlər sinə daşımdır –
Daha Qarabağın nəyi bizimdir?

Yurdun söndürülmüş ocağı bizim,
Qaçqını, köçkününü, qaçağı bizim.
Düşmən acıq verir, acığı bizim
Daha Qarabağın nəyi bizimdir?

Natəvan bağında tut ağacında
Pöhrəsi doğranmış yumruq budağam,
Köküm Topxanada, özüm aranda
Ağacı qurumuş cadar torpağam,
Daha Qarabağın nəyi bizimdir?

Yəqin ki, dörd yanı bağça-bağ imiş,
Tale üzümüzə neçin ağ olub.
Bəlkə Qarabağ da Qaradağ imiş,
Gəlib yana-yana Qarabağ olub –
İndi Qarabağın nəyi bizimdir?

Hanı qeyrətimiz ay Vətən oğlu,
Düşmən hiyləsinə yetdi təzədən.

Sumbatın çiyində Babəkin qolu
Düşməyə muştuluq getdi təzədən
Daha Qarabağın nəyi bizimdir?

Sən ey andı yalan, sən ey dəf çalan,
Alıb qəzəbimi, intiqamımı,
Sən ey qılıncımı arxayın salan,
Daha Qarabağın nəyi bizimdir?

27 may 2000, Buynuz

İKİLİK

*Ucundadır dilimin
Həqiqətin böyüyü.
Nə qoydular deyəlim,
Nə kəsdilər dilimi.*

Əlibəy Hüseynzadə

Keçiddədir ayağım.
Keçid yolu bir addım.
Nə qoydular keçəlim.
Nə qoydular qayıdım.

Tüstülənər ocağım –
Könlümün dəmxanası.
Nə yağışdan sönəsi,
Nə küləkdən yanası.

Nə durmusan qara daş,
Ayrıcında yolumun?!
Nə yol tutmaq gücüm var,
Nə taqəti qolumun.

Haqqın əli uzalı,
Durum, tutum, tapışım –
Nə çəkdilər üzülüm,
Nə qoydular yapışım.

Ah, bu Vətən torpağı,
Alındı baş qalası –
Nə yolunda şəhidəm,
Nə qəhrəman balası.

Daş altında toxumum,
Yanır çölüm, içərim.
Nə sıxdılar çürüyüm,
Nə qoydular cücərim.

Məlikməmməd nağlıyam,
Bu quyunun dibimi?..
Nə çəkdiilər quyudan,
Nə kəsdilər ipimi.

12 sentyabr 2000

HARDASINIZ, NECƏSİNİZ...

Yük əyilməsə, daş qəribliyə düşməz.

El sözündən

Yük yüklədik, tay tayladıq,
Tay tayına tay olmadı
tay əyildi.
Paylaşmada insaf itdi
pay əyildi.
O da vardı, bu da vardı,
Yük çəkməyə güc çatmadı,
Alıb bizi yük apardı.
Yüngül tayı tarazlayıb
Yük üstündə gedən daşlar,
Hara gəldi atılmışlar,
A qardaşlar, a yoldaşlar,
Vətəndaşlar, hardasınız?..
necəsiniz?!

O da getdi, bu da getdi
Əcəl aldı, yer gizlətdi.

Gah Sibirdə, bataqlıqda
Batan daşlar, itən daşlar,
Gah yağmurlu məkanlarda
Mamırlanıb bitən daşlar –
A qardaşlar, vətəndaşlar,
Hardasınız, necəsiniz?..

Yol var isə
İnsan gedib gələsidir –
Keçidlərin
Ağzı yüyən doqqazları
Tək gözlü bir tərəzidir.
Həmin taygöz tərəzidə
Enən daşlar, qalxan daşlar
Şələm ağır, saldım yerə;
Şələmi qaldırın görüm
A qardaşlar, a yoldaşlar,
Vətəndaşlar, hardasınız?..

Yük altında diz əyildi
Əyri baxdı göz əyildi...
Yalan çıxdı söz əyildi...
Hələ paylar yeyilməkdə,
Hələ taylar əyilməkdə.
Çox yükləri tarazlayıb
Pərən-pərən düşən daşlar
Qürbət eldə karxanada
Əhənglənilib bişən daşlar –
"Pəncərədən daş gəlir"i

unutmayın.

"Xumar gözdən yaş gəlir"i

unutmayın –

Xumar gözdən axsın yaşlar,
A qardaşlar, a yoldaşlar,
Qürbət eldə necəsiniz?..
Başqa səsə, başqa sözdə,

Başqa dildə necəsiniz?..

Qərib daşlar...

Qərib daşlar...

Oktyabr 2000

ÖMRÜMÜN DAVAMI

Keçdi qaranlığım büllur şüşədən,
Nə yaxşı, qurtardım bu əndişəndən -
Saqqız ağacından qopub qurtardım,
Şərin çaparından çapıb qurtardım,
Axır ki, özümü tapıb qurtardım.

Burda bənövşənin göz açdığı yer,
Üstündə arının üz açdığı yer,
Çubuq bal saxlayır hörmə pətəkdə,
Kol bala qoruyur yuva bələkdə.
Dünyanın asudə xoş məqamında,
Qartal qayasının daş məqamında,
Həmin o daş altda bulaq məqamı,
Duru hisslərimin oyaq məqamı...

Ulu Babadağda iki göl-çıraq,
O mənim durnamdır göl məqamında.
Bir az gözdən uzaq, bəd gözdən uzaq
Meşə talasının gül məqamında
Dünyanın nə gözəl ovqatı varmış,
Tanrının nə ali sovqatı varmış.

Qızılgül tacında mən yuva quran
Məqamın bir mələk, bir həqq məqamı.
Lap ilkin dan üzü bərq vurub duran
Ağ bulud üstündə şəfəq məqamı.

Könlümü oxşadıb ovdura bilən
Daha burdan uca bir məqam yoxdur.

Məni bu cənnətdən qovdura bilən,
Tamah salacağım bir təam yoxdur.
Nə yaxşı, qurtardım şeytan əlindən,
Qurtardım o iblis vürhəvurundan...
Günahkar gorundan, hiylə torundan...
Başıma cin-şeytan yığılmaz daha,
Nə yaxşı qurtardım bu məngənədən...
Yox, mən tərki-dünya deyiləm qəti,
Özümçün yaratdım mən bu cənnəti,
Vurur saçlarımı yel xırda-xırda
Burda yarı ağac, yarı bəndənəm.
Əkinim yolunda torpaq cığırda
Öz arzum dalınca gəlib-gedənəm
Belə ucalıqdır mənim məqamım
Keçir bu məqamdan ömür davamım.

*Noyabr 2000,
Buynuz-Bakı*

HARA GƏLDİ ÇIXDI...

Dünya ayaq-baş oldu
Baş hara gəldi çıxdı.
Bostanına daş atdın,
Daş hara gəldi çıxdı.

Keçən ömür rəng idi,
Bir baxımlıq sərgidi
Ay gidi dünya, gidi,
Yaş hara gəldi çıxdı.

Baş açmadım ayımdan,
Gül dərmədim mayımdan,
Pay aldı yaz payımdan
Qış hara gəldi çıxdı.

Dəryam yoxdu, baş vuram,

Səbrim yoxdu, boş duram,
Qoyduğumu tapıram
Huş hara gəldi çıxdı.

Əyri əldə zor qalıb,
Haqq gözdə də tor qalıb,
Kül altında qor alıb,
Buş hara gəldi çıxdı.

Dekabr, 2000

Buynuz.

TƏRK

Biri cığal idi, biri çox fağır,
Kolxoz atlarıydı Ağyalla Kəhər.
Birin yükləri həmişə ağır,
Birin belində tək bircə nəfər.
Heç nəyi tərkinə almazdı heç vaxt,
Kimin gücü vardı Kəhəri əysin,
Qoymazdı heybə də tərkinə dəysin,
Qəfil atılsaydı tərkinə biri,
Kəhərin şıllağı göydən gələrdi.
Belində nə vardı vurardı yerə,
Durub yıxılana kənd də gülərdi.

Elə bil bu atın tərki yox idi,
Bu tərəkə heç kəsin ərki yox idi.
Ağır yük altında yortması rahat,
Ağyalın belində, amma uzan yat.
Əllər uzanırdı alnına qədər,
Quyruğu üstündən yalına qədər
Minərdi belinə uşaq-muşaq da.
O bunun, bu onun torbası üstə,
Yük qalxıb enərdi ombası üstə.
Kim olsa tərkinə alardı Ağyal,
Kəhər sağrısını oynayıb gedər.

Tövşəyə-tövşəyə qalxıb dikləri,
A yazıq, a fağır, a yükü ağır,
Sən niyə bilmədin o biclikləri?!
Özüm qulaq asım bu at nağlına,
Bilmirəm heç hardan gəldi ağıma
Eh, bu tərək söhbəti, bu yük söhbəti.
Kiminsə kimlərə bəlkə ərki var.
Mamırlı daşın da yəqin tərki var –
Hər şeydə bir tərək var,
İşə qalanda
Biri kəhər kimi vaxt ötürəndi.
Bir az bazar-güzar ağır olanda,
Məşinin damı da tərək götürəndi.

Lap belə qocada, cavanda tərək var –
Tutanda bazarı, gələndə dəmi.
Qəbul otağında divanda tərək var,
Başçı kreslosu tərək götürərmimi?...

Ağyaltək kim girər işin bərkinə,
Ya zoru, ya da bir xoşu olmasa.
Qazan nimçəsini alar tərkinə
Amma iki qoçun başı olmasa.

Yüyən tutanların min cürə fəndi,
Örkən çəkər bizi hayana qədər?..
Lap deyək bu millət tərək götürəndi,
Minilsinmi beli sənə qədər?..

Yenə məxluqatda minilən, minən -
Yerişi, gedişi dəyişib bir az;
Dünya o atların belidi eynən,
Həmən o palandır, həmən o yəhər-
Hələ yük altında tövşəyir Ağyal,
Hələ sağrısını oynadır Kəhər...
Kim qulaq asacaq bu at nağlına

Eh, bu t rk söhbəti, bu yük söhbəti,
Bilirəm heç hardan gəldi ađlıma...

Fevral 2002

SAXLAMİŞIQ
(*Yuxuda tapdığım şer*)

Qaçarı atları biz
Yollara saxlamışıq.
Uçarı durnamızı
Göllərə saxlamışıq.

Adamlar yıxhayıxda,
Sanımız çıxhaçıxda.
Ruhumuz alabaxta,
Çöllərə saxlamışıq.

Könlümün mahnısı döz,
Sussa da gecə-gündüz,
Qəfəsdə bülbülümüz
Güllərə saxlamışıq.

Allahdan paydı gələn,
Bu payı kimdi bölən?!
Bölgünü haqqı bilən,
Əllərə saxlamışıq.

Yapanlar yaptı düşdü,
Zəlilər qopdu düşdü,
Yumağa qanlı teşdi,
Sellərə saxlamışıq.

Mart-aprel 2001,
Bakı

BİZİMKİLƏR... BİZİMKİLƏR...

Birisinə yağlı tikə

Biri baxıb həsrət çəkə –
Bax belədi
Demokratik respublika
V.Mayakovski

Bu torpağa sahib çıxan
Əmir vardı, qraf vardı;
Heç dilim də gəlmir deyim
Vallah, bir az
Özgələrdə insan vardı.
Yüz içində bir saf vardı.
Bu ortağın sahibindən
Bəlkə bir az utanardı –
On yeyəndə bir verərdi,
Bizlərə də yer verərdi –
Aman Allah!
Özümünkü, özümünkü
Qamarladı, malı, mülkü.
Bizimkilər. Bizimkilər –
Bu taxtı-tac – qamarladı.
Yola xərac – qamarladı,
Neftimə bac – qamarladı.
Yardım, əlac – qamarladı.
Öz elinə
Heç mindən də beş vermədi,
Ölkə bütün qaldı bekar,
Əlimizə iş vermədi.
Dəryaları dolu, hazır,
Yolu hazır, malı hazır,
Nə biçilər, nə tikilər –
El malıdır hazır olan
Bu hazıra nazir olan –
Bizimkilər, bizimkilər.

O özgələr
Ağacımı qorudu ki,
Özünün də barı olsun.

Dəryamızı qorudu ki.
Gələcəyə varı olsun –
Aman Allah.
Bizimkilər, bizimkilər.
Ağacı son yarpağacan,
Meşəni son kölgəyəcən
Süpürdülər, sümürdülər –
Bizimkilər, bizimkilər...

O özgələr
Hərdən-birdən əhd bağladı.
Muzduruna çörək verdi,
Canımızda can saxladı-
Ki, bizdə də taqət yığılıb
Onlar üçün nemət olsun;
Aman Allah, bizimkilər -
Ruzu kəsdi -
Suyu kəsdi, duzu kəsdi...
Biri yeyə, yüzü baxa
Bircə tikə ruzu üçün
Bütün millət əlbəyaxa...
Ölkə bütün rüşvətxana,
Bu xanada vurhavurlar
Aman Allah! Bu məmurlar
Ha tıxırlar, heç doymurlar -
Bizimkilər, bizimkilər...

O özgələr özlərinə
Tikib qurdu, burda qaldı.
Kanal vurdu, burda qaldı.
Aman Allah, bizimkilər -
Nə ölçülər, nə çəkilər -
Əllərində, bellərində.
Dişlərində apardılar;
Özgə-özgə xəzinədə
xəzinədar,

Burda milli talançılar,
Orda qərib kalançılar.
Öz malına gözətçilər,
Özdəriyçin özəlçilər,
Kod altında bu bankirlər -
Aman Allah!
Bizimkilər, bizimkilər...

Şah dövründən, xan dövründən
Küdurəti miras alan,
Millətindən qisas alan,
Əzdiyinə acıq verən,
Gülüşi də qıcıq verən
Taxta-taca hərisçilər
Mirasçılar, qisasçılar,
Varisçilər
Aman Allah!
Bizimkilər, bizimkilər...

Belim sındı kürsü altda,
Kürsülünün gürzü altda
Şeytan altda, gürzə altda
Ümid sındı çiling-çiling
İnam oldu çiling-çiling -
Var ol səni müstəqillik,
Sağ ol səni bizimkilər...
Damarda ağ qanlarımız,
A can yeyən canlarımız,
A doğma insanlarımız -
Milli başım, milli gürzüm,
Milli rejim, milli kürsüm,
Milli zülm, milli dözüm.
var ol səni!

Tayfa qardaş, mafiya qardaş,
Varis qardaş, miras qardaş,

Özüm yandım, öz içimdə
Heç gəlmədi xilas qardaş
Ay "Azadlıq" meydançamız
var ol səni!

Bu meydandan gedib dolan
zindanımız
var ol səni!

Gözdə duman, əldə çəlik,
Çəpik çalın, çəpik, çəpik,
Var ol səni Müstəqillik,
Yaşa səni Bizimkilər!..

İyun-iyul 2001

Buynuz

XARI BÜLBÜL

Qovulmuşum, sınımışım
Öz yurdunda yurd tapıb.
Sığnağa sığınmışım,
Çölümdə, çəmənimdə
Xoş gördük, xarı - bülbül!
Yarı gül, yarı bülbül.

Ay yanğılı can olan,
Nəsibi hicran olan,
Cıdır düzündə qopub
Şuşadanmı gəlmisən?
Belə yorğun qanadla
Bağrı qanmı gəlmisən?!
Bir şair ürəyiylə
Göyüm-göyüm göynəyim
Salam, sarı köynəyim!

Nədən sınırsan belə,
Nə çırpınırsan belə;
Heç dəmir qanadla da

Heç polad inadla da
Zülmin qara əlindən
Şərin hiylə dilindən
Qaçıb qurtarmaq olmur.
Bəs bir kövrək qanadla
Belə çiçək qanadla
Xardan qaçmaq olarmı,
Torlan uçmaq olarmı?..
Bu nə dərqli hekayət,
Bu nə canlı məhəbbət -
Qızıl gülün tikanı
Necə sancılıb qalıb;
Köksünə sancılan xar
Rişələnib sinədə
Gül tək açılıb qalıb.

Xarı özündən gözəl,
Özü xarından gözəl,
Rəqibi rəqibindən
Yarı yarından gözəl.
Cəmi-eşqdə fədakar,
Sən əhdə tərəzisən
Nə qədər bu dünyada
Sinəsi dağlılar var
Sən onların rəmzisən;
Bir oxu xarı bülbül,
Ləçəyində əlimin
Tumarı xarı - bülbül.

Sinədəki xar ilə
Uçmağa boylanmağın,
Hər bahar göy çəmənini
Qucmağa boylanmağın...
Ah, bir sarı sim üstə
Nə söylədərsən məni?!
Nə göynədərsən məni -

İçimdəki əzabla,
Bu ədər iztirabla
Təzədən yaşamağa
Nə öyrədərsən məni?!..
Dərdlərim, hicranlarım
Gül qəmim, xarı bülbül.
Həm içimdə göyərən
Çəmənim, xarı bülbül
Ləçəyində əlimin
Tumarı, xarı bülbül!
Nə söylədərsən məni,
Nə göynədərsən məni?!

İyun-iyul 2001

Buynuz

BİR VIDA NƏĞMƏSİ, BİR PAYIZ SƏSİ

Dünən yumurtadan çıxan o quşlar,
İlk dəfə payıza baxan o quşlar
Boş qalıb soyuyan yuvalarına
Payızın mülayim havalarına
Bir vida nəğməsi oxuyurdular.
Budağdan-budağa atlanırdılar.
Atlana-atlana şadlanırdılar.

O quşçuğazların, o pərvazların
Səsləri havada qalxıb enirdi.
Üstündən keçdikcə yel narın-narın,
Yarpızlar diksinib arxda dinirdi.

Vələsin saralmış yarpağı təki
Onlar da ötürdü ahəstə sanki...
Sarıköynəklərin qızıl köynəyi
Cırılıb qalmışdı vələsdə sanki,
Onlar da ötürdü ahəstə sanki.

Hey qanad çırpdıqca o lüməkçələr,
Yerdən çör-çöpü də dikəldirdilər.
Boynu pırpızlaşan xoruz beçələr
Qəsdən özlərini yekəldirdilər;
Biri o tərəfdə xoruzlanırdı,
Biri bu tərəfdə fərələnirdi,
Anaları baxıb fərəhlənirdi...
Bala çaydaçapan lələyi sin-sin
Quyruğu su üstə küləklənirdi.
Təzəcə rəng alan alacəhrənin
Elə bil qanadı çiçəklənirdi.

Dünyanın qışından xəbərsiz olan,
Atılan daşından xəbərsiz olan,
Yırtıcı quşundan xəbərsiz olan
Həmin o pərvazlar, o quşcuğazlar
Boş qalıb soyuyan yuvalarına,
Payızın mülayim havalarına
Bir vida nəğməsi oxuyurdular.
Bir payız nəğməsi oxuyurdular.

Avqust 2001

Buynuz

QALMIŞAM

Birdən tənhalıqda könlüm darıxdı,
İsti bir əl üçün əlim darıxdı,
Kövrək bir söz üçün dilim darıxdı...
Çağurdım ağaclar gəlmədi haya,
Bu daşlar olmadı dərdimə ortağ.
Səsimi özümə qaytaran qaya,
Şəklimi özümə göstərən bulaq...
Bu güllə-çiçəklə yaşadım bəsdə,
Gördüm dar cığırda qurd tələsini,
Odun şələsini daşdı, bəsdə
Qoy, gedim daşımı qəm şələsini;

Bir görüm şələlər indi necədi,
Hiylələr, tələlər indi necədi.
Təbiət yanında xatirəm qalıb,
Cəmiyyət içində min cürə dərdim.
Böyrümü böyürtkan kolundan alıb
Əlimi namərdlər əlinə verdim;
Qoy görüm o əllər indi necədi,
Fitnələr, fellər indi necədi?
Görüm qabarıqları, yanıqlarıyla
Dilim dil tapırmı dilin içində.
Qoy görüm könlümün sınıqlarıyla
Yaşamaq olurmu elin içində.
Baxım o sevginin halı necədi,
Eşq odum qalıbmı elin içində?
Görmüşəm əksi var göyün tağında,
O daş qayaları hördüm deyən yox.
Leylək yuvaları göz qabağında
Qartal yuvasını gördüm deyən yox.
Leyləklər aşkarda öz qeyrətində,
Qartallar əvvəlki sədaqətində...
Könlümü doğmaya verdim, yadamı?
Yaşamaq qeyrəti indi necədi?
Bu aran adamı, bu dağ adamı,
Bəs insan xisləti indi necədi?
Cığır kəsik-kəsik, yol yamaq-yamaq,
Min bölüm izi var bu tam içində.
Meşədə düz ağac çətindi tapmaq
Düz adam qalıbmı adam içində?
Bəs təzə ayrılar indi necədi,
Mələklər, pərilər indi necədi?
O şöhrət bölümü, bu pay bölümü
O getdi, bu getdi, biri qalmadı,
Elə sındırırlar yalqız könlümü,
İnsana inanmaq yeri qalmadı.
Görüm o insanlar indi necədi,
"Adamlar", "anamlar" indi necədi?

Olum da, ölüm də haqqa bəllidir
Növbəyə yazıbdır yaradan bizi.
Əcəl dünyamızın qanlı əlidir.
Növbəsiz aparır sıradan bizi.
Sıralar, aralar indi necədi,
Ağrılar, yaralar indi necədi?
Əcələm göz ilə qaş arasında,
Bu yol ayırıcıdır, tapım, tapışım -
Qalmışam insanla daş arasında,
İnsandan yapışım, daşdan yapışım?..
Qalmışam ağacla, dost arasında,
Budaqdan yapışım, əldən
Yapışım?..

Buynuz-Bakı
Mart 2002

BİZİ YAŞADANLAR

Azadlıq aşıqi o pərvanələr
Namərdə əyilməz o mərdanələr
Onlar bizdən ötrü yananlar olub,
Özü olmayanın ruhu var olub.

O haqq, o ədalət əzabkeşləri...
Bəlkə silinərdik, yox da olardıq
Vətən doğmasaydı o kişiləri
Verib güllələrə sinələrini
Milləti qorumaq olub işləri.

O işıq daşıyan zümrüd qanadlar,
Vətən tarixini yaşadan adlar
Bizi də yaşadan o adlar idi,
Müşfiqlər, Cavidlər, Cavadlar idi...
Nəmli zirzəmilər küncündə yatan,
Amma üzü döməz, atəşi sönməz
Ah, o mərdanələr,

o pərvanələr
Canlarında qeyrət, dözümlü olanlar,
Yaşatdı bizi də bizim olanlar.

O üzə durnalar, sifəti yoxlar
O üzü dönüklər bizim deyilmiş
Özgələrə vətən, bədən satanlar,
O boynu büküklər bizim deyilmiş.
Zümrələr, tayfalar, o tərifiçilər
O bölük-bölüklər bizim deyilmiş.
Eli məhkum edib özü şah olan,
Təpədən dırnağa sırf günah olan,
O zati çürüklər bizim deyilmiş -
Lap elə ən uca mərtəbələrədən
O çılçıraqlardan, dəbdəbələrədən
Eldə bircə qətrə işıq qalmadı
Zülmətdən, zillətdən, şərdən savayı
Çevrilib şeytana, cinə getdilər,
Qayıdıb gəldilər, yenə getdilər -
Getdilər çıxdılar cəhənnəmlərə...

Çox şöhrət çinləri düşdü çiyindən,
Tale haqq boğana olanda qənim.
Təcridxanaların nəfəsçiyindən
Nəfəs alanarmış nəfəs verənim,
ışıq verənim.

Gözümüzdə işıq, dilimizdə haqq,
Sözümüzdə bir az cürət qalıbsa.
Özümüzdə bir az qeyrət qalıbsa
Vallah o işıq da onlardan gəlir,
O təmiz ruhlardan qanlardan gəlir,
İndi o soyuqlar alsa üstümü;
Sibirdə Cavidin bir ocağı var
Mən ondan alıram hələ istimi...

Ey haqq tərəzisi, haqqı   k yetər,
Günahlar, savablar bilinsin barı
Fəxri Xiyabanda ruhlar fəxr edər
Bəs yada salan kim məhkum ruhları?
O iŐıq daŐıyan zümrüd qanadlar,
Vətən qeyrətini yaŐadan adlar...
Bizi də saxlayan o adlar olub,
M Őf ql r, Cavidlər, Cavadlar olub.

May 2002

Buynuz - Bakı

AH, ÜRƏYİM!..

Ah,  r yim, of ürəyim –
 ılğın bir az, yorğun bir az.
Saat kimi qurulmuŐdun
BoŐalıbdı qurğun bir az.
Azalıbdır vurğun bir az.
Sınıq Ő Ő m, mic b n vŐ m,
N  durmusan,
Yeri görüm!..

Alnı  arıq, simi qırıq,
Yanıq qardaŐ, sınıq qardaŐ,
Dünya g rm Ő qoca d rviŐ
Yeri görüm.

Olan-qalan yolun budu,
YaxŐı ürək d rmanıdır
QuŐ armudu -
Yox ağaca dırmanmağa
Gücün qalmaz
Budağına əlin yatmaz,
Köhnə yolla,
Korinfarla, Atenolla
Yeri görüm!

Keç qurğunun
O üzündən, bu üzündən;
Hələ mərdin körpüləri
Hazır deyil,
Dilini də şirin elə,
Keç bu namərd körpüsündən
Yeri görüm!

Dırnağını baş ağrıdır
Götürmüşən
Çək dağkəli buynuzunu
Əlbəttə ki, çox ağırdır,
Yeri görüm.

Bəli, yoxuş, bu da yoxuş
Çəliyini əlinə qoş
Bəs deyirdin
Eşq əzabı daşıyıram -
İndi nədi?..
A çiyini boş, qucağı boş
Yeri görüm!

Gedən gəlməz, gələn qalmaz
Gedən birdi, gələn birdi...
Qürub yaman naxışlanıb,
Nə bayramdı, nə tədbirdi?
Bulud üstü şirin yataq
Dünya görmüş qoca dərviş
Yeri görüm gedib çataq
Yeri görüm...

May-iyun 2002

Buynuz

NECƏ BİLDİN

Tanıdınmı, qaranquşum,
tanıdınmı? -
O ölçüdü, o çəkidi,
Atan tikib, anan qurub,
Hə, bu yuva səninkidi.

Yollar uzun
Dolay-dolay, buruq-buruq,
Necə gəlib çıxdın bura
Qayçıquyruq?
Qayçıladdın yollarını,
Tamam yerdən göyə kimi.
Yer üzündə, göy üzündə
Görünməz bir zərrə kimi
Bu yuvanı, bu eyvanı,
Bu ünvanı,
Necə gəlib tapa bildin?
Bizi doğma oba bildin.
Bir dəryada damcısını
Tapa bilmək cəhdi kimi,
Doğmasına qanad açan
Vəfalılar əhdi kimi
Necə duydun, necə bildin,
Necə gəldin?

İnsan olan
Ay unudur, il unudur,
Torpaq satır, el unudur,
Doğmasından dönüb gedir,
Doğmasına dönmür daha,
Özgələşir ömür daha...
Sən dünyanın o başında,
Doğmalığa gələn yollar
Necə qalıb yaddaşında?
Əhsən olsun quş fəhminə,
Quş cəhdinə, quş əhdinə.

Raketlərdən
Qanadımız olsa belə
Biz hələ bu məhəbbətə
Çatmamışıq,
Leyləklərin saxladığı,
Sədaqətə çatmamışıq.
Qayçıquyruq elə bil ki,
Həmin vaxtdır, həmin zaman,
Elə həmin telə qonub
Oxuyardı, atan, anan
Bax beləcə sizin kimi.
Tapdıqları yemləri də,
Bir-birinə ötürərdi.
Xəlvətləyib həmin arxdan,
Bir dimdik su götürərdi.
Alıb sizə yetirərdi,
Bax beləcə sizin kimi.

Göydə qanad izi qalmaz,
Bu izləri nə bilmisiz?
Min eyvanı qoyub gəlib,
Bəs bizləri nə bilmisiz?..
Balaların üz-üzədir,
Yuvaları bel-belədi.
"Gələn qonaq, qonan qaçar"
Ah, bu dünya
Nə qəribə silsiləsidir!
Bir tərəfdə
Topxanalı qala dünya,
Bir tərəfdə
Yuva dünya, ana dünya,
Bala dünya...
Eh, mən də ki, bir az kövrək,
Bir az incik, bir az təkdir;
Mən də dönüb gedəcəkdim,
Bu dəfə də.

Saxladı bu yuva məni.
Quş fəhmində dərsi aldım,
Bağlanıb bu əhdə qaldım;
Təzələndi qan yaddaşım -
Var ol səni,
Qayçıquyruq qaranquşum,
Yaşa səni
Mənim leylək vətəndaşım!..

Avqust 2002

Buynuz

PAYIZ İŞIĞI *(Qızım Yaqut üçün)*

Yanımda bir uca pipağacım var,
Hər payız başında qızıl tacım var,
O qızıl tac üstə payız işığı,
Bir-bir yarpaqlarla düşər aşağı,
Tökülür ağacın ayaqlarına,
Qığılıcı yayılır qıraqlarına,
Çevrilir torpağın çıraqlarına.

Tam başqa duyğudur, tamam başqa hiss,
Çılpaq bir daş üstə qızıllanan mis,
Mamırlı daşlarda istisi qalmaz,
Düşüb arx suyuna üşüyüb bir az –
Uzanır arx boyu qızıl qurşağı,
O payız işığı, payız işığı...

Tamam başqa hissdir, tam başqa duyğu,
Bir yamac belində şirin bir uyğu,
Qarışıb xəzəna ölə də bilir,
Adam şair olar, ya haqq aşığı,
Düşsə bağçasına payız işığı.
Bir solğun gül üstə zər saçaqlanır,

Bir yaşıl yarpaqda tül yaraşığı,
O payız işığı, payız işığı.

Tamam başqa cürdür, tamam başqa cür,
Payızdır günəşin saçı tökülür –
Çəltik sünbülüdür başı aşağı,
Yellənir zəmidə payız işığı.
Yellənə-yellənə sellənib gedir,
Hər sünbül üstündə tellənib gedir.
Ay allah, işıq da qərib olarmış,
Gəlib gözlərinə bulud dolarmış.
Duman toranlığı, çən qarışığı,
Qərib bir dumanın qanadlarında,
Uçub, uçub gedir payız işığı.

Cavanlıq odunda saraltı kimi,
Qalib şəhotundan parıltı kimi,
Bəlkə də sevginin son dadı kimi,
Payız işığıdı mənim də üzüm,
Titrəyir şəhotu, şeylənir gözüm.
Bu payız işığı göynətdi məni,
Öz sarı simində söylətdi məni.

26-27 sentyabr 2002

Buynuz

SƏHRA YANĞISI

Ömrüm səhra yanğısı,
Yox əkində, biçində.
Qum yandırıb Məcnunu,
Qalib külün içində.

Öz eşqimi aradım,
Nə tapdım, nə yaradım,
Gül üstündə qanadım,
Bir kəpənək gücündə.

Ah, bu dövran, bu dövran -
Keçmək olmur yanından,
Girib dəyirmanından,
Çıxdım başqa biçimdə.

Gecə uzun, gün yasaq,
Hava duman, yol uzaq.
Mən bir asi yalquzaq.
Qurd ulayır içimdə.

Dekabr 2002.

Bakı-Buynuz.

BUYNUZA QAR YAĞIR

Nəhəng ağ xəyaldır Babadağ baxır,
Buynuz qar yağır
Kef içindəyəm.
Bağlı cığırda izim darıxır,
Məxfi sənəd kimi seyf içindəyəm.

Ayazı, şaxtası heç sona yetmir,
Buynuz qar yağır,
Könlümə həm də –
Soyuq tənhalıqla heç yola getmir,
Gizli bir gizilti gəzir sinəmdə.

Buynuz qar yağır uyutsun məni,
Yəni dost unudan bivəfalardan
Yağır ki, biryolluq soyutsun məni...

Bu qar Məclis günü yağdı deyəsən,
Buynuz qar yağır gümüşü dən-dən;
Hanı Rüstəmxanlı keçsin körpüdən
Mən burda uyduğum uyğuya uysun,
Gəlib şərik çıxsın ağrı-acıma.

Orda üzlər görmüş üzləri qoysun
Baxsın dağdağana – qar ağacıma...

Buynuza qar yağır,
 bir qar dumanı...
Ay Abbas, bu arxda çimməyin hanı?..
Qar basıb, buz tutub arxımı daha.
O sular qaynadı, daşdı da getdi,
Arx suyu fırlatmır çarxımı daha.
Daha Çanalıda kirşəm sürüşməz.
Göyrüş budağıyla əlim görüşməz.

Bu gün Qabilin də səhv düşsün yeri,
Buynuza qar yağır,
 qoy dönsün bəri -
Böyürtkən kolları o görən deyil,
Şimal ayısıdır durub elə bil,
Çalalar, çuxurlar hamarlanıbdır,
Quşlar bir dən üçün qubarlanıbdır
Dimdiyi açılmır dinə sərçələr.
Təpilir eyvana, hinə sərçələr.
Quşlar sarayını qar tutub bütün,
Hər ağac dibində eşənək üçün
Tamam əldən gedir qaratoyuqlar.

Buynuza qar yağır
 tər birəm-birəm,
Mən əzab soyudub, dərd əridirəm.
Bu da başqa cürə yazıdı bəlkə;
Bir oğul dağı var elə göydə də
Mehriban Vəzirin yasıdı bəlkə.
Vaqif Bayatılı, göylər aşiqi,
Göylərdən sirr dolu bir aləm yağır,
Bu yağan ruhdumu, yoxsa qəm yağır?..
Varmı göylərdə də ölən, doğulan,
Eh, dünya sirrini harda saxlamır?..

Ramiz,
göy üzünə daş atan oğlan,
Göy üzü daş nədi, qar da saxlamır.

Ürəyim nigaran, ruhumda təlaş,
Buynza qar yağır,
Mətləb Misirin
Çadır komasına yağmayaydı kaş...
Qoy hələ danışsın mahir tribun,
Daş yağır başına kasıb-kusubun...
Mənim də qar basmış kötüyüm hazır,
Üstündə tərtemiz örtüyüm hazır -
Uzansın süfrəmə dostların əli;
Ortada şah kimi araq şüşəsi -
Düzün dövrəsinə "Yeddi Gözəli"-
İstədim badəylə könlümü açım,
Sahib Təbrizidən aldım sorağı -
Düyün islananda açılmır axı...

Açılmaz düyünüm bir kələfdəyəm,
Buynuza qar yağır,
yaman kefdəyəm -
Barmek tələsməsin,
var, işığım var,
Hələ işlətməyə qar işığım var.
Buynuza qar yağır,
hey aram-aram -
Mən varam... varam... varam...

10 dekabr 2002

Buynuz

SALAM, DAĞDAĞANIM

A qada qaytaran, a göz qaytaran,
Bəd nəzər öldürüb, hikkə yatıran
Salam, dağdağanım,

sən nə haldasan?

Yəqin həmişəlik bir zavaldasan -
Bəd nəzər altında qalanım, salam,
Hər gözdən bir zədə alanım, salam!
Lap daha əriyib qurtarmısan ki...
Yanında bər-bəzək, bağça, bağın yox.
O qədər əyri göz qaytarmısan ki,
Üstündə bir dənə düz budağın yox.
İnsan özü qaçır öz nəzərindən,
Bir əldə təsbehsən, bir əldə çəlik
Qəbələ RLS-nin boz zəhərindən
Bütün yarpaqların xal dəlik-dəlik.
Gövdən çapıq-çapıq, qabığın çat-çat,
Aman bu insanlar,
Aman bu həyat!..
Göydən sənə baxır yad planetli,
Yerdə bıçaq gözlü, doğma sifətli
Bu qədər şüalar toru içində
Dağdağan neyləsin, ağac neyləsin?..
Böyüyür dünyanın kini, qisası,
Siyasət hiyləsi böyüdü bir də
Avtomat mişarı, işlək baltası,
Polad rəndəsində zor olan yerdə
Dağdağan neyləsin, ağac neyləsin?..
Necə etsin dərdə əlac, neyləsin?..
Qaytar qadasını qədirbilməzin,
Dur zərbi önündə bicin, nakəsin,
Hə, ona yaxşılıq, buna yaxşılıq,
Vay bu xeyirxahlıq, belə xoşqılıq
Gör səni nə günə salıb ağacım!
Vallah, daş olsaydın muma dönərdin,
Qranit olsaydın quma dönərdin
Yenə ağacsan ki, dözüb durmusan...
Özün bilə-bilə qəddini əydin
Qada qaytarmağı,
Kin yatırmağı,

Bu boyda əzabı, bu boyda zoru
Gərək heç boynuna götürməyəydin.
Ağrıdır ağacım,
Vallah ağrıdır -
Bu qədər tamahlar, günahlar ilə,
Bu qədər şər, şeytan, ilanlar ilə
Bu qədər yamanlar, yalanlar ilə
Bacarmaq çətindir, vallah, çətindir.
Özünü bu qədər yandırma, yaxma.
Elə alışarsan qalmaz əlacın!
Sən suya, torpağa, havaya baxma
İnsan başqa şeydi, qədir ağacım.
Özün bilə-bilə qəddini əydin,
Bu boyda əzabı, bu boyda zoru
Gərək heç boynuna götürməyəydin.

April 2003

Buynuz-Bakı

KÖHNƏ BAĞLAR

Budaqların çılpaq ömrü
Ağac ömrü, torpaq ömrü,
Bir elatın ortağ ömrü –
El yaddaşı köhnə bağlar.

Ölənlərə rəhmət dedi,
Kimlər əkdi, kimlər yedi.
Kötük-kötük sızlar indi
Addımbaşı köhnə bağlar.

Yarpaqları duyğu-duyğu,
Yuxuda o şirin uyğu.
Qaqqıldamaz bağ toyuğu,
Soltanquşu köhnə bağlar.

O ucalar, o bütövlər,

Növü itmiş nöbənövlər,
Ocağında son kösövlər,
Ocaq daşı köhnə bağlar.

Gülüstanı soldu neynək?..
Öldür məni yaşıl köynək,
Bağrım başı göynək-göynək,
Gözüm yaşı köhnə bağlar.

İyun-iyul 2003

Buynuz

YANDIRIR MƏNİ

Qara kölgəsidir bütün bəşərin,
Adı üstündədir fitnə-fəsadın,
Adı üstündədir şeytanın, şərin –
Şeytan barmağında fırlanğıc olan
Fırfıra adamlar, qıra adamlar.
Bu calaq adamlar yandırır məni.
Bu alaq adamlar, yalaq adamlar
Bu salaq adamlar yandırır məni.

Sən Allah, ona bax. Baş əyə-əyə,
Ölür baş sarayda tülkülənməyə;
Ölür satılmaqdan, satmaqdan ötrü,
Lap dovşan, lap tülkü libasında da
Ölür bir mənsəbə çatmaqdan ötrü,
Bu dovşan adamlar, yovşan adamlar,
Bu beli büküklər, üzü dönüklər,
Bu ağzı köpüklər yandırır məni.
Cəhənnəm əhliyçin ocaq püfləyən
Bu qarnı körüklər yandırır məni.

Kimdi o sızlayan, kimdir o ölən,
Evdə urvalığı, xərcliyi yoxdur.
Nağılda şahı da aldada bilən

Millətdə bir keçəl bicliyi yoxdur.
Ona bax, gör necə cumur hay-küyə –
Süfrə artığına, tör-töküntüyə,
Yox, belə ruzudan kişi göyərməz
Bu yetim ruzular yandırır məni.
Əldəki bir çəngə otun dalınca
Yüyrüşən quzular yandırır məni.
Bəs elin qartalı hayanda qalıb,
Bu qarğa-quzğunlar yandırır məni.

Elin balasıdır əslinə baxsan,
Gedib insan olur azad buraxsan.
Şərin buyruğunda quyruğu dönən
Zorbala qoçular yandırır məni.
Gedib Məkkə görüb, Mədinə görüb
Gəlib müşrüklərə qulluqçu duran
Şeytantük hacılar yandırır məni.

İftira nə qədər, yalan nə qədər -
Yalana gedənlər bundan da betər.
Bəlkə ağıl yatır, düşüncə yatır,
Ağ yalan deyənlər, ağ kəfən satır,
Millər boynundakı kəfəni görmür -
Bu karlar, bu korlar yandırır məni.
Qırmızı yalandan söz əzbərləyən
Bu robot motorlar yandırır məni.

Nə varsa aşındı, nə varsa getdi.
Sürünüb, bürünüb palaza getdi,
İnsanlıq dediyin, vicdan dediyin
Rüşvətin əlində güdaza getdi;
Bu kimlər, o kimlər yandırır məni,
İqtidar torunda ağlayan, gülən,
Ədalətdən başqa hər şeyi bilən
Bu işbaz hakimlər yandırır məni.

Gör zülüm nə gündə, əzab nə gündə? –
Üstəlik bu zülmə təriflər deyən
Qələm nə gündədir, kitab nə gündə?..
Özüyçün ad alıb, şan qazanmağa,
Nə yaman öyrəşdi əl uzanmağa –
Mirzə Cəlilçilər,
Vay Sabirçilər!
Bir kürsü önündə necə kiçilər?!
Haray ay adamlar, haray kişilər,
Loxmalar, boğmalar yandırır məni.
Elin dar günündə qeyrət umduğum.
Adları doğmalar yandırır məni.
Ancaq öz dərdinə dərman eyləyən
Bu özəl loğmalar yandırır məni.

İyul 2003

Buynuz

DAĞDAĞAN DAŞ İÇİNDƏ

Çöldə o tək qarağac
Bir sümük, bir dəridi.
Yolum hiylə quyusu
Namərd körpüləridi,
Gəndəlaş boy göstərir.
Bənövşələr büzüşüb
Alaş-ulaş içində.
Göz qaytaran ağacım
Dağdağan daş içində.

Heç qurtara bilmədik
Şeytanın qırasından.
İlan kimi sopsuyuq
Görünməz bir iz keçir
Adamlar arasından.
Mənki belə deyildim.
Dostlar üçün mehr idim,

Dodaqlarda şeir idim
Bəs mən niyə qəribəm
Bu dost, yoldaş içində?
Bəd gözlərə nişangah
Dağdağan daş içində.

Aldadılmış millətim
Hələ zülmə dözümdə,
Səbirdə təriflənir.
Ən qədirli dirimiz
Qəbirdə təriflənir.
İnsanlığ mehr istəyir,
Əyri tərəzimizdə
Bazar al-ver istəyir.
Mənafe oynunda
Ömür savaş içində
Mismarlanıb qayaya
Dağdağan daş içində.

A yaşıl budaqlarım,
Söykənməyin gücümə.
Bir kovğuş ağac kimi
Od vurulub içimə.
Qapqara bir bacadan
Tüstüm dirənib göyə,
Hirsim dirənib göyə,
Hirsim soyusun deyə.
Gözlərim haqq yolunda
Könlüm təlaş içində.
Göydən ıldırım yağır
Dağdağan daş içində.

Yandı, yandı Qarabağ,
Sinəm oldu qara dağ.
O tayda hayımız yox,
Bu tayda hayımız yox.

Min şadlıq sarayımız
Bir sevinc payımız yox.
Toyda çəpik çalırım
Gözlərim yaş içində;
Damar-damar qıvrılır,
Dağdağan daş içində.

Oktyabr-noyabr 2003

Buynuz-Bakı

AYRILIQLAR MONOLOQU

- Kağızın, qələmin necədi, şair? –
Palıd ağacından məktub almışam,
Çinar ağacından məktub almışam;
Suallar içində çaşıb qalmışam;-
- Meşələrdə budaq budağa çatmır,
Bəs sizdə qoşalar, təklər necədi?
Bizdə kök qalmayıb, budaq qalmayıb,
Bəs sizdə budaqlar, köklər necədi?
Qapıdan qapıya ərklər necədi?
Nə qalıb qırğından, hədədən özgə,
Mişardan, baltadan, rəndədən özgə,
Yolunuz?..
- Qalmayıb ayrı yolumuz,
Çiçəkdən-çiçəyə arı yolumuz,
Ağacdan-ağaca quş yolumuz yox.
Gədikdən-gədiyə maral yolumuz,
Qayadan-qayaya daş yolumuz yox;
Bütün cığırları kəsib tökmüşük,
Bir yana çıxmağa baş yolumuz yox.
Ölkədən-ölkəyə pul yolumuz var,
Yoxdu şeir yolu, mehr yolumuz.
Əvvəl durna səfi duyğu yoludu,
İndi ov yolumuz, xeyir yolumuz.

* * *

Biz əvvəl həsrəti necə bilmişik –
Kimi səsləyirsən gəlmir haraya.
Araz həsrətini keçə bilmişik,
İndi başqa Araz düşüb araya –
Axır küçə-küçə kənd arasından,
YAP-laşan, çəpləşən fərd arasından...

Axır evarası, süfrəarası
Axır kefarası, məclisarası,
Uçub Xudafərin, qalib yarısı –
Başqa ayrılıqlar düşüb araya,
Nə o tay, nə bu tay gəlir haraya.

Haça paralanıb, əkiz ayrılıb,
Əl-əldən üzülüb, təmiz ayrılıb.
Keçib doğanaqdan kəndir yonulub.
Bəlkə görüşməkdən əllər yorulub,
Bir xoş söz deməyə dillər yorulub...

* * *

Sən ey Zaman ana,
Hökmran ata,
Sənlə üz-üzüyəm, üz mənim deyil,
Əlimdən alınan çəpik vurğusu,
Dilimdən aldığın söz mənim deyil.
Mən başqa adamam, mən başqa adam,
Bir torpaq altında boğulan qəzəb,
Bir bulud içində alışqan adam,
Məni sürükləmə şərin dalınca,
Başını itirmiş, a başqan adam.
Sən başqa adamsan, mən başqa adam.

* * *

Olsa cəmiyyətdə özgə ehtişam,
O lap Firona da olacaq qənim.
Mən zülmün kötəyi çoxdan olmuşam,
Mən arı pətəyi ola bilmədim.
Mənəmmi zümlə barışqan adam?..
Mən başqa adamam, mən başqa adam.

Bir də xəzan olub, arxa dolaydım,
Torpağım, sən gərək mənim olaydın -
Mən də arı adam, qarışqa adam...
Başqa ayrılıqlar düşdü araya,
Sən özgə durumda, mən başqa adam.

Bəlkə qeyrət yatıb, bəlkə ar yatıb,
Kim gəlir, kim gedir, kimin rolunda?
Kişilər papaqsız Həcc yolundadır,
Qadınlar ləçəksiz Dubay yolunda...

* * *

İtirdim torpağı, daşın yerini...
Hələ indi bildim türk şairini –
"Mən qürbətdə deyiləm
Qürbət benim içimdə", –
Başqa ayrılıqlar düşdü araya,
Öz doğma kəndimdə qürbətdəyəm mən.
Sifət göstərən yox, ayna bulaq yox,
Baxıb görüm hansı sifətdəyəm mən...
Sınıb dəyirmanım, qırılıb pərim,
Rəndədən çıxmışam yoxdu xəbərim,
Çırpılıb çiçəyə tökülüb zərim...
Kimdir öyrəncəkli alışqan adam?..
Mən başqa adamam, mən başqa adam.

* * *

Xəbər alım, ya da xəbər aldırım,
Dayan, qələmimi yerdən qaldırım,
Görüm o ağaclar bizimkidirmi?
O qızılı taclar bizimkidimi..

Deyir evləri var xana-xanadır,
Görüm yan-yanalar bizimkidimi,
Yox görülxanalar mənimki deyil,
Dəmirçixanalar, gömrülxanalar?
Yurdda boş xanalar bizimkidimi...

Bir tağ ətəyində məktub almışam,
Bir görüm çiçəklər nə yazır mənə.
Arı pətəyindən məktub almışam
Görüm o pətəklər nə yazır mənə.
Görüm Daş diliylə, torpaq diliylə
Duyğumu ayılda biləcəyəmmi?
Özümə qayıda biləcəyəmmi?

ÇÖRƏK PULU

Məmləkətə neylədisə
Məmurlara
Müftə gələn qul eylədi,
Dolanışın üzü döndü,
Bu milləti qul eylədi
çörək pulu.

Eldən gələn, çöldən gələn
Bəla olsa dözmək olar;
Var-dövləti qamarlanmış
Bir millətin
Dərd yoludur çörək pulu.
Həyatın çox sərt yoludur,
Arvad-uşaq qabağında
Ataların xəcil yolu,

Pərt yoludur çörək pulu.

İnsanlığı üzdən salıb
Şeir nədir, sənət nədir,
Məsləki də, qeyrəti də
Gözdən salıb çörək pulu.

Çinar boylu cavana bax –
Bel əyilib, dil əyilib
Dərdi-səri çörək pulu.
İçimizdən yedi bizi
Diri-diri çörək pulu.

Harın məmur, qarın məmur!
Hünərin var
Bekar əlin ver işini!..
Məmləkətdə
Namərd edib çox kişini
çörək pulu.

Biz Xəzərdən nə almışıq? -
Dərya dolu su yiyəsi
Atan yansın!
Bu dəryadan millətində
Vermərsənmi bircə qaşığı
çörək pulu?..
Minnət qoyub muzduruna
Kəfən verən ağ yiyəsi,
Mülk yiyəsi, bağ yiyəsi,
Atan yansın!
Uralanmış bağ, bostanın
Yaddan çıxan son giləsi çörək pulu...
Bu torpağın bizə qalan
Qəpik-quruş kirayəsi
çörək pulu.

Neyləsin ki, yetim-yesir,
Bu cəlladlar ruzi kəsir,
Çörəyindən çörək kəsir,
Bu nakəslər, başkəsənlər
arasında
Çörək pulu qazan görüm!
Tərki- Vətən olub da gəz,
Bez canından usan görüm.

İlan dişi arasından,
Namərdlərin qırasından,
Tərdən çıxır, dən-dən çıxır
Gözdən axan yaşdan çıxır
çörək pulu.
Damar-damar qol gücünə
Daşdan çıxır çörək pulu.

İşıldaquş kimi soyuq,
Soyuq ümid, soyuq oddur,-
Daş altından çıxan otdur, -
Arğın-yorğun çörək pulu,
Boz səhrada yel ağzına
Düşən yulğun çörək pulu.

Kim qurdu
 bu çörək pulu tələsini? -
Əllər pərsəng işi gördü,
Pərsəng əydi tərəzini,
Gəldi haram çörək pulu.
Yonur çəki daşını da
Qram-qram çörək pulu.

Yaşamaq yox, sürünməkdə,
Hərdən durub
Ayaq üstə görünməkdə
çörək pulu.

Dözümlü el,
Döz bu dərddin əzabına
dolan görüm.
Qaxınca bax,
Qazanca bax -
Boredan çıxan
Çörək pulu hesabına
Dolan görüm!..

Avqust 2004, Bakı

UZUN GECƏLƏR GƏLİR

Uzun gecələr gəlir
Tənhalar üçün ağır.
Yaxınlıq necə uzaq,
Doğmalar necə fağır.

Uzun gecələr gəlir
Gözdən yuxu qaçıb dostlar kimi
Dindirməyə bir könül,
Taylar içrə tayın yox.
Bütün oyunlar bitib,
Baş qatmağa oyun yox.
Dünyanın zəhri varsa,
İçmişik qurtarmışıq.
Bütün aldanışları
Keçmişik, qurtarmışıq.

Uzun gecələr gəlir –
Atlas olsun, ya ipək,
Daş kimi yorğan-döşək
Söykən daş balıqlara...
Yazığım gəldi birdən
Qazıq oyma daşlara...
Fikirlər oyur könlümü
oyum-oyum

Daha bənövşəm yox
Dərrib sinəmə qoyum.

Uzun gecələr gəlir...
Yuxudur çəkilir ərşi-ələyə,
Bu nə mahnıdı belə
Yayılib səmayə?
- qaytar məni, qaytar məni!
Mən pəriyəm; mən mələyəm,
Göylər üzü dartar məni!
 dartar məni!

Qaytar məni, qaytar məni -
Gördüyüm qırmızı yuxudu bəlkə,
Fələyin fırlanan çarxıdı bəlkə...

Uzun gecələr gəlir,
Ağacların əli çılpacaq,
Tutmağa həvəsim yox.
Ovcumu isitməyə
Əvvəlki nəfəsim yox.

Uzun gecələr gəlir,
Xatirələr işarır orda, burda -
İşıldaquş kimi
Somsoyuq bir şey
Yarı həsrət, yarı giley.
Xoş bir xatirə tutmaq -
Qaranlıqda qara pişik
Tutmaq qədər çətin...
Hardasa işıq düşür
Süzülür bu qara sətin;
Kiminsə yanır çırağı,
Uzaq işığın istisi yox,
Yaxın qaranlığın dayağı...

Uzun gecələr gəlir,

Ölməmişik nə əcəb?!
Zəmanəylə sözüm çəp,
Dövrana qarşı asi.
Bezdim bu asilikdən
Gözümün yaşı asi,
Gündüz qısa, səbirsiz
Ömrümün yaşı Asi,
Bezdim bu asilikdən -
Ölçüsü, biçisi yox,
Nə çıxar bu namərd
dövrənə qazilikdən?!

Uzun gecələr gəlir,
Ümidimi uçururam sabaha
alatoran havada.
Ümidin də həvəsi yox uçmağa
Bir yarasa qanadında
qayıdıb
Mürgüləyir yuvada.
Suyu çəkilməmiş ağaclar beləcə
mürgüləyir.
Daha keçə bilmədiyim cığırı
Hörümçək hörgüləyir.

Uzun gecələr gəlir,
Odu ha göründü, göründü!
Necə xoşdu, Allahım,
Ağ buludlar kimi
Uzun gecələrdən süzülüb
Dan yerini ağartdı ahım!
Tutdu əlimdən, sabahım,
Qalxım bu üzün gecələrdən?!

Oktyabr 2005

Buynuz

ZƏRİFLİYİN YERİŞİ

Bir dərənin boğazıyla,
Bir yamacın yaxasıyla,
Bir cığırın qırağıyla
Öz bənövşə ayağıyla
Çıxıb bənövşələr gəlir.
Köhnə xəzəldən sürüşüb
Kol dibinə düşüb gəlir
Aman Allah yerişə bax,
Ləçəyində gülüşə bax!
Bir körpənin
Barmağının ucu boyda
Yarpağının qırağında
Cilvələnən gülüşə bax!
Bu günəşin
Bənövşəyi şüasıdır
Bu torpağın
Boynubükük həyasıdır
Bəlkə də bu yerin göyə
Pıçıltılı duasıdır
 çaxıb gəlir
Xumar-xumar baxıb gəlir,
Çıxın-çaxın pişvazına
Təmizləyin əlinizi
Şirinlədin dilinizi
Gözünüzdən qəzəb silin.
Beyninizdən əsəb silin
Sözünüzü şeir eləyin
Gözəlliyə, zərifliyə
Könlümüzdə yer eləyin
Çıxın-çaxın pişvazına
Çıxıb bənövşələr gəlir
Baharımız sinəsinə
Taxıb bənövşələr gəlir

Buynuz-Bakı

13 mart, 2006

* * *

Dünyanın zəmisini heç imiş demə,
Dəryanın gəmisini köç imiş demə,
Heçimi, köçümü indi bilmisəm,
İndi bilməyim də gec imiş demə.

1994

SON ŞEİRLƏR

YORĞUN DUYĞULAR

Daha nitqim kəsildi,
Daha bağrım partladı.
Bir yaralı aslanın
Dizini şər qatladı.

Bu nə hündür hasardı,
Bu nə soyuq divardı,
Bu nə dərin quyudu,
Qazan fəndgir adamdı.

Vurdum keçə bilmədim
Bu da mənim xatamdı,
Düşmən baxıb qımışdı,
Dostlar baxıb utandı.

Mişarım kəsdi məni,
Kəpəklədi, ələndim.
Rəndəm yaman rəndədi
Axır ki, rəndələndim.
Baltam yaman baltadı
Axır ki, yontalandım.
Ağac - ağac kəsildim,
Meşə-meşə talandım.

Qarət etdi könlümü
Bu canavar sürüsü
Ah, bu talançı zümrə!
Ah, bu yalançı kürsü!

Ətrafım dolu adam,
Yanımda yox bir nəfər.
Mənəfe oynunda
İnsanlıqdan yox xəbər.

Nə udum, nə uduzum,
Gəlib gedən qalmadı.
Göydə tale ulduzum,
Yerdə Vətən qalmadı.

Mühacirim, yavaş get,
Mən də gəlib yetişim.
Göz calağı deyiləm
Hər gövdədə bitişim.

Söz adamı Alış yan,
Öz-özünlə barış yan!
Ən böyük dərd budur ki,
Sümbül-sümbül tarladan
Bir dən sənin olmasın.
Adın vətəndaş olsun,
Vətən sənin olmasın.

GÖZLƏ MƏNİ

Bəlkə qalaq, bəlkə gedək...
Amma payız, bir az dayan
Gözlə məni birgə gedək.
Yarpaq-yarpaq ovcumda sol,
Görüm solmaq necə olur.

Bulud-bulud gözümə dol
Baxım görüm dumanlanıb
Gözü dolmaq necə olur.
Yavaş əsdir küləyini,
Çox soyutma bu havanı,
Gəl uçurma,
Tənha qalmış o yuvanı,
Baxım görüm boş yuvada
Yalqız qalmaq necə olur.
Lap yaxında can içində
Dərdi bilmək necə olur.
Bu dərd ilə göynət məni
Son ağrıma öyrət məni
Son günümə, son gecəmə,
Axırıma öyrət məni.
Yoldu bitdi, sudu axdı,
Çayın sonu, yolun sonu
Qürubun son saraltısı...
Bu sonlara baxan vaxtı
Könlüm olur para-para
Lap deyək bir şəhid olan
Tabutunda gül apara,
O gülün də sonu belə
Tabutda al donu belə...
Ot saraldıb, gül solduran
Üzü soyuq bu torpağa,
Üzü üstə düşüb qalan
Son yarpağa öyrət məni.
Baxım görüm torpaq üstə
Huşa getmək necə olur.
Son durnayla qoşa getmək,
Üryan qalmış ağac kimi
Qışa getmək necə olur...
Bəlkə qalaq, bəlkə gedək...
Amma payız, bir az dayan
Gözlə məni birgə gedək.

Noyabr, 2007
Buynuz

ON İL GECİKMIŞ ŞEİR

*Milli Məclisin deputatı olmuş, məclisi
yarımçıq, ömrü nakam bitmiş
iqtisadiyyat alimi Sofiq Hüseynovun
əziz xatirəsinə.*

Həmişə könlümdə xatirən həzin,
Sən nurlu üzüydün məclisimizin.
Orda başqa idi mənim də dərdim,
Ən şirin salamı səndən alardım
Ən şirin salamı sənə verərdim.

Sənin də tərəfin el tərəfiydi.,
Sözünün düzümü durna səfiydi.
A əxlaq yiyəsi, a haqq yiyəsi,
Çox vaxt o haqqın da çıxmırdı səsi.

Eh, bu qədər dəftər, kitabı bilən,
Min cürə suala cavabı bilən –
Görürdüm, necə də naçar qalırdın,
Mənəfe oyunu getdiyi yerdə
Durub öz səbrinə mehr salırdın.

Sərhəddi bilirdin, həddi bilirdin,
Qarşında dayanan səddi bilirdin,
Sən dərs deməliydin, dərs deyirdilər,
Sözünü çevirib tərs deyirdilər.

Öz həyan dilindən bir Daş asırdı,
Birisə küy salıb boş danışıqda
Yerində lap səni həya basırdı.

A əxlaq yiyəsi, a haqq yiyəsi,

Canında qaynayan bir səs var idi.
O üsyan səsiydi, o vicdan səsi.
Bu halın dərd olub yığıldı qaldı,
İçində göynədi sıxıldı qaldı.

Bu dərd yıxdı səni, Sofiq müəllim,
Cavan vaxtı səni Sofiq müəllim.
Hələ çox stullar dolub gedəcək,
Gah onun, gah bunun olub gedəcək.
Çəməndə yovşanlar bitdiyi yerdə,
Mənafe yolunu getdiyi yerdə
Yerin boş qalacaq Sofiq müəllim!

Əyilib itdikcə bu haqq-hesablar,
Bazar da məclisdi, məclis də bazar
Yerin boş qalacaq Sofiq müəllim.
Hələ nə qədər ki, qanun qaydalar
İşləmir, bu elə vermir faydalar,
Yerin boş qalacaq Sofiq müəllim.

Haqq söz başımızda donub qalınca,
Sözün haqq tərəfi üzə çıxınca
Yerin boş qalacaq Sofiq müəllim.
Özündən sonra da bizimlə vardın,
Uzaq baxışlarla bizə baxardın,
Ruhun çırpınırdı o intizarda,
O nə ömür idi yarıda bitdi!
Yox, ruhun qalmışdı daşda, divarda
O da ki, bu təzə təmirdə getdi.
Sən kövrək ağacın kövrək budağı
Kövrəyi qorumaq çətindir axı.

Doğrunun dediyi söz tərəfləri,
Qaldıqca dünyanın düz tərəfləri
Sən də qalacaqsan, Sofiq müəllim.
Bütün haqq-ədalət bizim olanda

Bizim olacaqsan, Sofiq müəllim.

Yanvar, 2008-ci il

Bakı

AĞ GÜL, QIRMIZI GÜL, BİR DƏ SARI GƏLİN

Həmişə növcavan, həmişə bahar
Həmişə sevdalı, həmişə xumar.
Ruhumda sığaldır, saçımda tumar
Bülbül mahnıları, gül mahnıları
Bu xalq mahnıları, el mahnıları.

Sevgidə heç zaman qocalmaz olan,
Kəməri qaşında üç almaz olan,
Xınası barmaqda, özü bulaqda,
Məhəbbət bəndləri açılmaz olan
O nazik, o incə bel mahnıları,
Bu xalq mahnıları, el mahnıları.

Yağsın pəncərədən başıma daşlar,
Baxım, xumar gözdən açsın o yaşlar.
O ipək köynəklər, min rəng qumaşlar,
Daşır pəncərədən tül mahnıları
Bu xalq mahnıları, el mahnıları.

Gizlim el içində, Adam içində,
Yarın qadasıdır qadam içində.
Dilim bal içində, badam içində
Sözümün şipşirin dil mahnıları,
Bu xalq mahnıları, el mahnıları.

Bu el qatarıdır ellər aparır,
Bu nar çiçəyidir, "Qara gilə"dir.
Hələ də Saranı sellər aparır,
Çobanın yolları Saragilədir,
Bu coşan, bu daşan sel mahnıları,

Aranlı, yaylaqlı el mahnıları.

Sevgi soraqlıgım, eşq gərəkliyim,
Bir də qaçıb durdu daşda kəkliyim.
Bir payız gölündə sona təkliyim.
Havada üç telli-tel mahnıları
Pərişan payızlı el mahnıları.

Bir də tar-kamanı gətir oxusun,
Bülbül gül iyləsin, ətir qoxusun.
"Sona bülbüllər"i Qədir oxusun.
Ucalsın göylərə zil mahnıları.

Mixəyi ləyəndə bitir yenidən,
Bu mixək, bu xına, hil mahnıları,
Bu xalq mahnıları, el mahnıları.

Payız, 2008

Buynuz

MAHNI

Bu sevda, ah bu sevda!
Canımı saldım oda.
Ömrümü etdim fəda
Bağladım sevdalara.

O yolu bağlamadım,
Yasda yas saxlamadım.
Anama ağlamadım,
Ağladım sevdalara.

Bu alqı, ya satqımı?
Mən aldım eşq haqqımı
Alışdım, can yanğımı
Saxladım sevdalara.

Ələndim, ha ələndim.
Dolaşdı bəndə-bəndim.
Duruldum, çeşmələndim
Çağladım sevdalara.

Yaranış həyatımdan,
Əl çəkdim rahatımdan.
Kəsib hər saatımdan
Caladım sevdalara.

Oktyabr 2006

Bakı

TAMAŞA

Baxın mikrafonda o titrəyişə
Məddahlar yenə də düşdülər işə
Yenə bir-birini vururlar dişə;
Yenə ortalığa bütü çəkдилər,
Yenə sözlərinə ütü çəkдилər;

Sözləri yerbəyer etsin çapçılar-
Buraxın qabağa keçsin gapçılar,
Əlləri havada bu "şap-şap"çılar -
Bu adlar, tutullar, bu ali qullar,
Göyçək söz danışan göyçək oğullar...

Gözəl tamaşadı, əcəb sərgidi,
Bu da nökərlərin şaha ərkidi.
Saqqız ağacında şirə bərkidi
Verin yaltaqlara bir də çeynəsin,
Havada, efirdə, yerdə çeynəsin.

Bu çənə söhbəti, boğaz udumu,
Siz arı şanıdan çıxarın mumu,
Verin dərəməmi, rahat hulqumu
Verin yaltaqlara bir də çeynəsin,

Havada, efirdə, yerdə çeynəsin.

Ağzı şirin olsun elin, obanın.
O aldı, bu verdi, o da götürdü
Yaman bəhsəbəhsdir, ötür-ötürdü.
Yaxşı, bu tar-kaman nədən ötürdü?

Verin zurna verin, balaban verin,
Təzə xoruzlara təzə ban verin,
Verin yaltaqlara mahnı çeynəsin,
Gəlsin rəqqasələr tufan eyləsin.

Dəstənin gəlişi hay-harayladı,
Bu da millət üçün yaxşı layladı.
Yenə qalayçılar qab qalayladı,
Köhnə dəyirmanın təmirçiləri
Elin medal döyən dəmirçiləri
Verin onlara da xəmir çeynəsin,
Qoy çəkcic-zindan da dəmir çeynəsin.

Buraxın qabağa keçsin gapçılar
Əlləri havada bu "şap-şap"çılar
Gəlsin rəqqasələr tufan eyləsin,
Verin dərəməmə, rahathulqumu
Verin mahnıçılar mahnı çeynəsin
Ağzı şirin olsun elin, obanın...

Payız, 2008

DAĞINIQ BİR ŞEİR

Bizi erkən tərək etmiş əziz dostum Xalid üçün.

Mənim süfrə daşım, mənim daş masam,
Gəlmişəm bir misra xatirə yazam.
Hədəf seçdiyimiz hədəfimizdən,
Bir görünmə nə qalıb qədəhimizdən,
Bir görünmə necədir daş meyxanəmiz,

Sağlıq dediyimiz sözdən nə qalıb?
Sən belə qalmısan, bizdən nə qalıb?

Gedən dostlarım var, xoş xatirədir,
Qalan dostlarım var, mənə qalmayıb;
Daha yola gəlib, yoldaşa gəlməz
Süfrə açdığımız bu Daşa gəlməz.
Bu Göyçay çayıdır, o Maydərəsi.
Günüm o günləri çətin görəsi.

Satıldı dərəməz alqı-satqıda
Getdi oyunlarım, oyuncaqlarım
Alındı mərəməz alqı-satqıda.
Bu Böyük, hə, o da balaca Söğnaq,
Hanı o məclislər, hanı o yığnaq?..

Eləcə alındı Sığnaqlarımız
Beləcə dağıldı yığnaqlarımız
Torpağım alındı, daşım alındı,
Başımın üstündən başım alındı.
Baxdım, süfrə daşım mamır bağlayıb,
Üstünə göz yaşım damır ağlayır.

Nə tonqal qalanır, nə ocaq yanır,
Bizim xəlbirimiz burda ələdir,
Göydə xəlbirimiz burda fırlanır-
Daha söz deməyə tutarım gedib,
Dostları aparın qatarım gedib,
Bu daşı özümə yoldaş eləyib
Bəlkə elə mən də qurtarım gedim.
Qalsın süfrə daşım mamır bağlasın
Üstünə yağışlar yağsın, ağlasın...

Payız, 2008

Buynuz

TƏNHA BİR GÜN

Görəsən mən niyə tənhayam, təkəm,
Mən gərək yanımda bir ağac əkəm;
Əllərim İsin sin budaqlarıyla,
Silim gözlərimi yarpaqlarıyla.

Bir az da mehriban, bir az da həlim
Hamar gövdəsini oxşasın əlim.
Gaş mən ağac olum, gah da o insan,
Ömür ağacımla qolboyun olsun,
Bu da ömrümüzdə bir oyun olsun.

Yaşayıb keçdiyim, keçib gördüyüm,
Sevda ağacında yuva hördüyüm,
Ömürlər içində ömür sürdüyüm,
O günlər məni tək buraxdı getdi,
Gülüm həşəm oldu, su axdı getdi.

O tək qayalıqda bitən vələsim
Kökü daş içində qırıldı sim-sim.
Qara kovquşunda ocaq qalanan,
Qabığı üstündə zorla dayanan
Qoca palıdı da bir yel apardı.

Hə, mən də var idim, hə o da vardı...
Üstümdən cökənin getdi kölgəsi
Batdı ağacların meşə ölkəsi.
Ən dərin meşənin qucağında sirr,
Ən hündür ağacın budağında sirr,
O gözəgörünməz, yeri bilinməz
Kol-kosa sığıb, gölə yenilməz
İldırım qanadlı alabaxtalar
İndi yuva yeri harda axtarar?..
İtdi üstümüzdən meşə kölgəsi
Getdi ağacların yaşıl ölkəsi.

Bəlkə onunçün da tənhayam, təkəm
Mən gerek yanımda bir ağac əkəm
Yolların bu dürək ağaclarıyla
Heç cürə ünsiyyət tapa bilmirəm
Ağaclarda yuva, mühütdə hava
İnsanda məhəbbət tapa bilmirəm.

Bircə nəfs toxunan, nəfəs toxunan
Ağaclara gəlməz alabaxtalar
Bəlkə də ruh olub uçdu o quşlar
Gedib ilahidən başqa taxt alar.
Görəsən tək durnam harda uyudu
Kəkliyim yetdimi, qaya daşına?..
Sulanan zəminin artıq suyudu
Buraxdım ömrümü başlı-başına...

Payız 2008

Buynuz

O TAY, BU TAYLAR

Arxın o tayında yarpızlar əsir,
Bu tayda yuyunur qum dənələri.
Qovub bir-birini sular tələsir
Fırlanır ağızında dəyirman pəri.
Fırlanır başıma o tay, bu taylar,
Duz yükü gözümün civə yaşları.
Kəsildi qismətlər, bölündü paylar,
Göyərdə bilmədik qara daşları.
O tayda eşqimin sönən ocağı,
Çox belə ocaqlar kül eyləmişik.
Bu tayda yol gəlir ilkindi çağı,
Biz də yol üstündə qoca dərvişik.
O tayda gündoğan, bu tayda qürub,
Üz-üzə dayanıb ömrün çağları.
O tayda yamyaşıl bağça-bağ durub,
Bu tayda yel vurur köhnə bağları.

Daha o sellərin alındı köpü,
Bü günüm, o haya, haraya çatmaz.
Mən kiməm, bu arxda bir saman çöpü
Dəyirmanə çatar, dəryaya çatmaz.

Yay 2008, Buynuz

KÖMÜR ÖMRÜ

Min yerdə kömürəm, min bir yerdə şam,
Hələ köz eşirəm əlimdə maşam,
Hələ yanmamışam, qutarmamışam -
Mən kömür ömrüyəm, mən kömür ömrü.

Qədim obaların yadında qalan,
Doğma ocaqların odunda qalan,
Min illər torpağın altında qalan
Mən kömür ömrüyəm, mən kömür ömrü.

O döyüş, o vuruş yolları altda,
Düşmən atlarının nalları altda
Düşdü pərən-pərən kəsövlərimiz,
Doğranıb bölündü bütövlərimiz -
Mən kəsöv ömrüyəm -
Yarımqıq ömür!
Mən ağac deyiləm çürüyüm gedim
Mən duz da deyiləm əriyim gedim;
Ağır basmalarda basılıb qalan,
Kəsövlər ucundan asılıb qalan,
Torpaq lövhələrdə yazılıb qalan
Mən kömür ömrüyəm, mən kömür ömrü.

Nə qədər daş altda qıvrılıb qalım?
Torpaqda nə qədər qovrulub qalım?..
Hələ yangılanır istim içimdə,
Hələ mavi-mavi tüstüm içimdə,
Min ildir boğulur hirsim içimdə –

Yarımçıq canam ki, ölə bilmirəm,
Nə vaxt dönəcəyəm külə bilmirəm –
Mən kömür ömrüyəm, mən kömür ömrü.

Ulu babaların ocaq yerində,
Dərədə, tərədə, sucaq yerində
Haranı qazırsan kömürdü çıxır,
Yerdən yanğı-yanğı ömürdü çıxır.
Sahili sel vurur kömür tökülür,
Axardan, baxardan ömür tökülür.
Yurdda təndir-təndir möhür yerim var,
Torpağa vurulmuş bu möhür mənəm.
Nə qədər ocaqlar söndürübdülər,
Sinəmin üstündə daş hörübdülər.
Dəmir bədənlərin kəsik başları,
Tüstülü büstümdü ocaq daşları.
Lalənin xalında izim kömürdü,
Bağrımın başımda közüm kömürdü.
Dilimin ucunda sözüm kömürdü
Mən kömür ömrüyəm, mən kömür ömrü.

Bir torpaq qatında, daş arasında
Əsirəm mən Azıx mağarasında.
Haracan uzanır kösöv qollarım.
Nə vaxt közərəcək köz tonqallarım?!
Hələ damarımda alov qanım var,
Hələ yanğınlarım, üsyanlarım var
Verin atəşimi yanıb qurtarsın
Yarımçıq ömürdən canım qurtarsın –
Mən kömür ömrüyəm,
Mən küsöv ömrü.

Yaz, 2009 Buynuz

ƏRƏFƏ

Hansı astanadır çatıb dayandım

Cənubda üşüdüm, şimalda yandım.
Dəyişib dünyanın isti soyuğu,
Pozulub nizamı, solub qoruğu.

Böyük Kainatın Cənnəti Yerdə
Onu da Tanrımız tək bizə verdi;
Üzünə ağ olduq cənnətimizin
Qopan qasırğalar, tufanlar bizim,
Nəhəng deryaları vurub daşdıran
Bizik qiyaməti yaxınlaşdıran.

Gəlir qiyamətin əlamətləri
Qaldıq fəlakətlər ərəfəsində
Salmışığı oyuna siyasətləri –
Ölkələr pəs gəlir biri-birinə,
Çoxları canavar qiyafəsində
Ayaqda qandallar, başda torbalar
Yaltağa yalanlar, zorda zorbalər
Göydə raketlərdi, yerdə bombalar.

Bu atəş içində, silah ilində
Bu tamah, bu günah, bu ah içində.
Heç cürə yaşamaq olmur, Allahım
Neçin mənim ömrüm bu vaxta düşdü
Aprel günümüzə qar, şaxta düşdü
Ya yetir dünyanı axır zamana
Ya da at ömrümü bir az o yana.

Sən allah qırılan ağaclara bax,
Qolları asılıb boyunlarından.
Bezdim bu tapanca kinolarından
Yoruldu mənəfe oyunlarından.
Daha gəmi olmaz, daha Nuh olmaz,
Cəhənnəm havası qalib dünyanın.
İndiki, insanda təmiz ruh olmaz,
Hələ ruh davası qalib dünyanın,

Cin-şeytan davası qalib dünyanın.

Bu şeytan içində, bu cin içində
Bu qəzəb, bu əsəb, bu kin içində
Heç cürə yaşamaq olmur Allahım!
Ya yetir bizləri axır zamana
Ya da at ömrümü bir az o yana
At məni bir ali-məqam vaxtına,
İnsanın səmimi salam vaxtına,
Biri-brimizə inam vaxtına -
Sən məni ədalət taxtına yetir
İnsanın insanlıq vaxtına yetir.
Həmişə xoş olan halın tövrünə,
Ürəyin ən dərin guşələrində
Bəslənən sevginin məktub dövrünə.

Sən məni məhəbbət mehrinə qaytar
Gözəl meşələri hasarsız görüm,
Namusu, qeyrəti bazarsız görüm
Bir görüm hiyləsiz göz necə olur,
Bir görüm pərdəsiz üz necə olur.
Bir görüm yalansız söz necə olur.
Sən məni ədalət taxtına qaytar
İnsanın insanlıq vaxtına qaytar.

Yaz, 2009 Bakı

* * *

Xeyli əvvəllər Babadağın
Çətin ziyarətgah yolunda
Yoldaş olub yoluna
Bələdçilik etdiyim böyük
Ruhani alim Qazıqumlaqlı
Yəhya Əfəndinin ruhuna ithaf.

* * *

Lap təpədən-dırnaĝacan nur idi,
Bəlkə elə t c llayi-Tur idi.
Həqiqətdə H llaci-Mənsur idi,
Əhli-namaz idi sükut içində
Qar saqqalı  im r bulud içində.

Bir gec lik Qurbangahda qalanda,
Salavatgah salamını alanda,
Dəli k l k bizi atdan salanda
Həzrət Baba çəkib bizi apardı,
İldırımlar yanımızca  apardı.

Sinə g rdi qar, tufana o durdu,
Aman Allah, d r ni yel sovurdu –
Daşqapanı daşdan-daşa qovurdu;
Hər ikimiz bir sal daşa sıĝındıq,
Arı kimi bir r t y  yıĝıldıq.

O daĝlarda d r -bəndim, su bəndim,
Dedim, bu yol çətin yoldu,  f ndim
– Mən bu yolda Allahıma g v ndim
Deyib, qalxdı zirvələrdən yuxarı,
İşıqlandı daĝın axar-baxarı.

Şeytana daş atılarda daş atdı,
Elə atdı şeytanına tuş atdı.
Ş r öldürüb, xeyri bir də yaşıtdı,
Dilind ydi böyük Allah kəlamı,
 z nd ydi uca zirvə inamı.

Gördüm ona ziyarətgah  yandı;
 atıb Musa bulaĝına dayandı.
Nəfəs verdi bulaq nura boyandı;
Qismət idi nur suyundan i ildi,
Aĝır yolun keçidləri keçildi.

Başımızda o ziyarət havası,
Keçib getdi yoxuşların cəfası.
Aramızda ata-oğul vəfası –
O Allahın günah yuyan bəndəsi,
Gözündə nur, üzündə gül pərdəsi.

Əhd yolunda bir məqam var çox uca.
Bir də düşdüm o məqamın dalınca.
Bu dağlarda ondan soraq alınca.
Durub gəldi, ruhuna da baş əydim,
Əfəndimdir, Əfəndimdir, Əfəndim!

Yay, 10.06.2009

Buynuz

HAL-ƏHVAL

Ağrılı yollarda yığılan, yıxan,
Əqidə daşlarım, məsləkdaşlarım,
Əhəng sobasından, yonqardan çıxan
Salam ağaclarım, salam daşlarım!
Biz lazım olmadıq bu Vətən üçün,
Salam, a vətənsiz vətəndaşlarım!

Bu qədər üsyanlı dava-dalaşdan,
Şər ilə bu qədər savaştan sonra,
Bu qədər əzablı yoxuş-enişdən,
Bu qədər məsləhət nəvazişindən,
Bu qədər döyüşdən, görüşdən sonra,
Haqlı sözümdən haqqımız belə,
Əxdaqımız belə, xalqımız belə,
Aranlımız belə, dağlımız belə...
Düşdük qurd dövrünə, tülkü dövrünə
O əyri əllərin bölgü gövrünə,
Düşdük quldurların mülkü dövrünə.

Bizimçin İsrafil suru çalındı,

Getdi bölgə-bölgə ölkə alındı.
O dağa, dərəyə, düzə baxmayın,
Dənizə baxmayın, o bizim deyil!
Neftimiz bəh-bəhlə üzə çəkildi,
O üzə baxmayın o bizim deyil.

Özgə dilimizdən yandı ağzımız,
Qaldı əlimizdə pay kağızımız.
Ürək partlamada, səbir daşmada.
Bizim payımız yox o paylaşmada
Boğuldu haqqımız zorun əlində,
Əzəldən hörülmüş torun əlində.

Heyf ömrümüzün sərfinə, heyf,
İncə duyğumuzun məhvinə, heyf.
Şairin, alimin kəşfinə heyf!
Elin dövlətiylə büdcəsi zəngin,
Milyardlı, milyonlu, minli qəhrəman
Vətən oğulları qaçqın, didərgin,
Sən harda qalmısan Milli Qəhrəman?

Hərə öz kefində, şər öz işində.
Biz qaldıq bu diyar dirənişində,
Qaldıq qəfəslərdə qırıq dən üçün
Biz lazım olmadıq bu Vətən üçün.
Yoxsa da bu dünya yalan dünyadı,
Quldurlar əlində talan dünyadı.
Yoxsa da bu dünya yaltaq dünyadı
Şər-şeytan işiylə ortağ dünyadı.

Yenə bu millətdir soyulur gedir,
Keflər, kefxanalar, şoular gedir.
Ruhumuz, beynimiz oyulur gedir,
Batırır qulağı əlin alqışı.
Fırlanır yenə o dəyirman daşı.
Hərə öz kefində, şər öz işində

Biz qaldıq bu divar dirənişində.

Doğmaca torpağa sevgi bəsləmək,
Eli bir uğurlu yola səsləmək,
Minnətsiz, bir halal ruzuya çatmaq,
Biri-birimizə həm əl uzatmaq,
Görüşlər, yürüşlər bizimçin yasaq..
Ehtiyac qalmadı sözə, kəlama,
Ehtiyac qalmadı şirin salama
Daha nə söyləyək, daha nə yazaq?..

Haqlı sözümdən haqqımız belə,
Əxlaqımız belə, xalqımız belə...
Çörəyi xətrinə, işi xətrinə
Döndü əqidədən dönənlər oldu,
Şam kimi incəlib sönənlər oldu...

Hərə bir tərəfə çəkilib gedən,
Abır-həyasına bükülüb gedən
Əqidədaşlarım - məsləkdaşlarım!
Doğma divarından sökülüb qalan,
Dalda quzeylərdə əkilib qalan
Salam ağaclarım, salam daşlarım!
Salam a vətənsiz vətəndaşlarım,
Biz lazım olmadıq, bu Vətən üçün.

SUAL

*Akademik hörmətli
İbrahim Quliyev üçün*

*1940-cı illər. Bolşevik qəzəbinə düçar olmuş Səid
həkim Sibirdə sürgün həyatı keçirir.
Adəti üzrə bu gün də köhnə radiosunu qurdalayır, lap
uzaq ellərdən muğamat konsertini tutur.
Muğam səsləndikcə Səid həkim kövrəlir, ağlayır.
Yenə oğlu 5 yaşlı balaca İbrahim atasının üstünə atılır:*

-Ata! Niyə ağlayırsan? Heç olmasa bu dəfə de, bu radio nə deyir, niyə ağlayırsan, niyə? Niyə? Səid həkim, uşağın bu sualından yaman qorxurdu...

– Belə sual vermə, bala
Cavabım yox bu suala,
İndi başqa məqamdayam;
Bu məqamı nə biləsən,
Hardan gəlir bu səs, səda,
necə deyim,
Sən muğamı nə biləsən.
Zəminxarə haray salır,
Sinəm yanır yerbəyerdən –
Yox, yanında ağlamaram,
Ah çəkərəm, kəpənəyim,
Qanadların yanar birdən.
O gün nədi, bu gün nədi
I
nə biləsən,
Necə deyim sürgün nədi,
nə biləsən,
Sibir dərdi tamam başqa
biçimdədir.
Üsyanlarım, əzablarım içimdədir;
Yox, yanında ağlamaram,
Gözüm nuru, başım tacı,
Bu, göz yaşım deyil axı,
Bu, Sibirin şaxtasıdır
Kipriyimdə buza dönüb
Buz əriyir damcı-damcı.
Bu, göz yaşım deyil, bala,
Gilə-gilə
Köz üstünə düşən yağdı,
Yağ içində su cızdağdı,
Sən cızdağı nə biləsən.

Damğalanan ömrümüzdə
Qara dağı nə biləsən...
Dayan görüm! Gözüm nuru,
Məni görmə, o yana bax –
Gör nələrdən verir soraq,
Bu Humayun!
Sən eşitmə, sən dinləmə,
Belə dərdə çatmaz boyun.
Zülmə düçar olmuşların,
Könlünə dərd dolmuşların,
Sındırılmış insanların -
Yarpaqları solmuşların
Fəryadıdır bu haraylar -
Heç bilmərsən kimi tapar,
kimi haylar...

2

Yox, sənə yox, öz-özümlə
Ürəyimdə danışırım.
Neçin belə olsun axı...
Gül vaxtımız solsun axı?..
Allahımız bizə də xoş
xəbər yazdı,
Alnımıza günəş yazdı,
Xəzər yazdı,
Şirvan yazdı,
Bir ilahi məkan yazdı.
Alnımızın yazısını
Pozanların cəzasını
kim verəcək?!..
Kim gətirdi bu qəzanı
Başımıza?
Qəddarların qəzasını,
Qansızların qisasını
kim verəcək?!..
biz günahsız insanları

çevirdilər güllələnmiş
boz hədəfə;
Axı mən də möhdət alıb
Yaşamağa haqq gəlmişəm
Bu dünyaya bircə dəfə -
De, bəs mənim taleyimi,
Baxtımı kim qaytaracaq?!
"Sibirdə, Maqadandayam...
... Bayır şaxta,
Yorğan-döşək olub taxta,
Vay-vay, mənim acı taleyim"!
Sən bu məhbus mahnısını -
Bu harayı, bu hüznü
nə biləsən
Sən taleyin
Tərs üzünü, dərd üzünü
nə biləsən.
Mən bir quzey ağacıyam,
Təbiətin sərt üzünü
nə biləsən...

3

Biz də ağaclar kimiyik,
Görürsənmi
Bu qırılmış ormanları...
Axıdırlar, sürüdürlər
Çay yuxarı insanları,
Çay aşağı şalbanları.
Bir-birini
Sıxa-sıxa, yıxa-yıxa
Daşdan-daşa, sudan-suya
Bir-birinin
Qabığını soya-soya
Axıdırlar
Çay aşağı şalbanları,
Çay yuxarı insanları.

Biz də ağaclar kimiyyik;
Baltalanan, rəndələnən,
Budaq-budaq sındırılan
Üryan qalmış ağaclarıq...
Vaqonlarda, "barak"larda,
Ayaqlarda,
Zülümlərdə, ölümlərdə,
Sürüdüblər, axıdıblar
Çay yuxarı insanları
Çay aşağı şalbanları.
Yox, sənə yox, danışmıram.
Sən cavanı, sən qocanı
nə biləsən.
Sürgünlərdə çıxan canı
nə biləsən.

4

Gözüm nuru,
Bu dəfə də görmə məni –
Eh, nə deyim bəs sənə mən;
Bir yandan da bu "Heyratı"
boğur məni,
Lap çıxarır hövsələdən -
A "Heyratım", çıxma zilə,
O zirvəyə qalxma belə.
Hara, hara səsləyirsən,
O zirvəyə yolum yoxdu.
Cəsarətim mənim deyil,
Qılınc vuran qolum yoxdu.
O zirvədən düş aşağı,
A "Heyratım", düş aşağı!
Sən Allah, ağlatma məni,
Mən nə deyim bu uşağa?!
Qanıma qaynatma görüm,
Ruhumu oynatma görüm,
Düş aşağı,

Bu havada
Atanın da ruhu oyaq,
O məzarla danış bir az,
Dövrümüzün işlərinə
qarış bir az...
De ki, hələ bu dünyanın
güllələnmiş
Düşüb haqsız ölənlərin
Bəlkə milyon baş daşı var.
Baş daşında göz yaşı var.
De ki, hələ daha iti
Baltası var, rəndəsi var
bu dünyanın.
Azadlığa qənim çıxan
hakimləri,
Sındırılmış bəndəsi var
bu dünyanın.
Suallar bitməyib hələ,
De ki, biz də bu həyatın
Ağır sual-cavabında
yaşayırıq.
Günahında, əzabında,
Harınların hesablanmış
Hesabında yaşayırıq.
De, ədalət hakiminə
Sifarişlər gedir hələ.
Mənfəələr oyununda
Pünhan işlər gedir hələ.
Alnımızın yazısında
Düzəlişlər gedir hələ.
"Davam edir otuz yeddi
Daha möhkəm, daha ciddi".
Taleyin tərs yazısını
Nə pozasan, nə siləsən?
Qəbir dünya, Sibir dünya
səbr dünya

Hardan gəlir, hara gedir –
nə biləsən,
nə biləsən...
Avqust-sentyabr, 2008.
Buynuz.

O SEVGİDƏN HEYF!

Vallah sevgi deyil bu
Bu beynimin huşudu,
Gözlərimdə yuxudu,
Bu İsgəndər quşudu.
Nə yanğılı oxudu
Sığınıb boz daşlara,
Heyf o sevgilərdən
Çevrildi yaddaşlara.

Ürəkdə od püskürən
İndi o vulkan hanı?..
Günəş atəşiylə də
Daha isinmir canı
Baxma gözlərinimdəki
Köhnə, donuq yaşlara,
Heyf o sevgilərdən
Çevrildi yaddaşlara.

Payız yağışlarında
Batan sədi, yatan sirr.
Beynin qırıqlarında
Yanıb sönür arabir,
Mən nə deyim somsoyuq
O işıldaquşlara,
Heyf o sevgilərdən
Çevrildi yaddaşlara.

Bir bax o pəncərədən

Çıx eyvana, düş bəri,
Necə aldadır məni
Yaddaşımın gözləri
Əl uzatdım əl tutum,
Əlim getdi boşlara;
Heyf o sevgilərdən
Çevrildi yaddaşlara.

O boyda eşq sarayı
Necə yanıb töküldü!
O boyda sərv ağacı
Beli necə büküldü.
Durnaya bax, durnaya!
Uçur üzü qışlara,
Heyf o sevgilərdən
Köç etdi yaddaşlara.

Dəryada ən dərində
İtib qalan incidi
Göylərdə lap uzaqda
Soyuq ulduz bürcüdü
Baxma, dalınca baxma
Ömürlərə, yaşlara,
Baxma daha göyərməz
Baxma qara daşlara.
Heyf o sevgilərdən
Çəkildi yaddaşlara!...

Payız, 2008

Bakı

GƏLMİSƏNMİ

İnanmıram,
İnanmıram!
Möcüzəyə necə uyum?..
Bu mənəmmi,

Bu sən sənmi?..
Dağ çayında axıb gedən
Geri dönməz bulaq suyum,
Dönmüsənmi, gəlmisənmi?..
Sən ey sevgi qanununda
Hökmünü də sərt bildiyim,
Ömrüm boyu hicranını
Çəkiləcək dərd bildiyim,
Daşda sınıan şələlə tək
Heç hirsini soyutmayan
Vaxtsız düşən,
Budağına qayıtmayan yarpaq kimi
Bu sevgini
Bitməz bilib,
O budağa əllərimi yetməz bilib
Daha ümid qapısını bağladığım
Ürəyimdə
İllər boyu saxladığım
Məhəbbətim, gəlmisənmi?
Bu mənəmmi, bu sən sənmi?..
Hansı yerdən keçib gəldin,
O yolları göstərin mənə,
Əbədilik yolum olsun.
Hansı ağac
Yollarına kölgə salıb
Göstər mənə,
Budaqları qolum olsun.
Hansı
Çiçək nəfəsindən ətirlənib,
Hansı külək
Yerişinə kömək olub,
Gəlişinə kömək olub,
Bundan sonra söylə mənə...
Bəxt ulduzum saçılacaq,
Bundan sonra
Buz altında

Çiçəklərim açılacaq.
Bundan sonra mənim üçün
"Cakonda"da şəkil deyil,
Gələr dilə.
Köz göyərər, su odlanır,
Daş yumşalıb pambıq olar -
İnanaram bundan belə.
Gözlərinin işığından
Boylanan bir gələcəyim
Mənə baxır...
Ey sərvərim,
Bəxtəvərim!
Dünya sevinc oldu axır.
Gəlmisənmi,
Bu mənəmmi,
Bu sənsənmi?..

1976

BURAXMA MƏNİ

Gözlərin gözümə baxdı yenidən,
Döndərək geriye vaxtı yenidən;
Özünlə dustaq et,
Bir ev dustağı,
Buraxıb sən məni salma məhbəsə.
Könlümü titrədən vaxt qorxusudu;
Şəlalə nə qədər coşub kükrəsə,
Çaya qarışanda adicə sudu,
Buraxmə məni...

Bu qədər işıqlı gözlərlə bir də
Heç kimə mən baxa bilməyəcəyəm;
Onda gözlərim də adiləşəcək.
Bu qədər mehriban sözlərlə bir də
Bir könülə axa bilməyəcəyəm;
Onda sözlərim də adiləşəcək

Buraxma məni...

Sevdaıı ömrümün sarı siminə
Belə incə mizrab dəyməyib heç vaxt.
Bəxtəvərliyimin, xoşbəxtliyimin
Ən uca, Ən ali taxtıdır bu taxt.
Buraxma,
bu taxtdan endirmə məni,
Bu tacı başımdan götürmə hələ.
Ləfzindən yanırım,
söndürmə məni.
Dilinə başqa söz gətirmə hələ.
Qalxa bilmək üçün bu ucalığa,
Yetə bilmək üçün belə saflığa.
Min dağdan, dərədən soraq almışam,
Dilbər guşələri gəzmişəm bütün.
Bəlkə də duyğumu cilalamışam,
Elə bu vaxt üçün, bu məqam üçün;
Heyifdir bu məqam,
Heyifdir bu gün
Buraxma məni...

Eh, yazığım gəldi an kimi ötən
Bircə göz qırpımlı şimşək ömrünə.
Eh, yazığım gəldi payızda bitən
Bir meh sığal görən çiçək ömrünə.
Meh ki, o çiçəyi saxlaya bilmir,
Göy ki, o şimşəyi saxlaya bilmir,
İnsan ki, özünün ağası deyil,
Belə bir istəyi saxlaya bilmir,
Burax, qoy gedim.

Sentyabr, 1977

* * *

Saçını oxşayıb ancaq küləklər,
Odlu bir çağındır,

Eləmədiklərim yandırar məni.
Özümə verdiyim öyüdlər kimi
Eləmədiklərim yandırar məni.

Mən elə bilirdim o bənövşəlik
Mənimçin qalacaq tər həmişəlik.
Özü solub getdi, qıymadım üzəm,
Doyunca baxmadım bənövşə gözə,
Yazı nəmiş, yayı tez xəzəlləşən,
Pətəkdə qaynaşan,

şanla əlləşən

Qışda balsız qalan arılar kimi
Eləmədiklərim yandırar məni.
Özümə vurduğum yaralar kimi
Eləmədiklərim yandırar məni.

Mən elə bilirdim vaxt da duracaq,
Elə o əvvəlki baxt də duracaq.
Gedib səadətlər rastına çıxan
Sevgi sığırıyla keçmək olacaq.
Hər vaxt bu zəmini biçmək olacaq...
Bərədə boş yerə anları sayıb,
Ovunu hürküdən ovçular kimi
Eləmədiklərim yandırar məni.
Yaylaqda çeşməyə məhəl qoymayıb,
Səhrada alışan yolçular kimi
Eləmədiklərim yandırar məni.

Bilmirəm kim idi üzdü barımı,
Uçurtdu əlimdən bir şikarımı,
Sonraya saxladım çox qərarımı,
Eləmədiklərim yandırar məni.

Yox, daha ömrümdə açılmaz o yaz,
Bir qanadım yorğun, birisi pərvaz.
Elədiklərimdən yaxam qurtarmaz,

Eləmədiklərim yandırar məni.

Fevral, 1981

SƏN GƏLMƏDİN, MƏN GÖRMƏDİM...

Göyərçinlər cüt-cüt olub uçsa da,
Göy söyüdlər bir-birini qucsa da,
Gözüm dolub, kipriklərim yaşsa da,
Sən gəlmədin, mən görmədim bu axşam.

Dərə yaşıl arxım idi, nə fayda,
Söyüd salxım-salxım idi, nə fayda;
Ən duyğulu çağım idi, nə fayda,
Sən gəlmədin, mən görmədim bu axşam.

Külək həzin, bulaq büllur, neylərəm,
Suda daşı saymaq olur, neylərəm.
Sözüm qalır, sinəm dolur, neylərəm,
Sən gəlmədin, mən görmədim bu axşam.

Pis gözlərdən yayınmışdım birtəhər,
Fürsət idi, kimsəsizdi həndəvər.
Mən intizar, uçan quşlar bəxtəvər...
Sən gəlmədin, mən görmədim bu axşam.

Ağ cığırılar darıxsın da, baxsa da,
Səni görmək istəklərim çoxsa da,
Güman yerim, əlac yerim yoxsa da,
Sən gəlmədin, mən görmədim bu axşam.

Bir də gördüm qaralanda cığır, iz,
Bir də gördüm, əllərim də gərəksiz.
Gözüm dolub, tellərim də gərəksiz
Bir də gördüm mən özüm də bir daşam;
Sən gəlmədin, mən görmədim bu axşam.

İyun-iyul, 1979

MƏNİM ÜMİD ŞERİM

Sən o biganəni alma eyninə,
Demə ki yox məni bir duyan kəsim.
Mən bir ümid şeiri yazıram sənə,
Bu ümid şeirimi oxu, əzizim.
Gözümdə izi yox kinin, yalanın...
Bircə baxışından nurlanar günüm.
Bəs belə ilahi gözü olanın
Ümidi olmazmı, gözünə dönüm?
Mənimçin ucasan bir zirvə kimi,
Sən kimin yerinə uca bilərsən?
Göyərçin əllərin ümid deyilmi?
Elə bu qanadla uça bilərsən.

Lap deyək tək çiçək yaylaqda qərib,
Yox bir oxşayanı, məhəl qoyanı.
O, elə ümiddir, dünyaya gəlib,
Baharlar ömrüdür, torpaq həyanı,
Bir tər çiçəyisən bizim çəməninin,
Gizlən, bənövşə ol - nəzərdə varsan.
Qapına ümidə gəlirik sənin,
Çən ümid qapını harda ararsan?
Ərit ürəyində, ərit o buzu,
Bənövşəm, yaza bax, başını qaldır.
Göylərin ən uzaq ümid ulduzu
Ovcunun içində yansa - xəyaldır.
Elə boş xəyalları alma eyninə,
Könlündə tel olub titrəsin səsim.
Mən bir ümid şeiri yazıram sənə,
Bu ümid şeirimi oxu, əzizim...

May-sentyağr, 1979

QƏFİL BİR ATƏŞ

Birdən sinəm yandı umu-küsümdən,
Gördüm ki, bu göynək o göynək deyil.
Birdən xəbər tutdum özüm-özümdən,
Bildim ki, bu istək o istək deyil.

Sənsiz şad günümdə gülməz ki oldum,
Ürəyim dolanda, düyünlənəndə
Nə istədiyimi bilməz ki oldum,
Dərdimi bir kəslə bölməz ki oldum,
Qarşında günahkar bəndələr kimi
Dilim dolaşdımı, əqlim çaşdımı,
Gördüm ki, bu görüş, o görüş deyil,
Yox bu adi vərmiş, adi iş deyil.
Axı məndə idi əvvəl ixtiyar,
Nə gur yandırmısan çiraqlarımı.
İlahi, sən məni özümə qaytar,
Özümnkü elə ayaqlarımı.

Payızda bir alça çiçəkləmişdi,
Bir vaxt yadımdadır gülmüşdüm ona.
O bələdir gəlib başıma indi,
Düşdüm o ağacın bəd qarğışına.
Bahar çəməninə baxma, ürəyim,
Meyvəli budaqla gül açmaq olmaz.
Qızılgül dəminə baxma, ürəyim,
Bir də bülbüllənib dil açmaq olmaz.
Titrəyən əlimi bir də danlayım,
Lal olan dilimi bir də danlayım.
Bir az da qorxmuram el qınağından,
Özüm etdiyimi özüm anlayım.
Sən də get, əzizim, ey ruhu təzə,
Qoy kəsə yolunu bu daşdan selin.
Sənə "get" deməyə dilim gəlirsə,
Bəlkə bu vulkanı səngidə bilim,
Özümü bu yolda ləngidə bilim,
Ləngidə bildimsə,

Düşünmək olar...
Düşünmək olursa,
Döndüm bəlkə də.
Hardan gəlib tapdı məni bu sevinc,
Hardan gəlib tapdı məni bu kədər?

Qoy alovlarımı söndürüm əvvəl,
Amma tüstülənən ocağım qalsın.
Yolsun güllərimi amansız bir əl,
Hələ yaşamağa budağım qalsın.
Çağırım geriyə sərt vüqarımı
Qoy özüm-özümdən qaça bilməyim,
Bir az qayçılayım qanadlarımı,
Daha bu qanadla uça bilməyim
Mən sənə əlvida dedimmi?, Dedim.
Dedimsə min dəfə öldüm, dirildim.
Sən getdin o həzin buludlar kimi,
Mən qaldım yanğılı torpaqlar kimi.
Sən axdın su kimi, bulaqlar kimi,
Mən yandım susamış dodaqlar kimi,
Sən getdin əl edən budaqlar kimi,
Mən qaldım kül olan ocaqlar kimi.
İstədim könlümü bir də ovudum,
Sinəmi dağlaya-dağlaya qaldım.
Gəncliyim gəlmişdi qapıma, qovdum,
Dalınca ağlaya-ağlaya qaldım.

Yanvar - fevral, 1980

AXŞAMA BAX, QARA SAÇLIM

Dərə zülmət, zirvə işıq,
Ormanlarda rəng qarışıq.
Biz hər rəngə qalmamışıq,
Axşama bax, qara saçlım.

Batan günəş baxar aya,

Bulud yanar taya-taya.
Bu göy qurşaqılı dünyaya -
Axşama bax, qara saçlım.

Qaranlıqlar yeriməkdə,
Dağ, dərəni bürüməkdə...
Bir günümüz əriməkdə,
Axşama bax, qara saçlım.

O dağdan səs, ünüm dönməz,
Yaylağından gülüm dönməz.
Günəş dönər, günüm gönəmz,
Axşama bax, qara saçlım.

Göydə qanad izi itdi,
Cığırılar zirvədə bitdi.
Gələn gəldi, gedən getdi,
Axşama bax, qara saçlım.

Aşdı dağı yüklü duman,
Əsdi rüzgar, üşüdü can.
Bir az mənə yaxın dayan,
Axşama bax, qara saçlım.

Oktyabr, 1978

* * *

Bir adı gizlinə

Yoxsa gəlib-qayıtdığın
Yolları da unutmusan?..
Gəlməmişən,
Çaylarımı qurutmusan,
Günlərimi, aylarımı
qurutmusan,
ilham pərim.

Neçin mənə

soyuq gəldi sözün bir az,

Gir könlümə, ilham pərim,

Gir könlümə isin bir az.

Necə, əlim soyuqdu mu?

Gəlməmişən,

Saralmışam payız kimi.

Bir hicranın arxasınca

daş atmışam,

Yəqin o daş soyudubdur

əllərimi.

Bənd-bərəni bağlamışdım,

Əllərimdə sənün üçün

Tək bir çiçək saxlamışdım;

Yəqin ki, o tənha çiçək

Soyudubdur əllərimi.

Təklük yaman şeydi,

quzum.

Bundan belə nəfəsinlə

Əriyəcək qarım, buzum.

Biganəsən özün bir az,

Gir könlümə, ilham pərim,

Gir könlümə isin bir az.

Öz dünyamda yoxum, varım.

Dodaqların ilk qafiyəm -

Bircə kəlmə söz danışsan,

Dil açacaq misralarım.

Xumar gözün ilk sözümdü,

ilk kəlmədi.

Gur saçların

mənim şer silsiləmdi.

Çiynin üstə tökülübdür

sətir-sətir.

O şerimi götür, gətir.

Şerimi ver, ilham pərim,

şerimi ver.

Bu təzə gözlərə baxmağım olmaz.

Bir bitməz sevdaya qarışdı başım,
Elə öz sinəmdə yandı gileyim.
Sənin pəncərəndə sındı baxışım,
Sənin pəncərəndə sındı ürəyim.
Nigaran baxışı bir də sal yada,
Güzgü qıtlığında gəlin nənələr
Yorğan arasında, taxça, boğçada
Bir güzgü qırığı saxladığı tək
Sən də o qırığı saxla eləcə.
Saxla bir məhəbbət sınığı kimi,
Saxla bir ürəyin qırığı kimi.

Mən də boylanıram,
Bir boylan yenə,
A mənim təsəllim, bax pəncərəyə.
A mənim ümidim, bax pəncərəyə!
Həmişə daynıb bax deyirəmmi?
Günəş qütblərə baxdığı kimi,
Bahar bir quzeyə baxdığı kimi,
Yağış bir səhraya baxdığı kimi,
Heç olmasa belə bax pəncərəyə,
Elə bir baxışın bəs edər mənə.
Divarda kölgən var,
Ona baş əyim,
O sənin qamətin, sənin boyundur.
Sənin pəncərəndə mənim ürəyim,
Bir azca yaxın dur onu ovundur.
Qərarı da çatar, səbri də çatar,
Sübh ilə oynayıb, gün ilə batar.
Kəsib ümidini büzüşüb yatar
Sənin pəncərəndə mənim ürəyim.
Aldanar öz uşaq təbiətiylə,
Qeybdən var olan tunc sifətiylə.
Gözləyər bir leylək sədaqətiylə

Sənin pəncərəndə mənim ürəyim.
Hələ o qütbdə buz lülə-lülə,
Hələ k, o quzey həsrətdir gülə.
O səhra bəs haçan bürünər tülə
Sənin pəncərəndə mənim ürəyim.
O sevda gülünü qucarmı görən.
Bir yol pərvazlanıb uçarmı görən?
Bu yaz çiçəklənib açarmı görən
Sənin pəncərəndə mənim ürəyim?!

Sentyabr, 1983

NIYƏ GƏLMİSƏN?

Soldurub bağıni, töküb barını,
Daha şuxdan salıb yarpaqlarını,
Soldurub o çırağ yanaqlarını
Qış olub, üstümə niyə gəlmisən?

Sən adlı o xanım-xatını mənə,
Vermədin öz şahlıq taxtını mənə.
Qıymadın gül-çiçək vaxtını mənə,
Qış olub üstümə niyə gəlmisən?..

Məni həsrət qoyan ilk bəhərinə
İndi gəlib məni yada salıbmı?!
Gözünün alovu özgələrinə,
Saçının qırovu mənə qalıbmı?
Qış olub üstümə niyə gəlmisən?

Gözəllik - neylədin o bəxşişini,
Gəlmisən, bəs kimə bəxş etdik onu?
Nə bildin taleyin göndərişini
Qaytara bilmirəm, nə bildin bunu?
Nə bildin mən bir az ürəyi kövrək,
Qadın baxşında mütiyəm, lalam.
Nə bildin o həsrət məni əyəcək,

Nə bildin səninçin keçilmiş yolam.
Qış olub üstümə niyə gəlmisən?..

Ağlayan hirsimi soyutmağamı,
İncik ürəyimi uyutmağamı?..
Təkəbbürlü xanım, a nazlı xanım,
Yox, yox, yalvarışı saxla sən allah.
Bu yazıq baxışı saxla sən allah.
Di yaxşı, bu dili, bu fəndi saxla,
Dilinin altında o qəndi saxla.
Gücün var - keçəni qaytar, soraqla,
Qış olub üstümə niyə gəlmisən?..

Nə dedin?.. Ah, bu nə yanıqlı sözdü!
Bir dayan, gözündə bu nə torandı...
Ah, mənim ürəyim nə ikiüzlü,
Vüqarımı necə yerə vurandı! -
Bacara bilmədim, özümlə, heyf!
Qış olub üstümə niyə gəlmisən...

Sentyabr, 1982

* * *

Tərs kimi bir çiçək bitib yanımda,
Onu qoxlamağım, oxşamağım yox.
Qalmışam, hicranla öz gümanımda,
Nəfəs almağım var, yaşamağım yox.

Bir sevgi ocağı yanımda yanar,
İstisi özgənin, tüstüsü mənim.
Ümidə uzanan əllərim donar
Başımdan yox olmaz dumanım, çənim.

Bir sevgi bulağı yanımda çağlar,
Təpər dil-dodağım içə bilmərəm.
Vüsalla aramız br addım olar,
Amma bu addımı keçə bilmərəm.

İndi ki, qismətim olmayacaqdı,
Eh, bu nə gül-çiçək, bu nə ocaqdı?!
Guya göz dağına yaman mətəlik,
Tale sitəm verir bizə üstəlik,
Birinə sevginin alqışı düşüb,
Birinə taleyin qarğıışı düşüb.

Noyabr, 1983

BU GÜLÜN...

Elə pardaxlanıb, elə açılıb,
Elə işıqlanıb, elə saçılıb
Bu gülün dünyadan xəbəri yoxdur.
Ya bir sərt baxışdan, bir aldanışdan,
Yalandan, riyadan, xəbəri yoxdur.

Büllur ləçəyindən nur tökülür ki,
Elə fərəhlənir, elə gülür ki,
Bu gülün kədərdən xəbəri yoxdur.
Bir qəfil əmrdən, nakam ömürdən,
Heç gəldi-gedərdən xəbəri yoxdur.

Bahar həvəsindən gəlib heyrətə,
Elə qurşanıb ki, ilk məhəbbətə,
Bu gülün xəzandan xəbəri yoxdur.
Taledə tərsinə qələm tutandan,
Ayrılıq yazandan xəbəri yoxdur.

Hələ yanağında kəpənək zəri,
İnandırmaq olmaz bu bəxtəvəri,
Bu gülün özündən xəbəri yoxdur,
Bəxtin tərs üzündən xəbəri yoxdur
Amma nə yaxşı ki, yoxdur xəbəri.

1986

ÖYRƏTMƏ ÖZÜNƏ, ÖYRƏTMƏ MƏNİ

Taleyin qisməti rast saldı bizi.
Yolumuz hardasa qırılacaqsa,
İtirəcəyiksə bir-birimizi,
Xatirəm yadında qalmayacaqsa.
Bu əllər mənimki olmayacaqsa,
Bu tellər mənimki olmayacaqsa
Sən allah, özünə öyrətmə məni,
Hiran qoxusuyla göynətmə məni.

Əlimi saçına öyrətmə belə,
Gözümü gözünə öyrətmə belə;
Üzümü üzünə öyrətmə belə.

Mən bir az baharlı budaq kimiyəm,
Bir az da sadələvh uşaq kimiyəm.
Bala anasına qovuşan kimi,
Leylək yuvasına qovuşan kimi,
Arı gül-çiçəyə uyuşan kimi,
Eh, mən də adama tez yovuşanam,
Sevgi atəşində tez alışanam,
Amma ki, sönməyim çox çətin olur –
Sevgidən dönməyim çox çətin olur,
Öyrətmə özünə, öyrətmə məni.

Bəlkə gözləmirdik bu xoş görüşü,
Yaman qəribədir dünyanın işi;
Heç vaxt yollarında dayanmadığın,
Heç həndəvərində dolanmadığın
Gəlib birdən sənə nə şirin olur!

Ömrünün içində ömür doğulur.
Bu şirinim acı olacaq isə,
Bir qismət çiçəyim solacaq isə,
Öyrətmə özünə, öyrətmə məni.

Könlümdə yerin var, qopmaz yerindən,
Bir əkiz ləçəyi, haça budağı
Ayırmaq olursa biri-birindən,
Məni də ayırmaq çətindir axı.

Öyrətmə özünə, öyrətmə məni;
Yox buna təqatim, yox buna tabım
Əlimi əlindən üzmək əzabım,
Sonra bu əzaba dözmək əzabım...
Yoxsa da, könlümün sınıqları var,
Hicranın köz basmış yanıqları var -
Mənim dərdlərimin ayaqları var -
Harda olsa gəlib tapacaq məni,
Yaxıb yandıracaq bu ocaq məni.
Gəl məni özünə öyrətmə belə,
Əlimi əlinə öyrətmə belə,
Gözümü gözünə öyrətmə belə...

1984

GƏL

Böyük tənəsində qalıb danlanan,
Uşaq ürəyimi ovut bir ara.
Qışda mismarlanıb yapışqanlanan
Pəncərə könlümü gəl aç bahara.

Daş altında bitən otdur elə bil,
Kül altında qalan oddur elə bil...
Çıxar yük altından gül yarpağımı,
Gəl yandır könlümün od-ocağını.

Düynülü, sərhədli, hörgülü könlüm...
Görüş al, dustağa gəl baş da çək, gəl.
Bir bala qaranquş mürgülü könlüm
Bir qanad kölgədən diksinəcək, gəl.

Düş o ucalıqdan, günəş olub aç,
Quzey ürəyimin qaşqabağını.
Bu ağır yağışa sən eylə əlac,
Saxla bu həsrətin daş-qalağını.

Daha ümid yalan, təsəlli yalan,
Səbri-qərarım da yalandır daha.
Gecə həsrətində bürüşüb qalan
Gülsabah könlümü gəl aç sabaha.

1984

SON GÖRÜŞDƏ

Tanrım, bizi son görüşdə
Tikan sözlə ayırma,
Bəhanəyçün uydurulmuş
Yalan sözlə ayırma;
Bu dünyanın
İlk görüşü hayıfdir.
Bir sevgidən qanad alıb
Uçmuşuqsa bu adla,
Daha bizi gəl ayırma
Sınıq, şəlpə qanadla;
Bu sevginin
Qanadları hayıfdir.

Sən gəl bizi acı dillə,
 bumbuz əllə,
Soyuq-soyuq baxışlarla
 ayırma;
Alnımızda qırışlarla
 ayırma.

Məhəbbətin
 şirin sözü hayıfdir.

Ürəyimə
Mələhət tək giribsə,
Taleyimə
Bir qismət tək giribsə,
Daha bizi qəbahətlə
ayırma,
Ağ taleyə çəkiləsi
Qara xətlə ayırma;
Bu sevginin
Xatirəsi hayıfdir.

Guya təzə sevdamızı
Qoyub təzə cığırda,
Gəlib-gəlib bir dalana
Dirənməyək axırda.
Məhəbbətin
Yolu, izi hayıfdir.

Son görüşə o candərdi,
Mən candərdi gəlməyim.
Ayrılığı o bilməsin,
Elə mən də bilməyim.
Buludlardan ayrılacaq
Damcı tək,
Kipriyindən ayrılacaq
Bir yanıqlı yaş kimi,
Yuvasından ayrılacaq
Bir köçəri quş kimi -
Ayırırsan belə ayır,
Söndürürsən,
Belə söndür sevgimi.

1984

OLMUR

Azadlığın ən uca,

Ən kamil pilləsində,
Dodaqlarım qoy olsun
Lap dirilik suyunun
Dolu pıyaləsində,
Ömrümün ən bəxtəvər,
Ən xoşbəxt çağında da,
Uydurulmuş cənnətin
Gülüstan bağında da
Sənsiz yaşamaq olmur.

İşıqları saçılan,
Çiçəkləri açılan
Baharın çəmən-çəmən
Gül nəfəsində belə,
Ən yaxşı adamların
Təsəllisində belə
Sənsiz yaşamaq olmur.

Sənsiz yaşamaq olmur...
Bu dünya dolu insan...
Elə bil ki, gözümü,
Dilimi bağlamısan
Sənsiz yaşamaq olmur.

Nə gecəm bir gecədi,
Nə sabahım sabahdı.
Yoluma duman çöküb,
O da çəkdiyim ahdı.
Darısqaldı bu dünya
Bir qarışdı bu göy, yer
Bu dünya işığından
Mənə də bir işıq ver,
Gəl mənə bir ümid ver
Sənsiz yaşamaq olmur,
Vallah yaşamaq olmur,
Billah yaşamaq olmur.

1984

O GÜNÜMÜZ ÜÇÜN

Biz orda yox idik,
Yoxsa var idik?..
Bəlkə bir ruh idik, bəlkə xoş xəyal...
Həmin o dağ gölü -
O Vaşaq gölü
O büllur səhərin ağuşunda lal.
Təbiət toxunub min cür naxışdan,
Göy bulud-buluddu, üfük ocaqdı.
Bir azdan xəbərsiz yağan yağışdan
Sənin çiyinlərin islanacaqdı.
Ah, o narın yağış,
 o xırda yağış
Necə çilənirdi çiçəyə, gülə,
Necə səpilirdi o mavi gölə,
Bizim üstümüzə, dəreyə, dağa...
Nə əcəb heç bunu hiss eləmirdik?
Qoşa ağac idik budaq-budağa,
Bəlkə də çətirsiz qoşa çiçəkdik -
Həmin həzinlikdə, o mavilikdə
Biz də gilə-gilə əriyəcəkdik.
Əriyib-əriyib sonra yox olub
Bir də o sahildə göyərəcəkdik.
O uzaq şələlə işıqlı güman,
Biz də qarışmışdıq həmin axına.
Gəlib sığınmışdı bir əlçim duman
Cökə budağının yumşaqlığına.
Sığınmaq yaxşıdı,
Bir yaxın dayan!
Bu nə xoş duyğudu, nə xoş səfərdi!
Sevginin əlləri necə mehriban,
İstəyin gözləri nə bəxtəvərdi.
O göl xumar idi,

Biz xumar idik?
Biz orda yox idik,
Yoxsa var idik?..
Görüb təbiətin etibarını,
Burda hər istəyə çatmaq olurdu.
Dünyanın ən ağır qayğılarını
Unutmaq olurdu, atmaq olurdu.
Elə o göl kimi atlas yamaca
Baş qoyub şirincə yatmaq olurdu.
Heyf, bu məqamın ömrü çox qısa,
Biz hardan başladığ, biz hara çatdıq?
Cığırılar uzağı dolanırdısa,
Biz o cığırılarla qayıdacaqdıq.
Gölün aynasında qaya heykəli,
Sular o kölgəni yorur deyəsən.
Qayada zamanın səbirli əli
Min ildi bir naxış vurur deyəsən.
Bizim naxışımız gətirdi bu gün,
Bu qismət ən incə naxışlarını
Vurdu ömrümüzə - bu günümüzə.
Göldəki qızılağac budağı kimi
Tale uzatmışdı əlini bizə.
O göl xumar idi,
Biz xumar idik?
Biz orda var idik? -
Var idik, yox idik hələ bilmirik.
Bəlkə də qalmışıq həmin naxışda,
Həmin mavilikdə, həmin yağışda
Qayıda bilmirik, gələ bilmirik.

1984

* * *

Dodaqları çatlamış
O gülün yanğısına
O iki damcı yağış

Yağmasaydı yaxşıydı.
Gül də yağış dalınca,
Baxmasaydı yaxşıydı.

Yeriyirdi birtəhər,
Qaranlıqda yol gedən,
Qəfil bir ildırımından
Gözü qamaşdı birdən.
O yolçunun gözünə
Belə nur şələləsi
Dolmasaydı yaxşıydı.
Bir addımlıq işığı
Olmasaydı yaxşıydı.

Qarı təzə ərimiş
O mürgülü çəmənə
Ani fevral günəşi
Saçmasaydı yaxşıydı.
Körpə otlar gözünü
Açmasaydı yaxşıydı.
O günkü görüşümüz...
Eh, o ani görüşdə
Əlimiz bir-birinə
Toxunmasaydı yaxşı,
Gözümüz bir-birinə
Baxmasaydı yaxşıydı.
O şimşək çaxmasaydı,
Mənim həsrət yağına
O iki damcı yağış
Yağmasaydı yaxşıydı.

1984

SAXLA HƏSRƏTİMİ

Bir qəfil görüşə - sevincə kimi,
Saxla ürəyində boğ həsrətimi;

Gəlin anaların mücrüsündəki
Ən gizli, müqəddəs düyünçə kimi
Saxla bu həsrəti könlündə saxla.
İslanmış düyün tək açılmaz olan
Unut bu nisgili boğ ürəyində.

Təkcə səninkidir, təkcə səninki,
Əbədi sirr kimi saxla sinəndə;
Lap belə ən yaxın həmdərdinə də
Deyiləsi deyil deyə biləsən.
Bir az açılasan, bir az güləsən.

Hə, sonra iş-güclə qarışar başın,
Bu yaxın rəfiqən, o iş yoldaşın –
Xırda bir məclisdə keçən saatla
Ya bir söz-söhbətlə, bir zarafatla
Ərit həsrətimi, ərit bir qədər,
Ağlar ürəyini kirit bir qədər.

Sonra da evə gəl,
Yır-yığış elə,
Durub dönə-dönə
Şüşələri sil,
Amma pəncərədən boylanma çölə.
Baş qatıb mətbəxə gediş-gəlişlə,
Nə bilim bu işlə, ya da o işlə
Bacarsan bir anlıq çıxar yadından
Ərit həsrətimi, ərit bir qədər,
Ağlar ürəyini kirit bir qədər.
Soyut bu nisgili qar kimi ərit,
Köz kimi, kül kimi, qor kimi ərit,
Bəs sonra, bəs sonra...
Tək qalanda, tək,
Bilirəm üstünə dağlar gələcək.
Bu həsrət gözünün yaşına dönüb,
Sinəndə dəyirman daşına dönüb

Alacaq əlindən hər dözümini.

İllah ki, vaxt səni get-gələ sala
İllah ki, özgə bir dərdin də ola,
Bax, onda ürəyin tamam dolacaq.
Bu həsrət çox ağır həsrət olacaq.

İllah ki, hava da tutulsun bir az,
Həsrətdə görəsən günahı tamam.
Guya ki, mən olsam hava tutulmaz,
Hər işin düz olar guya mən olsam.

Qəfil bir görüşə - sevincə kimi,
Dediyim müqəddəs düyünçə kimi
Saxla həsrətimi könlündə saxla;
Gözünə baxmağım olacaq yenə.
Gəlib gözlərində, baxışlarında
Donan həsrətimi görməsəm, heç nə!

1984

SƏNİN GÜNAHINDIR...

Mənim ürəyimdə qərib, çox qərib
Bir sevgi nağlının telləri ağlar.
Axır ki, üzümü səndən döndərib
Etdiyin günahlar yolumu bağlar.
Mənimçün ağırdır,
Ağrıdan ağır,
Durub dözümlə dərsi keçirəm hələ
Taleyin qisməti gözümə baxır,
Mən ondan utanıb durmuşam belə.
Sənin günahındır,
Sənin günahın.

Bir vaxt o mehr ilə xoşbəxt yaşayan
Aldanmış könlümü qınamıram heç.

Səni əzizləyən, səni oxşayan
Əlimi danlayıb qınamıram heç.
Özümü, sözümü,
 daim axtaran
İntizar gözümü qınamıram heç.

Bizim aramızda vəfa, etibar...
Gözüm nə biləydi gözündə nə var,
Əlim nə biləydi əlində nə var,
Könlüm nə biləydi könlündə nə var.

Gözümün önündə gül-çiçək açan,
Zərif xəyal kim üstümə qaçan.
O mələk sifəti gördüyüm anlar,
Aşkar həqiqəti gördüyüm anlar
Ürəyin ən qatı qaranlığında
Gizli xəyanəti necə görədim?
Özgə məhəbbəti necə görədim.
Doğrunun yanında əldə-ayaqda,
Sürünən yalanı necə görədim?
Daş altda qalanı necə görədim?
Səndən hayıf almaq istəmirəm yox,
İndi öz-özünü yandırsa ahın
Sənin günahındır, sənin günahın.
Yenə birdən-birə könlüm darıxdı,
Sinəmdə köz üstə külüm darıxdı...
İtirdim yolunu bir qibləgahın,
Sənin günahındır, sənin günahın.

Qəfil yoxluğuna necə inanım?
O incə, o kövrək dəqiqələrin
Yalan olduğuna necə inanım?
Üşütdü könlümü andın, vallahın,
Sənin günahındır, sənin günahın.

Sevgiyə uzanan qolumu qırdın

Sənə qarşı gedən yolumu qırdın,
Sənin günahındır, sənin günahın.
Daha o şərbəti içməyəcəyəm,
Sənin günahındır
Batdın günaha!

Daha o cığırla keçməyəcəyəm,
Sənin günahındır,
batdın günaha!
Daha o cığırla keçməyəcəyəm,
Sənin məhəllənə baxmaram daha,
Yoluna, izinə çıxmaram daha.

Yəqin ki, dözərəm,
dözdüm bəlkə də...
Küsgün anlarımdan küsdüm bəlkə də.
O xoş xatirələr göyə sovrular,
Sənin günahındır, sənin günahın.
Mənim həsrət boyu könlüm qovrular,
Sənin kor dumana düşər sabahın
Sənin günahındır, sənin günahın.

1984

MƏN SƏNİN KÖNLÜNDƏ

Yaman gündə sənin,
xoş gündə sənin.
Həyat ağacıyam könlündə sənin;
Onu atmaq olmaz, qurutmaq olmaz,
Daha bacarmarsan özünü yorma.
Bir bahar ömrünü unutmaq olmaz,
Sevdiyin ağaca baltanı vurma.
Nahaqdan könlünü ağrıtmə belə.
Köhnə xatirəni ağlatma belə.
Ömür ehtiyacı, gün ehtiyacı,
Mən sənin könlündə həyat ağacı –

Özün də bilmədən ürək qanıyla,
Bütün vücudunla, bütün canınla
Onu ömrün boyu yaşadacaqsan,
Unutmaqımı asan, atmaqımı asan?..

Bilirəm özünə tutur qəzəbin,
Eh, unutmaq olsa nə var ki, haqdı.
Bütün hicranların nədir səbəbi,
Elə unutmağı bacarmamaqdı.
O ağacı kəssən bir də bitəcək,
Sonra ən göynəkli yerdə bitəcək.
Ümidli günündə yarpaqlayacaq,
Təzə pöhrəsində gül qucaq-qucaq -
Sən də baharlanıb yazlanacaqsan,
Ümid ağuşunda nazlanacaqsan.
Bu sənə qanaddır qırma özünü,
Unutmaq üstündə yorma özünü.

Mən sənin könlündə həyat ağacı,
Xatirəsi şirin, indisi acı -
Hicranlı günlərdə əzabındı o,
Sapsarı yarpaqlı kitabındı o.
Hərdən bu ağaca payız dolacaq,
Şirin xatirələr xəzəl olacaq.
Səni ağladacaq payızlarıyla,
Səni üşüdəcək sal buzlarıyla.
Bir də sızım-sızım göynəyəcəksən,
Sonra bu qışa da öyrənəcəksən...
Daha bu ağacın nəyini bölüm,
O sənin könlündə budaq-budaqdı.
Eh, unutmaq olsa nə var ki, gülüm,
Dərd də unutmağı bacarmamaqdı.
Bacarmayacaqsan yorma özünü,
Bu ağac özünsən qırma özünü.

BU SEVGİ YENİDƏN AYILTDI MƏNİ

O hansı bulaqdır gözündən içdim,
İçibən bir sevda yoluna keçdim.
Guya ki, dünyanı tərək eləmişdim,
Bu sevgi yenidən ayıldı məni.

Bir yaz çəməninin küləyi oldum,
Bir açar qönçənin gərəyi oldum.
O şehli bədənin köynəyi oldum,
Bu sevgi yenidən ayıldı məni.

Nə qədər oxusan kitabı bitməz,
Sınağı, gunahı, savabı bitməz.
Nəşəsi qutarmaz, əzabı bitməz,
Bu sevgi yenidən ayıldı məni.

Hardan uçub gəldi payız durnası
Mürgülü bir gölün sındı aynası,
Torpağım oynasın, daşım oynasın
Bu sevgi yenidən ayıldı məni.

Dünyadır o ala gözün mənası,
Çatmaz o mənaya sözün mənası.
Yaşa, şirin ömrün şirin dünyası
Bu sevgi yenidən ayıldı məni.

Bahara uzanmış ağac qoluyam,
Alça budağı tək çiçək doluyam,
Təpədən dırnağa sevda yoluyam,
Bu sevgi yenidən ayıldı məni.

1985

HƏSRƏT ADASI

Mən səni pərişan qoyub gəlmişəm
Payız günəşinin şüası kimi.

Yəqin çatmaz sənə yalvarışlarım
Bəndənin tanrıya duası kimi.

Mən səni pərişan qoyub gəlmişəm
Sahibsiz bir kəklik yuvası kimi.
Ruhumda bir qərib nida sızıldar
O ana kəkliyin nəvası kimi.

Mən səni pərişan qoyub gəlmişəm
Buludlu göylərin havası kimi.
Mənim sinəm dolub, gözlərim dolub
Daşacaq səbrimin kasası kimi.

Mən səni pərişan qoyub gəlmişəm
Yaylağın boş qalan obası kimi.
Tərki-dünyalıqda könlüm daralıb
O şair Lələnin koması kimi.

Mən səni pərişan qoyub gəlmişəm
Bir gölün sonuncu sonası kimi.
Könlümün köz düşən xalı saralmış
Daşda ildırımın xıması kimi.

Mən səni pərişan qoyub gəlmişəm
Sən orda bir həsrət adası kimi.
Mən burda könlümü söküb-tökmüşəm
Baharda bir daşqın xatası kimi.

1985

O VAXT

İkimiz olanda,
Ancaq ikimiz,
Yəqin bu dünyadan ayrılıriq biz.
Qızılıgül taxtıdır o xoşbəxt vədə,
Gecənin ən qatı zülmətində də

Bizimçün tapılan işıqdır o vaxt,
Kövrəkdir, məsumdur; uşaqdır o vaxt.

Bərəsi alınmış,
 otu çalınmış
Açıq biçənəkdə, yerdə tağ altda
Sağ qalmış torağay yuvası kimi,
İki çiyələyin bir yarpaq altda
Hələ gözdən qaçıb qalması kimi
Təzədən verilmiş vaxt qismətidir
 o xoş çağımız,
Bir qanad altında sığınacağımız.

Gərək xoş sözümlü bu yerdə yazım,
Tale, tacımı ver o taxta görə.
Eh, mənim bu dünya nəyimə lazım,
Dünyanı sevmişəm o vaxta görə.

Ömrün o anları başqadır tamam,
Bəlkə də ölçüsüz-biçimsiz məqam...
Bəlkə də o məqam vaxtın itdiyi,
Zamanın yuxuya, huşa getdiyi,
Bütün duyğuların dil açdığı vaxt,
Bizim əlimizin gül açdığı vaxt,
Bir də gözümlərin günəşləndiyi,
Bir də könlümüzün atəşləndiyi,
Sözümüzün şirin-şəkər vaxtıdır,
Onda həsrətin də bekar vaxtıdır.
O vaxt cüt durnanın gölə endiyi,
Pöhrəsiz ağacın pöhrələndiyi,
Yorğun bir buludun yağışlandığı,
İlk yaz çiçəyinin açıldığı vaxt,
Səhranın bir yağış baxtıdı bəlkə;
Göyün qövsü-qüzey vaxtıdı bəlkə -
Bizim o çağımız, şirin çağımız,
Göyqürşəği altda sığınacağımız.

Ömrün əvvəlidir,
 baharın ilki,
O vaxta tanrı da qarışa bilməz.
O vaxt sizinkidir,
O vaxt mənimki...

Ömrün heç bir anı o vaxta çatmaz,
Min şah taxtı ola - o taxta çatmaz;
Bizimçin o şimşək ömrüdür - qısa,
O vaxtın vaxtını tale uzatmaz.

1985

QƏRİBƏ QİSMƏTLƏR

Qəribə qismətlər var bu dünyada –
Yorğun durnaların bir gecə yarı
Qəfil gölə enib-qalxması kimi,
Bir az işıldadıb qarşı dağları
Uzaq şimşəklərin çaxması kimi
Çox qəfil qismətlər var bu dünyada.
Sevgi yaddaşını varaq layasan
Şirincə-şirincə o düşər yada.

Ya bir keçən qatar,
Ya ötən gəmi –
Ordan eşitdiyən bir mahnı kimi
Bir daha səninçin oxunmasa da
Bütün vücudundan keçər o səda;
Meh kimi saçını oxşayıb keçər,
Tale cığırını izləmədiyən,
Bəlkə də heç zaman gözləmədiyən
Çox qəfil görüşlər var bu dünyada.

Nə sevgi deyirəm,

Nə pis deyirəm,
Nə də ki, ötəri bir hiss deyirəm.
Qısılib ürəyin küncündə qalan,
Çox uzaq bir ulduz bürcündə qalan
Qəribə qismətlər var bu dünyada.

Belə şirinliyi salanda yada
Bütün sevgilərin, məhəbbətlərin
Bir də görürsən ki, dili də birdi,
Vətəni də birdi, eli də birdi.

Dərya şəhərlərin, uzaq kəndlərin
Nə bilim, naməlum ünvanlarında,
Həyatın gedəri bir qatarında
Hardasa bir qismət ərkimiz yaşar,
Bir xoş ümidimiz, "bəlkə" yaşar.

Gözlərin gözlərdən mehr içdiyi,
Əllərin əllərə isinişdiyi--,
İllərin yarada bilməyəcəyi
Lap elə ən şirin, ən doğma anlar
Bir xoş günümüzdə qısılib gedər.
Qəfil boy göstərən bənövşə canlar,
Birdən bəxtimizə yazılıb gedər.

Yollar rast gətirməz, cığır qovuşmaz,
Gözlər o gözlərə bir də yovuşmaz.
O qatar, o gəmi qayıtmaz geri,
Daha o durnalar o gölü görməz.
Qalar könlümüzdə bir görüş yeri,
Daha əllərimiz o əli görməz.

Ürəyin gizli bir küncündə qalan
Çox uzaq bir ulduz bürcündə qalan
Qəribə qismətlər var bu dünyada
Çox qəfil görüşlər var bu dünyada.

BAHARIN YARPAQ TÖKÜMÜ

Yaman ağır keçir vədə saati,
 Dayanım bilmirəm, gedim bilmirəm.
 Sınır ümidimin kövrək qanadı
 Bu günə nə əlac edim bilmirəm.

Yazın bu ilahi, bu xoş çağında,
 Ümid cığırında, sevdə bağında
 Çiçəklər açılır, mən açılmıram;
 Nə gözüm yığılır, nə könlüm aram
 Təkcə bu gün deyil səbrimi kəsən,
 Yolumuz qırılar bu gün gəlməsən.

Ah, dünən necə də bəxtəvər idim...
 Qalxmışdı ayağa sevgi ümidim,
 Hələ yavaş-yavaş ayaq açırdı.
 Bax, o zər qanadlı kəpənək kimi
 Çiçəkdən-çiçəyə belə qaçırdı.
 Hələ təzə-təzə çiçəklənirdik,
 Hələ təzə-təzə ləçəklənirdik.
 Gözüm görə-görə bax nələr olur,
 Çiçəklər açılır.
 Qönçəmiz solur.
 Yarpaq əsimindən bahar yelindən,
 Gəlib ürəyimə bir payız dolur.
 Bu dəfə verdiyin son hökmü gördüm,
 Baharda də yarpaq tökümü gördüm.
 Yaşıl ağacların dövrəsində tək,
 Çılpaq bir ağacam, quru bir tənək.
 Çılpaq ağac olmaq baharda ağır,
 Yəqin "yazıq" deyib hər keçən baxır.
 Dayanım bilmirəm, gedim bilmirəm,
 Bu günə nə əlac edim, bilmirəm.

Hə, bir az tərəddüd,
yüngül bir əzab...
Sonra demisən ki, yox, bəsdir daha.
Onda qazandığın, etdiyən səvab,
Yanımda gör necə dönüb günaha.
Bəlkə də nahaqsan, bəlkə də haqlı
Yəqin bu sevdaya güc gəlib ağlın.
Bu gün... Yaman ağır keçir bu günüm!
Sən dönə bilirsən, mən necə dönüm?!
Gəlmədin... Gözləmək ümidim əbəs,
Kimə saxlayıram əllərimi bəs?
Kimə saxlayıram gözlərimi bəs?
Kimə saxlayıram ürəyimi bəs?

1986

ÜRƏYİMİN DƏRİN BİR GUŞƏSİNDƏ

Ürəyimin dərin bir guşəsində
Gizlənilib qalanda bu dərddə sevgim,
Onda açma bilməz könlümü heç kim;
Sənin həsrətini çəkməkdən ötrü
Bilmirəm özümü harda gizlədim.
Qalmaq istəyirəm öz xiffətimlə,
Elə öz-özümü, öz söhbətimlə,
Mənə nə səs çatır, nə soraq çatır,
Tənha bir dərədə tək bulaq kimi.
Ovçunun ovlaqda bir ocaq çatıb
Sonra yana-yana qoyub getdiyi
o ocaq kimi
İstəyirəm yanıb kül olum özüm.
Onda səni görmək istəmirəm, yox,
Nə bir sözüm olur, nə yolda gözüm;
Ürəyim göynəyə-göynəyə qalır,
Mən ki, bu hicranı belə çəkirəm
Mənimçin yer niyə, göy niyə qalır?..

Gözümə, dilimə keçəndə qəfil,
Bu sevgim özgə cür olur elə bil;
Dünyada tək səni axtarır gözüm.
Beçə balı kimi şandan süzülüb,
Sinədən qopulub, candan süzülüb
Gedir tərifinə ən şirin sözüm.
Dilimin ucunda ən xoş kəlməni
Tələsirəm sənə yetirmək üçün.
Düşür ayağına yalvarışlarım,
Səni bir insafa gətirmək üçün,
Gizlədə bilmirəm sevgi duyğümü,
Ürəyim, baxışım, əlim danışır,
Səni tapmayanda dağlanır dilim,
Ağzımda od tutub sözüm alışır.
Bu sevgi əlimə keçəndə qəfil,
Əllərim quş olub uçuş elə bil,
Çırpınır, döyünür bir ürək kimi.
Çiçəyə tələsən kəpənək kimi,
Tək səni axtarır, istəyir ancaq.
Əlinə, üzünə-sənə toxunmaq...
Tələsir saçında tumar olmağa,
Çiyində dincəlib xumar olmağa,
Sənə gül dərməyə tələsir əlim.
Əlinə qul əlim, bu əsir əlim.
İnadım daş qaya inadı kimi
Əllərim güvənir xoş gümanıma.
Bir xəcil duranın qanadı kimi
Səni tapmayanda düşür yanıma
Çırpına-çırpına qalır əllərim.

Bu sevgi ruhuma keçəndə qəfil,
Bu dünya dəyişib dönür elə bil;
Nə boyda ümidim olur, ilahi!
Uçuruq dünyanın xoş xəyalında,
Buludlar üstündə, dağlar dalında.
Yolumuz qovuşur biri-birinə.

Deyəsən gözlərin baxır gözümə,
Deyəsən nəfəsin dəyir üzümə.
Hardasa itirik mələklər kimi,
Hardasa bitirik çiçəklər kimi.
Hardasa bəxtəvər oluruq yaman.
O ilahi görüş, o cənnətməkan...
Sonra birdən-birə dönür o aləm,
O qərib ovlaqda sönür o ocaq.
Mən ki, bu sevgini belə görürəm
Vüsali ruhuma qismət olacaq.
Göynəyə-göynəyə könlüm qalacaq,
Alışa-alışa qalacaq dilim,
Qovrula-qovrula qalacaq əlim.
Bu tale mənimdir,
Bu qismət mənim...

1986

SƏNİN DƏFTƏRÇƏN ÜÇÜN

1

Könlüm yenə oda düşüb,
Xoş sözlərim yada düşüb.
Düyün var avanda düşüb
Avand tərsinə bağlıdır

Həsretim var il içində,
Sözüm qalıb dil içində.
Əllərim yüz əl içində
Cana bir sinə bağlıdır.

Sənə dərdimi göz deyib,
Baxışım sənə "döz" deyib;
Dilim çoxuna söz deyib
Könlüm birsinə bağlıdır.

Yaşa qara saçlım, yaşa ,

Əllərim dil verir daşa.
İstək baxmır ilə, yaşa,
Nə ömrə, sinə bağlıdır.

Az eylə bu şirin nazı,
A könlümün təzə yazı!
Yazda daşın gül açması
Sevgi sirtinə bağlıdır.

Çox yollara yolum gedib,
Səbr kasam dolub gedib.
Olanlarım olub gedib
Ümid tək sənə bağlıdır.

2

İstər sevgili ol, istər bacı ol,
Duyan ürəklərin ehtiyacı ol.
Br cənnət bağında sərv ağacı ol,
Bürünsün həmişə yaşla ömrün.

O mehr çırağı könlündə yansın,
Onun keşiyində könlüm dayansın.
Baharlı günlərin elə uzansın,
Gedib çatmayasan qışına ömrün.

Çağlar bulağını qurutmayasan,
Yanar ocağını soyutmayasan.
Səni unutmazı unutmayasan,
Qoy dönsün məhəbbət yaşına ömrün.

Eh, yaşın nədir ki, şirin bir xəyal,
Hə, bir az sevgidir, bir az da kamal.
Həmişə gördüyüm təravətdə qall,
Dəyməsin heç namərd daşına ömrün.

3

Əlçatmaz bilmişəm səni həmişə,
Sənin gül zirvənə əlim çatarmı?
İsti baxışına, şirin ləhcənə
Şeirim yetişərmə, dilim çatarmı?

Bu kövrək sevdaya uyası olsam,
Səni könlüm dolu duyusu olsam,
Yolunda bir ömür qoyusu olsam,
Buna ömrüm yetər, ilim çatarmı?

Sənin tək bir ümid çırağım olsa.
Gül bədən, bir qönçə dodağım olsa,
Dünya başdan-başa gül bağım olsa,
Sənə veriləsi gülüm çatarmı?

Ömrümün payızı bəndi bağlayan,
Mən br quru çayam daşı ağlayan.
Sən bahar dəyrəsi coşub-çağlayan,
Sənin dənizinə selim çatarmı?

Torpağı, ağacı sinəsi dağ-dağ,
Min illər uzununu yanan bir ocaq.
Bir də alovunda birlikdə yansaq,
Tabım bu yangıya, bilim, çatarmı?

Kimdi bu yazını tərsinə yazan?!
O hansı sevgidir yolları asan?
Mən yansam, sən buna məhəl qoymasın
Görən harayımın ölüm çatarmı?

4

Gör kimi bilmişəm özümə yaxın,
Eh, mənim bu sevgim nə bitməz oldu.
Ümid üfüq kimi gözümə yaxın –
Nə qədər yol getdim, əlyətməz oldu.

Yox, daha könlümü açıb sabaha,
Dan üzü bu yolu tutmağım olmaz.
Nə ümid sabahım açılır daha,
Nə də o üfüqə çatmağım olmaz.

ÜRƏYİMDƏ

İlk baharı aparılmış
Dartım-dartım
Budağından qoparılmış
Bir pöhrənin
Sızıltılı yeri kimi
Yerin qalıb ürəyimdə.
O pöhrənin ilk şövqündən
Mehrin qalıb ürəyimdə.

Yanıb-yanıb cızdağ olan,
Qarası ağappaq olan,
Əhəng daşı özəyində,
Alovlara tab eyləmiş,
Fındıq boyda bir xal kimi,
Yerin qalıb ürəyimdə.
O cəhənnəm əzabından,
Sehrin qalıb ürəyimdə.

Öz içində dərd itirən,
Qabıq-qabıq üz gətirən,
Bir çinarın gövdəsində,
Dərin çapıq yeri kimi,
Yerin qalıb ürəyimdə.
Ağrıların, əzabların,
Qəhrin qalıb ürəyimdə.

Daha heç vaxt uçmayacaq,
Bir də qanad açmayacaq,
O durnadan, o qatardan,

O göylərin səfasından,
O günlərin vəfasından
Bircə naxış, bircə lələk
Yerin qalib ürəyimdə.
Açılmaz bir düyün kimi,
Sirrin qalib ürəyimdə.

May 1986

ARXAYIN OLSAM

Bu şeytan fikirlər çıxar başımdan
Könlüm bu əzabı çəksin nə qədər.
Özüm qurtararam öz savaşımdan
Vallah daş üstündə çiçəyim bitər
Könlüm sən tərəfdən arxayın olsa.

Görüm öz rəngində otu, yarpağı,
Mənə öz donunda görünsün həyat
Beləcə başımı salıb aşağı
İşimi, gücümü görərəm rahat
Könlüm sən tərəfdən arxayın olsa.

Qəlbimdən keçəni ürəyin duya,
Baxışla gözümə söykənə gözün.
Heç qulaq asmaram dedi-qoduya
Getməyəm dalınca hər xırda sözün
Könlüm sən tərəfdən arxayın olsa.

Artar sabahların təmizliyi də,
Oyaq gözlərimdə darılmaz gecə.
Basaram bağıma sənsizliyi də
Ən uzun həsrəti almaram vecə
Könlüm sən tərəfdən arxayın olsa.

Diksinib də hər cür səsə çıxımaram,
Lap min aravuran, min xain olsa

Birinin üzünə dönüb baxmaram
Könlüm sən tərəfdən arxayın olsa.
Mənim sözüm olar sənin qərarın,
Yaddan söz ummaram, özgədən kərəm.
Daş salıb başına bu intizarın
Mən də bu dünyada bir gün görərəm
Könlüm sən tərəfdən arxayın olsa.

Sentyabr 1987

ONDA BİLƏCƏKSƏN

İndi nazın böyük, ürəyin aram,
Eh, mən də səninçün belə qalmaram...
Bir də görərsən ki, bir ərk yerin yox,
Qalmısan neçə yad baxışın altda.
Qəfil görəcəksən çətirin də yox,
Əsirsən bir qərib yağışın altda.
Günəşdə üstünə kölgə salan yox,
Tənhasan, amma heç yada salan yox.
Sönüb səndən ötrü o isti ocaq.
Onda biləcəksən mənim sevgimi,
Biləcəksən,
o da çox gec olacaq.

Könlün darıxanda, lap darıxanda,
Kimlərsə hardansa qoşa baxanda,
Bir də görəcəksən
Sən burda təksən,
Yanımda boş qalıb bir sirdaş yeri,
Sızlayır könlünün həmin boş yeri.
O sözün, o səsin, o ərkin yoxdur,
Dərdin var, bu dərdə şərikin yoxdur.
Onda birdin-birə gözün dolacaq,
Onda biləcəksən mənim sevgimi,
Biləcəksən,
o da çox gec olacaq.

Sarmaşıqdan çəpər çəkmişəm ki mən
Nə baxım, nə görüm, nə yetim sənə.
Şuluq uşağını tənbeh eyləyən
Ana qəzəbidir nifrətim sənə.

Bulud yağışını əsirgəyəndə,
Torpaq cadarlanıb "yandım" deyəndə,
Baxma o torpağın qarğışlarına;
O yenə üzünü
Bir vüsal günü
Sürtər o buludun yağışlarına.

Mənim də nifrətim, qarğışım belə,
Mənim də qəzəbli baxışım belə.

Bülbül yuvasına toxunsan biri
Daha o budağa dönməz quşcuğaz.
Sızıldar canında bir yuva yeri
Amma yuvasına nifrəti olmaz.
Mənim də küsməyim, dönməyim belə.
Könlüm yana-yana sönməyim belə.

Çəmən ayrısının, çöl ayrısının
Mənim o çəməndən gülümü göndər.
Nifrəti ölümdür bal arısının
Sancdımı, özü də məhv olub gedər.

Buludum, yağışım, yuvam, pətəyim,
Yoxluğumdur sənə nifrət etməyim.

Aprel, 1987

ÖLÜRƏM BİR DƏLİ SEVGİDƏN ÖTRÜ

Uğursuz yolu da uğurlandıran,
Qranit qayanı cığırlandıran,

Atəşində əhəng daşı yandıran
Ölürəm bir dəli sevgidən ötrü.

Elə içildikcə doyulmaz olan,
Baxıldıqca gözdən qoyulmaz olan,
Sehrlı sevdadan ayılmaz olan,
Ölürəm bir dəli sevgidən ötrü.

Lap belə sonuncu nəfəsə qədər,
Son günə, son ana, son sözə qədər
Qəlb-qəlbə, əl-ələ, göz-gözə qədər
Ölürəm bir dəli sevgidən ötrü.

Nə sərhad, nə bir hədd, nə qanun qanan,
Eldə təndir-təndir qucağı yanan
Sinə daşında da ocağı yanan
Ölürəm bir dəli sevgidən ötrü.

Suda da, odda da yaşaya bilən,
Ən çətin əzabı daşıya bilən.
Vüsaldə dirilən, hicranda ölən
Ölürəm bir dəli sevgidən ötrü.

Füzuli demişkən, kuyi-yar vətən,
Əkiz budaq kimi qovuşan bədən.
Qırdıqca göyərən, kəsdikcə bitən
Ölürəm bir dəli sevgidən ötrü.

Apriel 1988

MƏN KÖNLÜ GİLEYLİ...

Mən könlü gileyli, sən qəlbi sınıq,
Hərəsi bir cürə yar tərəfindən.
Səhra bağı yanıq, qütbüncü donuq,
Biri günəş, biri qar tərəfindən.

Ayağım qırovda, başım alovda,
Sevgim at belində, ağlım cilovda.
Kim uduzdu, gör kim uddu bu ovda,
Bərəmiz alındı sar tərəfindən.

Çoxunun çəməndə işi düz oldu,
Quru xəzəlliyə düşən biz olduq.
Bircə addım atdıq, küyü yüz oldu,
Qoy allah saxlasın car tərəfindən.

Sən üzü kölgəli, mən kölgə salan,
Arada mən oldum günahkar qalan.
Kor görən düz oldu, biz görən yalan
Səsimiz yayıldı kar tərəfindən.

Dözümdür, səbirdir ürəyindəki,
Tərəzi görmədi bu daş, bu çəki.
Üstünə qımışıb gülənlər tək
Sənə oxşayaydı ar tərəfindən.

Xatirəli günlər könlüm əlacı,
Bir üzü şirindir, bir üzü acı.
Sənə endirilən tənə qılıncı
Qanadıb qəlbimi hər tərəfindən.

O kimdir ruhuma yaxından yaxın,
Olmazmı cismimə bir yaxın çağın.
Mənim könlüm yansın, sənənin çırağın
Etdiyim bu ahu-zar tərəfindən.

Avqust 1988

AYIRMA

Hicranımsan, əzabımsan, ahımsan,
Daha məni bu ahımdan ayırma.
Belə yaşda günah işlər görürəm

Gəl ömrümü günahımdan ayırma.

Gül ovcunda ümid verdi bir sıxım,
Bu sıxımı nə dağdım, nə yığım?!
Güvəndiyim, boylandığım, baxdığım,
Allah, məni allahımdan ayırma.

Bu sevdə bir ümidgah, bir vədəgah,
Saldı məni sevincə gah, dərdə gah.
Bəxt yolunda fərəh yatıb, dərd agah,
Yatanımı agahımdan ayırma.

Ahım Habil kamanında düğahım,
Bu sevdada uyumaqdır günahım.
Ey dərgahım, bircə sənsən pənahım,
Öldür məni, düğahımdan ayırma.

Bu çiçəyi nə qoxlayım, nə üzüm.
Qoy yolunda ömür qoyum, can üzüm.
Açıl görüm dan ulduzum; dan üzüm,
Açıl məni sabahımdan ayırma.

Apriel 1989

BİR ƏSİM NANƏ YARPAĞI

Bu meh hardan əsdi belə,
Elə bildim sənsən gələn.
Yanıb söndü şam sayağı -
Yazıq könlüm,
Nazik könlüm
Bu mehdə sənsiz üşüyən
Bir əsim nanə yarpağı...

Payızlanıb solğun düşən,
Vurğunluqdan yorğun düşən
Mən bu sevdə mürgüsündə;

Səsə diksinən ümidim
Bir bulağın güzgüsündə
Bir əsim nanə yarpağı -
Sevincimin göz qırpması...

Quru bəxtim gülə bəlkə,
Bir arxa ki, su gəlibdir
Bir də dönüb gələ bəlkə.
Həmin bəlkə sorağında,
Həmin arxın qırağında
Bir əsim nanə yarpağı -
Ürəyimin çırpınması.

İşıldaquş kimi soyuq,
Soyuq odlar arasında,
Yaz çəmənini kimi qoruq
Təzə otlar arasında
Sənə boylanan ürəyim
Bir əsim nanə yarpağı -
Əsib durar, yanıb durar,
Bir mehə aldanıb durar -
Bir əsim nanə yarpağı...

BİR GÖZƏL KEÇİR

Bu nə möcüzədir küçədən keçir,
Elə bil işıqdır gecədən keçir.
Göydənmi enibdir mələk sayacağı,
Yerdənmi çıxıbdır çiçək sayacağı.
Onu kim yaradıb,
Harda yaranıb?
Harda sığallanıb, harda daranıb?

Gözəl, bircə dəfə
Bax mən tərəfə...
Bu nə ilahi göz, bu nə baxışdı!

Naxışlar içində bu nə naxışdı!
Toxun çiyinin ilə o budaqlara.
Qoy o budaqlar da bəxtəvər olsun.
Lap heyfim gəlsə də gül barmaqlara,
Toxun o divara daşı zər olsun.

Üstündə gör neçə gözün hədəsi,
Götürmə bu boyda günahı, yeri.
Yeri get, allahın xoşbəxt bəndəsi,
Mən kimi bəndənin allahı, yeri.

Ey qəlbi işıqlı, ey ruhu incə,
Bir söz de, ağzından gövhər saçılısın.
Get bir gül bağında açıl gizlicə,
Qızıl güllər sənə baxıb açılısın.
Düşmək istəsəm də mən ayağına,
Məni buraxmazlar o gül bağına.

Get, burda tayın yox,
buludları quc,
Qoşul durnalara o qatarla uç.
Mənim o səmada uçmağım olmaz
Səninlə qol-qanad açmağım olmaz.

Sonalar gölündə sonalar süzər,
Get o sonalara qoşul, əzizim,
Nə qayıq tapılar, nə gəmim üzər,
Yox daha o gölə ərkimiz bizim.

Gözəl, bircə dəfə
bax mən tərəfə!
Demə baxışlarım ötürdü səni,
Gözümün aynası götürdü səni;
Qalacaq aynamda bu göz, bu baxış.
Nə yaxşı, bu təzə gözəlliyə də
Baxmağa gözümün qisməti varmış.

Yanvar 1988

* * *

Gətirdiyin güllər qaldı mənimlə,-
Qaldı otağımda axıra kimi.
Mən də bildiyimi dedim o gülə,
Ləçəklər açılıb çəkdi fikrimi.

Açdı o çiçəklər xumar gözünü,
Mən də o güllərlə mehriban oldum,
Eşitdim sözünü, bildim özünü,
Bir az əməlimdən peşiman oldum.

Elə bil duyurdu hər gəlişimi,
Bu mehri könlümə nəqş etdim tamam.
Mehribanlığımı, nəvazişimi,
Mən də o güllərə bəxş etdim tamam.

Gətirdiyin güllər qaldı mənimlə,
Mənimçin isti əl, şirin söz oldu.
Könlüm darıxanda baxdım o gülə,
O sənin gözünlə mənə göz oldu.

Gəldim... o güllər də solar neyləyək,
Ömür bitən gülmü, yanan ocaqmı?
Deyirəm o qismət - o dəstək çiçək,
Bir də taleyimə qayıdacaqmı?

Şüvəlan, dekabr 1988

BƏNÖVŞƏ ÖMRÜ

Ən isti sözlərim yanır dilimdə,
Bənövşə dərmişəm, solur əlimdə.
Torpaqda bənövşə ömrü nədir ki,
Onu əldə, suda saxlamaq olsun,

Sabahına ümid bağlamaq olsun.
Ay il hövsələlim, ay dağ səbirlim,
Ay yaxın xəyalım, uzaq xəbərlim,
Gəlmirsən, bənövşə solur əlimdə,
Ən isti sözlərim yanır dilimdə.
Bir də dönüb getdim o meşəliyə,
Bir də əl uzatdım bənövşəliyə.
Gördüm bənövşələr burda da solur,
Ürəyim titrəyir, gözlərim dolur...
Axı bənövşənin də nə ömrü var,
Burda zərifliyin gözü yol çəkər.
Başqa çiçək vaxtı gecik, nə olar,
Bəs adam bənövşə vaxtı gecikər?!
Əlimin bənövşə vaxtıdır, tələs,
Könlümün, gözümün, nazik sözümün,
Dilimin bənövşə vaxtıdır, tələs.
Boynu əyri qoyma bu zərif gülü,
Mən də dayanmışam boynu bükülü.
Eh, bənövşə ömrü nədir ki, gülüm!
Gəl çıx, solub gedir bənövşə ömrüm!

İyul, 1988

BAŞQADIR

Sən qaçansan, mən çatanam, əzizim,
Qaçan ayrı, çatmaq dərdi başqadır,
Sən gözlədən, mən gözləyən cəfakeş,
Bu cəfanı udmaq dərdi başqadır.

Gələnini gözləməyə de nə var,
Gedənini gözləməkdir intizar,
Eh, bu yolda can qoymağım bir azar,
"Can" deyib naz satmaq dərdi başqadır.

Mən ki, sahib olmamışam o mülkə,
Gözlərimdən getməz o qəm-bu kölgə.

Ayağına yıxılmağım bir özgə,
Yıxılanı tutmaq dərdi başqadır.

Hara yazım bu günahsız günahı,
Tək özüməm öz-özümün pənahı...
At deyirsən, atmaq olmur, ilahi,
Hicran başqa, atmaq dərdi başqadır.

Fələk özü kəndirindən dərd asan,
Mən yazıram, yoxdu məni bir yazan.
Yüngül görüş verib getmək çox asan,
Qalıb qəmə batmaq dərdi başqadır.

Alış sinə, alış damar, alış qan!
Sən soyuqsan, mənim könlüm alışqan.
"Olar-olar, olmaz-olmaz" - bu başqa
Olmas olsa ölmək dərdi başqadır.
Bu hicranı, bu əzabı, bu zoru
Çəkmək başqa, bilmək dərdi başqadır.

YOXDUR

Sən varsan mənimçin, bəs mehrin hanı?
Şüşənin günəşdə kölgəsi yoxdur.
Payızda cənuba uçan durnanın
Daha sərhəddi yox, ölkəsi yoxdur.

Deyirsən o fürsət dönə bəlkə də
Ömür dönməyəcək bəlkəsi yoxdur.
Görərik bağ solub biçənək həşəm,
Heç ələ gəlməyə çəngəsi yoxdur.

Hanı o ilxının hayqırıtları
Kəməndə gəlməyən ürgəsi yoxdur.
Neçin də bu dərya boş qaldı belə...
Xəşəmi bir yana, kilkəsi yoxdur.

Yüzlərin içində tənhadı könlüm
Onun səndən başqa bir kəsi yoxdur.
Özgələr doğmalığ atır ortaya
Mənçin səndən özgə özgəsi yoxdur.

Çarəsiz dönərəm, dönük olmaram,
İstəkdə könlümün döngəsi yoxdur.
Bir dərya məhəbbət yolu ürəyim
Axtarsan bir damcı hikkəsi yoxdur.

May, 1990

SAXLAYANIM VAR

Könlümü ilhamda, qəddimi şuxda,
Gözümü işıqda saxlayanım var
Tale nə sir-sifət verib, sağ olsun.
Məni yaraşıqda saxlayanım var.

Ömrümüz həyəcan, təlaş içində,
Könlüm bir şüşədir bu daş içində.
Belə vurhavurda, savaş içində.
Məni barışıqda saxlayanım var.

Dostlar nə o gücdə, nə o dözümdə
Üzlər gördüm əlim qaldı üzümdə.
Adımı özümdə, haqqı sözümdə
Belə qarışıqda saxlayanım var.

Adam var əriyir ağlaya bilmir,
Doğmasına da bel bağlaya bilmir.
Çoxu sarayda can saxlaya bilmir,
Məni alaçıqda saxlayanım var.

İsmayılı 1990

YOXDUR XƏBƏRİN

Yəqin heç sənin də yoxdu xəbərin,
Bu gün gəlib keçdim həyətinizdən,
Həmin o cığırdan, həimn o izdən...
Allah, necə dönür çarxı məhvərin!
Aman burda səni necə arardım...
Pəncərəyə düşən qəfil kölgədə
Ümid axtarırdım, səs axtarırdım.

İndi pəncərəni tanımadım heç,
Biganə ayağım durma gəlib keç,
Mən yol baxdığını heçə döndərən
İnsanın gözləri nə dönük olur.
İndi o sözləri pıçıldamıram
İnsanın sözləri nə dönük olur.
Baxır, görməyi yox, alışmağı yox,
Biganə baxışlar nə sönük olur.

Bu əl sənindir deyil, o əllər mənim,
Bu tel sənindir deyil, o tellər mənim...
Biri-biri üçün yanıb qovrulmuş,
İndi göynərtisi göyə sovrulan
İnsanın əlləri nə dönük olur.
Nəvazişsiz qalıb yatan, qıvrılan
İnsanın telləri nə dönük olur.

Nə yaxşı o əllər ağlaya bilmir ,
Nə yaxşı o tellər ağlaya bilmir,
Ürəyim od alıb yanırdı burda,
Eh, səni görmədən keçmək nə idi.
Ayağım mıxlanıb qalırdı burda
İndi heç bilmirəm hardan keçirəm,
Elə bir sopsuyuq qardan keçirəm,
Heç burda olmayıb ayaq döyməyim
İnsanın addımı nə dönük olur.
Dünya başdan-başa unutmaq imiş

Dünyanın adamı nə dönük olur!

Nə mən o pilləni qalxıram elə,
Nə sən o eyvandan baxırsan çölə...
Gərək bu dəhlizə bir məhəl qoyam,
O soyuq mərmər də necə var qalıb.
O mənə tay deyil, mən ona tayam,
Onda soyuqluğa etibar qalıb.
Vallah ağac dönməz, daş belə dönməz
İnsanın ülfəti nə dönük olur.
Bir üzü alışqan, bir üzü sönən
Üzün daş sifəti nə dönük olur.

Bir var çiçək kimi solasan, bu heç...
O sola, sən tənha qalasan, bu heç...
Ömür qala-qala, gün qala-qala
Əlvida deyəsən doğma bir yola -
Səmtini unudub hər yönə gedən
İnsanın yolları nə dönük olur.
Bir qucaq sevgini daşlara çalıb
Biganə-biganə yanında bitən
İnsanın qolları nə dönük olur.
Nə yaxşı o yollar danışa bilmir,
Nə yaxşı bu qollar danışa bilmir.

1990

MƏN DƏ ELƏYƏM

Nədir söz üstündə bu giley-güzar.
Sənə boylanmağım – ən şirin sözüm.
Günəşə nə deyir günəbaxanlar:
Bax, mən də eləyəm, ay iki gözüm.

Tutuquşuların sayma işini
Deyilməz sözümün səsini eşit.
Əlində əlimin titrəyişini,

Gözündə gözümün səsini eşit.

Bir xəfif, xeyirxah bahar yelində,
Çiçək açılarda nə deyir? – heç nə.
Şəhotu çiməndə səhər şəhində,
Bəxtəvər olanda nə deyir? – heç nə.

Bax, mən də eləyəm, ay iki gözüm
Demə ki, xoş sözlə gəl məni dindir.
Mənim çiçək sözüm, şəhotu sözüm
Qalıb ürəyimdə, amma sənindir.

Adi söz deyil ki, gətirim dilə,
Hər kəlmə sinəmdən qopulsun gərək.
Dirilik suyudur o sözüm hələ,
Səninçin aranıb tapılsın gərək.

Bağlayıb ömrünü qoşa budağa,
Budaq sevgisinə yarpaq nə deyir...
Od tutub alışqan bir quraqlığa
Yağış çilənəndə torpaq nə deyir.

Bax, mən də eləyəm, ay iki gözüm,
Demə şirin sözlə könlümü dindir.
Mənim yarpaq sözüm, o torpaq sözüm
Qalıb ürəyimdə, amma sənindir.

Sevginin dili lal,
 özü min qanad.
Hər sözü, eh, dil də alışar desəm.
Səninlə danışar könlüm hər saat
Nə əcəb sən onu eşitməmişən?!
Bənövşə həsrəti hər şeydən betər,
Lalə öz oduna heç alışıbımı?!
Sözləri dillərə düşüb bu qədər,
Özləri bir kəlmə heç danışıbımı?!

Bax mən də eləyəm, ay iki gözüm,
Demə şirin sözlə gəl məni dindir.
Mənim lalə dağım, bənövşə sözüm
Qalıb ürəyimdə, amma sənindir.

Nədir söz üstündə bu giley-güzar.
Bircə baxışım da sənə köməkdir.
Könlümdə hələ çox söz toxumu var,
Onlar da səninçin göyərəcəkdir.

Mart, 1979

BİR İLAHİ SEVGİ YOLUNDA

Tanrı qismətidir sənə istəyim,
Bu mənim öz arzum, öz xoşum deyil.
Ağlayan buxarın mərmər divarda
Soyuq göz yaşları göz yaşım deyil.

Mənim göz yaşlarım qanımdan gəlir,
Sevgi duyğularım canımdan gəlir.

Könlümü gizlədib örtə bilmirəm,
Vallah, mən bağçada bitə bilmirəm
Bir az ləçəkləri qalın çiçəyəm,
Qayada bir əyni yalın çiçəyəm.
Mənim ləçəklərim tumar görməyib,
Bitdiyi torpağı hamar görməyib,
Bənövşə meylim də sənə sarıdır,
Onu sarmaşıqlar bağlaya bilmir.
Mənim zərifliyim aprel qarıdı
Özünü güneydə saxlaya bilmir -
Damcısı-damcıya bağlanıb gedir,
Bir cüyür izində buğlanıb gedir.

Möcüzə bir alov axıb gözündən

Elə bil bağırımın başında yanar,
Yaşıl göz bir arçan budağıyam mən,
Yaşılım da yanar, yaşım da yanar.
Keçməz izzətim,
Bilinməz təbiət -
Bir nəsi ovçudan yaralar alan
Sıldırım qayadan asılıb qalan
Dağkəli əzabı - mənim əzabım -
Mənim əzabımın yükü başqadır,
Hava seyrələndə çəki başqadır.

Qaya dağım-dağım, daş qırıq-qırıq,
Burda dayanmışam hicran yanındı,
Torpağı ovulmuş, kökü ağarmış
Sel vuran tək ağac güzəranında -
Hava soyumaqda, gün bata-batda
Mən durub yoluna baxıram vallah,
Mən öz istəyimin ayağı altda,
Körpüyəm , keçidəm, cığırım vallah.
Həmin o cığırla, həmin o yolla
Sevgi yoxuşunu çıxıram vallah -
Mənim əzabımın yükü başqadır,
Hava seyrələndə çəki başqadır.

Dekabr, 1992

APAR MƏNİ BU ÜMİDİN DALINCA

O qaranquş yuvası ki, soyuyub,
O göldə ki, qərib durna uyuyub
Könlüm sənə ümidinə çox uyub
Apar məni bu ümidin dalınca.

Mən quzeyin "gün çıx", "gün çıx" naləsi,
Çatmaz mənə günəşin bir haləsi.
Ey güneyin qanad açan laləsi
Apar məni bu ümidin dalınca.

Sənin sevgi cığırının gül açan
Yetişərəm o yollara mən haçan?
Ağacımda sonuncu yarpağacan
Apar məni bu ümidin dalınca.

Kor ocağım yanıb külə dönüncə,
Lap sonuncu işartısı sönüncə,
Sən get mənim taleyimin önüncə
Apar məni bu ümidin dalınca.

Onda cürət, bunda mürvət olmadı,
Sitəm oldu, bu məhəbbət olmadı.
Yanınca ki, getmək qismət olmadı,
Apar məni bu ümidin dalınca.

Sən zirvədə, mən dərənin dibində.
Mən payızda, sən bir bahar təbində.
Bir ağ yelkən küləklənir gəmində,
Apar məni bu ümidin dalınca.

Yanvar, 1987

ETİRAF EYLƏ

Demə çöldə gülüm, dağda qarımsan,
Sevgidə son sözüm, son baharımsan.
Sən mənim bir tale günahkarımsan
Daha nə mərhəmət, nə insaf eylə,
Çinar kölgəsində yasəmən kimi
Əyil günahını etiraf eylə.

Mizan-tərəzidir dünyada sevgi,
Gərək əyilməsin o daş, o çəki.
Yoxdur bu bölgüdə mənim səninki,
Barı bir sözünü burda saf eylə
Atıb o pərsəngi yüngülləş bir az,

Qalxıb günahını etiraf eylə.

Yox, heç bir arıya gərək deyiləm,
Çünki mən şirəli çiçək deyiləm.
Elə də sinsinmiş ürək deyiləm
Ki, onu oynadıb, atıb kef eylə.
Bir dolu zərbindən qırılan gülü
Qaldır, günahını etiraf eylə.

Dəftər tanıyırsan, qələm bilirsən,
Səninçin kim oldum, kiməm bilirsən.
Mən elə bir sarı siməm, bilirsən
Sən onu mismarla çaldın xof eylə
Daha o pərdədə oxumaz o sim
Bilib günahını etiraf eylə.

Sənin sevgi yolun yolun bozudu,
Elə bil ürəyin bulaq buzudu.
Təbəssümün gülə çilənmiş sudu -
Ondan işıq düşməz mənə bir gilə,
Sən ki, şəh deyilsən düş o ləçəkdən
Düşüb günahını etiraf eylə.

Mən qanad verənəm, sən qanad yoran,
Könlümün içində könlümü qıran,
Bir sevda üstündə min oyun quran -
Özünü nə arif, nə sərraf eylə,
Ququ quşu kimi özgə yuvadan
Çəkil, günahını etiraf eylə.

Noyabr, 1992

BU SEVDA QOVDU MƏNİ

Bu sevda qovdu məni,
Gözümü külə verdi.
Yanğımın yeri qaldı,

Külümü yelə verdi.

Bu sevda qovdu məni,
Qovladı dərgahından.
Əlac yox bü günündən,
Ümid yox sabahından.

Bu sevda qovdu məni,
Qolumdan tutanım yox.
Nə keçib "gəl" deyənim,
Nə mənə çatanım yox.

Bu sevda qovdu məni,
Getməyə yönüm olmaz.
Min yerə üz tutaram,
Bir yeri mənim olmaz.

Bu sevda qovdu məni,
Rəhm edin qovulmuşa.
Ya alıb əlac edin,
Ya tutun basın daşa.

Fevral 1991

* * *

Hansı yerdə, hansı dildən
Harda şirin söz eşitsən,
Bil, o şirin söz mənimdir,
Kim mehriban baxsa sənə
Bil o mehr mənimkidir,
Sənə baxan göz mənidir.

Dekabr, 1986

ƏLİMİN, DİLİMİN DƏRDİ

Bir qəfil şaxtadan gülüm sızıldar,
Bir vaxtsız həsrətdən könlüm sızıldar.

Əlinə yetməyə əlim sızıldar -
Gülümün, könlümün, əlimin dərdi,
Dil ilə deyilməz dilimin dərdi.

Bir ocaq içində, bir köz içində,
Sevgi atəşinin gəl döz içində.
Qaynayıb alışır bir söz içimdə -
Gözümün, dözümün, sözümün dərdi,
Yandırır özümü, özümün dərdi.

Quzeyin günəşə həsrəti kimi,
Səhraya yağışın minnəti kimi.
O biri dünyanın cənnəti kimi,
Həsrətin, minnətin, cənnətin dərdi -
Səndə görmədiyim qismətin dərdi.

Bir səhra yanğıma bir içim sudu,
Bir dərya suyuma bir çınqı oldu.
O məndə var ikən mən oldum yadı,
Odumun, yadımın, adımın dərdi,
Özgəninki olan dadımın dərdi.

Aprel, 1992

KLASSİKLƏRƏ BƏNZƏTMƏ

Qapında əyilib suala döndüm,
Bircə alacağım cavaba görə.
Allahım heç sənə əzab verməsin
Sən mənə verdiyin əzaba görə.

Üzüb hər ümiddən əlimi sənsiz
Dünyanın gedimi gəlimi sənsiz.
Daha istəmirəm könlümü sənsiz
Baxıb biganələr xaraba görə.

Güzarın düşməzmi bir dost bağına,

Sevda çiçəklərim düşüb yanğına.
Yamanca tuş oldum el qınağına
Təsəlli tapdığım şəraba görə.

Elə bil ürəklər daşdı, dəmirdi,
Bir üzü ağ güldü, biri kömürdü
İlahi, bu necə yalqız ömürdü,
Qoymaram bu ömrü hesaba girə.

Öz sevgim yolunda sadıq canam mən,
Heyf oldum, həm yanan, həm yamanam mən.
Bəlkə də birinci müsəlmanam mən
Cəhənnəm çəkirəm səvaba görə-
Allahım heç sənə əzab verməsin
Sən mənə verdiyin əzaba görə.

Fevral 1993

QOCALIĞIM BİR EŞQİMƏ AĞLAYIR

Sarıyım yaramı sarğılar ilə,
Kəsım ağrısını ağılar ilə
Lap elə ən acı yanğılar ilə
Qocalığım bir eşqimə ağlayır.

Köhnə kitabını açıb mızıldar,
Elə bircə qanad uçub sızıldar.
Taqətsiz dizini qucub sızıldar
Qocalığım bir eşqimə ağlayır.

Əlim o ocağa uzalı qaldı,
Qaldı qaynamaqdan qazanı qaldı.
Bu sazın bir yorğun ozanı qaldı,
Qocalığım bir eşqimə ağlayır.

Ağıl deyil öz ağılıyla öyünsün,
Müdrək olub nəsihətlə söyünsün,

Paltar deyil təzələnsin, geyinsin,
Qocalıgım bir eŖqim  ađlayır.

Oyuncaqçın ađlar uŖaq itirən,
D n n olub - yaxın, uzaq itirən...
Bu oyunda bir oyuncaq itirən
Qocalıgım bir eŖqim  ađlayır.

Qoca Ŗirin vurub kəsib, basdıđı
P nc siydi, indi olub yasdıđı.
Boynumdan bir tale yükü asdıđım -
Qocalıgım bir eŖqim  ađlayır.

Bax ordaydı... Bax burdaydı -  z md ,
Qanımdaydı, canımdaydı, g z md ...
Aman ALLAH, k l  qalıb izimd ,
Qocalıgım bir eŖqim  ađlayır.

İyun, 1991

QORXURAM YAMAN

Sən  z n -  z n  qapılan zaman,
Fikirli olanda, duyđulananda,
Sevdaı vaxtından qorxuram yaman –
Qorxuram tapıŖıb mələklər ilə,
Tamam baŖqa - baŖqa dil kl r ilə,
Gedəsən, gedəsən, qayıtmayasan.
Birdən  z eŖqin  əsir olasan,
Pünhan saxladıđım o sirr olasan,
Sərhəddən  ıxasan, süddən  ıxasan,
D rd kimi görünməz həddən  ıxasan,
Qızıl ilan kimi xətdən  ıxasan,
Bir dəli sevdanın dalınca d Ŗ b,
 ıxasan, gedəsən, tapılmayasan.

Kimdisə, hardasa səni səsləyən,
O səsi yaxından eşitmək üçün,
Bir başqa yuvanı isitmək üçün,
Durna öz səfinə qoşulan kimi,
Elin şanapipik rəvayətində
Saçı daraqlı qız quş olan kimi
Başqa budaqlara, başqa göllərə
Quş olub uçasan qayıtmayasan,
Başqa sevgilərə çiyindəş olub
Qoşulub qaçasan qayıtmayasan -
Sevda günündən, eşqli günündən,
Duyğulu vaxtıdan qorxuram yaman.

Bilməm göy adamı, yer adamıdı,
Yapışa əlindən o sevda yazan,
Gedəsən, çıxasan, başqa dünyaya,
Gedəsən, gedəsən, qayıtmayasan
Nə bilim bəlkə də, buludlar ilə,
O qürub hörüklü zər atlar ilə,
Birdən atlanasan,
qanadlanasan,
Bütün sərhəd boyu, bütün hədd boyu
Vurub, yıxıb bir yol tapıb gedəsən-
Bütün dünya boyu, məhəbbət boyu,
O üsyan atını çapıb gedəsən -
Gedəsən, gedəsən, qayıtmayasan -
Üsyanlı günündən, dolu günündən,
Sevda günündən qorxuram yaman.

İyul, 1995

* * *

Könlünün könlümdən yoxdur xəbəri,
"Məndə bir mən vardır məndən içəri"-
Onun payızından xəbərin olmaz,
Sənin məhəbbətin quşdur köçəri.

Yuva dəyişəndə köçəri quşlar,
Yadıma düşürsən köçəri kimi.
Bir yaylaq yerində qaralıb qalan
Köçəri obanın köç yeri kimi.

İndi o ağacın budağı boşdu,
Sənin məhəbbətin köçəri quşdu -
Öyrəşib həmişə seyri-səfaya,
Dəyişən yuvaya,
 isti havaya,
Payızdan, şaxtadan yoxdu xəbəri,
Sənin məhəbbətin quşdu köçəri...

Yəqin duyar məni, bilər sevgimi,
Duyğulu ürəklər, sevdalı başlar.
Yaşar bu dünyada bir qərrib kimi,
Ötərgi sevgilər, köçəri quşlar.

Mart, 1993

QIZIL GÜL

Bir rəng ilə gör neçə rəng çəkmisən,
Qara torpaq, əhsən sənin firçana,
Diriltməyə qızıl toxum əkmisən,
Gül donunda qızıl gəlibdir cana.

Qızıltözu fişqıracaq qanında,
Od ləçəkdə alış görüm ürəyim,
Vallah, belə qızıl qönçə yanında
Qızıl külcə deyil mənim gərəyim.

Ovcumdadır bu çəhrayı alovlar,
Bu olmasa vurur məni qırovlar.
Tər ləçəklər könül alar, ruh ovlar,
Allah, məni bu məqamdan ayırma,

Billur dolu qızıl camdan ayırma.

Xoşdu mənə göy ilimdən, yer ilim,
Öldür məni bu ləçəkdə dirilim,
Qurban olsun bu anıma bir ilim,
Qoy məni də ləçəklənim, allanım,
Gül ömrüylə bu dünyaya aldanım.

Gözəlliyi, zərifliyi qoy görüm,
Bax gözlərim , duy ürəyim, duy görüm.
Qızıl buta, yaşıl donu soy görüm,
Alt köynəyin alov dilli bir ocaq,
Bu alovda gümüş şəhin yanacaq.

May, 1994

* * *

O mavi axşamda, mavi salonda,
Sən onda, sən onda
Qırmızı donda –
Qızıl ilahəydi ömrüm yolunda;
Qarşında həyəcan içində qaldım,
Qırmızı işıqdan keçə bilmədim,
Sənin ovsununla keçiddə qaldım.

Yaşıldan keçənlər çıxıb getdilər,
Yaşıl libaslara, yaşıl donlara,
Getdilər çıxdılar yaşıl yollara,
Yaşıl çəmənlərdə kama yetdilər -
Çoxunun sevgisi, eşqi səfərdə.
Mən qaldım, bir ölçü-biçidə qaldım,
Torağay oxudu göy zəmilərdə
Mən elə lalələr içində qaldım -
Qırmızı işıqdan keçə bilmədim.
Qaldım al piyalə sərxoşluğunda,
Başqa badələri içə bilmədim.

Bilmədim bir yaşıl yol gəl-getini,
Dünyadı ömrümdə o qızıl axşam.
Səninçin könlümün foto-lentini
Qırmızı işıqda aşkarlamışam.

Dan kimi ömrümə doğulduğun gün
Mən də üfüqləndim sənin danında,
Qırmızı işıqdan keçə bilmədim
Qaldım keşiyində, qaldım yanında
Yanımdan keçənlər çıxıb getdilər -
Yaşıl ümidlərə, yaşıl günlərə -
Yaşıl sevdalarda kama yetdilər.
Mən elə bu ölçü-biçidə qaldım,
Qırmızı işıqdan keçə bilmədim.
Gör necə səbrli ömür yolçunam
Həmişə sınaqda, keçiddə qaldım -
Sən idin, sən onda, qırmızı donda,
Qızıl ilahəsən ömrüm yolunda,
Qırmızı işıqdan keçə bilmədim.

1995

* * *

Daha külə dönmüş soyuq ocaqdı,
İndi ki, istisi olmayacaqdı,
İndi ki, bəhrəsi olmayacaqdı
Nəyimə gərəkmiş bu sevgi mənim,
Nəyimə gərəkmiş o izzirablar,
O dəli həsrətlər, ağır əzablar,
Nəyimə gərəkmiş o yoxuş, eniş,
Mən neçin bu yolu keçməliyəmmiş?!
Özümü bu yolda yormaqlardan ötrü,
İnsanı dişimə vurmaqlardan ötrü,
Sınamaqlardan ötrü,
Sınaqlardan ötrü,

Bəlkə dönüklüyün boz sifətini
Bəlkə bir ümidin üzülməyini
Bəlkə bir inamın yıxılmağını
Görməkdən ötrümü yaşadım belə?..
Öyrənməkdən ötrü, bilməkdən ötrü
Vəfasız yükünü daşdım belə,
Heyif, bir oyuna ömür sərfimə
Yolun bu başında iztirablarım,
Yolun o başında güldüm səhifimə -
Hə bu da dünyanın sevgi tərəfi,
Faydasız tərəfi, itgi tərəfi,
Yəni ki, aldanmış ömür tərəfi
Rəndəyə gəlməyə, yonqar olmağa,
Taleyin qurumuş ağac tərəfi,
Bəxtin kül tərəfi, kömür tərəfi.
Sınanmaqdan ötrü,
Sınmaqdan ötrü,
Elə öz odumda yanmaqdan ötrü
Nəyimə lazım olmuş o iztirablar,
O dəli həsrətlər, ağır əzablar!

1995

SƏNİN YANINDA

Sənin əlin su paylayan, mən yaddan çıxan,
Şüşəbənddə dibçək kimi yağışa baxan -
Yanğılanıb öz-özünü yandırır-yaxan -
Səndən ötrü darıxıram sənin yanında

Nəgməsindən yorğun düşən bir nəfəs kimi,
Gül ağacından asılı bir qəfəs kimi.
Hara baxır səni görür gözüm tərs kimi
Səndən ötrü darıxıram sənin yanında

Sənə baxıb güzgülənir rəqibim hər dəm -

Mənim ürək sızıltımı duymursan bəyəm?
Mən də elə o güzgünün taxta üzüyəm -
Səndən ötrü darıxıram sənin yanında

Bir divarın iki üzü - çöl üzü hasar,
Çöl tərəfdən sarmaşığım çəpərdən baxar.
Aman Allah, uzaq durub, yaxın darıxar -
Səndən ötrü darıxıram sənin yanında

Aramızdan o soyuq çay axana kimi,
Sarmaşığım o çəpərdən baxana kimi.
Saralıram barmağında bir xına kimi -
Səndən ötrü darıxıram sənin yanında.

İyun, 1994

TƏNHADI

Bir mahnılı Könülə

Tənha könlüm, tənhaları sal yada,
Tək qovaqlar çıxıb yola tənhadı.
Eh, o qədər qoşalar var dünyada,
Özü qoşa ola-ola tənhadı.

Qovaq olub başın üstə əsənəm,
Heç demə ki, yoxdu dostum, kimsənəm.
Sən ürəyi nəğmə dolu bir sənəm,
Mən demirəm əhli-hala tənhadı.

Yalqızların mehribanı qoy olsun,
Tək canına yanan canı qoy olsun.
Eh, nə olsun, gülüstanı qoy olsun -
Ev dustağı yanı qala, tənhadı.

Təsəllidən gül açsa da ürəyin,
Hər yetənə necə yata ürəyin.
Cüt qanadla lap uçsa da ürəyin

Rast oluğsa bir naqqala, tənhadı.

Aprel, 1995

* * *

Bu pəncərə sənin eynəyin deyil,
Nimdaş pərdələri köynəyin deyil.
Bəsdi bu çeşməyi gözünə taxdın,
Bəsdi bu ağ donla yollara baxdın.
Əzizim, boylanma bu pəncərədən
Qismət də bir ovdu keçdi bərədən
O vaxt açıq idi qapı, pəncərə,
Uçdu da qismətin dalınca hərə -
Biri taleyinə bağlandı qaldı,
Biri şüşə kimi ölçüyə düşüb,
Pəncərə gözünə mıxlandı qaldı.
Qanad yorğun kimi, könül boş kimi,
O günə qayıtmaq deyilmiş asan.
Pəncərəsi bağlı qaranquş kimi
İndi nə bəklərsən, nə çırpınarsan
İndi ömür yarı, indi gün yarı,
Daha bu qanadlar uçurmaz səni.
Daha açmaq olmaz o qapıları,
Daha keçmək olmaz bu pəncərəni.
O duyğular səni ayıldııb gəlməz,
Bu yoldan o cığır qayıdıb gəlməz.
Çətin ki, torpaqdan çıxma nığahın
Çətin ki, o qismət göylərdən enə.
Mavi bir boşqabda sarışın oğlan
Vallah enməyəcək bu pəncərəyə.
De boğ hisslərini, çağrışlarını,
De yığ bu yollardan baxışlarını.
Fikrində dolana-dolana qayıt,
Səninçin həqiqət olana qayıt.
O dediyin günlər qayıtmaz geri.
A dibçək budağım, çəkil içəri.

De yıǵ pəncərədən qanadlarını
Güldür istədiyın, istəmədiyın
Sənin olanların həyatlarını.
Qovrula-qovrula, lap yana-yana
Güldür istədiyın, istəmədiyın
O əlləri güldür, gözləri güldür
Üzünə üz tutan üzləri güldür.
Xoş bilib gözucu sal nəzərini
Hərdən də qayıdıb bizləri güldür.
A könül dustağım, çəkil içəri,
A dibçək budağım, çəkil içəri,
Gəl daha boylanma bu pəncərədən,
O eşq bir şimşəkdir keçir hərədən,
O vaxt bir ov idi keçdi bərədən...

Fevral, 1994

* * *

Dərdimi, əzabımı
Yanğımı soyutmağa,
Eşqindən incik düşən
Könlümü uyutmağa
Bir məqam istəyirəm;
O sevgi savaşımla
Baş qoyduğum sinəni
Yandırım göz yaşımıla
Yağa su damar kimi -
Mənə tərəf baxmayan
Gözlərinin acığına.
Dünyanın ən mehriban,
Ən şirin sözlərini
Tək sənə pıçıldayım,
Bircə dəfə xoş bilib
Səndən eşitmədiyim
Sözlərinin acığına.
Bir quruca budağı
Göyərdən sarmaşığı tək

Sənə sarılıım qalım,
Daha mənim olmayan
Dizlərinin acığına.

Səma atəşi kimi,
Qurub günəşi kimi
Saçılıb da saçına,
Dönüb qızıl tacına,
Sıxım bulud telini -
İndi əlim yeiməyən
Tellərinin acığına.
Göyərçin əllərini
Elə sıxım köksümə
Bağrımın alovundan
Gül açsın barmaqlarım,
Əlimə əl verməyən
Əllərinin acığına.
Yol alıb yola çıxım,
Mənə sarı gəlməyən
Yollarının acığına.

Allahdan olmuş kimi,
Bir qırğı caynağından
Qopan qaranquş kimi
Məni pənahgah bilib
Atılsan qoynuma,
Yükün düşə boynuma,
Mən də
Bir yuxu hesabında,
O ara sahibinin
Etdiyi səvabında,
Dünyanın ən bəxtəvər
Məqamında yaşayım,
Həmin o dəqiqənin
Davamında yaşayım -
Yollarında çəkdiyim

Həmin o həsrətlərin,
İntizarın acığına
Sən mənə göstərdiyin
Dönüklüyün əvəzi,
Mən sənə saxladığım
Etibarın acığına...

Yanvar, 1995

HARDA QALIR GÖRƏSƏN

Son mənzilin son payızı, son qatar,
Sim qırıldı mizrab düşdü, susdu tar.
Mən də deyim könlüm niyə sızıldar.
Qərib durnam qanad çalır görəsən?..
Mənim sevgim harda qalır görəsən?..

Ot içində gül yarpağı ağappaq,
Solub gedib al dodağı ağappaq.
Təzə tutub kül ocağı ağappaq
Ocaq sönür, qaş qaralır görəsən?..
Mənim sevgim harda qalır görəsən?..

O yaylağın bulaqları içilməz,
O sevginin körpüləri keçilməz.
Belə gündə vağam zəmi biçilməz,
Nə çoxalır, nə azalır görəsən?..
Mənim sevgim harda qalır görəsən?..

Son gecədə parıltısı qalırmı.
Günbatanda saraltısı qalırmı,
Uzaq yolda qaraltısı qalırmı?
Hərda isə yol daralıb görəsən?..
Mənim sevgim harda qalır görəsən?..

Vallah, daha dağ aşmağı bacarmaz,

Yaraşığa yaraşmağı bacarmaz.
Küsüşməyi, barışmağı bacarmaz.
İndi nəyə mehr salır görəsən,
Mənim sevgim harda qalır görəsən?..

Elə mən də ərimişəm, itmişəm.
Sonra gəlib bu talada bitmişəm.
Ulu tanrım, muradıma yetmişəm,
Nə göyərir, nə saralır görəsən?..
Mənim sevgim harda qalır görəsən?..

Çöp-çöp tutub yan-yörəni hörübsə,
Xəzəl gəlib örtüyünü səribsə,
O soyumuş yuva harda qəribsər
Huşa gedir, fikrə dalır görəsən?..
Mənim sevgim harda qalır görəsən?..

Bəlkə tapıb siz də bir söz deyəsiz,
Ayağına isti corab geyəsiz,
Aman Allah, harda ağlar yiyəsiz!
Sorağımı kimdən alır görəsən,
Mənim sevgim harda qalır görəsən?..

Yanvar, 1998

Buynuz

SƏNƏ VƏ MƏNƏ

Qalmadı bir ümid, bir güman yeri.
Göynədi sinəmin o hicran yeri.
Dünyanın ən qərib, darıxqan yeri,
Sənin olmadığın məkandır mənə.

İtdi o cığırım gəlib-gedimsiz,
Bu dünya keçinməz ölüm-itimsiz.
Allah, bu kainat məhəbbətimsiz
Necə də darısqal cahandır mənə.

Bilmədik qədrini, ötürdük yaşı,
Allah verdiyinə biz olduq naşı.
Mən üsyan etməyəm tanrıma qarşı.
Bu zülüm tanrıdan üsyandır mənə.

Seyrəldi göylərin o durna səfi,
Bulandı əhvalı, pozuldu kefi,
Aldadıb aparın bu dünya evi
Qurubu naxışlı dumandır mənə.

Zamanın fırlanan çarxına baxdım.
Keçəni gətirib yaxına baxdım.
Taledə qismətim, ömürdə vaxtım,
Gərdişi-dövrədən əyandır mənə.

Bu yerin təkidir, o göyün tağı.
Almaz yalvarışı, verməz sorağı.
Gözəgörünməzdə qeybin dodağı
Bir sirr pıçıldayır haçandır mənə.

VIDANAMƏ

Axır ki, sən məni duya bilmədin,
Sözüm halbiləni əhli-hal eylər.

Bir yerdə çox görüb bizi mələklər
İndi görməyəndə nə sual eylər?

Sən tütün acısı, mən bal arısı
Tütün çiçəyini arı bal eylər.

Ən şirin sözümü tək sənə dedim,
Etiraf etməsən dili lal eylər.

Bir zərrə mehr üçün ona möhtaca

Ögeylər bol vaxtı darmacal eylər.

Sən bəlkə ögeylik saldın araya,
Bu halın könlümü halbahal eylər.

Çox vaxt uyub getdin sayrışınlara
Dözdüm ki, namərdlər qalmaqal eylər.

Bir qədirbilməzin qədrini bildim,
İndi alıb məni nimdaş mal eylər.

Bəlkə indi bilib ağla dolmusan
Maşallah, bu səni pürkamal eylər.

Kimi gümüş tacı başda saxlayar,
Harınlar atına onu nal eylər.

Mən bu dostluq üçün keçdim canımdan
Canımı alan bəs, nə xəyal eylər?

Hər iki tərəfə düşən əzabı
Çəkib bir-birinə kim halal eylər?

Mehrimdən heç kəsə ziyan toxunmaz,
Onu ömrü duru, xoşcamal eylər.

Eşqimə sədaqət məni ucaldar
Səni dönüklüyün payımal eylər.

"Oldu, getdi..." deyən biganə üçün
Bu çıxma-toplama bir misal eylər.

Bu eşqə can qoyan bir ay da dözməz
Ayını incəldib bir hilal eylər.

Min vədin içində doğru sözün yox,

Gör fələk adama nə zaval eylər.

Bir ömür hicranın yaxın görüşü
Bəlkə üç saatlıq xoş vüsal eylər.

Əlvida demirəm, sən ol günahkar
Kimsə günahkarla hal-əhval eylər.

Sentyabr, 1996

* * *

Ay ilahi xanım,
Sufahi xanım!
Nə ərkli söz idi onu sən dedin,
Məhəbbət şeirimi sevir sən dedin.
İndi o duyğular sənə gərəkdi -
Sev mənim o sevgi duyğularımı,
Sev mənim könlümün vurğularını.
Bulud dan yerinə boylanın kimi
Yazda ilk bənövşə boylanın kimi
Qəlbinin ən dərin güşələrində
Ən zərif hisslərin qalxсын ayağa.
Könlün oda dönsün, ruhun çırağa.
Bir az da gözəlləş, bir az da açıl,
Sevgi şerimdəki bu yazda açıl,
açıl qanadlan,
Ən ülvi duyğular qoynuna atlan
Bu həzin sevginin önündə əyil,
Sındır qürurunu, hər inadı at,
Güney qarı kimi günəşdə əri -
Sonra dön bir topa qar çiçəyinə
möcüzə yarat...
Şeirimi təzələ, yenidən yaşat.
Titrəsin könlündə könlümün səsi,
Göynətsin sinəni həsrətli bir ah.
Sənin yanağında o dağ laləsi,

Mənim şerimdəki yanğıdı vallah.
Ay iləhi xanım,
Süfahi xanım.
Sevdiyın adama yanaş beləcə,
Görürsən ürəyin titrəyir necə?!
Görürsən əllərin necə isindi
O mənim ovcumdu, sənin əlindi
Şeirimi əllərini isidir indi.
Həmin o vicuddur titrəyib əsən,
Şeirimin əlidir saçında gəzən.
İndi mənə baxan mənim gözümdü,
Həmin baxışlardır, həmin həyacan,
Bu mənim sevgidə şirin sözümdü
Sənin ürəyini alır nahaqdan.
Bu həmin məqamdır, bu həmin saat,
Pöhrə kötüyünü yaşadan kimi,
Qönçə örtüyünü yaşadan kimi
Şeirimi təzələ, sevgimi yaşat.
Eşqin həsrət-həsrət göynə göyərsin,
Məndə təzələnib köhnə göyərsin.
Paxıllar, kobudlar yaşatmaz bizi.
Ürəyi qurdlular yaşatmaz bizi.
Siz kimi gözəllər yaşadacaqlar
Bizim şeirimizi-ürəyimizi.
Ay ilahi xanım,
Süfahi xanım.
Yoxdur bu dünyada şair ölümü,
Belə duyğularla yaşat şeirimi,
Belə sevgilərlə uzat ömrümü.

Mart, 1997

SEVGİ MƏKTUBU

Vallah, heç bilmirəm istəyim nədir,
Ürəyim tel-teldi, şənə-şənədi.
Özümə verdiyim sərt fərman kimi,

Eşqimə yazdığım son dərman kimi,
Bax elə bu yaşda, bax elə bu gün,
Çılğın hisslərimi toplayıb bütün,
Titrəyə-titrəyə əlimdə qələm
Bir sevgi məktubu yazmaq istərəm.
Kimə? O mələyə - ilk nəvazişə.
O ilkin görüşə, ilkin atəşə.
Bağrımın başını dağ-dağ eyləyən.
Yandırıb könlümü cızdağ eyləyən
O məni döndərib məndən dönənə.
Yəni ona, ona -

adı pünhana

Bir sevgi məktubu yazmaq istərəm...
Keçirim sözümü bağçadan, bağdan.
Bir şehli çəməndən, büllur bulaqdan,
Bir gül ləçəyində allanıb gələn,
Arı pətəyində ballanıb, gələn
Gül sözüm, bal sözüm gəlsin üstümə
Qarıssın ahıma, dönsün tüstümə.
Sinəmdə alışıb yansın körüyüm,
Sözümü alova, közə bürüyüm.
Dilimə alanda dilim alışsın,
Qələmə alanda əlim alışsın.
Təpədən-dırnağa od olub yazım.
Sevgi dodağında dad olub yazım.
Könlümün ən dərin guşələrində
Çapılıb, qopulub, tapılıb gələn
Alıb mələklər də quca sözümü,
Yəni ki, ən ülvi, uca sözümü -
Sehrimi, mehrimi göndərim getsin.
Hardasa o məktub ünvana yetsin,
Sonra...

iş - gücümü buraxıb tamam,
Durub o savabı gözləyim müdam...
Qalım yarpız kimi arx qırağında,
Yatım çəpər kimi bağ qırağında.

Anası heç zaman qayıtmaz ola,
Gözləsin yuvada göyərçin bala -
Həmin bu misalda, həmin bu halda,
Gözləyim cavabı ən dar macalda.
Dünyanın nə dövlət, malına baxım
Durub o məktubun yoluna baxım.
Payızı soyumuş bir pöhrə kimi
Bir görüm könlümə qar necə düşür.
Qovrulmuş yerimdə səhərə kimi,
Görüm köynəyimə qor necə düşür.
Gah o səs, gah bu səs mənə ayılda,
Qalım qapılarda, qalım bayırda,
Yerdə iz axtarım, göydə də quşu.
Gah gedib dindirir tanış-tunuşu,
Bir sözlü yol keçən dönəndə bəri
Heç mənə baxmasın, mən qalım xəcil.
Görüm ki, dərdimdən yoxdu xəbəri,
Bu sevgi heç kəsin vecinə deyil.
Qovrula-qovrula

günüm sovrula.

... Və bir gün qapımı döysün bir nəfər
Çağırırsın adımı o üzü gülər.
Durub həyəcanla yüyürüm çatım -
Çatanda görüm ki, səhv düşüb adım.
Tam başqa adamdır, tam başqa xəbər,
Tufan vurub yıxan bir meşə kimi
Boynum yana düşsün, qolum yanıma.
İsitmə, üşütmə düşsün canıma,
Birdən başımda da qopsun fırtına,
Dönüm qar altında payız otuna,
Üz üstə torpağa düşüb qaralım,
Sonra ölə-ölə ölməyib qalım.
Arxım o sel-sudan qazılı qalsın,
Ürəyim bir sapdan asılı qalsın.
Durub bir ümidə bükülüm gedim,
Yerəmi, göyəmi çəkirim gedim.

Bir qürub çağında itim dünyadan,
O məktub dalınca gedim dünyadan
Bu yalqız dünyadan, yetim dünyadan.

Sentyabr, 1998

MƏNƏ DANIŞMA

Hər ömrün bir tale dərdi var, pəri,
Yəni ki, silinməz, kömək edilməz,
Hər kəsə deyilməz gizli kədəri...
Təkcə sənə məlum, özünə əyan,
Tale qıfılını vurub bu dərdə.
Heç bir mahnıya da dəxli olmayan
Dinər ən yanıqlı zümzümələrdə.
Bilirəm heç nədir bu dərdin adı,
Bəlkə bala quşdur sınıb qanadı
Yetim yuvasına qısılib durub.
Bəlkə bir kəpənək ümiddir bu dərd
Hörümçək torundan asılıb durub.
Bəlkə bir lələdir bağı qapqara
Bağrının başında yazılıb durub.

Ayrılıq dərdimi, sevgi dərdimi?
Sinəni oxlamış xəyanətdimi...
Hardasa əzilib sındırılmışan.
Bir təzə əkində çarx yeri kimi
İz salıb içində qalıb o şırım,
Ürək sınıq-sınıq, tel qırım-qırım.

Lap belə ən şirin görüşündə də,
Bu dərd var bəxtəvər gülüşündə də
Bəlkə də atmısan bir səhv addımı,
İndi də yandırır-yaxar adamı.
Köməyim yoxdursa bir əhli-dərdə
Sən allah, bu dərdi mənə danışma.
Yenə ən yanıqlı zümzümələrdə

Axtar dözümünü, tap təsəllini
Bir ümid dalınca uzat əlini.
Bir qərib durnaya söylə sözünü,
Ona bir göl dilə gedib uyusun.
Bir cadar torpağa çevir üzünü,
Ona yağış dilə, dərdin soyusun.
Hər ömrün bir tale dərdi var, pəri,
Yəni ki, deyilməz gizli kədəri...
Sən allah, bu dərdi mənə danışma.

2 may 2000,

Buynuz

BU YOL BİZİM YOL İDİ

Burda kim kimi haylar,
Diksindi torağaylar
Hürkdü o yan-bu yanlar
Bu yol bizim yol idi.

Gözüm dolub-boşalar
Sevgiyə baş-başalar
Burdan keçən qoşalar,
Bu yol bizim yol idi.

Qıçlarımda tutardı...
Məni atıb-tutardı
Keçib getdim qurtardı -
Bu yol bizim yol idi.

Karvanı aralanmış,
O sovda sıralanmış,
Bostanı uralanmış
Bu yol bizim yol idi.

Sünbül üstə çin gedər,
Ömürdə biçin gedər,

A burdan keçib gedən,
Bu yol bizim yol idi.

O dəyirman, o çinar
Bəlkə bizi bilən var...
"Evləri köndələn yar",
Bu yol bizim yol idi.

*15 iyun 2002,
Buynuz*

TAPDIM!... TAPDIM!...

Bu bir sevgi yuxusuymuş,
Bir bənövşə qoxusuymuş -
Tapdım!... tapdım!...
Bir meşənin yaxasından
Tardım səni!
Bir çiçəyin qoxusundan
Tapdım, tapdım, tapdım səni!

Mən də gedib itmiş idim,
Bir talada bitmiş idim,
Tapdım!... tapdım!...
Rəqibimdən qaçan vaxtı
Tapdım səni!
Mənə sarı uçan vaxtı
Tapdım səni,
Tapdım, tapdım, tapdım səni!

Allah bu sən olmayasan,
Bəlkə erkən solmayasan -
Tapdım!... tapdım!...
Şəkildə nə süslənmişən,
Tapdım səni!
Surətində gizlənmişən,
Tapdım səni!

Tapdım, tapdım, tapdım səni!

Yollar uzun, otu solğun,
Axtarıram yorğun-yorğun -
Tapdım!... tapdım!...
Hicranımda, əzabımda
Tapdım səni,
Bu xatirə kitabımda
Tapdım səni,
Tapdım, tapdım, tapdım səni!...

Avqust 2001

Buynuz

GEDİM

Allahım, bənd olub çaşıb qalmışam,
Sən göstər səmtimi, səmt ilə gedim.
Bir sevda işığı tutub gözümlü,
Kömək ol, fəhm ilə, fənd ilə gedim.
Mən eşqdən savayı bir yol bimirəm,
Məni bir bəndəyə bənd elə, gedim.

24 sentyabr 2002

Buynuz

SƏNƏ SON ŞEİRİM

Bir yay günəşindən yanıb, qovrulub,
Daha o güneyi göyərtmək olmaz.
Əzabdan yorulub, dərddən yorulub,
Məni hər dərd ilə göynətmək olmaz,
Hər sarı sim üstə söylətmək olmaz.
Küsüb, yuvasından uçub bülbülüm,
Onu bu yuvaya öyrətmək olmaz.
Bülbülü qayıtmaz o yuva kimi,
Harda gözlədirsən mənim sevgimi?
Harda saraldırsan güneylərimi,

Arada bir insaf, bir etiraf yox,
Necə eşidirsən gileylərimi?
Sən xəzan etdiyən çəmənəm həşəm,
Mən quzey ağacı, ayağı qarda.
Mən yoxam, canımı sənə vermişəm,
Harda saxlayırsan canımı, harda?
Əhəng sobasında küldü daşlarım,
Arada bir insaf, bir mərhəmət yox,
Getdi ayağında yalvarışlarım.
Harda soyudursan əhəng daşımı?
Allahım, mən eşqsiz sınıq bir budaq,
Bəlkə o budağın yanıq cörpüsü...
A mənim sevgimin sınıq körpüsü,
Keçidim hardadır, yolum yarıdır,
Təkcə Allahıma qalxır əllərim,
Bəs sənə uzanan qolum hardadır -
Hara döndərmisən cığırlarımı?
Nə yaman göyərtidən əvvəllərimi,
Nə yaman soldurdun axırlarımı?!
Könlümdə bir ümid yaşardı bir vaxt,
Əllərim telini oxşardı bir vaxt-
Qaytardın üstümə intizarımı...
Saçında özgənin əlləri altda
Necə saxlayırsan əl tumarımı?
Hərdən bir alışıb telin yanırırmı?
Əlimin içində əlin yanırırmı?
Necə saxlayırsan yanğılarımı,
Ağrıdan saralmış sarğılarımı?
Hərdən bir xatirəm yada düşəli,
O gözəgörünməz sınıq şüşəni,
Ancaq öz gözündə, öz gümanında
Necə gizlədirsən məni yanında?
Sən Allah, əlimi tutursanmı heç,
Bir fürsət düşəndə, yalqız olanda?
Mənimlə oturub-durursanmı heç?..
Darıxsan, yanında saxla mehrimi,

Mehrimin yanında bu son şerimi,
Oxu, zümzümə et əlvidam olsun,
Bircə yol oxuyan qu quşu kimi,
Bu, mənim son nəğməm, son nidam olsun!..

Sentyabr 2002

Buynuz

YALVARIŞ

Kəndiri kəsilmiş, ipi üzülmüş,
Havası boğulmuş, suyu süzülmüş
Qərib bir bəndəyəm yenə gəlmişəm
Təpədən dırnağa yalvarış kimi
Bütün hissələrimi, sevgilərimi
Sənə gətirmişəm, sənə gəlmişəm
Keç qul günahından qaytarma məni,
Qovma, dərgahından qaytarma məni.

Bilmirəm hardasa sındı qanadım,
Sonuncu uçurmda sonuncu addım -
Əks-səda kimi sınıb gəlmişəm,
Şimşəkli bir daşda yanıb gəlmişəm.
Səndən o tərəfə yolum qalmayıb
Gəl məni qaytarma o sıldırırma,
Sıldırım yandıran o ildırırma.

O növ doğranmışam, bu növ çıxmışam
Basılmış basmadan kəsöy çıxmışam.
Ömür çürütmüşəm, gün qaraltmışm
Min cürə əzabdan, zülümdən çıxıb
Məhbəsdən sənəcən lağım atmışam.
Daha o məhbəsə qaytarma məni
Yaralı durnayam heyi kəsilmiş
Sonuncu qanaddır, çalıb durmuşam,
Sonuncu nəfəsə qaytarma məni.

Deryada son çöpdən tutan kimiyəm,
Boşluqlara kəmənd atan kimiyəm.
Yaylaqda havam yox, budaqda yuvam
Deryada o çöpə qaytarma məni.
Ən gözəl çəməndə ayağım yanıb,
Ən sərin bulaqda dodağım yanıb,
Daha Tövbə! Tövbə! Qaytarma məni.

Lap belə bir iynə ucu da yetər
Gözündə bir çinqi işığımı saç,
Üzündə bir cizgi qayğımı göstər
Bağında oxuyub ötməkdən ötrü.
Demirəm gülümü, yarpağımı ver,
Təzədən göyərək bitməkdən ötrü
Ayağın altında torpağımı ver,-
Deryada o çöpə, qaytarma məni
Daha Tövbə! Tövbə! Qaytarma məni.

Yanvar 2003

Bakı

DÜNYANIN ÖMRÜ

Nə var sevgidən özgə –
Başqa şeylər hədərdir.
Dünyanın ömrü eşqin
Yaşamağı qədərdir.

Oktyabr 2003

Bakı

OLUB

*Gözəl sənətçimiz hörmətli
Laləzar xanım üçün.*

Taleyin duyğulu bir sabahında
Mənəmmi yanırıdım sevda ahında?
Sevginin ilk görüş bismillahında,
Mənim bir lal olan cavanım olub.

O gəldi sevdamın dar ayağında,
Yıxılıb ölmüşdüm yar ayağında.
Sonra "hə" dediği söz çırağında
Təzədən dirilən bir canım olub.

Allahım, o nəydi məni söylədən?
Ağlada-ağlada dərdə öyrədən
Olub, zülüm-zülüm, ürək göynədən
Canıma nuş olan hicranım olub.

Daha ala gözlüm heç baxmaz bəri,
Dəryamda yosunlar uddu gövhəri.
Mən də bir qul idim-eşq bəxtəvəri,
Mənim də ilk şahım, soltanım olub.

Ey qızıl payızım, bəs mən nə gördüm?
Ələ yarpağını, üstümü örtüm.
Mən nəyi ötürdüm, nəyi götürdüm?
Elə bil ömrümdə bir anım olub.

9 noyabr, 2003

Bakı

AĞLAYAN ŞEHLİ ƏKİN

Bir qara bulluddan soyuyub gələn,
Bir külək ağzından çovuyub gələn
Çəmənə çırpılan ilkin damcılar
Bir solğun çiçəyi ayıldan kimi
Durna öz gölünə qayıdan kimi
Könlümə qəfildən doldu bu sevdə,
Deyəsən sinəmdə közüm alışdı
Bir üzün üstündə üzüm alışdı;
Pərvanə dolandı çırağın üstə;
Bir sarı dimdikli bala bülbülün
Çənəsi söykəndi yarpağı üstə;

Deyəsən təzədən pərvazlanıram...
Meh vurdu ağlatdı şəhli əkini...
A köhnə yuvanın təzə sakini,
A qoca bağların barı, bəhrəsi,
Payız yarpağının qızıl çöhrəsi,
Salam, eşqim, salam, muradım, salam.
Təzədən açılan qanadım, salam.
Bu hansı atəşdir yandı canımda -
Barmağım göynədi, ruhum oynadı,
Qələmim titrədi qələmdanımda.
İlk yaz bənövşəli söz yazan kimi,
Maral yoncasından bal sızan kimi,
Qoy durub başlayım sevgi şeirimi...
O qara buluddan odlanıb gələn,
Bir dəniz atına atlanıb gələn,
Salam, eşqim, salam, muradım, salam!
Təzədən açılan qanadım, salam!
Qoy durub başlayım sevgi şeirimi...

NƏ DEYİM, VALLAH...

Bu sual mənimdir çətin, ya asan;
Demirəm nə küsü, nə barış üçün.
Allah eləməsin sən olmayasan
Gətirim birisin dolanış üçün.
Necə dolanaram, evdə, eşikdə,
Bu təzə oyunum, bu təzə mərəm –
Bəlkə tələsərəm, heç tələsmərəm –
İlk dəfə pilləni necə qalxaram
İlk dəfə qapını açaram necə,
İlk dəfə o gözə necə baxaram –
İllah ki ruhun da baxa dalımca
Kimin halı olar mənim halımca?
Hansı hekayəti danışar dilim,
Hansı nəvazişi göstərər əlim?..
Səninlə çəkdiyim hesabdan sonra,

Min-min oxuduğum kitabdan sonra
Könlümdə həyəcan, çeşməyimdə tər
Gözüm əlifbaya necə öyrəşər...
İllah ki, ruhun da mənə göz qoya.
Sən gəlib yadıma düşəndə hərdən.
Doğmalarımızcın qayğılananda
Necə yayınaram o yad nəzərdən
Mən necə taparam öz qılığımı? –
İşarsa gözümdə yaşım bir gilə
Harda gizlədərəm doğmalığımı
İllah ki, ruhun da üzümə baxa,
İllah da ki, mənə yazığın gələ...
Bilmirəm nə vaxtı, necə harada,
(Eh, əşşi, sən allah qoy oturmuşuq)
Bir mehribançılıq olsa arada,
Eşqdən, məhəbbətdən söz düşə qəfil;
Dünyada bircəmsən , – deyim-təkcə sən
– Belə uydurmalar çıxsa dilimdən,
– Birdən sözüm çaşa,
– Dilim dolaşa
Hec o hayladığım gəlməsin haya, –
Halım necə olar, əhvalım necə?..
İllah ki, ruhun da mənə göz qoya...
Dərdimin üstünə örtük salanda
Necə görünərəm örtüyüm üstə
O ağır calağı qarda, boranda
Necə saxlayaram kötüyüm üstə
İllah ki, ruhun da gözümə baxa...
Sən etdin ömrünü mənə sadağa,
Özümü, sözümü salıb qabağa
Həmişə dalımca gəlmisən, mənim;
O məndən qabağa düşsə neylərəm –
Yəqin el içində almaz dərsimi,
Mən necə boğaram kişi hirsimi,
Necə yumşaldaram özüm-özümü?..
İllah ki, ruhun da baxa dalımca

İllah da ki, mənə yazığın gələ,
Kimin halı olar mənim halımca?!
Mənim taleyimdə şər qarşısında
Qala bilmərəmmi bu nam-nişanda,
Görəsən mən necə təslim olaram,
Əgər sən olmasan mən kim olaram –
Ömürdü sürürük bu gün... ya sabah...
Gündü yaşayırıq, nə deyim vallah...

Qış-yay, 2009

Bakı-Buynuz